ASIMOV și Silverberg

BĂIEȚELUL CEL URÂT

Isaac Asimov
Robert Silverberg

BĂIEŢELUL CEL URÂT

(Titlu original: THE UGLY LITTLE BOY)

Traducere de Dana Pătrănoiu

Editura Teora
1995

Și, desigur, în pustietatea întunecată a teugii adormite, părea mai mare, colosal, foarte bătrân; bătrân ca însuși Timpul, care ar fi trebuit să vină în acest loc, tăcut ca mormântul, consolatorul. Și totuși nu era decât un copil al timpului, o relicvă însângerată a unei generații devorate și date uitării…

Joseph Conrad, *Negrul de pe Narcissus*

PROLOG

Nor de Argint

Ninsoarea se abătuse în timpul nopții – o pulbere fină, subțire ca o ceață, purtată de vântul dinspre apus. Venea probabil de la mare depărtare, căci mai păstra încă în ea mireasma mării, ce se înălța acum, când primele raze ale soarelui de dimineață începeau s-o încălzească, din tundra vastă, lipsită de vegetație.

Nor de Argint văzuse marea odată, cu mult timp în urmă, pe când era copil și Oamenii vânau încă pe cuprinsul pământurilor apusene. Marea era imensă, întunecată și agitată, iar când razele soarelui se abăteau asupra ei într-un anume fel, licărea ciudat, ca un foc lichid. Să pleci pe ea era moarte curată, dar s-o privești – o minunăție. Nu avea s-o mai vadă niciodată, știa acest lucru. Pământurile ce o mărgineau se aflau acum în stăpânirea Celorlalți, iar Oamenii erau acum în retragere; se deplasau constant, cu fiecare an tot mai aproape de locul unde se năștea Soarele. Și chiar dacă Ceilalți aveau să dispară dintr-o dată, așa cum și apăruseră, Nor de Argint știa că tot nu mai era nicio speranță să revină pe teritoriile de coastă. Tribului i-ar fi trebuit jumătate de viață de om, poate mai mult chiar, să refacă drumul spre est. Lui Nor de Argint nu-i mai rămăsese jumătate de viață de trăit. Cel mult doi, trei ani, dacă avea noroc.

Dar era bine și așa. Văzuse marea o dată, lucru cu care nu se putea mândri altcineva din trib. Nu avea să-i uite niciodată mireasma sau forța uriașă a tălăzuirii ei.

Stătea acum pe dâmbul ce se înălța în dreptul taberei, cu privirea pierdută spre câmpiile înzăpezite pe neașteptate, cu nările larg deschise, inspirând adânc mireasma de mosc

a mării, ce se ridica de dedesubt, din aburii zăpezii pe cale să se topească. Preț de o clipă se simți iarăși tânăr.

Preț de o clipă doar.

— N-ai pomenit nimic de ninsoare noaptea trecută, când ne-am instalat tabăra, Nor de Argint, se auzi o voce în spatele lui.

Era Cea Care Știe. De ce-l urmase acolo sus? Urcase dealul ca să fie singur în pacea norilor. Și ea era ultima persoană pe care dorea s-o vadă în acel moment de intimitate.

Nor de Argint se întoarse încet către ea.

— Și ce-are ninsoarea atât de neobișnuit încât să merite să v-o anunț de fiecare dată?

— Suntem în săptămâna a cincea de vară, Nor de Argint.

El ridică din umeri.

— Poate să ningă și vara, femeie.

— În săptămâna a cincea?

— În orice săptămână, replică Nor de Argint. Îmi amintesc că au fost veri în care ninsoarea nu se oprea deloc, ningea întruna, zi după zi. Pe cer strălucea soarele de vară, dar de nins tot ningea. Și asta se întâmpla în apus, unde verile sunt mai călduroase ca aici.

— Asta se întâmpla cu mult timp în urmă, înainte de-a mă fi născut eu. Verile sunt tot mai veri peste tot, așa se zice și așa pare să fie… Trebuia să ne fi anunțat că are să vină zăpadă, Nor de Argint.

— Și e chiar așa multă zăpadă? Doar o prăfuială ușoară, Cea Care Știe.

— Ne-am fi putut scoate pledurile.

— Pentru atâta lucru? Pentru un fleac de ninsoare?

— Cui îi place să se trezească cu zăpadă-n față? Ar fi trebuit să ne spui.

— Nu mi s-a părut important, replică iritat Nor de Argint.

— Oricum, trebuia să ne anunți. Asta, bineînțeles, dacă nu cumva nici tu n-ai știut c-o să ningă.

Cea Care Știe îi aruncă o privire grea, dușmănoasă,

înciudată.
„Cu cât înaintează mai mult în vârstă, cu atât se face mai nesuferită”, reflectă Nor de Argint. Își amintea de vremurile când Cea Care Știe era acea frumusețe suplă, Râu Căzător, cu o cascadă neagră de păr și sâni cât pepenii. Toți bărbații din trib o doreau pe-atunci, și el, nu putea nega asta. Acum însă, trecuse de-a treizecea iarnă, în păr avea șuvițe argintii, sânii îi erau supți și bărbații n-o mai priveau cu dorință, își schimbase numele în Cea Care Știe și își aroga aere superioare de înțelepciune, de parcă îi pătrunsese în spirit Zeița.
O privi cu dușmănie.
— Am știut c-o să ningă. Dar, am mai știut și că nu e nevoie să pomenesc de asta. Am simțit ninsoarea în coapsă, în rana cea veche, unde o simt întotdeauna.
— Oare așa să fie?
— Adică mint? Asta vrei să spui?
— Ne-ai fi zis c-o să ningă, dac-ai fi știut. Ți-ar fi plăcut și ție să te învelești cu pledul, la fel de mult ca și celorlalți. Chiar mai mult, cred.
— Omoară-mă acum. Recunosc totul N-am simțit dinainte ninsoarea. Drept urmare nu v-am înștiințat și v-ați trezit cu ninsoarea-n față. Am săvârșit un păcat de moarte. Cheamă-i pe cei din Ceata Ucigașilor să mă ducă în spatele dealului și să-mi dea douăsprezece lovituri cu ciomagul de fildeș. Crezi că-mi pasă, Cea Care Știe? Am văzut patruzeci de ierni și chiar mai mult. Sunt foarte bătrân și foarte obosit. Dac-ai vrea să conduci tribul o vreme, aș fi bucuros să mă dau la o parte.
— Te rog, Nor de Argint.
— E adevărat, nu-i așa? Pe zi ce trece te străluminezi tot mai mult pe dinăuntru de marea înțelepciune, iar eu nu fac decât să-mbătrânesc. Ia-mi locul. Uite.
Își descheie mantia din blană de urs, simbol al funcției sale și i-o vârî sub nas.
— Haide, ia-o. Și șapca de pene și sceptrul de fildeș și

toate celelalte. Coborâm și le dăm de veste tuturor. Timpul meu a trecut. Poți fi tu căpetenie acum. Hai! Tribul e al tău.

— Te porți prostește. Și nici nu ești sincer. Ai să renunți la șapca de pene și la sceptrul de fildeș doar în dimineața când te-om găsi rece și înțepenit pe pământ, nici o clipă mai devreme.

Îi împinse mantia.

— Scutește-mă de gesturile tale mărețe. Nu simt nicio dorință să-ți iau locul, nici acum, nici după moartea ta, știi bine asta.

— Atunci de ce-ai venit până aici să mă sâcâi cu flecuștețul ăsta amărât de ninsoare?

— Pentru că suntem în săptămâna a cincea de vară.

— Și? Am mai vorbit despre asta Poate să ningă oricând în timpul anului, știi foarte bine.

— M-am uitat pe răbojul-amintirilor, n-a mai nins atât de târziu de când eram mică.

— Te-ai uitat pe răbojul-amintirilor?! exclamă Nor de Argint, uluit. Când, în dimineața asta, adică?

— Păi când? M-am trezit, am văzut zăpada și m-am speriat. Așa că m-am dus la Ține Trecutul și am rugat-o să-mi arate răbojul-amintirilor. Am socotit împreună. Acum șaptesprezece ani a nins în săptămâna a cincea de vară. De atunci însă, nu. Și știi ce s-a mai întâmplat în vara aceea? Șase oameni de-ai noștri au murit la vânătoarea de rinoceri, iar alți patru au fost uciși în timpul strechii mamuților. Zece morți într-o singură vară.

— Ce vrei să spui, Cea Care Știe?

— Nu vreau să spun nimic. Te întreb numai dacă crezi că ninsoarea asta este o prevestire.

— Cred că ninsoarea asta este o ninsoare și nimic mai mult.

— Nu că Zeița ar putea fi supărată pe noi?

— Întreab-o pe Zeiță, nu pe mine. Zeița nu prea îmi mai vorbește în ultima vreme.

Cea Care Știe făcu o grimasă de exasperare.

— Fii serios, Nor de Argint. Și dacă ninsoarea asta ne prevestește de fapt o nenorocire?

— Uite-te în jur, zise el, gesticulând amplu spre vale și câmpii. Vezi tu să ne pândească vreun pericol dintr-acolo? Eu văd doar puțină zăpadă. Foarte puțină. Și mai văd că Oamenii se trezesc surâzători și încep o nouă zi apucându-se de treburile lor. Asta văd eu, Cea Care Știe. Dacă tu vezi mânia Zeiței, arată-mi și mie.

Și într-adevăr, toate păreau minunat de pașnice acolo, jos. În tabăra principală, femeile și fetele făceau focul de dimineață. Băieții prea tineri pentru vânătoare colindau prin împrejurimi, răscolind prin pătura subțire de zăpadă să găsească rămurele și fire uscate de iarbă pentru foc. Spre stânga, în tabăra Mamelor, li se dădea pruncilor masa de dimineață: Fântâna Laptelui, femeia aceea neobosită, cu câte-un prunc la fiecare piept și Apă Adâncă, ce-i conducea pe țânci într-un joc în cerc, oprindu-se acum să consoleze un băiețel, Chip de Fulger, care căzuse și se julise la un genunchi. În spatele acestui loc al Mamelor, cele trei femei ale Zeiței ridicaseră un tumul de pietre drept altar al Ei și erau ocupate: una dintre preotese pregătea ofranda de fructe sălbatice, alta turna în cupa de hematit sângele unui lup ucis cu o zi în urmă, iar a treia aprindea focul de zi. De cealaltă parte, Călărețul de Mamuți își ridicase atelierul și începuse deja să fabrice lame de cremene cu acel meșteșug desăvârșit al lui dintotdeauna, în ciuda paraliziei ce-i cuprindea încetul cu încetul membrele. În spatele său, Dansatoarea Lunii împreună cu una dintre fiicele ei își îndeplineau sarcina curentă: mestecarea pieilor pentru a le înmuia cât să se poată face îmbrăcăminte din ele. Și departe, în câmpie, spre linia orizontului, Nor de Argint îi zări pe cei din Ceata Vânătorilor, cutreierând prin tundră, cu sulițele și săgețile pregătite. În linia prelungă și neregulată a urmelor pașilor pornind din tabără se mai vedeau, ca o vagă sugestie, contururile întunecate ale călcâielor și degetelor, în zăpada ce se topea văzând cu

ochii.

Într-adevăr, totul părea pașnic. Totul părea la locul lui, firesc, zorii unei noi zile din viața Oamenilor, care existau de când lumea și aveau să reziste până la sfârșitul vremurilor. De ce ar trebui să îngrijoreze o ninsoare inofensivă în toiul verii? Viața era grea; zăpada, un lucru firesc pe toată durata anului, acum și întotdeauna; Zeița nu promisese niciodată nimănui că nu va ninge vara, oricât de binevoitoare se arătase în această privință în ultimii ani.

Ciudat, totuși, că nu-i simțise apropierea în noaptea care trecuse. Sau o simțise și nu-i dăduse o atenție deosebită? Erau atât de multe junghiuri și dureri în ultima vreme; îi venea din ce în ce mai greu să le interpreteze pe fiecare în parte.

Și totuși, toate păreau la locul lor.

— Eu cobor acum, o anunță pe Cea Care Știe. Am urcat aici pentru puțină liniște în singurătate. Dar văd că nu am parte de ea.

— Hai să te-ajut, zise ea.

Nor de Argint îi respinse furios mâna pe care i-o întinsese.

— Îți par infirm, femeie? Ține-ți mâinile acasă.

Ea dădu din umeri cu indiferență.

— Cum vrei, Nor de Argint.

Poteca ce cobora dâmbul era însă anevoioasă și stratul subțire de zăpadă ascundea înșelător pietre, ici și colo, făcându-le alunecoase la călcat. După nici zece, pași, Nor de Argint își dădu seama că-și dorea ca mândria să-i fi permis să accepte ajutorul lui Cea Care Știe. Și totuși, ar fi fost imposibil. Nu deranja pe nimeni faptul că el șchiopăta puțin, dar dacă începea să aibă nevoie de ajutor pe o pantă atât de lină ca aceea, atunci ceilalți s-ar fi putut gândi că sosise timpul să-l ajute spre odihna veșnică. Bătrânii erau respectați, dar nu puteau să fie răsfățați decât până la un punct. În tinerețe, îi ajutase și el pe bătrâni să-și găsească odihna veșnică, și era o îndatorire tristă să le faci culcușuri

în zăpadă și să stai lângă ei până când frigul le aducea pe pleoape somnul morții. El nu avea nevoie de un asemenea ajutor; să-i vină timpul când o fi să vină, nu cu o oră mai devreme. Oricum avea să fie destul de curând.

Când ajunse la poalele dealului, gâfâia un pic și se simțea încălzit și transpirat pe sub mantia cenușie și groasă de blană. Dar coborârea nu fusese prea rea. Se ținea încă destul de bine.

Simți în nări miros de mâncare. În aer răsunau râsete de copii și țipetele sfredelitoare ale pruncilor. Soarele se înălța pe cer cu repeziciune. Sufletul i se umplu de-un sentiment de bună stare. Peste trei zile venea sorocul Sărbătorii de Vară, la care urma să danseze în cerc, să sacrifice un tăuraș și să frece cu sângele acestuia trupul fecioarei alese a anului. Apoi s-o ia deoparte și s-o îmbrățișeze pentru a asigura izbânda vânătorii din toamnă. În ultimele zile, gândul că era puțin prea vlăguit ca să danseze cum se cuvine și că sacrificiul tăurașului ar putea fi făcut de mântuială, cum își amintea că se întâmplase unui conducător bătrân, cu multă vreme în urmă, îl cam stânjenise pe Nor de Argint; cât despre îmbrățișarea fecioarei, și-n această privință se simțea un pic nesigur. Dar, în căldura dimineții, toate aceste temeri i se spulberaseră. Cea Care Știe se prostea pe măsură ce îmbătrânea. Ninsoarea nu prevestea nimic. Absolut nimic! Era o zi frumoasă și senină. Pe Oameni îi aștepta o vară minunată, din ce în ce mai călduroasă.

Ce păcat că Sărbătoarea de Vară nu avea loc în acea zi, își spuse Nor de Argint. Cât timp sufletu-i era cuprins de acea stare înălțătoare, cât timp trupul îi era străbătut de acel impuls ușor de vigoare înnoită. Dansul – taurul – îmbrățișarea fecioarei.

— Nor de Argint! Nor de Argint!

Glasuri răgușite, cu răsuflarea întretăiată, icnete aspre și istovite venind dinspre câmpiile de dincolo de altar.

Ce era asta? De ce se întorceau vânătorii atât de repede?

Și în asemenea grabă?

Își îngustă ochii și căută într-acolo. Da, Copacul Lupilor și Munte Spart îl strigau, alergând de le sfârâiau călcâiele înspre tabără. Copacul Lupilor își agita sulița frenetic, aproape înnebunit; Munte Spart părea că nici nu mai are armele la el.

Intrară în tabără bâltâcâindu-se și-aproape că se aruncaseră la picioarele lui Nor de Argint, gâfâind, icnind, abia mai trăgându-și sufletul. Erau doi dintre cei mai puternici și rapizi bărbați, dar probabil că veniseră tot într-o alergătură de la câmpul de vânătoare și erau la capătul puterilor.

Nor de Argint se simți cuprins de o mare neliniște ce-i spulberă pe dată picurii de pace și bucurie de mai înainte.

— Ce s-a-ntâmplat? vru el să afle, nedându-le răgaz să-și recapete răsuflarea. De ce v-ați întors așa devreme?

Munte Spart arătă în spatele lui. Mâna îi tremura ca unui bătrân. Dinții îi clănțăneau.

— Ceilalți!

— Ce? Unde?

Munte Spart clătină din cap. Nu mai avea putere pentru cuvinte.

— Nu… i-am… văzut, pe ei. Doar urmele lor. De-abia izbuti să îngaime Copacul Lupilor.

— În zăpadă?

— Da, în zăpadă.

Copacul Lupilor stătea în genunchi, cu capul atârnând în jos. Trupul i se zguduia puternic, aproape convulsiv, de la umeri până la brâu. După o clipă, putu din nou să vorbească.

— Urmele lor. Tălpile lungi și înguste. Uite-așa.

Desenă în aer forma tălpii.

— Ceilalți. Nu încape îndoială.

— Câți?

Copacul Lupilor clătină din cap, apoi închise ochii.

— Mulți, izbucni Munte Spart, regăsindu-și dintr-o dată

glasul.

Ridică mâinile și-și flutură toate degetele – o dată, înc-o dată, și înc-o dată.

— Mai mulți decât noi. De două, de trei, de patru ori mai mulți. Merg de la sud spre nord.

— Și puțin către vest, adăugă sumbru Copacul Lupilor.

— Spre noi, adică?

— Poate. Nu e sigur.

— Spre noi, cred, spuse Munte Spart. Sau noi spre ei. Am putea să ne ciocnim cu ei, dacă nu suntem atenți.

— Ceilalți aici? întrebă Nor de Argint ca pentru sine. Dar nu le plac spațiile deschise. Nu e genul lor de țară. Nimic din ce-i aici nu li se potrivește. Sunteți siguri de urme, Copacul Lupilor? Munte Spart?

Cei doi încuviințară.

— Ne trec drumul, dar nu cred să vină spre noi, spuse Copacul Lupilor.

— Ba eu cred că da, replică Munte Spart.

— Eu cred că ei nu știu că suntem aici.

— Ba eu cred că știu.

Nor de Argint își duse mâinile la față și începu să se tragă de barbă… tare, atât de tare încât îl durea. Scrută orizontul spre răsărit ca și cum, dacă s-ar fi uitat cu suficientă atenție, ar fi putut zări banda Celorlalți traversând calea pe care oamenii săi urmau să pornească Dar nu văzu decât strălucirea soarelui înălțându-se pe cer.

Apoi se întoarse și întâlni privirea Celei Care Știe.

Se aștepta ca ea să-l măsoare cu aroganță, răzbunată, sigură de sine. În definitiv, ninsoarea neașteptată din toiul verii fusese un semn de rău augur, nu? Și nu numai că nu reușise să-i anunțe venirea, dar îi mai și răstălmăcise complet semnificația nenorocită. „Ți-am spus eu”, se-aștepta să-i zică Cea Care Știe. „Suntem la ananghie și tu nu mai ești bun să ne fii conducător.”

Dar, spre uimirea lui, pe chipul Celei Care Știe nu era nici urmă de triumf arogant. Chipul i se întunecase de durere și

pe obraji i se rostogoleau lacrimi, în tăcere. Îi întinse o mână, aproape cu tandrețe.

— Nor de Argint, spuse ea blând. O, Nor de Argint.

„Nu plânge doar pentru ea”, gândi Nor de Argint. „Sau pentru tribul nostru aflat în primejdie.”

„Plânge pentru mine” înțelese el, cu uimire.

CAPITOLUL UNU

IUBIREA
[1]

Edith Fellowes își netezi salopeta de lucru, așa cum făcea de fiecare dată înainte de a deschide ușa aceea cu încuietoare complicată și de a păși dincolo de linia transversală ce separa lumea lui *Este* de cea a lui *Nu este.* Avea la ea caietul de însemnări și stiloul, deși nu-și mai lua notițe decât atunci când simțea nevoie absolută pentru vreun raport.

De data aceasta ducea cu sine și o valiză. („Niște jocuri pentru băiat” îi spusese surâzătoare paznicului – care încetase de mult chiar să se gândească să-i mai pună vreo întrebare și care-i făcuse semn voios să treacă prin bariera de siguranță.)

Și, tot ca de fiecare dată, băiețelul cel urât știu că ea intrase în lumea lui și-i alergă în întâmpinare, strigând-o în felul acela al lui, molatec, bolborosit:

— Domnișoară Fellowes! Domnișoară Fellowes!

— Timmie, spuse ea, trecându-și mâna, cu tandrețe, prin părul castaniu și ciufulit, ce-i acoperea căpșorul atât de ciudat. Ce s-a întâmplat?

— Unde-i Jerry? întrebă el. Se întoarce azi să se joace cu mine?

— Nu, azi nu.

— Îmi pare rău de ce s-a întâmplat.

— Știu că-ți pare, Timmie.

— Și Jerry…?

— Nu te mai gândi la Jerry acum, Timmie. De-asta ai plâns? Pentru că ți-e dor de Jerry?

El își feri privirea.

— Nu numai din cauza asta, domnișoară Fellowes. Iarăși am visat.

— Același vis?

Domnișoara Fellowes strânse din buze. („Bineînțeles, povestea cu Jerry, din cauza ei o să-i apară iarăși visul”).

El încuviință.

— Da, același vis.

— Și a fost tare urât acum?

— Da, urât. Eram… afară. Acolo erau copii, mulți copii. Era și Jerry acolo. Toți se uitau la mine. Unii râdeau, alții mă arătau cu degetul și se strâmbau, dar alții erau drăguți cu mine. Îmi spuneau: „Hai, Timmie, vino, hai că poți. Încetișor, încetișor. Continuă să mergi și ai să fii liber.” Și-așa am făcut. Am ieșit de aici în lumea de-afară. Și am spus: „Acum veniți și vă jucați cu mine”, dar atunci ei au devenit neclari și nu i-am mai putut vedea și am început să alunec înapoi, din nou spre locul ăsta. Nu mă puteam opri. Am alunecat de tot înăuntru și împrejurul meu a apărut un zid negru, și nu mă mai puteam mișca, eram prins, eram…

— O, ce îngrozitor. Îmi pare rău, Timmie, știi cât de rău îmi pare!

Dinții lui prea mari își făcură apariția într-o încercare de zâmbet, iar buzele i se întinseră larg, făcându-i gura să pară și mai ieșită în afară decât era cu adevărat.

— Când o să fiu destul de mare ca să ies de-aici, domnișoară Fellowes? Ca să ies de-aici de-adevăratelea? Nu numai în vis?

— Curând, spuse ea cu blândețe, simțind că i se rupe inima. Curând.

Domnișoara Fellowes îl lăsă s-o ia de mână. Îi plăcea mult să-i simtă atingerea palmei lui cu pielea groasă și uscată. O trase de mână înăuntru, apoi prin cele trei încăperi care alcătuiau Sectorul Unu Stasis – destul de confortabil, era adevărat, dar o veșnică închisoare de-a lungul celor șapte ani (Șapte erau? Cine mai știa?) din viața băiețelului urât.

O conduse la fereastra, singura de altfel, care dădea spre

un sector împădurit cu arbuști al lumii lui *Este* (ascuns acum în noapte). Acolo era un gard și o notă ostentativă și severă pe o plăcuță, avertizând pe toată lumea, fără excepție, să nu se apropie de acel loc, sub amenințarea cu o pedeapsă cumplită.

Timmie își strivi nasul de fereastră.

— Mai spune-mi o dată cum e afară, domnișoară Fellowes.

— Sunt locuri mai bune. Și mai frumoase, îi răspunse ea cu tristețe. Și, cum făcuse de-atâtea ori în ultimii patru ani, îl studie pe furiș, cu coada ochiului, îi studie profilul sărmanei lui fețișoare, așa cum stătea cu ea lipită de geam. Avea fruntea mult teșită și părul des și aspru i-o acoperea în smocuri pe care ea nu reușise niciodată să i le îndrepte. La ceafă, craniul i se bomba nefiresc, dându-i capului o alură foarte greoaie, făcându-l parcă să atârne, aplecat spre înainte, forțându-i întregul trup să se încovoaie. Protuberantele osoase ale arcadelor, din ce în ce mai pronunțate, îi întindeau deja pielea de deasupra ochilor. Gura largă îi ieșea în relief mult mai mult decât nasul lătăreț și teșit, cât despre bărbie, nici nu se putea vorbi – doar un maxilar care se curba lin în jos și spre spate. Era mic pentru vârsta lui, aproape pitic, în ciuda constituției deja solide, iar picioarele îi erau butucănoase și crăcănate. Un semn din naștere de un roșu violent, care tuturor li se părea a fi un fulger zigzagat, sărea șocant în evidență pe obrazul lui lat, cu pomeți puternici.

Era un băiețel extraordinar de urât dar Edith Fellowes îl iubea mai mult decât orice pe lume.

Stătea în afara razei lui vizuale, așa că-și putu permite luxul unui tremur al buzelor.

Voiau să-l omoare. Până aici se ajunsese. Nu era decât un copil, unul nemaipomenit de neajutorat și ei se pregăteau să-l trimită la moarte.

Ei bine, *nu.* Avea să facă tot ce-i stătea în putință pentru ca acest lucru să nu se întâmple. Totul. Știa că o intervenție

în aranjamentele lor însemna o încălcare flagrantă a datoriei, și nu comisese în viața ei o faptă care putea fi interpretată ca o încălcare a datoriei, așa cum și-o înțelegea ea. Dar acest lucru nu mai însemna nimic acum. Avea o îndatorire față de ei, adevărat, nu încăpea discuție, dar avea o datorie și față de Timmie, nemaivorbind de sine însăși. Și nu avea nicio îndoială cu privire la ordinea acestor datorii: care era cea mai importantă, care a doua și care a treia.

Deschise valiza. De acolo scoase un palton, o căciulă de lână cu urechi și toate celelalte.

Timmie se întoarse și o privi. Avea ochii atât de mari, de strălucitori, de gravi.

— Ce sunt astea, domnișoară Fellowes?

— Haine. Haine pentru afară.

Îi făcu un semn.

— Vino-ncoace, Timmie.

[2]

Era, de fapt, cea de-a treia persoană intervievată de Hoskins în vederea obținerii slujbei, și celelalte două reprezentau preferințele Personalului. Dar Gerald Hoskins era un fel de director executiv, care nu accepta în mod obligatoriu opiniile celor pe care îi împuternicise în acest sens, fără a mai face efortul de a le verifica pe cont propriu. Existau oameni în cadrul companiei care considerau că acesta era cel mai mare defect al lui, ca director. Și uneori Hoskins era de acord cu ei Cu toate acestea, insistase să le intervieveze personal pe toate cele trei candidate.

Prima veni cu o notă de trei stele de la Sam Aickman, șeful personalului tehnic de la Stasis, Ltd., fapt care-i stârni suspiciuni lui Hoskins, pentru că Aickman avea o predilecție puternică pentru cei cu înaltă calificare în domenii de vârf, genul ideal de oameni dacă s-ar fi întâmplat să aibă nevoie de un expert în controlul câmpurilor de implozie sau de

cineva capabil să se descurce dintr-un foc cu un roi de pozitroni scăpați de sub control. Dar Hoskins nu era convins că vreunul dintre tipurile „high-tech” ale lui Sam ar fi fost alegerea ideală pentru acest post.

O chema Marianne Levien și era o adevărată tigroaică. Trecută bine de treizeci de ani: zveltă, grațioasă, dichisită, atrăgătoare. Nu atât frumoasă – nu acesta era cuvântul cel mai potrivit pentru ea – cât șocantă, absolut șocantă.

Avea niște pomeți fantastici, un păr negru ca abanosul pe care-l purta dat pe spate și ochi sclipitori și reci cărora nu le scăpa nimic. Era îmbrăcată într-un costum de lucru elegant, de un maroniu intens și cald, cu o garnitură aurie, pe care și-l cumpărase probabil cu vreo două zile în urmă de la Paris sau San Francisco, iar la gât purta un mic, dar „atât de discret!” ciorchine de perle închegat cu fir de aur, care lui Hoskins nu-i păru a fi genul de bijuterie pe care să-l poarte cineva la un interviu, mai ales unul de acest fel. Aducea mai degrabă cu o funcționară tinerică și înfiptă care are ca țel suprem un loc în consiliul director, decât cu ideea lui despre cum ar trebui să arate o asistentă.

Dar asistentă chiar și era, la bază, chiar dacă această titulatură părea prea modestă pentru o persoană cu atâtea funcții și realizări profesionale ca ea. Avea un curriculum vitae uluitor. Doctorate în pedagogia euristică și tehnologia reabilitativă. Asistentă a șefului Serviciilor Speciale din cadrul clinicii de copii din Houston. Consilier la Comisia Katzin, principala forță federală în domeniul educației terapeutice. Experiență de șase ani în tehnica avansată a implantului de inteligență artificială la copiii autiști. Bibliografie software lungă de-o milă.

Oare de asta avea nevoie Stasis Technologies Ltd. pentru acest post?

Oricum, așa părea să fi crezut Sam Aickman.

— Înțelegeți, sper, zise Hoskins, că vă vom cere să renunțați la toate proiectele dumneavoastră din afară, la Washington, la Houston, la orice muncă de consilier care

presupune deplasare. Veți rămâne practic țintuită aici 24 de ore din 24, timp de mai mulți ani, având o singură îndatorire extrem de specializată.

Ea nici nu tresări.

— Înțeleg acest lucru.

— Văd că în ultimele luni ați apărut singură la conferințe în Sao Paolo, Winnipeg, Melbourne, San Diego și Baltimore și că la alte cinci întâlniri științifice la care n-ați putut participa vi s-au citit referatele.

— Corect.

— Și totuși sunteți absolut sigură că veți reuși să faceți trecerea de la cariera profesională foarte dinamică pe care ați consemnat-o în curriculum vitae la stilul de viață fundamental solitar pe care va trebui să-l adoptați aici.

Ochii ei sclipiră rece, hotărât.

— Nu numai că sunt sigură că voi reuși această, trecere, dar chiar sunt pregătită și nerăbdătoare s-o fac.

Lui Hoskins ceva nu-i sună tocmai bine.

— Vă deranjează dacă dezvolt puțin ideea? Poate că nu vă dați seama întru totul ce viață... aproape monahală se duce la Stasis Tehnologies, Ltd. Și cât de exigente vor fi cerințele în domeniul dumneavoastră de activitate.

— Cred că-mi dau seama foarte bine, doctore Hoskins.

— Și totuși sunteți pregătită și dornică?

— Să spunem că sunt un pic mai puțin dornică decât eram pe vremuri să alerg de la Winnipeg la Melbourne și de-acolo la Sao Paolo.

— A intervenit, poate, un pic uzura, asta vreți să spuneți, doctore Levien?

Pe buzele ei își făcu apariția o umbră de surâs, primul semn de căldură umană pe care-l sesiza Hoskins la ea de când intrase în birou. Dar acesta dispăru aproape în aceeași clipă.

— Puteți să-i spuneți și astfel, doctore Hoskins.

— Dar dumneavoastră cum i-ați spune?

Remarca lui neașteptată o făcu să tresară. Dar imediat

trase aer adânc în piept și își refăcu fără un efort vizibil calmul de altfel imperturbabil.

— Uzură ar putea fi un cuvânt prea tare pentru felul meu obișnuit de a fi. Să spunem că mă interesează o redistribuire a potențialului meu energetic – manifestat până acum, după cum puteți vedea, pe o arie atât de extinsă – astfel încât să fie concentrat unidirecțional.

— A, da. Chiar așa...

Hoskins o privi cu un amestec de admirație și groază. Avea un glas perfect de contralto; sprâncenele, de o simetrie ireproșabilă; ținuta, splendidă, și stătea în poziția cea mai minunată cu putință. Era desăvârșită în toate privințele. Dar nu părea reală.

— Și ce anume v-a determinat să solicitați acest post, în afara faptului că vă permite concentrarea unidirecțională a cheltuielii de energie?

— Mă fascinează natura experimentului.

— Aha, spuneți-mi...

— După cum știe orice autor de mâna întâi de literatură pentru copii, lumea acestora este foarte diferită de cea a adulților – o lume străină, de fapt, ale cărei valori, premize și adevăruri sunt întru totul altele. Pe măsură ce îmbătrânim, mare parte dintre noi desăvârșim trecerea de pe tărâmul lor pe-al nostru atât de perfect încât uităm natura lumii pe care am părăsit-o. Pe parcursul experienței mele cu copiii am încercat să le pătrund mințile și să înțeleg această natură aparte a lor, atât cât mi-au permis limitările mele de adult.

— Priviți copiii ca pe niște ființe de pe altă lume? întrebă Hoskins încercând să nu-și trădeze surpriza în glas.

— Metaforic vorbind, da. Evident, nu literal.

— Evident.

Îi trecu în revistă fișa autobiografică, încruntându-se.

— N-ați fost căsătorită niciodată?

— Nu, niciodată, răspunse ea sec.

— Și presupun că nici la o adopțiune nu v-ați gândit...?

— Acum câțiva ani am cântărit această posibilitate foarte serios. Dar munca mi-a oferit un fel de surogat de maternitate care mi-a fost absolut suficient.

— Da, presupun că așa este... Spuneați cu o clipă în urmă că lumea copiilor este pentru dumneavoastră un tărâm fundamental străin. Cum se leagă această afirmație de întrebarea mea privind motivația care v-a îndemnat să solicitați acest post?

— Dacă e să accept ca atare descrierea preliminară remarcabilă ce mi-a fost oferită, experimentul dumneavoastră m-ar obliga să îngrijesc un copil care literalmente vine dintr-o altă lume. Nu spațial, ci temporal; oricum, esența situației existențiale este aceeași. Mi s-ar oferi șansa să studiez diferențele fundamentale dintre un asemenea copil și noi, obținând astfel un transfer paralactic care mi-ar furniza perspective noi în propria mea activitate.

Hoskins o privea cu ochii holbați.

„Nu, nu e adevărată. Câtuși de puțin adevărată. E vreun android foarte perfecționat. Vreun asistent robotic”, își zise el. Atâta doar că perfecționarea roboților nu atinsese un asemenea nivel, de asta era sigur. Prin urmare, era o ființă umană în carne și oase. Dar categoric nu se comporta astfel.

— S-ar putea să nu fie prea ușor. Ar putea exista dificultăți în comunicație. Copilul va avea probabil greutăți de vorbire, înțelegeți, nu? De fapt, e foarte probabil ca acesta să nici nu poată vorbi.

— Acesta?

— El, ea. Nu vă putem spune încă ce este. Ajunge aici abia peste două săptămâni, o zi, două în plus sau în minus și până atunci, vă dați seama, nu vom ști practic nimic despre natura lui reală.

Ea se arătă indiferentă.

— Sunt conștientă de riscuri. Copilul poate fi handicapat grav, vocal, fizic, chiar și intelectual.

— Da, și poate că va trebui să vă purtați cu el ca și cu un

copil retardat din vremurile noastre. Nu știm absolut nimic. Vă oferim o necunoscută absolută.

— Sunt pregătită să accept această provocare. Sau oricare alta. Provocarea mă interesează, doctore Hoskins.

O credea. Caracterul condițional și chiar speculativ al descrierii muncii ei nu-i produsese nicio reacție. Părea pregătită să înfrunte orice și câtuși de puțin preocupată de „de ce”-uri…

Nu era greu de înțeles de ce-l impresionase atât de mult pe Sam Aickman.

Hoskins tăcu preț de o clipă, suficient cât să-i dea șansa să vorbească. Marianne Levien nu ezită să profite de ea. Căută în servietă și extrase un calculator de buzunar, de mărimea unei medalii.

— Am adus cu mine un program la care lucrez de când s-a primit prin rețeaua de calculatoare informația că ați scos la concurs acest post. Este o dezvoltare teoretică a muncii pe care am efectuat-o cu niște copii handicapați acum șapte ani, în Peru: șase algoritmi ce definesc și modifică fluxul informațional. În esență, ei ocolesc canalele de comunicație ale creierului și…

— Vă mulțumesc, spuse Hoskins blând, țintuind cu privirea dispozitivul pe care i-l întindea ea, ca și cum i-ar fi oferit o bombă. Dar există tot felul de aspecte juridice care mă împiedică să examinez materialul atâta timp cât încă nu sunteți angajata noastră. Odată ce-ați semnat contractul, firește, voi fi bucuros să discutăm în amănunțime despre cercetările dumneavoastră anterioare, dar până atunci…

— Firește.

Sângele îi năvăli în obrajii fără cusur. Fusese o eroare tactică, și ea își dăduse seama: râvnă exagerată, chiar stăruință. Hoskins îi urmări modul elaborat în care încerca să recupereze punctele pierdute.

— Înțeleg. A fost o prostie din partea mea să vreau să trec peste formalități de genul acesta. Dar sper să înțelegeți, doctore Hoskins, că sub masca mea foarte

șlefuită se ascunde cercetătorul plin de elanul unui proaspăt absolvent, care pornește să descopere secretele universului și uneori, deși știu ce este fezabil și cuvenit, am tendința să trec peste protocolul formal, pur și simplu din dorința arzătoare de a ajunge în miezul…

Hoskins zâmbi. Apoi încuviință.

— Desigur, doctore Levien. Entuziasmul nu e un păcat… Și discuția pe care am avut-o a fost foarte interesantă. Vă vom contacta de îndată ce luăm o hotărâre.

Femeia îi aruncă o privire stranie, surprinsă parcă de faptul că nu o angaja pe loc. Avu însă bunul simț să nu zică decât:

— Vă mulțumesc foarte mult. La revedere.

În dreptul ușii se opri, se întoarse și azvârli un zâmbet de înaltă tensiune, de final. Apoi ieși, lăsând în urmă, pe retina amintirii lui Hoskins, o imagine incandescentă.

„Pfui!” făcu acesta în sinea lui, apoi își scoase batista și își șterse fruntea.

[3]

A doua candidată era diferită de Marianne Levien în aproape toate privințele. În primul rând, avea douăzeci de ani; în al doilea, nu era câtuși de puțin elegantă, distantă, intimidantă, incandescentă sau androidică. O chema Dorothy Newcombe. Era plinuță, corpolentă, aproape obeză; nu purta bijuterii și îmbrăcămintea îi era simplă, chiar demodată. Avea o purtare blândă și chipul îi iradia o voioșie plăcută.

Părea înconjurată de o aură de căldură maternă. Era parcă întruchiparea idealului de bunică al oricărui copil. Părea atât de simplă și lipsită de griji încât îți venea greu să crezi că avea pregătirea solicitată de post, în pediatrie, fiziologie și chimie clinică. Dar toate acestea erau trecute în fișa sa autobiografică, împreună cu o altă specializare surprinzătoare: medicină antropologică. Cu toate minunile

pe care le săvârșise civilizația secolului XXI, mai existau, ici și colo pe glob, regiuni primitive, iar Dorothy Newcombe lucrase în șase sau șapte dintre ele – în Africa, America de Sud, Polinezia, Asia de Sud-Est. O femeie care ar fi putut servi drept model pentru statuia zeiței dragostei materne și care avea în plus experiența lucrului cu copiii din societățile înapoiate.

Părea potrivită din toate punctele de vedere. După perfecțiunea oprimantă a prea înspăimântătoarei Marianne Levien, Hoskins se simțea atât de în largul său în prezența acestei femei, încât trebui să lupte împotriva impulsului puternic de a-i oferi postul pe loc, fără chiar s-o mai intervieveze. N-ar fi fost prima dată când își permitea luxul de a ceda unui sentiment spontan.

Dar reuși să-și învingă această pornire.

Și apoi, spre uimirea și decepția lui, după doar cinci minute de discuție, Dorothy Newcombe reuși să se descalifice pentru post.

Totul mersese de minune până în clipa fatală. Era caldă și drăguță. Iubea, bineînțeles, copiii; avea trei ai ei și chiar mai înainte, ca fiică mai mare într-o familie numeroasă cu o mamă suferindă, fusese obligată, de la o vârstă fragedă, să aibă grijă de copii, de frații și surorile ei. Și avea pregătirea profesională potrivită. Venea cu recomandări excelente de la spitalele și clinicile unde lucrase; rezistase fără probleme în condițiile cele mai stranii și mai vitrege impuse de zonele tribale îndepărtate; îi plăcea să lucreze cu copii defavorizați de tot felul și era foarte dornică să înfrunte situațiile neobișnuite pe care le presupunea proiectul Stasis Technologies.

Apoi însă veni vorba de motivul care o îndemna să-și părăsească postul ocupat în prezent – un post important și aparent foarte bine retribuit, de asistentă-șef la un centru de îngrijire a copiilor dintr-un stat din sud – și să se îngroape în sediul tainic și bine păzit al institutului Stasis Technologies.

— Știu că renunț la foarte multe lucruri venind aici, răspunse ea. Pe de altă parte însă, am și multe de câștigat. Nu numai șansa de a lucra în domeniul meu favorit, într-un sector în care n-a mai lucrat nimeni până acum, ci și aceea de a scăpa odată de nenorocitul de Bruce Mannheim.

Hoskins fu străbătut de un fior rece.

— Bruce Mannheim? Apărătorul „copiilor în criză” vreți să spuneți?

— Păi cine altul?

Doctorul trase aer adânc în piept și își ținu respirația. Mannheim! Gura aia spurcată! Scandalagiul ăla! Cum Dumnezeu și-l ridicase în cap Dorothy Newcombe pe unul ca el? Era ceva absolut neașteptat și câtuși de puțin binevenit.

După o clipă, vorbi cu prudență:

— Vreți să spuneți, deci, că aveți o problemă cu Bruce Mannheim?

Ea izbucni în râs.

— Problemă? Cred că-i puteți spune și astfel. Mi-a dat în judecată spitalul. Pe mine chiar, trebuie s-o mărturisesc. De fapt, am fost desemnată și eu ca apărător. Ultimele șase luni au fost un adevărat coșmar pentru noi.

Hoskins încercă o senzație de greață în stomac. Își făcu de lucru cu hârtiile de pe birou, străduindu-se să-și recapete cumpătul.

— În raportul dat Personalului nu ați menționat nimic în acest sens.

— Nimeni nu mi-a cerut-o. Dar este limpede, cred, că n-am încercat să ascund nimic, altfel n-aș fi pomenit acum despre asta. Pur și simplu, subiectul n-a fost abordat.

— Ei bine, vă întreb acum, domnișoară Newcombe. Despre ce este vorba?

— Știți ce agitator profesionist este Mannheim? Știți că adoptă cele mai deplasate atitudini cu putință ca să arate tuturor cât de preocupat este de bunăstarea copiilor...?

Nu i se păru înțelept să se lase antrenat în vreun

comentariu. Nu unde era implicat Bruce Mannheim. Hoskins spuse precaut:

— Știu că există unii oameni care au această părere despre el.

— Ce diplomat o spuneți, doctore Hoskins. Credeți că v-a pus ploșnițe în birou?

— N-aș crede. Dar nu împărtășesc în mod obligatoriu aversiunea dumneavoastră evidentă pentru Mannheim și ideile lui. De altfel, nici nu mi-am format o părere prea clară despre el. Nu prea am acordat atenție problemelor pe care le ia în dezbatere.

Asta era o minciună sfruntată și Hoskins se simți stânjenit, într-una dintre primele scheme de planificare a prezentului proiect scria: *Să ne luăm toate măsurile pentru a fi siguri că o pacoste ca Bruce Mannheim n-are cum să ne cadă pe cap.*

Dar Hoskins era cel care o intervieva pe ea, și nu viceversa. Nu se simțea obligat să-i spună mai mult decât i se părea necesar.

— De fapt, nu știu despre el decât că e un cruciat foarte gălăgios cu o mulțime de idei bine articulate despre cum ar trebui tratați copiii aflați în custodie publică. Dacă ideile lui sunt bune sau nu, nu sunt cel mai în măsură s-o spun. În legătură cu acest proces, domnișoară Newcombe…

— Am cules niște copilași de pe stradă. Mulți dintre ei sunt a treia sau chiar a patra generație de consumatori de droguri, dependenți congenital. E cel mai trist lucru cu putință, copii care *se nasc* dependenți… Presupun că sunteți familiarizat cu teoria general acceptată că dependența de droguri, ca majoritatea dependențelor fiziologice, se naște de cele mai multe ori dintr-o predispoziție genetică în acest sens.

— Bineînțeles.

— Ei, și noi întreprindem acum studii genetice pe acești copii și pe părinții și bunicii lor… când reușim să dăm de ei. Vrem să localizăm și să izolăm gena pozitivă de drog, dacă

există așa ceva, în speranța ca într-o bună zi s-o putem înlătura.

— Mie mi se pare o idee bună, spuse Hoskins.

— Oricui i se pare, mai puțin lui Bruce Mannheim. După felul în care ne-a atacat, ai zice că facem chirurgie genetică pe copiii aceia, nu că doar le cercetăm cromozomii ca să descoperim ce-i acolo. Muncă de investigație și-atâta tot, nicidecum modificări genetice. Ne-a trântit nu mai puțin de șaisprezece hotărâri judecătorești de suspendare, legându-ne efectiv de mâini și de picioare. Numai atât, și-ar fi de-ajuns să-nnebunești. Am încercat să explicăm, dar nu ne acordă nicio atenție. Ne deformează depozițiile și le folosește ca bază pentru următorul proces. Și știți cum sunt tribunalele când se ajunge la acuzația că minorii sunt folosiți ca subiecți experimentali.

— Mă tem că da… zise Hoskins, cu amărăciune. Așa că spitalul dumneavoastră își cheltuiește energia și resursele într-un proces, în loc să…

— Nu numai spitalul. Mannheim a numit câteva persoane. Eu sunt una dintre ele. Unul dintre cei nouă cercetători acuzați de maltratare a copiilor – literalmente! – în urma pretinselor sale investigații asupra activității noastre de până acum.

În glasul ei se citea limpede amărăciunea, dar și o nuanță de amuzament. Ochii-i avură o scăpărare de voioșie și izbucni în râs.

— Vă puteți închipui așa ceva? Eu să maltratez copii? *Eu?* spuse și pieptul ei masiv se zgudui de râs.

Hoskins clătină din cap compătimitor.

— Pare într-adevăr incredibil.

Dar i se spulberase tot elanul. Credea în continuare că domnișoara Newcombe era ideală pentru acel post. Dar cum ar fi putut să angajeze pe cineva care avea deja necazuri cu mult temutul Bruce Mannheim? Și-așa urmau să se nască destule dispute cu privire la noul proiect. Mai mult ca sigur că, oricum, Mannheim avea să-și bage nasul

în afacerile lor, și asta nu peste mult timp, oricâte precauții și-ar fi luat ei. Ar fi însemnat că o caută cu lumânarea dacă o mai angaja și pe Dorothy Newcombe. Își închipuia conferința de presă pe care ar fi solicitat-o Mannheim. Să știe toată lumea că Stasis Technologies angajase o femeie citată într-un proces, alături de un alt institut științific, sub acuzația de maltratare infantilă – și Mannheim va face să sune cuvântul *acuzație* ca o *condamnare* – drept îngrijitoare și paznic al unui copil nefericit care fusese victima patetică a acelei forme de răpire fără precedent.

Nu! Nu! Nu-și putea asuma o asemenea responsabilitate.

Se strădui totuși să mai parcurgă încă cinci minute de chestionar. La suprafață, totul rămăsese amiabil și plăcut. Dar era un exercițiu steril și Hoskins știu că Dorothy Newcombe înțelesese acest lucru. La plecare, îi mulțumi pentru franchețea ei, își exprimă considerația pentru pregătirea ei superioară și-i oferi obișnuitele asigurări că o va căuta curând, iar ea îi zâmbi și-i spuse cât de mulțumită era de discuția lor... și el nu mai avu nicio îndoială că domnișoara Newcombe înțelesese că nu va primi postul.

De îndată ce ieși pe ușă, îl și sună pe Sam Aickman:

— Pentru Dumnezeu, Sam, de ce nu mi-ai spus că Dorothy Newcombe e amestecată într-un fel de proces dubios intentat de Bruce Mannheim?

Pe monitor, chipul lui Aickman înregistra o uimire vecină cu șocul.

— Așa este?

— Așa mi-a spus ea. E acuzată de maltratarea copiilor în urma activității pe care a desfășurat-o.

— Extraordinar! Extraordinar! exclamă Aickman mâhnit.

Acum părea mai degrabă decepționat decât uimit.

— La dracu, Jerry, habar n-am avut că este încurcată cu pacostea aia. Și pe cuvânt, am cercetat-o pe toate fețele... Nu chiar pe toate, se pare.

— Asta ne-ar mai lipsi, să angajăm pe cineva care deja se află pe lista neagră a lui Mannheim.

— E nemaipomenită totuși, nu? Cea mai maternă ființă pe care-am…

— Da, categoric. Și vine cu garanția sigură că vulturii juridici ai lui Mannheim or să ne-nhațe îndată ce-or da de ea aici. Sau nu ești de acord cu mine, Sam?

— Se pare că nu-ți mai rămâne atunci decât Marianne Levien, nu?

— N-am terminat încă interviurile, spuse Hoskins. Dar Levien pare destul de bună.

— Nu-i așa? replică Aickman, cu un rânjet.

[4]

Edith Fellowes nu avea de unde să știe că nu era decât a treia candidată la post, dar n-ar fi fost surprinsă dac-ar fi aflat. Se obișnuise să fie subestimată. Nu avea nimic strălucitor, nimic dramatic, nimic care să înregistreze pe loc cele mai înalte aprecieri. Nu era nici orbitor de frumoasă, nici fascinant de urâtă, nici intens pasională, nici misterios însingurată, nici incredibil de pătrunzătoare, nici copleșitor de sclipitoare. De-a lungul vieții, oamenii avuseseră tendința să o ia ca atare. Dar era o persoană stabilă, echilibrată, care-și cunoștea bine meritele și care avusese o viață satisfăcătoare, împlinită… în general.

Sediul institutului Stasis Technologies, asemănător cu un campus, reprezenta un loc misterios pentru ea. Pe pajiștile verzi și frumoase, presărate, ici și colo, cu copăcei, se înălțau niște clădiri cenușii, obișnuite, aproape sărăcăcioase. Era un centru de cercetări – unul din miile aidoma cu el. Dar Edith Fellowes știa că în interiorul acelor clădiri se petreceau lucruri ciudate – ce-i depășeau capacitatea de înțelegere și îi păreau, realmente, la limita incredibilului. Ideea că ar putea să lucreze efectiv într-una dintre acele clădiri o încânta peste poate.

Ca marea majoritate a oamenilor, nici ea nu știa decât foarte vag cu ce se ocupa acea companie și cum ajunsese

la realizările remarcabile de până atunci. Auzise, desigur, de puiul de dinozaur pe care reușiseră să-l aducă din trecut. Și odată ce-și depășise prima reacție de scepticism, lucrul acesta i se păruse absolut miraculos. Explicațiile date la televizor despre *modul* în care Stasis Technologies ajunsese în trecut pentru a aduce în secolul al XXI-lea reptila aceea dispărută i se păruseră însă de neînțeles. Pe urmă, expediția făcută pe lunile lui Jupiter trimisese dinozaurul și pe Stasis pe ultimele pagini ale ziarelor, și uitase complet de ei. Dinozaurul nu fusese decât una dintre minunile care țin trei zile, una dintre multele, în acel secol, care părea să fie al miracolelor.

Dar acum, după toate aparențele, Stasis plănuia să aducă un *copil* din trecut, o ființă umană, un copil preistoric. Aveau nevoie de cineva care să îngrijească de acel pui de om.

Și ea putea face acest lucru.

Dorea să-l facă.

Și poate că era în stare să-l facă mult mai bine decât oricine altcineva. Categoric putea face asta foarte, foarte bine.

Spuseseră că munca avea să fie incitantă, neobișnuită, extrem de dificilă. Nimic din toate acestea n-o înspăimânta. Ba dimpotrivă, slujbele obișnuite, rutinante, fuseseră cele pe care preferase întotdeauna să le evite.

Dăduseră anunț că au nevoie de o femeie cu pregătire în fiziologie, cunoștințe de chimie clinică și dragoste de copii. Edith Fellowes le avea pe toate trei.

Cu dragostea de copii se născuse – ce persoană normală, se întreba ea, *nu* iubea copiii? Mai ales o femeie?

Cunoștințele de fiziologie făcuseră parte din pregătirea ei de bază, ca asistentă. Ideea cu chimia clinică îi venise mai târziu – și îi păruse un lucru util, având în vedere că urma să lucreze cu copii bolnavi, mulți dintre ei născuți prematur sau începându-și viața cu un handicap – în lumina faptului că voia să știe cât mai bine cum pot fi făcute să funcționeze

mai eficient trupușoarele lor bolnave.

Muncă incitantă, dificilă, cu un copil neobișnuit – da, i se potrivea perfect. Și salariul pe care îl ofereau era și el destul de substanțial, suficient să-i atragă atenția, chiar dacă banii nu reprezentau piesa de rezistență în schema ei de viață. Și era dornică de o nouă experiență. Rutina muncii mult prea obișnuite din spitalul de copii începuse s-o cam plictisească, să-i stârnească chiar puțină aversiune. Era îngrozitor să-ți urăști munca, mai ales una ca a ei, gândea domnișoara Fellowes. Poate că se impunea o schimbare.

Să aibă grijă de un copil *preistoric.*

Da. Asta era.

— Doctorul Hoskins vă poftește înăuntru, spuse secretarul.

O ușă cu comandă electronică glisă silențios, deschizându-se.

Domnișoara Fellowes păși într-o încăpere surprinzătoare prin lipsa de ostentație, ce conținea un birou absolut obișnuit, un monitor obișnuit și un bărbat la vreo cincizeci de ani, aparent obișnuit, cu un păr nisipiu în curs de rărire, un început de gușă și o gură cu colțurile lăsate mult în jos, care părea mai posomorât, poate, decât ar fi trebuit.

Pe plăcuța de pe birou era scris:

Doctor GERALD A. HOSKINS

Director executiv

Domnișoara Fellowes se arătă mai degrabă amuzată decât impresionată de aceasta. Era oare compania atât de mare încât directorul trebuia să le amintească angajaților identitatea celui aflat în această funcție, punându-și o plăcuță în față, în propriul său birou? Și de ce considerase necesar să-și treacă și titlul de doctor? N-aveau toți de pe acolo câte-un titlu, sau chiar mai multe? Acesta era oare modul lui de a face cunoscut că nu-i un simplu coordonator executiv, ci că el însuși este un om de știință? Putea să-și dea seama și singură că directorul unei companii cu o atât

de vastă specializare era un om de știință, fără să fi fost nevoie să i se vâre asta sub nas.

Dar conta prea puțin. Existau fobii mult mai grave decât un dram de suficiență.

Hoskins avea în față un teanc de imprimate. Autobiografia ei, presupuse, raportul cu privire la interviul preliminar și altele de genul ăsta. Ridică ochii de pe foi și se uită la ea, apoi din nou la foi și iarăși la ea. Evaluarea lui era fățișă, chiar puțin prea directă. Domnișoara Fellowes se crispă automat. Își simți chipul îmbujorându-i-se și un mușchi al obrazului îi zvâcni scurt.

„Crede că am sprâncenele prea groase și nasul puțin deviat”, gândi ea.

Dar își zise imediat că era ridicolă; pe omul acela îl interesa deviația nasului și grosimea sprâncenelor ei tot atât de mult ca și marca pantofilor pe care întâmplător îi purta. Dar era surprinzător și oarecum neliniștitor să se știe privită atât de intens de un bărbat. O asistentă în uniformă era îndeobște invizibilă, cel puțin în ceea ce privea preocupările marii majorități a bărbaților. Acum nu era în uniformă, dar de-a lungul anilor își dezvoltase capacitatea de a părea invizibilă bărbaților, chiar în haine de stradă fiind, și credea că-i reușise de minune acest lucru. Faptul că acum era studiată atât de intens i se părea mai neliniștitor decât ar fi fost cazul.

— Biografia dumneavoastră este absolut remarcabilă, domnișoară Fellowes, aprecie el.

Ea îi zâmbi fără un cuvânt. Ce-ar fi putut să spună? Să-l aprobe? Să-l dezaprobe?

— Și veniți cu niște recomandări excelente din partea superiorilor dvs. Toți vă laudă în aproape aceleași cuvinte, știați asta? Devoțiune neclintită pentru muncă… veșnic la datorie… ingeniozitate ieșită din comun în momentele de criză… pricepere desăvârșită…

— Sunt foarte muncitoare, doctore Hoskins. Și, în general, știu ce fac. Cred că acela e doar un mod mai

extravagant de-a spune aceste două lucruri de bază.

— Presupun.

O țintui cu privirea și ea-i simți dintr-o dată bărbăția, simplitatea și tenacitatea încăpățânată cu care își ducea sarcinile la bun sfârșit. La un administrator, acestea puteau fi niște trăsături de caracter minunate. De asemenea însă, îl puteau aduce în situația de a face viața un iad celor care lucrau împreună cu el. „Se va vedea cu timpul”, își spuse Edith Fellowes. Îi înfruntă privirea cu fermitate.

— Nu cred că este neapărată nevoie să vă pun întrebări cu privire la pregătirea profesională. De acest lucru s-au ocupat în amănunțime interviurile anterioare și ați trecut testul cu brio. De fapt, n-am decât două lucruri pe care-aș vrea să le discut cu dumneavoastră.

Ea aștepta.

— Unu: vreau să știu dacă ați fost implicată vreodată în situații care ar putea cădea, să spunem, sub incidență politică. Discutabile din punct de vedere politic.

— Nu fac politică deloc, doctore Hoskins. Votez… când există cineva pe care consider că merită să-l votez, ceea ce nu se întâmplă prea des. Dar nu semnez petiții, nu mă duc la demonstrații, dacă asta vă interesează.

— Nu tocmai. Mă gândeam, cred, la controverse mai degrabă profesionale, decât politice. Probleme în legătură cu modul în care ar trebui sau n-ar trebui tratați copiii.

— Nu cunosc decât un singur mod în care trebuie să fie tratați copiii: să faci tot ce-ți stă în putință ca să le satisfaci necesitățile, așa cum le înțelegi tu. Dacă sună prea simplist. Îmi pare rău. Dar…

Hoskins zâmbi.

— Nici asta nu este tocmai ceea ce voiam s-aud. Mă refeream, de fapt…

Se opri și-și umezi buzele.

— La genul de afacere „Bruce Mannheim”. Dispute înfierbântate în jurul tratamentului aplicat unor copii în instituțiile publice, înțelegeți ce vreau să spun, domnișoară

Fellowes?

— Eu am lucrat mai ales cu copii handicapați sau debili, doctore Hoskins. Mă străduiesc doar să-i țin în viață și să-i ajut să-și consolideze propriile lor forțe. Nu prea sunt multe lucruri de dezbătut în astfel de situații…

— Deci n-ați avut niciun fel de ciocnire profesională cu așa-zișii apărători ai copiilor de genul lui Bruce Mannheim?

— Nu, niciodată. Cred c-am citit câte ceva despre dl. Mannheim în ziare. Dar n-am avut niciun contact cu el sau cu alții ca el. Nu l-aș recunoaște dacă l-aș întâlni pe stradă. Și n-am nicio părere despre ideile lui, pro sau contra.

Lui Hoskins păru că i se ia o piatră de pe inimă.

— Nu vreau să spun neapărat că sunt împotriva lui Bruce Mannheim sau a poziției pe care o reprezintă, să nu mă înțelegeți greșit. Dar ar fi un factor perturbator, dacă activitatea noastră ar fi supusă ostilității publice.

— Bineînțeles. Ar fi ultimul lucru pe care mi l-aș dori și eu.

— Atunci e perfect. Putem trece mai departe. Următoarea întrebare se leagă de natura responsabilității pe care ar implica-o munca dumneavoastră de aici… Domnișoară Fellowes, credeți că puteți iubi un copil dificil, ciudat, neascultător și poate chiar extrem de dezagreabil?

— Să-l iubesc? Nu doar să am grijă de el?

— Să-l iubiți. Să-i țineți loc de părinți. Să-i fiți ca o mamă, mai mult sau mai puțin, domnișoară Fellowes. Mai degrabă mai mult decât mai puțin. Acesta va fi cel mai singuratic copil din istoria omenirii. Nu va avea nevoie doar de o doică, ci și de o mamă. Sunteți pregătită să vă asumați o asemenea responsabilitate? *Doriți* să v-o asumați?

O privea din nou cu atenție, de parcă încerca să vadă prin ea. Și domnișoara Fellowes îi înfruntă încă o dată fixitudinea privirii, cu fermitate.

— Spuneți că va fi dificil, și ciudat și… Care era cuvântul? … Extrem de dezagreabil. În ce sens dezagreabil?

— Vorbim de un copil preistoric, știți asta. Sălbăticia lui

sau a ei, nu știm încă, poate să depășească cu mult noțiunea noastră de sălbăticie, așa cum o întâlnim la triburile cele mai primitive de pe pământ, din ziua de azi. Comportamentul acestui copil poate semăna mai degrabă cu al unui animal, decât cu al unui copil adevărat. Un animal feroce, chiar. Asta înțeleg prin dezagreabil, domnișoară Fellowes.

— N-am lucrat doar cu copii prematuri, doctore. Am experiență cu cei cu tulburări emoționale. Am avut de-a face cu unii destul de duri.

— Nu atât de duri, poate.

— O să vedem, în definitiv, nu?

— Sălbatic, mai mult ca sigur, și singur și nefericit și furios. Un străin înspăimântat într-o lume necunoscută. Rupt de tot ce-i era familiar și adus în situația de izolare aproape totală – un adevărat *strămutat.* Cunoașteți termenul de „strămutat”, domnișoară Fellowes? Se referă la persoanele dezrădăcinate care colindau prin întreaga Europă, la mijlocul secolului trecut, în timpul celui de-al doilea Război Mondial.

— Acum este pace în lume, doctore Hoskins.

— Bineînțeles că e. Dar copilul acesta nu va simți prea multă pace. Va suferi de o rupere totală de lumea lui, va fi un *strămutat* în cel mai dureros sens al cuvântului. Și încă unul foarte mic.

— Cât de mic?

— Deocamdată, o sondă nu poate aduce din trecut o masă mai mare de patruzeci de kilograme. Și în aceasta intră nu numai subiectul viu, ci și zona ambientală neanimată, de protecție. E vorba, deci, de un copil mic, foarte mic.

— Un sugar, adică?

— Nu știm sigur. Sperăm să aducem un copil de șase-șapte ani, dar ar putea fi considerabil mai mic.

— Nu știți încă? O să-l înhățați orbește?

Hoskins păru deranjat.

— Să vorbim despre dragoste, domnișoară Fellowes. Dragostea pentru acest copil. Vă asigur că n-o să fie ușor. Iubiți copiii din tot sufletul, nu? Și nu o spun în sensul trivial al cuvântului. Nu vorbesc acum de îndeplinirea ireproșabilă a sarcinilor profesionale. Aș vrea să analizați în profunzime semnificațiile acestui cuvânt, sensul real al iubirii, ce înseamnă maternitatea, ce înseamnă cu adevărat dragostea *necondiționată* pe care o presupune maternitatea.

— Cred că știu cum este această dragoste.

— În datele dumneavoastră biografice apare că ați fost măritată, dar că trăiți singură de mulți ani.

Domnișoara Fellowes își simți obrajii în flăcări.

— Da, am fost măritată o dată. Acum mult timp și pentru scurtă vreme.

— Nu aveți copii.

— Căsnicia s-a stricat, zise ea, în primul rând pentru că s-a dovedit că nu pot avea copii.

— Înțeleg, spuse Hoskins, stânjenit.

— În secolul nostru sunt multe metode de a rezolva această problemă – camere fetale extrauterine, implanturi, locțiitoare de mamă și așa mai departe... Dar soțul meu n-a putut să se obișnuiască cu ideea unei alternative la metoda tradițională de schimb de gene. Trebuia să fie copilul *nostru*, al lui și al meu. Și eu trebuia să port copilul în pântece cele nouă luni consacrate. Dar eu nu puteam face asta, iar el n-a reușit să accepte nicio alternativă, așa că... ne-am despărțit.

— Îmi pare rău... Și nu v-ați recăsătorit.

Ea își păstră glasul rece și ferm.

— Prima încercare a fost destul de dureroasă. Nu aveam cum să știu că n-am să sufăr chiar mai rău a doua oară și n-am putut să-mi asum acest risc. Dar asta nu înseamnă că nu știu să iubesc copiii, doctore Hoskins. Mi se pare inutil să subliniez că alegerea profesiei a avut legătură directă cu golul imens pe care mi l-a lăsat căsnicia în... în suflet, dacă

vreți. Și în loc să iubesc doar unul sau doi copii, am iubit zeci. Sute. Ca și cum ar fi fost ai mei.

— Și nu toți foarte drăguți.

— Nu, nu toți foarte drăguți.

— Nu doar copilașii dulci, cu năsucuri drăgălașe ca niște năsturei și glăscioare clipocitoare. I-ați primit așa cum au venit, frumoși sau urâți, cuminți sau neastâmpărați? Necondiționat?

— Necondiționat, răspunse domnișoara Fellowes. Copiii sunt copii, doctore Hoskins. Și poate tocmai cei care nu sunt drăguți și simpatici au cel mai mult nevoie de ajutor. Și ajuți un copil începând prin a-l iubi.

Hoskins tăcu, gândindu-se o clipă. Femeia se simțea cuprinsă de un fel de dezamăgire. Venise aici pregătită să vorbească despre biografia ei profesională, despre cercetările în domeniul dezechilibrului electrolitic, al neuroreceptorilor, al fizioterapiei. Dar el n-o întrebase nimic din toate acestea. Se concentrase doar pe capacitatea ei de a iubi un copil sălbatic și nefericit – de a iubi orice copil, poate – de parcă aceasta era adevărata problemă. Și pe chiar mai puțin relevanta chestiune – dacă făcuse vreodată ceva care ar fi putut stârni vreun fel de agitație politică. Era limpede că nu-l prea interesa pregătirea ei profesională. Era limpede că avea pe altcineva în vedere pentru acel post și că urma s-o trimită politicos și civilizat la plimbare, de îndată ce va fi găsit o modalitate mai diplomată în care s-o facă.

— Atunci, cât de repede puteți să dați un preaviz la locul dumneavoastră actual de muncă? vorbi el în cele din urmă.

Ea îl privi cu ochii holbați, nevenindu-i să-și creadă urechilor.

— Adică mă angajați? Aici și acum?

Hoskins zâmbi scurt și pe fața lui lătăreață apăru preț de o clipă o expresie de farmec distrat.

— Altfel de ce-aș vrea să trimiteți preaviz?

— Angajarea mea n-ar trebui aprobată de un comitet,

mai întâi?

— Domnișoară Fellowes, *eu* sunt comitetul. Supremul comitet, cel care dă aprobarea hotărâtoare. Și eu iau decizii rapide. Știu ce fel de om caut și dumneavoastră îmi păreți exact persoana potrivită. Bineînțeles că aș putea să mă înșel…

— Și dac-ar fi așa?

— Mă pot răzgândi la fel de repede, credeți-mă. Acest proiect nu-și permite nicio eroare. Este în joc o viață de om, o viață de copil. De dragul unei pure curiozități științifice, vom face ceva despre care unii oameni vor zice cu siguranță că e monstruos. Nu-mi fac nicio iluzie în această privință. Nu cred că suntem niște monștri – nimeni de-aici nu crede asta – și nu am niciun fel de reținere sau regret cu privire la acest proiect și cred că, până la urmă, copilul care va fi supus experimentului nostru va avea de profitat de pe urma lui. Dar sunt absolut conștient că alții se vor împotrivi cu vehemență. De aceea dorim ca acest copil să fie îngrijit cât mai bine cu putință pe durata șederii lui în epoca noastră. Dacă se dovedește că nu sunteți capabilă să-i acordați această îngrijire, veți fi înlocuită fără șovăială, domnișoară Fellowes. Nu găsesc un mod mai delicat de a v-o spune. Nu suntem sentimentali și nici nu ne place să ne jucăm cu focul. Așa că vă puteți considera angajată, dar, deocamdată, doar de probă. Vă cerem să vă rupeți complet de viața dumneavoastră de până acum, fără să vă dăm garanția că vă vom păstra mai mult de-o săptămână, sau chiar de-o zi. Credeți că sunteți dispusă să riscați?

— Sunteți tranșant, doctore Hoskins.

— Categoric. Exceptând cazurile când nu sunt. Ei, domnișoară Fellowes?

— Nici mie nu-mi place să mă joc cu focul.

Hoskins se înnegură la față.

— Deci refuzați?

— Nu, doctore Hoskins, accept. Dacă m-aș fi îndoit și o clipă că sunt potrivită pentru munca asta, n-aș fi venit aici,

din start. Și nu vă voi da nicio ocazie să regretați alegerea făcută, vă asigur… Când încep?

— În momentul de față aducem câmpul Stasis până în apropierea pragului critic. Ne așteptăm ca sondarea să aibă loc de azi în două săptămâni, pe data de cincisprezece, la ora șapte și treizeci fix, seara. Vom avea nevoie de dumneavoastră chiar în momentul acela, gata să preluați controlul imediat. Până atunci va trebui să încheiați orice activitate pe care o desfășurați în prezent. Vă este clar, sper, că veți trăi sub acest acoperiș. 24 de ore din 24, cel puțin în prima fază. Ați citit aceste specificații în formularul de cerere, nu?

— Da, le-am citit.

— Atunci ne înțelegem perfect.

„Nu”, gândi ea. „Nu ne înțelegem deloc. Dar asta nu are nicio importanță. Dacă vor apărea probleme, le vom rezolva cumva. Acum, doar copilul este important. Toate celelalte vin pe planul al doilea. Toate.”

CAPITOLUL UNU INTERCALAT

CEA CARE ȘTIE

Se făcuse de-acum amiază și în întreaga tabără se înstăpânea o atmosferă din ce în ce mai încordată. Se întorseseră din câmpii toți cei din Ceata Vânătorilor, fără să fi avut timp nici măcar să zărească vânatul, nemaivorbind de a-l prinde și acum toți șapte stăteau ghemuiți unul într-altul, posomorâți și îngrijorați de posibilitatea unui război și de consecințele pe care acesta le-ar putea avea asupra lor. Preotesele despachetaseră cele trei cranii sfinte de urs și le așezaseră pe rafturile de piatră de deasupra altarului Zeiței; se ghemuiseră apoi înaintea lor, goale și unse cu grăsime de urs, sânge de lup și miere, iar acum înălțau rugi ce trebuiau să pogoare înțelepciunea asupra lor la vreme de restriște. Mamele își adunaseră sub aripile lor ocrotitoare toți copilașii, de parcă se așteptau ca Ceilalți să-i atace dintr-o clipă într-alta. Iar cei mai mărișori stăteau pitiți pe margine, șovăitori și înspăimântați.

Cât despre bărbații în vârstă – bătrânii distinși și înțelepți ai tribului – aceștia o porniseră spre delușorul ce se înălța în dreptul taberei, ca să facă sfat. Erau acolo Nor de Argint, Călărețul de Mamuți, cocoșatul chior Luptă Ca Un Leu și grasul și urâtul Bizam Puturos. De hotărârea lor depindea soarta tribului.

Când Ceilalți le invadaseră pământurile de vânătoare din apus și Oamenii înțeleseseră că nimic nu-i va putea urni pe dușmani de-acolo, bătrânii hotărâseră că cel mai bine era ca ei să o pornească spre răsărit.

— Zeița a hotărât să dăruiască aceste pământuri Celorlalți, își dăduse cu părerea Bizam Puturos. Dar pământurile reci de la răsărit sunt ale noastre. Zeița vrea

ca noi să ne ducem acolo și să trăim în pace.

Toți ceilalți fuseseră de acord, iar Femeile Zeiței aruncaseră pietrele-destinului și ajunseseră la aceeași concluzie cu bărbații.

Și astfel, Oamenii se strămutaseră în acest loc. Dar acum, după câte se părea, Ceilalți veniseră și-aici.

„Ce ne facem?”, se întrebă Cea Care Știe. „Am putea porni spre sud, spre pământurile calde, dar mai mult ca sigur că Ceilalți le-au populat deja. Să ne îndreptăm atunci spre nord, spre înfiorătoarele câmpuri de gheață? Ceilalți sunt prea plăpânzi pentru a-și dori să trăiască într-un asemenea loc. Dar așa suntem și noi. Așa suntem și noi.”

O cuprinse o mare amărăciune. Bătuseră drum lung până aici. Marșul susținut o istovise, și era sigură că și Nor de Argint era obosit, ca mulți dintre ei, de altfel. Venise timpul să se odihnească, să facă rost de carne și nuci pentru iarna ce-i aștepta, să-și refacă forțele. Se părea însă că trebuiau s-o pornească din nou în pribegie, fără speranță de odihnă, fără o clipă de liniște. De ce toate acestea? Nu exista un colțișor în imensitatea aceea pustie de pământ în care să aibă parte de-un răgaz să-și tragă sufletul?

Cea Care Știe nu cunoștea răspunsul. Nici la această întrebare și nici la altele. În ciuda numelui pe care singură și cu mândrie și-l dăduse, Cea Care Știe se simțea neajutorată în fața veșnic spinoasei probleme a Celorlalți, ca și în fața misterelor și neajunsurilor propriei sale vieți.

Era singurul membru al tribului care nu-și găsea un loc, nu îndeplinea o funcție. Ca majoritatea fetelor, crescuse în ideea că Va ajunge mamă, dar așteptase prea mult pentru a-și lua un partener, preferând viața liberă, de hoinăreală, mergând câteodată chiar și la vânătoare, împreună cu bărbații. Când împlinise douăzeci de ani și se hotărâse, în sfârșit, să-l ia de soț pe luptătorul Vânt Întunecat – o vârstă foarte înaintată pentru un asemenea lucru – din pântecul ei nu ieșiră decât prunci morți. Apoi îl pierdu și pe Vânt Întunecat, doborât de friguri, în numai o după-amiază.

Pe atunci, încă mai era frumoasă, dar după moartea lui Vânt Întunecat, niciunul dintre bărbații liberi ai tribului n-o mai voise. Știau că pântecele ei e un loc al morții pruncilor, așa că ce valoare mai putea avea ca soață? În plus, moartea timpurie a lui Vânt Întunecat era un semn că femeia purta ghinion. Și astfel, rămăsese singură, neatinsă de bărbați, ea, care avusese cândva atâția iubiți. Nu avea să intre nicicând în rândul Mamelor.

Și nici într-al preoteselor nu se mai putea acum; ar fi fost o bătaie de joc la adresa Zeiței și a tot ce reprezenta Ea, ca o femeie stearpă să i se pună în slujbă și, oricum, inițierea în tainele preoteselor începea înainte de prima sângerare. Ar fi fost ridicol ca o femeie în vârstă, de douăzeci și cinci de ani, care purtase în pântece și pierduse cinci prunci în cinci ani, să devină Femeie a Zeiței.

Așa că Cea Care Știe nu era nici mamă, nici preoteasă, și asta însemna că nu era nimic. Făcea lucruri obișnuite, ca orice femeie: tăia piei, gătea, îngrijea de bolnavi și de copii, dar nu avea soț și nici nu aparținea vreunei Cete, și acest lucru o făcea să se simtă aproape străină printre semenii săi. Mai avea o singură speranță: să moară cronicarul tribului, Ține Trecutul, și ea să-i ia locul. Ține Trecutul îi semăna, nici mamă, nici preoteasă, și-i era singura prietenă apropiată. Deși avea patruzeci de ani – într-adevăr cea mai bătrână femeie din trib – se ținea bine și era plină de vigoare, în timp ce Cea Care Știe, mai tânără cu opt ani, începea deja să îmbătrânească: credea că avea să se veștejească de tot și să moară înainte ca Ține Trecutul să renunțe la răbojul-amintirilor și să plece la Zeiță.

Era o viață plină de amărăciune, dar Cea Care Știe avea grijă să-și ascundă durerea de ochii celorlalți. Lasă-i să se teamă de ea, mai bine: lasă-i s-o displacă. Nu voia cu niciun chip să fie compătimită de ei.

Acum stătea singură, ca de obicei, și se uita de jur-împrejur la ceilalți. Erau la fel de neajutorați ca și ea în fața amenințării dușmanilor. Dar ei, cel puțin, stăteau împreună,

la adăpostul grupului.

— De ea avem nevoie! strigă Ochi în Flăcări. Cea Care Știe ar trebui să vină și să lupte alături de noi împotriva Celorlalți.

— Cea Care Știe! Cea Care Știe! strigară aspru vânătorii.

Își băteau joc de ea. Firește. Nu făcuseră așa întotdeauna? N-o respinseseră fiecare dintre ei, pe rând, în zilele de după moartea lui Vânt Întunecat, când sperase să-și găsească un nou partener?

Se apropie totuși de locul unde bărbații stăteau ghemuiți în cerc. pe pământul înghețat, și zise, rânjindu-le feroce:

— Da. E-o idee bună. Pot lupta la fel de bine ca oricare dintre voi.

Și, întinzând mâna cu o asemenea iuțeală încât niciunul nu o putu opri, înhăță sulița lui Ochi în Flăcări. Acesta mormăi înfuriat și se repezi s-o ia. Dar Cea Care Știe își lăsă cu abilitate mâinile să alunece spre mâner și-l țintui pe bărbat cu vârful de cremene în pântece. El o privi cu ochii ieșiți din orbite. Nu era numai sacrilegiul că o femeie mânuia sulița, părea să creadă sincer că ea îl va străpunge.

— Dă-mi-o! spuse cu un glas răgușit.

— Uite că știe s-o țină, Ochi în Flăcări, zise Copacul Lupilor.

— Da, și știu s-o și folosesc.

— Dă-mi-o odată!!!

Îl împunse din nou cu sulița. Crezu că Ochi în Flăcări va face o criză. Se înroșise tot la față și sudoarea i se scurgea din belșug pe obraji. Toți râdeau. Ochi în Flăcări încercă să apuce sulița, dar ea o trase repede îndărăt. Bărbatul scuipă furios și făcu un semn de blestem cu mâinile împreunate.

— Mai fă o dată semnul ăsta și-o să-l șterg cu sângele tău, spuse ea, rânjindu-i crunt.

— Haideee, Cea Care Știe! se milogi posac Ochi în Flăcări.

Se chinuia din răsputeri să-și păstreze cumpătul.

— Știi că nu-i bine să atingi sulița. Suntem în mare

primejdie și fără gesturile tale nebunești.

— M-ați invitat să lupt alături de voi. Păi atunci, aș avea nevoie de o suliță. Nu? A ta e tocmai bună. Mi se potrivește de minune. Fă-ți alta, dacă vrei.

Bărbații râseră din nou. Dar râsul lor avea acum ceva nefiresc.

Simulă un atac cu sulița și Ochi în Flăcări se feri, blestemând. Făcu câțiva pași. Hotărât parcă să i-o ia cu forța. Cea Care Știe îl atenționă însă cu o împunsătură zdravănă. Ochi în Flăcări sări înapoi, supărat și puțin speriat.

Nu-și mai amintea de când nu se mai distrase așa de bine. Ochi în Flăcări era cel mai puternic luptător și cel mai frumos bărbat din trib: lat în umeri ca un mamut, cu ochi negri, minunați, sfârâindu-i ca niște cărbuni aprinși sub fruntea splendidă, boltită ca o stâncă. În tinerețe se culcase cu el de mai multe ori și sperase să o ia ca soață după moartea lui Vânt Întunecat. Fusese primul care o refuzase. Îi spusese că n-o dorea decât pe Fântâna Laptelui ca parteneră. Și-i mai spusese că-i plăceau femeile care puteau avea copii. Acesta fusese sfârșitul legăturii ei cu Ochi în Flăcări.

— Uite, zise Cea Care Știe, cedând într-un sfârșit.

Se aplecă și înfipse sulița în pământ. Căldura prânzului topise orice urmă de zăpadă și pământul se afânase.

Ochi în Flăcări își înșfăcă sulița, bombănind.

— Ar trebui să te omor, zise, agitându-și-o amenințător prin fața ei.

— Dă-i drumul.

Cea Care Știe își deschise larg brațele și-și scoase pieptul înainte.

— Lovește aici. Ucide o femeie, Ochi în Flăcări. Va fi o mare realizare.

— Poate că ne-ar aduce puțin noroc.

Dar își lăsă-n jos sulița.

Dacă te mai atingi de sulița mea vreodată, am să te leg

pe-un deal și am să te las acolo să te mănânce urșii. Pricepi? *Pricepi?*

— Păstrează-ți amenințările pentru Ceilalți, replică ea, calmă. Vor fi cu mult mai greu de speriat decât mine. Și pe mine nu m-ai speriat deloc.

— Nu-i așa că ai văzut odată un Celălalt de foarte aproape? o întrebă Munte Spart.

— Da, odată, răspunse Cea Care Știe, chinuindu-se să-și amintească.

— Și cum mirosea de-aproape? întrebă Căprior Tânăr. Cred că duhneau pur și simplu.

Cea Care Știe încuviință.

— Ca un stârv de hienă. Ca un lucru care putrezea de o lună și jumătate. Și era urât. Nici nu vă puteți imagina ce urât era. Avea o față teșită, uite-așa, de parcă i-o presase cineva, spuse ea, gesticulând amplu. Și avea dinți mici, ca de copil. Și urechi caraghios de mici și-un nas minuscul. Și mâinile, și picioarele...

Se cutremură.

— Ridicole și hidoase. Ca ale unui păianjen. Așa de lungi, de subțiri.

O priveau cu toții, înfricoșați, chiar și Ochi în Flăcări. Nimeni din trib, nici măcar Nor de Argint, nu văzuse vreodată un Celălalt, așa cum văzuse ea, atât de aproape încât ar fi putut să întindă mâna și să-l atingă. Unii dintre ei zăriseră câteodată Ceilalți la mare depărtare, imagini fugare, de demult, când tribul lor încă mai locuia în ținuturile de la apus. Dar Cea Care Știe se ciocnise practic de unul în pădure.

Trecuse multă vreme; avea pe-atunci nouăsprezece ani, era încă neastâmpărată și le făcea pe toate după capul ei. Ceata Vânătorilor îi interzisese în cele din urmă să-i însoțească pe bărbați în escapadele lor, și într-o bună zi, dis-de-dimineață, furioasă și înnegurată, pornise în hoinăreală de una singură, depărtându-se din ce în ce mai mult de tabără. Către prânz, ajunse într-un luminiș de

mesteceni unde dădu peste un iaz drăguț în pat de stâncă și își dezbrăcă veșmântul de blană ca să se îmbăieze în apa lui rece și cristalină; când termină scăldatul și ieși, nu mică-i fu mirarea să vadă că un Celălalt, negreșit un Celălalt, o țintuiește cu privirea de la o depărtare nu mai mare de douăzeci de pași.

Era înalt – incredibil de înalt, înalt ca un copac – și foarte deșirat, îngust în umeri și cu pieptul scobit, încât părea mai plăpând ca o femeie, așa înalt cum era. Avea un chip ciudat cum nu-i fusese dat să mai vadă până atunci, cu trăsături neobișnuit de delicate, ca de copil și cu o piele extraordinar de palidă Ochii îi erau mari, de o culoare stranie, apoasă, spălăcită, iar fruntea i se înălța dreaptă, lipsită complet de proeminențe.

Într-un cuvânt, gândi ea, era înspăimântător de urât. Urât ca un demon. Dar nu părea primejdios. Nu observă să aibă vreo armă la el și părea că-i zâmbește. Cel puțin așa își imagina ea, după felul în care își dezgolise dinții aceia minusculi.

Femeia era goală pușcă și în deplinătatea frumuseții sale tinerești. Stătea în fața lui fără să simtă rușine, și-atunci îi veni în minte un gând neașteptat, că-și dorea ca acel om să-i facă un semn, s-o cheme lângă el, s-o ia în brațe și să facă dragoste cu ea, indiferent cum, în orice chip ar fi obișnuit Ceilalți să-și iubească femeile.

Urât cum era și ciudat, îl dorea. De ce oare? se întrebă ea. Și tot ea își răspunse că, probabil, pentru că era diferit, era nou, era un *altul.* Da, i-ar fi cedat. Și-apoi ar fi plecat cu el, ar fi trăit cu el și ar fi devenit o Cealaltă, pentru că se plictisise de bărbații din tribul ei și era dornică de ceva nou. Da. Da.

De ce s-ar fi temut? Se zicea că Ceilalți sunt demoni înfricoșători, dar omul acela nu avea nimic demonic, ci doar un chip ciudat și-un trup mult prea înalt și deșirat. Și nici nu părea prea amenințător. Era doar diferit.

— Mă cheamă Râu Căzător, vorbi ea – așa-și spunea pe-

atunci. Tu cine ești?

Celălalt nu răspunse. Scoase din fundul gâtlejului un sunet, care putea fi un chicotit de râs.

Râs?

— Mă placi? Toți din tribul meu mă consideră frumoasă. Tu ce zici?

Își trecu mâinile prin părul bogat și lung, ud de la scăldat. Se răsuci și se întinse, lăsându-l să-i admire plinătatea sânilor, forța și robustețea brațelor și coapselor, gâtul vânjos. Făcu doi, trei pași spre el, surâzându-i, îngânând un cântecel de dorință.

El făcu ochii mari și clătină din cap. Întinse un braț, cu palma îndreptată spre ea, și începu să facă semne cu degetele, semne vrăjitorești, nu încăpea îndoială, semne diavolești. Și se feri din calea ei.

— Doar nu ți-e frică de mine? Nu vreau decât să mă joc. Vino-ncoace, Celălalt. Îi zâmbi ea. Ascultă, nu te mai tot da înapoi. Nu vreau să-ți fac niciun rău. Nu înțelegi ce spun?

Vorbea foarte tare, răspicat, cu pauze mari între cuvinte. Celălalt continua să se dea înapoi. Ea își vârî mâinile sub sâni și și-i săltă în sus, cu acel gest universal de oferire.

Pe-ăsta, cel puțin, îl pricepu.

Scoase un mârâit înfundat, ca un animal încolțit. În ochi îi strălucea lumina vie a spaimei. Își strânse buzele într-o expresie de… ce? Groază? Dezgust?

„Da, dezgust”, înțelese ea… „Trebuie că-i par la fel de urâtă cum îmi pare și el mie.”

Celălalt îi întorcea spatele acum, fugind de ea, împleticindu-se printre mesteceni.

— Stai! strigă Cea Care Știe. Celălalt! Întoarce-te, Celălalt! Nu fugi, Celălalt!

Dar el dispăruse deja. Era prima oară când o refuza un bărbat și acest lucru i se păru uimitor, incredibil, aproape cutremurător. Chiar dacă era un Celălalt, chiar dacă îi păruse ciudată și poate neatrăgătoare, o găsise oare chiar atât de respingătoare ca să mârâie, să se strâmbe și să

fugă?

Da. Așa se părea... „Probabil că nu-i decât un copil. Așa înalt cum e, doar un copil”, gândi ea.

Se întorsese în seara aceea la trib, hotărâtă, în sfârșit, să-și aleagă drept soț pe unul de-al ei, și, când, la scurt timp după ceea, Vânt Întunecat o rugă să împartă covorașul de dormit cu el, acceptă fără șovăială.

— Da, le spuse vânătorilor. Da, știu prea bine cum arată Ceilalți. Și când îi ajungem din urmă, vreau să fiu alături de voi și să omor bestiile astea scârboase și respingătoare ca niște diavoli.

— Uitați-vă, spuse Copacul Lupilor. Bătrânii coboară dealul.

Și într-adevăr veneau: Nor de Argint în frunte, șchiopătând chinuitor și căznindu-se din răsputeri să ascundă acest lucru, iar ceilalți trei bătrâni, șontâcăind în urma lui. Cea Care Știe îi urmări cum intrară în tabără pășind, făloși și se duseră de-a dreptul la altarul Zeiței. Nor de Argint se sfătui îndelung cu cele trei preotese. Clătinară mult din cap, apoi încuviințară îndelung. În cele din urmă, căpetenia făcu un pas înainte, cu preoteasa cea bătrână alături, și le vorbi.

Sărbătoarea de Vară nu avea să se mai țină anul acela sau cel puțin era amânată. Zeița își arătase nemulțumirea aducând un grup de Ceilalți primejdios de aproape de tabăra lor, chiar pe acele pământuri de la răsărit, unde se credea că nu avea să calce picior de Celălalt. Fără îndoială că Oamenii făcuseră ceva necuvenit; fără îndoială că acela nu era un loc potrivit pentru ei. Drept urmare, Oamenii aveau să părăsească ținutul și să pornească în pelerinaj spre Locul Celor Trei Râuri, aflat cu mult în urma lor, unde, cu un an înainte, în drumul lor spre răsărit, ridicaseră un altar întru cinstirea Zeiței. Și la Locul Celor Trei Râuri aveau s-o implore pe Aceasta să le arate unde greșiseră.

Cea Care Știe gemu:

— Dar o să ne ia săptămâni să ajungem acolo! Și este

exact în direcția greșită! Ne ducem iar în ținutul de unde tocmai am plecat și-n care Ceilalți mișună peste tot.

Nor de Argint o săgetă cu o privire de gheață.

— Zeița ne-a promis acest pământ, liber de Ceilalți. Acum am ajuns aici și-i găsim deja pe Ceilalți. Nu este cum ar trebui. Avem nevoie de îndrumarea Ei.

— Atunci, să i-o cerem, dar în sud. Acolo cel puțin e mai cald și am putea găsi loc bun pentru tabără, fără să fim stânjeniți de Ceilalți.

— Ai permisiunea noastră să pleci în sud, Cea Care Știe Dar noi vom porni cu toții spre Locul Celor Trei Râuri chiar în după-amiaza aceasta.

— Și Ceilalți? izbucni ea.

— Ceilalți nu vor îndrăzni să se apropie de altarul Zeiței, spuse Nor de Argint. Dar dacă tu te temi de asta, atunci… pleacă-n sud. Pleacă-n sud, Cea Care Știe!

Femeia auzi pe cineva râzând. Ochi în Flăcări era. Apoi izbucniră în râs și ceilalți bărbați din Ceata Vânătorilor și câteva Mame li se alăturară. În scurt timp râdeau cu toții și o arătau cu degetul.

Își dori să mai fi avut în mână sulița lui Ochi în Flăcări. I-ar fi străpuns pe toți și nimic n-ar fi putut opri măcelul.

— Pleacă-n sud, Cea Care Știe! îi strigau cu toții Pleacă-n sud! Pleacă-n sud! Pleacă-n sud!

Îi veni pe buze un blestem, dar se abținu. Ei chiar voiau s-o vadă plecată. Dacă le vorbea urât acum, puteau într-adevăr s-o izgonească din trib. Cu zece ani în urmă i-ar fi convenit. Dar acum era bătrână, trecută de treizeci de ani. Să plece de una singură era moarte curată.

Mormăi furioasă, ca pentru sine, și se întoarse, ferindu-se de privirea neclintită a lui Nor de Argint.

Acesta își împreună mâinile.

— Foarte bine. Acum începeți cu toții să împachetați! Ridicăm tabăra. Plecăm de-aici înainte de căderea întunericului!

CAPITOLUL DOI

SOSIREA
[5]

Pentru Edith Fellowes fură două săptămâni extrem de încărcate.

Partea cea mai grea o constituia încheierea activității sale de la spital. Preavizul de două săptămâni era mai mult decât neregulamentar, era complet deplasat; conducerea se arătă însă înțelegătoare, de vreme ce domnișoara Fellowes părăsea postul cu cea mai adâncă părere de rău – după cum declară ea – și numai pentru că i se oferise prilejul să participe la un nou proiect de cercetare absolut senzațional.

Menționă numele corporației, Stasis Technologies, Ltd.

— O să ai grijă de un pui de dinozaur? o întrebară, chicotind cu toții.

— Nu, nu dinozaur. Ceva mult mai aproape de ce știu eu să fac.

Alte amănunte nu mai dădu. Doctor Hoskins îi interzisese să discute acest subiect cu cineva. Dar celor care o cunoșteau pe Edith Fellowes și lucrau cu ea nu le fu greu să presupună că proiectul avea probabil legătură cu copiii; și dacă cei ce-o angajaseră erau aceia care aduseseră din era mezozoică faimosul pui de dinozaur, mai mult ca sigur că acum aveau de gând să facă ceva tot pe această linie de pildă să aducă un copil dintr-un trecut îndepărtat, din preistorie. Domnișoara Fellowes nici nu confirmă, nici nu negă. Dar ei știură. Toți știură. Permisiunea de a părăsi spitalul îi era asigurată, firește.

Primele câteva zile totuși, avu de lucru efectiv 24 de ore din 24: își încheie treburile neterminate, își completă

ultimele fișe de lucru, pregăti liste cu ce aveau de făcut succesorii ei. Își separă echipamentul și materialele personale de cercetare de cele ale spitalului. Această etapă fu istovitoare, dar nu o povară. Momentele cu adevărat dificile veniră când trebui să se despartă de copii. Acestora nu le venea să creadă că pleca.

— Nu-i așa că o să vă întoarceți într-o săptămână, două, domnișoară Fellowes? o întrebau, adunându-se în jurul ei. Plecați doar în concediu, nu-i așa? O vacanță mică?… Unde vă duceți, domnișoară Fellowes?

Pe unii dintre copii îi știa de când se născuseră. Acum aveau cinci, șase, șapte ani: mulți dintre ei pacienți externați, dar o parte – rezidenți permanenți. Lucrase cu ei an de an.

Îi era greu să le dea vestea, foarte greu.

Dar își împietri inima și-o făcu. Alt copil avea acum nevoie de ea, un copil cu totul și cu totul special, al cărui destin nefericit avea să fie unic în istoria omenirii. Știa că trebuia să meargă acolo unde era nevoie cel mai mult de ea.

Își închise micul apartament din partea de sud a orașului, alegând câteva lucruri pe care dorea să le ia cu ea în noua casă, punându-le bine pe celelalte. Toate acestea le făcu destul de repede. Nu avea plante de soarta cărora să-și facă griji, nu avea pisici și nici alte animale de casă. Singurul lucru care contase cu adevărat fusese munca ei: copiii, întotdeauna copiii, nici plantele, nici animalele.

Dar, prudentă cum era, aranjase să-și prelungească contractul de închiriere pe o perioadă nedefinită. Lua cât se poate de în serios avertismentul dat de Gerald Hoskins că ar putea fi pusă pe liber în orice clipă. Sau poate că ar vrea să demisioneze; domnișoara Fellowes știa că nu trebuia să ignore posibilitatea ca operațiunea să fie incompatibilă cu ea, știa că rolul ei în acest proiect risca să fie nesatisfăcător, că ar putea descoperi rapid că făcuse o enormă greșeală acceptând acest post. Și nu-și tăiase în

niciun chip calea de retragere; o așteptau spitalul, copiii, apartamentul.

În cele două săptămâni, așa ocupată cum era, făcu câteva drumuri în partea cealaltă a orașului, la sediul Stasis Technologies, pentru a ajuta la pregătirile ce se făceau în vederea sosirii copilului. Îi fusese pusă la dispoziție o echipă de trei asistenți, doi bărbați și o femeie, cărora le dăduse o listă lungă de lucruri de care avea nevoie – medicamente, suplimente nutritive, chiar și un incubator.

— Un incubator? întrebă Hoskins.

— Un incubator, spuse ea.

— Nu intenționăm să aducem un copil prematur, domnișoară Fellowes.

— Nu știți ce anume aduceți, doctore. Chiar dumneavoastră mi-ați spus asta, cu exact aceleași cuvinte. Poate să fie un copil bolnav, sau debil – sau care să se îmbolnăvească în clipa în care îi vor intra în organism microbii moderni. Vreau un incubator pentru orice eventualitate.

— Un incubator. Bine.

— Și o cameră sterilă, suficient de încăpătoare pentru un copil sănătos și activ, dacă acesta va fi prea mare pentru un incubator.

— Domnișoară Fellowes, fiți rezonabilă, vă rog. Bugetul nostru este…

— O cameră sterilă. Până când o să fim siguri că nu-i primejdios să respire aerul nostru.

— Îmi pare rău. Dar acest lucru este inevitabil. Va respira aerul nostru plin de microbi din clipa în care va ajunge aici. Nu există nicio posibilitate să operăm în câmpul Stasis în condițiile de sterilitate absolută pe care se pare că le doriți. Nicio posibilitate.

— Vreau să existe una.

Hoskins îi aruncă una dintre acele priviri grele, furioase, pe care ea ajunsese deja să i le cunoască.

— Acesta este un punct pe care țin să-l câștig,

domnișoară Fellowes. Apreciez dorința dumneavoastră de a proteja copilul de toate riscurile posibile. Dar nu înțelegeți deloc schema fizică a echipamentului nostru; trebuie să acceptați pur și simplu faptul că nu putem să aducem instantaneu copilul într-o cameră perfect sterilă. *Nu putem.*

— Și dacă se îmbolnăvește și moare?

— Dinozaurul nostru este absolut sănătos.

— Nu există niciun motiv pentru a crede că reptilele, preistorice sau nu, sunt supuse infecțiilor datorate microorganismelor purtătoare de boli pentru oameni. Și dumneavoastră aduceți aici o ființă omenească. Un membru al speciei noastre.

— Sunt conștient de acest lucru, domnișoară Fellowes.

— Și de aceea vă rog…

— Și răspunsul meu este nu. Trebuie să ne asumăm totuși anumite riscuri, și infecția microbiană este unul dintre ele. Vom fi pregătiți să acordăm tot ajutorul medical posibil, dacă apar probleme. Dar n-avem de gând să încercăm să creăm un ambient miraculos, 100% sigur. Sub nicio formă!

— Domnișoară Fellowes, își îmblânzi Hoskins glasul, dați-mi voie să vă spun doar un lucru. Am un copil, un băiețel, nu se duce încă nici la grădiniță. Da, la vârsta mea, un copil atât de mic, dar este cel mai minunat lucru de care am avut parte vreodată în viață. Vreau să știți, domnișoară Fellowes, că sunt la fel de preocupat de siguranța copilului care va ajunge aici săptămâna viitoare, cum aș fi pentru băiețelul meu, Jerry. Și încrezător că toate vor merge bine, ca și cum propriul meu fiu ar fi subiectul acestui experiment.

Asistenta nu era tocmai sigură că raționamentul lui Hoskins nu șchiopăta pe undeva. Dar îi era clar că nu se va lăsa convins în această privință și că ea va fi în avantaj față de el doar dându-și demisia. Ținea în rezervă posibilitatea demisiei, dar nu avea sens să se folosească de ea acum. Era singura ei armă. Trebuia s-o păstreze pentru momentul cuvenit, și nu acesta era.

Hoskins se arătă la fel de încăpățânat și când îl rugă s-o lase să arunce o privire prin sectorul unde urma să fie găzduit copilul.

— Aceea e zonă Stasis și acolo se desfășoară neîntrerupt numărătoarea inversă. În acest interval nimeni nu are acces acolo. Nimeni. Nici eu, nici dumneata, nici președintele Statelor Unite. Și nu putem întrerupe numărătoarea inversă de dragul dumitale, ca să faci un tur de recunoaștere.

— Dar dacă condițiile nu sunt adecvate…

— Condițiile sunt adecvate. Mai mult decât adecvate. Credeți-mă.

— Aș prefera totuși…

— Da, da. Credeți-mă.

Dezgustătoare cuvinte. Și totuși pe undeva îl *credea,* mai mult sau mai puțin.

Nu știa încă ce fel de om de știință era Hoskins, sau cât de bun, în ciuda acelui vag și suficient *Doctor* atașat pe plăcuța de pe biroul lui. Dar un lucru era sigur: ca administrator, avea mână forte. N-ar fi ajuns el la conducerea institutului Stasis Technologies dac-ar fi fost o mazetă.

[6]

La cinci după-amiaza punct, din cincisprezece ale lunii, sună telefonul acasă la domnișoara Fellowes. Era Phil Bryce, unul dintre secretarii lui Hoskins.

— Numărătoarea inversă a intrat în ultimele trei ore și totul este pregătit. Vă vom trimite o mașină să vă ia la șapte fix.

— Pot să ajung acolo și singură, mulțumesc.

— Doctor Hoskins ne-a ordonat să vă trimitem o mașină. Va fi acolo la șapte fix.

Domnișoara Fellowes oftă. Ar fi putut lungi discuția… dar ce rost avea?

Să câștige Hoskins victoriile mici. Iar ea să-și păstreze muniția pentru marile bătălii care o așteptau, mai mult ca sigur.

[7]

Bura. Cerul înserării era cenușiu și mohorât, iar clădirile lui Stasis Technologies păreau mai urâte ca niciodată, structuri greoaie ca niște cazarme, lipsite de orice urmă de grație și eleganță.

Totul părea provizoriu și făcut în pripă. În jur domnea o atmosferă severă, inginerească, golită de voioșie și de căldură umană. Își petrecuse toată viața prin preajma institutelor, dar acele clădiri făceau ca și cel mai mohorât spital să arate ca un lăcaș al bucuriei și al râsului. Și angajații cu ecusoane văzându-și crispați de treburi, chipurile inexpresive, glasurile în șoaptă, aerul de stare de urgență...

„Ce caut aici?”, se întrebă ea. „Cum m-am putut lăsa atrasă în așa ceva?”

— Pe aici, vă rog, domnișoară Fellowes, spuse Bryce.

Oamenii începuseră să dea din cap către ea și să-i facă semne.

Nu părea necesară anunțarea identității ei. Unul după altul, bărbați și femei, păreau s-o cunoască și să-i știe funcția. Desigur, acum avea și ea ecuson, dar nimeni nu se uita la el. Pur și simplu știau. *Ea este doica*, păreau că-și zic. Se simțea ca pe patine cu rotile, cu-o asemenea iuțeală era condusă spre interior, prin coridoare cu aspect improvizat și jalnic, spre un sector al centrului de cercetare în care nu mai intrase până atunci.

Coborâră un rând de scări metalice, zăngănitoare, apoi străbătură un culoar fără ferestre, luminat fluorescent, un adevărat tunel subpământean și parcă fără de sfârșit, până când ajunseră în dreptul unei uși de oțel, vopsite în negru, pe suprafața căreia jucau în sus și-n jos vălurile unui câmp

de protecție.

— Puneți-vă ecusonul pe scut. Spuse Bryce.

Chiar sunt necesare toate…

— Vă rog, domnișoară Fellowes. Vă rog.

Ușa glisă. În fața îi aștepta un alt rând de scări. Urcară, și urcară, în spirală de-a lungul pereților acelei pivnițe imense, de forma unui butoi, apoi parcurseră un alt coridor, trecură de o altă ușă… chiar *era nevoie* de toate acestea?

În cele din urmă, se pomeni într-un balcon care dădea spre un imens puț interior. Jos, la picioarele ei, se afla o multitudine uluitoare de aparate, dispuse într-un arc de cerc, ce arăta ca un hibrid între panoul de comandă al unei nave spațiale și ecranul unui computer gigantic – sau poate că nu era decât decorul pentru vreun film științifico-fantastic de prost gust.

Tehnicieni zburliți, cu priviri speriate, se vânzoleau de colo-colo într-o manieră absurd-teatrală, făcându-și semne înnebunite unul altuia. Unii scoteau cabluri groase și negre dintr-o priză și le băgau în alta, examinându-le și clătinând din cap, apoi aducându-le în poziția inițială. Totul era învăluit în flash-uri de lumină, iar pe ecrane uriașe se succedau rapid numere în ordine descrescătoare.

Doctor Hoskins se afla în balcon, nu departe de ea, dar îi aruncă doar o privire distantă și murmură din vârful buzelor:

— Domnișoară Fellowes…

Părea distrat, preocupat, aproape absent. Nici măcar nu-i sugeră să ia loc, deși erau patru sau cinci rânduri de scaune pliante chiar lângă balustrada dincolo de care, jos, se desfășura acel spectacol frenetic. Își alese singură unul și-l aduse până la margine ca să vadă mai bine.

Dintr-o dată, în puț se aprinseră luminile și zona de dedesubtul locului unde stătea ea ieși din întunericul desăvârșit de până atunci. Se uită în jos: acolo era un fel de apartament cu despărțituri de paravan, o uriașă casă de păpuși, în camerele căreia se putea privi de sus, căci nu

avea tavan.

Într-o cameră văzu un cuptor cu microunde și un răcitor, iar în alta, un lavabou; mai era și un mic cubicul pus la punct cu echipament medical, ce îi era foarte familiar și părea să conțină tot ceea ce ceruse personalului asistent pus la dispoziție de Hoskins. Inclusiv incubatorul.

Și, categoric, obiectul pe care-l zărea parțial într-o altă încăpere nu putea fi decât un pat, un pătuț de fapt.

În balcon își făcură apariția bărbați și femei purtând ecusonul companiei și ocupară locurile din preajma sa. Domnișoara Fellowes îi recunoscu pe câțiva cărora le fusese prezentată cu prilejul altor vizite de-ale ei, ca fiind executivi la Stasis, dar nu fu în stare să-și amintească niciun nume. Alții îi erau complet necunoscuți. Toți îi zâmbiră și o salutară cu o înclinare a capului, ca și cum le era colegă de ani de zile.

Apoi zări pe cineva al cărui nume *și* chip îi erau cunoscute: un bărbat pe la vreo cincizeci și patru de ani, subțire și arătos, cu o mustață grizonată, mică și bine îngrijită, și ochi pătrunzători și atenți în toate părțile.

Candide Deveney! Corespondentul științific de la International Telenews.

Domnișoara Fellowes nu era o mare amatoare de televizor. Dacă se uita o oră-două pe săptămână, uneori chiar și mai puțin; treceau săptămâni când uita chiar să-i dea drumul. Cărțile îi erau suficiente ca distracție, și uneori, lungi perioade de timp, munca i se părea atât de fascinantă, încât până și cărțile deveneau inutile. Dar pe Candide Deveney *îl văzuse* la televizor. Când și când, avea loc câte un eveniment de interes major și atunci *trebuia* să și vadă, nu numai să citească despre el – debarcarea pe Marte, de pildă, sau dezvăluirea publică despre puiul de dinozaur, sau spectaculosul bombardament nuclear, deasupra emisferei estice, al unui asteroid mic dar ucigător care intrase pe o traiectorie de coliziune cu Pământul cu un an în urmă. Candide Deveney fusese chipul prezent pe

ecran pe tot parcursul acestor evenimente. Apariția lui la lansarea fiecărei descoperiri științifice majore era de notorietate publică. Faptul că era acolo în seara aceea, o impresionă totuși pe domnișoara Fellowes. Își simți inima bătându-i mai tare în piept când înțelese că acesta trebuia să fie cu adevărat un eveniment de mare importanță dacă îi merita prezența și că era destul de aproape de el ca întinzând mâna să-l poată atinge.

Apoi se rușină de prostia ei. În definitiv, Deveney nu era decât un reporter, nimic mai mult. De ce-ar fi trebuit să se simtă cuprinsă de venerație, doar pentru că-l văzuse la televizor?

Ceea ce merita într-adevăr admirație era această incursiune a lor în vremuri imemoriale și aducerea unui pui de om în secolul al XXI-lea. Și ea avea să joace un rol vital în această întreprindere. *Ea...* nu Candide Deveney. La o adică, Candide Deveney era cel care ar fi trebuit să fie impresionat că se afla în aceeași încăpere cu Edith Fellowes, și nu viceversa.

Hoskins se apropiase să-i ureze reporterului bun-venit și acum părea că-i explică proiectul. Domnișoara Fellowes înclină capul și ciuli urechile să audă mai bine.

— Mă tot gândesc la ceea ce faceți în institutul acesta, de când am fost aici ultima dată, când cu dinozaurul, spunea Deveney... Mă preocupă un lucru în mod deosebit, legat de maniera de selecție.

— Continuă, zise Hoskins.

— Nu puteți ajunge decât până acolo: e lesne de înțeles de ce. Lucrurile devin tot mai imprecise cu cât trecutul este mai îndepărtat. Acest fapt necesită mai multă energie și în cele din urmă te lovești de limitele ei absolute... înțeleg perfect lucrul ăsta... Dar, pe de altă parte, se pare că nici să vă apropiați mai mult de-*atât* nu se poate. Asta-i ceea ce mă nedumerește. Și nu numai pe mine. Vreau să spun că, dacă reușiți să ajungeți în timp până în urmă cu o sută de milioane de ani, ar trebui să puteți aduce ceva din ultima

marți, de exemplu, cu mult mai puțin efort. Și, totuși, dumneavoastră îmi spuneți că nu puteți ajunge nici până în marțea trecută și nici într-o altă perioadă din trecutul apropiat. De ce asta?

— Deveney, pot să fac ca aceste lucruri să pară mai puțin paradoxale, dacă-mi permiți o analogie.

(„Îi spune Deveney!”, gândi domnișoara Fellowes. „Ca un profesor care explică dezinvolt ceva unui student.”)

— Chiar vă rog! zise reporterul. Orice credeți dumneavoastră că mă poate lumina.

— De pildă: nu poți citi o carte tipărită cu litere de mărime obișnuită dacă o ții la doi metri distanță de ochi, nu-i așa? Dar o poți citi foarte ușor, dacă o ții, să zicem, la treizeci de centimetri. Până aici, cred, cu cât mai aproape cu atât mai bine. Dar dacă aduci cartea la vreo trei centimetri de ochi, iar nu mai poți să vezi. Ochiul omenesc pur și simplu nu poate focaliza nimic care se află atât de aproape. Distanța este, deci, un factor determinant în mai multe privințe. Prea aproape e la fel de rău ca și prea departe, cel puțin în ceea ce privește vederea.

— Hmm, făcu Deveney.

— Sau să luăm un alt exemplu. Umărul tău drept este la aproximativ optzeci de centimetri de vârful degetului tău arătător drept și îți poți atinge umărul cu degetul fără nicio problemă. Acum, cotul tău drept este la numai jumătate distanță de vârful degetului tău drept. Logic vorbind, ar trebui să-ți fie mult mai ușor să-ți atingi cotul cu degetul, decât umărul. Încearcă: pune ți arătătorul drept pe cotul drept. Din nou, aceeași problemă: ești prea aproape.

— Pot folosi aceste analogii ale dumneavoastră în reportajul meu? întrebă Deveney.

— Da, bineînțeles... Folosește ce-ți place. Știi că ai mână liberă. Acum am vrea ca toată lumea să tragă cu ochiul peste umărul nostru. Or să fie multe de văzut.

Domnișoara Fellowes nu putu să nu-i admire siguranța calmă. Acolo era vorba de forță interioară.

— Cât de departe v-ați propus să ajungeți în seara asta?
— La patruzeci de mii de ani.
Domnișoarei Fellowes i se tăie răsuflarea.
Patruzeci de mii de ani?!

[8]

Nu se gândise nicio clipă la așa ceva. Fusese atât de ocupată cu alte probleme – să-și întrerupă legăturile profesionale cu spitalul, să se instaleze la Stasis Technologies… Devenea acum conștientă, dintr-o dată, că existau o mulțime de lucruri esențiale în legătură cu acest proiect, la care nu-și dăduse osteneala să se gândească.
Știa, firește, că urmau să aducă în contemporaneitate un copil din trecut. Înțelegea – deși nu-și mai amintea de unde auzise asta – că acest copil va fi luat din preistorie.
Dar „preistorie” putea însemna aproape orice. Cea mai mare parte a Europei de acum trei mii de ani putea fi considerată „preistorică”. Chiar și în zilele acelea mai existau zone pe glob în care se ducea un fel de existență preistorică. Domnișoara Fellowes presupusese, atât cât se gândise la acest aspect al problemei, că micuțul va proveni din vreo epocă nomadă, pre-agricolă, de acum cinci, cel mult zece mii de ani.
Dar *patruzeci* de mii de ani?
Nu era pregătită pentru așa ceva. Va putea fi oare recunoscut ca ființă umană copilul pe care i-l vor da în primire? Existaseră oare *Homo sapiens* cu patruzeci de mii de ani în urmă?
Își dădu seama c-ar fi vrut să-și amintească câte ceva din cursurile de antropologie de la facultate, dar în clipele acelea nu-i apăreau în minte decât frânturi disparate de informații și acestea, se temea ea, inevitabil trunchiate și deformate.
Înainte de apariția adevăratelor ființe umane, fuseseră oamenii din Neandertal, nu? Creaturi primitive și sălbatice.

Și înaintea lor, pe pământ rătăciseră pitecantropii și încă unii cu un nume tot atât de încâlcit și probabil și alte soiuri de pre-oameni sau sub-oameni, maimuțele în fundul gol și păroase, care puteau fi considerate, mai mult sau mai puțin, strămoșii noștri îndepărtați. Dar cât de departe în timp trăiseră acești oameni ancestrali? Acum douăzeci de mii de ani? Cincizeci? O sută de mii? Nu avea nici cea mai vagă idee despre cadrul temporal al acestor creaturi.

„Doamne Dumnezeule, voi purta oare de grijă unui maimuțoi?”

Începu să tremure. Ea făcea atâta caz de incubatoare și camere sterile, iar ei aveau să-i arunce în brațe un fel de cimpanzeu? Un boț sălbatic, fioros și hirsut, cu ghiare și colți, ceva potrivit eventual pentru grădina zoologică, nu pentru grija unui specialist...?

Dar poate că nu. Poate că oamenii din Neandertal, pitecantropii și toate celelalte forme timpurii de viață umană trăiseră cu un milion și mai bine de ani în urmă, iar ea avea să primească doar un băiețel sălbatic și nimic mai mult. Mai avusese de-a face cu băieței sălbatici în meseria ei, și se descurcase.

Totuși, patruzeci de mii de ani erau o distanță fantastică în timp. Vastitatea ei îi dădu amețeală.

Patruzeci de mii de ani?!

Patruzeci de mii de ani?!

[9]

În atmosferă se simțea plutind încordarea. Baletul haotic din puțul de dedesubt încetase acum, iar tehnicienii de pe platourile de comandă stăteau aproape neclintiți. Comunicau între ei prin semne atât de subtile, încât cu greu le-ai fi putut detecta ridicarea rapidă a unei sprâncene, un deget atingând încheietura unei mâini.

Printr-un microfon, o voce bărbătească monotonă debita, laconic, lucruri care domnișoarei Fellowes îi păreau lipsite

de sens – cifre, în mare parte, punctate de sintagme codificate, criptice, impenetrabile.

Deveney se așezase chiar pe scaunul de lângă ea. Hoskins, de partea cealaltă. Reporterul se aplecă peste balustrada balconului, privind intens.

— O să fie ceva de văzut, doctore Hoskins? Efecte vizuale, vreau să spun.

— Ce? A, nu! Nimic până la încheierea operației. Detectăm indirect – ceva cam pe principiul radarului, doar că noi folosim mezoni, nu unde electro-magnetice. Scanăm cu ajutorul mezonilor de săptămâni întregi, făcând reglaje încontinuu. Mezonii penetrează trecutul în condiții prestabilite. Unii dintre ei revin ca reflexii și noi îi analizăm, apoi îi trimitem înapoi, folosindu-i drept călăuze pentru următoarea încercare. Repetăm procedeul până când ne apropiem de nivelul optim de precizie.

— Pare dificil. Cum puteți fi siguri că ați atins nivelul optim?

Pe buzele lui Hoskins se ivi un surâs – acel surâs al lui ca o străfulgerare rece.

— Lucrăm la asta de cincisprezece ani. Douăzeci și cinci dacă e să socotim și activitatea companiei precedente, care a dezvoltat o mulțime dintre principiile fundamentale, dar n-a reușit să ajungă până la realizarea palpabilă... Da, e dificil, Deveney. Foarte dificil. Și înspăimântător.

Bărbatul de la microfon ridică o mână.

— Înspăimântător? întrebă Deveney.

— Nu ne plac eșecurile. Mie, în mod sigur, nu. Și eșecul este o alternativă permanentă în modul nostru de operare. Aici se lucrează cu probabilități. Efecte globale, înțelegi? Nu putem spera decât probabilitatea maximă, nu certitudinea. Și nu e suficient, crede-mă. Dar la mai mult nu ne putem aștepta.

— Și totuși, păreți destul de încrezător.

— Da, spuse Hoskins. Facem reglaje pentru acest interval de timp de săptămâni în șir – salturi înapoi, apoi altele după

corecția propriilor noastre mișcări temporale, verificarea paralaxelor, căutarea tuturor distorsiunilor relativiste posibile – căutăm continuu să fim siguri că putem manevra fluxul temporal cu suficientă precizie. Și credem că putem. Aș fi chiar dispus să spun că *știm* că putem.

Dar fruntea îi strălucea de transpirație.

Deodată, în încăpere se instală o liniște adâncă, tulburată doar de zgomotul respirațiilor înfrigurate. Edith Fellowes se ridică de pe scaun și se-apleca să vadă, prinzându-se cu mâinile de balustrada balconului.

Dar nu era nimic de văzut.

— *Acum,* spuse calm glasul de la microfon.

Liniștea se adânci și mai mult. Era o altfel de liniște acum. O liniște *absolută,* mai profundă decât își imaginase vreodată domnișoara Fellowes că ar putea exista într-o încăpere plină de oameni. Dar nu dură mai mult de-o clipă.

Din casa păpușilor de dedesubt se înălță pe neașteptate țipătul unui băiețel îngrozit. Era un țipăt de o înspăimântătoare intensitate, un țipăt care te făcea să vrei să-ți astupi urechile.

Teroare! Teroare vie!

Un copil înfricoșat, țipând într-o clipă de cumplită disperare și de șoc, dându-și drumul glasului cu o forță uluitoare – expresia unei groaze atât de copleșitoare cum rar se poate imagina.

Domnișoara Fellowes își răsuci capul în direcția aceea.

Hoskins lovi cu pumnul în balustradă și zise, cu un glas tremurător, gâtuit de emoție:

— Am făcut-o!

[10]

Coborâră în fugă șirul lung de trepte în spirală care conducea la camera de comandă, Hoskins în față, Deveney imediat după el și domnișoara Fellowes – neinvitată – urmându-l pe reporter. Probabil că era o abatere gravă de

la regulamentul de securitate să coboare acum acolo. Dar auzise țipătul copilului. *Trebuia* să fie acolo, cel puțin din tot atâtea motive ca și Candide.

În capătul scărilor, Hoskins se opri și privi în jur. Se arătă puțin surprins să vadă că domnișoara Fellowes îl urmase – dar numai puțin. Nu-i spuse nimic.

Atmosfera din camera de comandă se transformase cu desăvârșire. Se spulberase toată frenezia și mare parte din încordare. Tehnicienii care coordonaseră echipamentul de control al sondei temporale stăteau tăcuți, părând aproape năuciți. Se vedea că erau istoviți. Hoskins îi ignoră la rândul lui, de parcă ar fi fost niște piese dintr-o mașinărie, de care acum se lepăda, nemaigăsindu-le nicio utilitate.

Dinspre casa păpușilor se auzi un zbârnâit ușor.

— Vom intra acolo acum, zise Hoskins.

— În câmpul Stasis? întrebă neliniștit Deveney.

— Nu e niciun pericol. Am făcut-o de o mie de ori până acum. Ai o senzație ciudată când treci prin învelișul câmpului, dar este trecătoare și nu are niciun efect secundar. Credeți-mă.

Păși pragul unei uși deschise, ca într-o demonstrație mută. Zâmbind crispat și trăgând adânc aer în piept, Deveney îl urmă o clipă mai târziu.

— Și dumneavoastră, domnișoară Fellowes. Vă rog! zise Hoskins, făcându-i semn, nerăbdător, cu degetul.

Domnișoara Fellowes încuviință și trecu pragul. Simți câmpul – fără doar și poate. O străbătuse ceva ca un fior, ca o gâdilitură interioară.

Dar odată ajunsă înăuntru nu-și depistă alte senzații neobișnuite. Totul părea normal. Simți mirosul de proaspăt și curat al căsuței de lemn abia construite și încă ceva… un miros de pământ, de pădure, parcă…

Țipătul de panică, își dădu seama, încetase mai demult. În câmpul Stasis era liniște acum. În clipa următoare auzi o târșâială seacă de picioare, o râcâială ca niște gheare pe scoarță de copac și… da, un geamăt surd.

— Unde e copilul? întrebă neliniștită domnișoara Fellowes.

Hoskins citea niște cadrane și aparate de măsură aflate chiar în dreptul ușii. Deveney căsca gura tâmp la el. Niciunul nu se arăta grăbit să caute copilul – copilul pe care acea mașinărie colosală și incomprehensibilă tocmai îl smulsese dintr-o eră incredibil de îndepărtată.

Proștilor ălora nu le păsa?

Domnișoara Fellowes o porni din proprie inițiativă pe coridorul ce cotea spre cămăruța cu pat.

Copilul era acolo. Un băiețel. Un băiețel foarte mic, foarte murdar, foarte sfrijit și foarte ciudat la înfățișare.

Să tot fi avut trei ani – în orice caz, nu cu mult mai mult. Era gol pușcă. Pieptu-i micuț și murdar se mișca în ritmul unei gâfâieli neregulate. De jur-împrejurul lui, pe podea, erau împrăștiate pietricele, bulgări de pământ și smocuri de iarbă aspră, într-un arc de cerc larg, de parcă fusese dislocată o porțiune de teren și răsturnată apoi la nimereală în acea cameră. Dintr-acolo se înălța un miros pătrunzător de sol și un iz de ceva fetid. Domnișoara Fellowes zări niște furnici mari și negre și o pereche de… păianjeni, probabil, mici și păroși care se mișcau agale pe lângă picioarele goale și maronii ale băiatului.

Hoskins îi urmări privirea îngrozită și-i zise cu o împunsătură iritată:

— Nu putem aduce din trecut un copil curat. Trebuie să luăm și ceva din ambientul lui, pentru mai multă siguranță. Sau v-ar fi plăcut să-l vedeți fără vreun picior sau cu jumătate de cap?

— *Vă rog!* spuse domnișoara Fellowes, copleșită de repulsie. De ce stați așa și nu faceți ceva? Bietul copil e îngrozit. Și murdar.

Ceea ce era un eufemism. Nu văzuse în viața ei un copil atât de dezgustător. Probabil că nu fusese spălat de săptămâni; sau poate niciodată. Duhnea. Întregul corp îi era acoperit cu un strat gros, crustificat, de grăsime și

funingine și pe o coapsă avea o julitură lungă care părea inflamată și dureroasă – posibil infectată.

— Haide, lasă-mă să mă uit la tine, zise Hoskins, pășind spre el cu prudență.

Băiatul se ghemui, strângându-și coatele pe lângă corp și lăsându-și capul între umeri – într-o postură defensivă, aparent înnăscută – și se dădu iute înapoi. În priviri avea fulgere de teamă și sfidare. Când ajunse la perete și nu mai avu unde sa se retragă, își ridică buza superioară, dezgolindu-și dinții și începu să mârâie și să scuipe ca o pisică Sunete înspăimântătoare – sălbatice, animalice, feroce.

Domnișoara Fellowes simți un fior de gheață străbătându-i șira spinării Asta era însărcinarea ei? Asta? Să aibă grijă de puiul ăsta de... animal?

Era așa cum se temuse.

Ba chiar mai rău. Mai rău. Aproape că nu semăna cu o ființă umană. Era hidos: un mic monstru.

Hoskins se repezi spre el și-l prinse de încheieturile mâinilor, încrucișându-i-le apoi peste burtă. Și, în aceeași mișcare, îl ridică în sus de la podea, așa cum dădea din picioare, se zvârcolea și țipa ca-n gură de șarpe.

Urlete înfiorătoare, ca niște prevestiri de moarte, ieșeau din copil. Irupeau din adâncurile ființei lui cu o forță uluitoare. Domnișoara Fellowes își dădu seama că tremura și se strădui din răsputeri să rămână calmă. Era un zgomot înspăimântător, asurzitor, dezgustător, subuman. Greu de crezut că ieșea din gâtlejul unui băiat atât de mic!

Continuând să-l țină suspendat în aer, cât mai departe cu putință de el, Hoskins își întoarse spre domnișoara Fellowes o privire plină de suferință.

— Da, țineți-l așa, nu-l lăsați jos. Fiți atent la unghiile de la picioare când lovește. Duceți-l în baie să-l spălăm. De-asta are nevoie în primul rând, de-o baie bună și caldă.

Hoskins încuviință. Așa mic cum era, nu era ușor lucru să-l țină în aer. Un adult și un copil: dar era atâta forță

sălbatică în acel copil. Și, fără îndoială, credea că se lupta să-și apere viața.

— Umpleți cada, domnișoară Fellowes! răcni Hoskins. Umpleți-o repede!

Între timp, în zona Stasis, își făcuseră apariția și alte persoane. În învălmășeala generală, domnișoara Fellowes își recunoscu cei trei asistenți și le făcu semn să se apropie.

— Tu, Elliott, dă drumul la apă. Mortenson, am nevoie de antibiotice pentru infecția aceea pe care o are la picior. De fapt adu în baie toată trusa cu antiseptice Stratford, caută-ți niște oameni și începeți să curățați de-aici gunoaiele și mizeria.

Se împrăștiară fiecare cu treburile lor. Acum că dădea ordine, șocul și groaza din primele clipe începeau să slăbească în intensitate și își recăpăta ceva din aplombul profesional. Avea să fie greu, da. Dar ea era specialistă în rezolvarea cazurilor dificile. Și de astfel de cazuri avusese parte din plin de-a lungul carierei sale.

Își făcură apariția lucrătorii aducând cu ei pubele metalice. Începură să curețe pământul și gunoaiele și să transporte pubelele într-un depozit, undeva în spate.

— Nu uitați, niciun fir de praf nu iese din celula Stasis! strigă Hoskins în urma lor.

Domnișoara Fellowes intră după el în baie și îi făcu semn să scufunde băiatul în cada ce se umplea vertiginos cu apă caldă. Nu mai era acum o spectatoare buimăcită, ci o asistentă experimentată și eficientă trecând la acțiune. Își venise în fire cât să-l poată privi pe băiat cu un ochi calm, clinic, văzându-l cu claritate, ca pentru întâia oară.

Și ceea ce văzu o umplu din nou de groază. Avu un moment de panică, căzând pradă emoțiilor neașteptate ce-i răscoleau mintea nepusă în gardă. Văzu dincolo de murdărie și de țipete, dincolo de loviturile din mâini și din picioare și de zvârcolirea inutilă. Îl văzu pe băiat.

Prima impresie din acele clipe de haos nu o înșelase. Era cel mai urât băiat pe care-l văzuse vreodată. Infernal de

urât, de la capul diform la picioarele crăcănate.

Avea trupul incredibil de îndesat, pieptul foarte gros și umerii lați. Până aici ar fi fost bine; nimic supărător de neobișnuit. Dar craniul acela prelung, disproporționat de mare! Fruntea aceea teșită, cu protuberanțe deasupra arcadelor! Nasul mare ca un cartof cu nări cavernoase care se deschideau în față tot atât de mult ca și în jos! Ochii aceia mari, holbați sub arcadele osoase imense, bărbia retractată, gâtul scurt, membrele pitice!

Patruzeci de mii de ani, își zise năucită domnișoara Fellowes.

Nu era uman. Nu cu-adevărat.

Un animal. Scenariul cel mai urât se adeverise. Un copil-maimuță, asta era. Un cimpanzeu, mai mult sau mai puțin. Pentru *ăsta* o plăteau ei atâția bani? Cum ar fi putut să aibă grijă de el? Ce știa ea despre îngrijirea maimuțelor preistorice sălbatice?

Și totuși… totuși…

Poate că se înșela. Spera asta din tot sufletul. Era o licărire de inteligență omenească inconfundabilă în ochii aceia ai lui imenși, furioși, aruncând scântei. Iar pielea, cafeniu-roșiatică, era acoperită cu un puf fin, auriu, nu cu blana aspră pe care te aștepți s-o găsești la un pui de animal. Și chipul, așa urât cum era – nu era chipul unei maimuțe obișnuite. Trebuia să privești dincolo de ciudățenia lui de suprafață și atunci vedeai că era doar un băiețel.

Un băiețel, da, un băiețel urât. Un băiețel ciudat, un pui de *om* murdar și înspăimântat, cu picioare crăcănate, cap de o formă neobișnuită, bărbie ca și inexistentă, tăietură infectată la un picior și un foarte ciudat semn din naștere, pe obraz, care arăta ca un fulger zigzagat – nu, nu era un copil ca oricare altul, dar va încerca totuși să se gândească la el ca la o ființă omenească – bietul copilaș rătăcit și înspăimântat care fusese înșfăcat din timpul lui. Poate că va reuși. Poate.

Dar, Dumnezeule, tare urât mai era! Cumplită încercare, Doamne, să iubești ceva atât de urât ca acel copil! Domnișoara Fellowes nu era câtuși de puțin sigură că va reuși, în ciuda tuturor lucrurilor pe care i le spusese lui Hoskins la interviu. Și acest gând o neliniști profund.

Cada era plină acum. Elliott, un bărbat brunet, vânjos, cu mâini mari și încheieturi groase luase băiatul de la Hoskins și-i scufundase pe jumătate în apă trupul în neistovită zvârcolire. Mortenson, celălalt asistent, adusese trusa medicală mobilă. Domnișoara Fellowes goli jumătate de tub de săpun antiseptic în cadă; o spumă galbenă începu să se învolbureze în apă. Balonașele părură o clipă să trezească interesul băiatului, care se opri din urlet și din zbatere – dar numai o clipă. Apoi reîncepu lupta, aducându-și probabil aminte că i se întâmpla ceva îngrozitor.

— Împielițatul ăsta mic e îngrozitor de alunecos! râse Elliott. Adineauri era cât pe ce să-mi scape din mâini.

— Ai grijă să nu-ți scape, spuse domnișoara Fellowes, cu asprime Dumnezeule, câtă mizerie! Fii atent, ține-l! Ține-l!

Era o muncă dură. Cu doi bărbați alături, abia reușea să nu-l scape de sub control pe micuț. Acesta se zvârcolea în continuu, lovea din picioare, zgâria, mugea. Domnișoara Fellowes n-avea idee dacă-și apăra viața sau doar demnitatea, dar rareori avusese vreun pacient atât de recalcitrant ca acesta. Toți erau stropiți cu apă murdară și săpun și Elliott nu mai râdea. Băiatul îl zgâriase și pe sub părul des și cârlionțat i se vedea o dungă lungă și însângerată. Domnișoara Fellowes se întrebă dacă n-ar fi fost bine să sedeze copilul pentru a termina treaba. Dar n-ar fi recurs la așa ceva decât ca la o ultimă și disperată soluție.

— Să-ți iei o doză de antibiotice când terminăm. Ai o zgârietură urâtă. Nu se știe ce microbi preistorici are băiatul ăsta sub unghii.

Își dădu seama că uitase cu desăvârșire de faptul că, nu de mult, ceruse ca băiatul să ajungă într-un mediu steril,

aseptizat. I se părea aproape o prostie acum Băiatul era atât de puternic, de agil, de sălbatic: și ea își imaginase un copilaș debil și vulnerabil…

„Dar, oricum, tot vulnerabil e, deși se luptă cu atâta îndârjire”, își zise domnișoara Fellowes. Vor trebui să-i facă un control amănunțit în primele câteva zile ca să se asigure că nu făcuse o infecție pentru care nu avea imunitate înnăscută.

— Ridică-l puțin din cadă, Elliott. Mortenson, hai să schimbăm apa de-aici. Doamne Dumnezeule, ce murdar poate să fie copilul ăsta.

Procesul de spălare părea să dureze la nesfârșit.

Domnișoara Fellowes lucra în tăcere, simțind cum crește în ea un sentiment de revoltă. Starea ei de spirit se preschimbă puțin câte puțin în iritare, mânie chiar. Nu se mai gândea decât la cât de stimulatoare este înfruntarea unei situații dificile. În minte i se contura tot mai pregnant ideea – încurajată de altfel, de zbaterile sălbatice necontenite și de urletele copilului precum și de faptul că ea și toate-n jur erau ude leoarcă – că Hoskins o ademenise să accepte o responsabilitate imposibilă, a cărei natură intimă nu îi era cu adevărat cunoscută.

Îi sugerase că băiatul nu va fi drăgălaș Dar asta era departe de a spune că va fi dezgustător de diform și refractar ca un animal de junglă. Și mai avea și o duhoare pe care apa și săpunul nu puteau să o stingă decât încetul cu încetul.

Cum bătălia continua, simți dorința violentă să-i vâre copilul în brațe lui Hoskins, așa ud și plin de săpun cum era, și să-și ia tălpășița de-acolo. Dar domnișoara Fellowes știa că nu poate face așa ceva. În definitiv, era vorba de mândrie profesională. Își asumase această muncă la bine și la rău. *Trebuia* să facă față. Hoskins nu o păcălise în niciun fel, admise ea. Îi spusese că băiatul avea să fie dificil, ciudat, nedisciplinat și poate extrem de dezagreabil. Chiar astea fuseseră cuvintele lui. O întrebase dacă se simțea în

stare să iubească *necondiționat* copilul – indiferent, adică, de cum ar fi avut bărbia sau i s-ar fi bombat fruntea. Și ea spusese da, da, da, era pregătită să facă față tuturor acestor lucruri.

Și-ar mai fi fost și privirea din ochii lui Hoskins dacă pleca atunci de-acolo. Privirea rece și pătrunzătoare spunându-i: *Deci am avut dreptate. Nu te interesează decât copiii drăguți, așa-i, domnișoară Fellowes?*

Își întoarse privirea spre el. Hoskins stătea deoparte, urmărindu-i liniștit de la distanță, cu un zâmbet ușor în colțul gurii. Surâsul i se lăți pe chip în clipa în care îi întâlni ochii, ca și cum i-ar fi putut citi gândurile și-ar fi văzut sentimentele de revoltă și trădare ce fierbeau în ea și toate acestea l-ar fi amuzat.

„Am să plec!" își spuse domnișoara Fellowes, cuprinsă din nou de mânie. „Dar nu acum. Nu până când nu voi avea lucrurile sub control. Să plec acum ar fi înjositor pentru mine. Am să încerc mai întâi să-l civilizez puțin pe puiul ăsta hidos de sălbatic; și pe urmă să găsească Hoskins pe altcineva care să se descurce cu el."

[11]

Chermeza de la baie se încheie cu victoria celor trei adulți asupra copilașului înspăimântat. Straturile superficiale de mizerie, cel puțin, fuseseră date jos și pielea îi căpătase o nuanță rozalie suficient de prezentabilă. Țipetele sfredelitoare de frică cedaseră locul unor scâncete șovăitoare.

Părea epuizat după toată lupta aceea. Îi urmărea atent, ochii fugindu-i iute și suspicios de la unul la altul, pe toți cei din încăpere.

Tremura. Nu atât de frică, cât de frig, după baie – presupuse domnișoara Fellowes. Așa îndesat cum era, era extrem de slăbuț – niciun pic de grăsime pe el, cu mâinile și picioarele ca niște fuse – și tremura ca și cum mizeria de pe

el fusese un strat protector.

— Aduceți-mi o cămășuță pentru copil, zise domnișoara Fellowes, cu asprime.

Și aceasta apăru instantaneu. Ca și cum toate erau pregătite și totuși nimic nu era pregătit dacă ea nu dădea ordin – de parcă Hoskins se trăsese deliberat deoparte, lăsând-o pe ea să dea tonul, ca s-o încerce.

— Mai bine l-aș tine tot eu, spuse masivul Elliott. N-o să reușiți singură să i-o puneți.

— Ai dreptate, zise domnișoara Fellowes. N-o să reușesc. Mulțumesc, Elliott.

Băiatul făcu ochii mari la vederea cămășii, de parcă ar fi fost vreun obiect de tortură. Dar lupta fu de data aceasta mai scurtă și mai puțin violentă decât cea din cadă. Elliott îl prinse de încheieturile micuțe cu mâinile lui imense și-i ridică în sus brațele scurte, iar domnișoara Fellowes îi trecu cu abilitate cămășuța roz de bumbac peste capul lui de gnom.

Prichindelul scoase un ușor sunet interogativ. Își strecură degetele pe dinăuntrul gulerului și înhăță materialul cu putere. Fruntea lui ciudat înclinată fu brăzdată adânc de-o încruntătură.

Apoi mârâi și trase rapid și tare de cămașă, gata s-o sfâșie.

Domnișoara Fellowes îl plesni scurt peste mână. În spatele lui, Hoskins scoase un sunet de surpriză. Ea îl ignoră.

Băiatul se înroși la față, dar nu plânse. O privea pe domnișoara Fellowes într-un mod ciudat, ca și cum pălmuiala nu-l deranjase deloc, ci îi păruse mai degrabă familiară și de așteptat. Avea cei mai mari ochi de copil pe care îi văzuse femeia vreodată, întunecați, sclipitori, misterioși.

Își trecu încet degetele încovoiate și scurte peste țesătura cămășii groase, de bumbac, simțindu-i ciudățenia, dar nu mai încercă a doua oară să și-o smulgă.

„Și-acum, ce mai urmează?”, se întrebă disperată domnișoara Fellowes.

Animația din jur părea suspendată, toți așteptau parcă un semn din partea ei – chiar și băiețelul cel urât.

În minte îi apăru salvator, și nu neapărat în ordinea importanței, o listă lungă de lucruri ce trebuiau făcute:

PROFILAXIE PENTRU JULITURA INFECTATĂ.

TĂIEREA UNGHIILOR DE LA MÂINI ȘI DE LA PICIOARE.

TESTE DE SÂNGE. VULNERABILITATEA SISTEMULUI IMUNITAR.

VACCINURI? TRATAMENT PREVENTIV CU ANTIBIOTICE?

TUNDEREA PĂRULUI.

PROBE DE SCAUN: PARAZIȚI INTESTINALI?

CONTROL DENTAR.

RADIOGRAFIE PULMONARĂ. RADIOGRAFIE GENERALĂ, DE ASEMENEA.

Și alte câteva lucruri mai mult sau mai puțin urgente. Și apoi, dintr-o dată, își dădu seama care era necesitatea primordială, cel puțin din punctul de vedere al băiețelului.

— Ați adus mâncare? întrebă ea energic. Lapte?

Aduseseră. Domnișoara Stratford, a treia asistentă, intră în cameră împingând o servantă lucitoare. Edith Fellowes găsi în compartimentul frigorific trei litri de lapte, cu un încălzitor cu microunde și un set de fortifiante sub formă de vitamine, sirop de cupru, cobalt și fier, și alte lucruri la care nu avea timp acum să se uite. Într-un alt compartiment, se afla un sortiment variat de hrană pentru copii, în conserve cu sistem propriu de încălzire.

Lapte, doar lapte, pentru început. Indiferent ce obișnuia să mănânce acolo, în locul de unde fusese adus – carne pe jumătate crudă, fructe sălbatice, rădăcini, insecte, cine mai știe ce? – laptele făcea parte, mai mult ca sigur, din meniul unui copil. Era foarte posibil ca sălbaticii să-și fi alăptat copiii până la o vârstă înaintată.

Dar sălbaticii nu știau să bea din cană. Măcar de lucrul ăsta putea fi absolut sigură. Domnișoara Fellowes turnă

puțin lapte într-o farfurioară și o băgă pentru câteva clipe în încălzitorul cu microunde.

Toți o urmăreau cu atenție – Hoskins, Candide Deveney, cei trei infirmieri, toată lumea care reușise să-și facă loc în zona Stasis. Chiar și băiatul.

— Așa, uite-te la mine, îi spuse copilului. Ca un băiețel bun și ascultător.

Apucă grijuliu farfurioara cu ambele mâini, și-o duse la gură și imită gestul de lipăire a laptelui.

Ochii lui o urmăreau. Dar oare înțelegea?

— Beau, spuse ea. Așa se bea.

Domnișoara Fellowes imită din nou gestul. Se simțea puțin ridicolă. Dar își îndepărtă această senzație. Avea să facă tot ceea ce credea de cuviință. Băiatul trebuia învățat să bea.

— Acum, tu.

Apropie farfurioara de el, în așa fel încât lui să nu-i mai rămână altceva de făcut decât să întindă puțin capul și să lipăie laptele. Băiatul o privea solemn, fără să lase nici cea mai vagă impresie că ar fi înțeles-o.

— Bea. Hai, bea…

Scoase limba și lipăi din nou în aer, demonstrativ.

Nicio reacție. Doar privirea fixă. Băiatul tremura iarăși, deși în cameră era cald, iar cămășuța era mai mult decât suficientă.

Trebuiau luate măsuri directe, își spuse ea.

Puse farfurioara pe podea. Îl apucă pe băiat de braț cu o mână, și aplecându-se, își înmuie trei degete de la cealaltă mână în lapte, luă câteva picături și i le trecu peste buze. Laptele i se prelinse pe obraji, peste bărbia lui retractată.

Băiatul scoase un țipăt ascuțit, altfel decât până acum. Părea dezorientat. Și nemulțumit. „Apoi își trecu limba peste buzele umezite. Se încruntă. Gustă. Își trecu limba din nou.

Fu acela un zâmbet?

Da. Da. Oricum, un fel de zâmbet. Domnișoara Fellowes

se dădu înapoi.

Copilul se apropie prudent de farfurioară. Se apleacă deasupra ei, apoi aruncă scurt o privire în sus și peste umăr, de parcă se aștepta să vadă vreun dușman tupilându-se în spatele lui. Dar acolo nu era nimic. Se apleacă din nou, rigid, cu stângăcie, își lungi gâtul și lipăi din lapte, mai întâi precaut, apoi din ce în ce mai cu plăcere. Lingea ca o pisică, cu un fel de plescăit. Nu dădea niciun semn c-ar vrea să-și folosească mâinile ca să-și ridice farfurioara la gură. Era ca un animal micuț, ghemuit pe podea și lipăindu-și laptele.

Domnișoara Fellowes se simți brusc copleșită de-un val de repulsie, deși știa că ea fusese prima care făcuse acel gest de lipăire. Voia să-l vadă ca pe un copil, ca pe un pui de om, dar el făcea ce făcea și revenea la stadiul de animal, iar ei îi displăcea profund acest lucru. Îl *ura.* Știa că acest sentiment i se citea probabil pe chip, dar nu avea ce face. De ce era așa de animalic? Venea din preistorie, da – patruzeci de mii de ani! – dar trebuia oare să fie chiar atât de asemănător cu o maimuță? Era doar om, nu? Sau nu era? Ce fel de copil îi dăduseră?

Candide Deveney îi surprinse, probabil, reacția:

— Doica știe, doctore Hoskins?

— Ce să știu? întrebă ea.

Deveney ezită.

— Nu sunt sigur, spuse Hoskins, din nou cu aerul acela de detașare amuzată. De ce nu-i spui?

— Ce e tot misterul ăsta? întrebă ea. Haideți, spuneți-mi, dacă credeți că e ceva ce-ar trebui să știu și eu.

Deveney se întoarse către ea:

— Mă întrebam doar, domnișoară Fellowes… dacă vă dați seama cu adevărat că sunteți prima femeie din istoria omenirii căreia i se cere să aibă grijă de un copil din Neandertal?

CAPITOLUL DOI INTERCALAT

FEMEIA ZEIŢEI

Aceasta era a patra zi de mărşăluială către apus, în pelerinajul lor la Locul Celor Trei Râuri. Din clipa în care Nor de Argint le dăduse poruncă s-o pornească înapoi, să refacă drumul lung peste câmpiile sterpe, se iscase de la miazănoapte un vânt rece şi uscat ce continua să bată cu îndârjire. Din timp în timp, rafale de zăpadă tăioasă se abăteau şuierător, în trombe sălbatice şi lăptoase, pe deasupra capetelor lor – şi toate acestea în miez de vară! Într-adevăr, Zeiţa era mânioasă. Dar de ce? Cu ce greşiseră?

La căderea nopţii, sub luna albicioasă ce revărsa pe cer valuri de lumină îngheţată, Oamenii se cuibăriră prin crăpături şi mici crevase. Pe-acolo nu erau peşteri în care să se adăpostească. Câţiva mai întreprinzători îşi găsiră crengi şi rămurele şi îşi amenajară un fel de acoperiş deasupra capului, dar cei mai mulţi, prea obosiţi după marşul de-o zi şi umblatul după hrană, nu mai puteau face acest efort.

Ziua Sărbătorii de Vară venise, trecuse şi – pentru prima oară de când îşi aminteau – nu fusese celebrată. Femeii Zeiţei nu-i păsa de asta câtuşi de puţin.

— Va fi foamete când vor veni lunile reci, îi zise mohorâtă lui Ţine Trecutul. Neglijarea Sărbătorii de Vară este un lucru grav. A existat vreodată an în care să lăsăm sa treacă această zi fără cuvenitele ritualuri?

— Nu neglijăm Sărbătoarea de Vară, ripostă Ţine Trecutul. Pur şi simplu o amânăm până vom găsi îndrumarea Zeiţei.

Preoteasa scuipă.

— Îndrumarea Zeiței! Îndrumarea Zeiței! Ce-i trece prin cap lui Nor de Argint? Eu sunt cea care vă asigură îndrumarea Zeiței. Și nu am nevoie să mă întorc la Locul Celor Trei Râuri ca să v-o ofer.

— Nor de Argint are, spuse Ține Trecutul.

— Din pură lașitate. I s-a făcut frică de Ceilalți și vrea să fugim de ei, acum că-i știe în fața noastră.

— În fața, dar și în spatele nostru. Nu ne mai putem ascunde de ei. Sunt pretutindeni, de jur-împrejurul nostru. Și nu suntem destui ca să ne luptăm cu ei. Ce să facem? Zeița trebuie să ne spună ce să facem.

— Da. Recunoscu posacă Femeia Zeiței. Cred că așa este.

— Așa că, doar dacă nu cumva ne sfătuiești tu, în numele Zeiței…

— Ajunge, Ține Trecutul. Am înțeles ce vrei să spui.

— Bine. Încearcă să nu uiți.

Femeia Zeiței pufni îmbufnată și se îndepărtă. Se opri lângă foc, cu brațele încrucișate peste mijloc.

Ea și Ține Trecutul se ciondăneau de mulți ani, prea mulți ca să le mai țină socoteala și nu aveau să ajungă să se mai înțeleagă niciodată. Ține Trecutul se considera o persoană deosebită, cu memoria ei lungă (suplimentată de maldărele de răbojuri) și profundele cunoștințe de tradiție tribală. Și *era* deosebită, în felul ei. gândi înciudată preoteasa. „Dar nu e sfântă. *Eu* sunt sfântă. Ea-i doar un cronicar: eu îi vorbesc Zeiței și câteodată și Zeița îmi vorbește mie.”

Și totuși, admise preoteasa, pe când își desfăcea veșmântul de blană pentru a lăsa căldura văpăilor rozalii ale focului să-i cuprindă trupul uscățiv și îndesat, Ține Trecutul avea dreptate. Ceilalți reprezentau o amenințare înspăimântătoare – oamenii aceia înalți, agili, cu înnebunitoarele lor fețe teșite, care apăruseră de nicăieri și păreau să se răspândească pretutindeni, însușindu-și cele mai bune peșteri, cele mai bune ținuturi de vânătoare, cele mai dulci primăveri. Femeia Zeiței auzise povești

înfricoșătoare de la pribegii fără de trib, pe care Oamenii îi întâlniseră uneori în drumul lor, istorisiri ale ciocnirilor dintre Ceilalți și triburile Oamenilor, ale masacrelor sinistre, ale înfrângerilor teribile. Ceilalți aveau arme mai bune, pe care se părea că le pot fabrica în cantități incredibile și erau și mai iuți de picior în bătălii: se mișcau ca niște umbre, așa se zicea, iar când se luptau cu tine, era ca și cum te-ar fi împresurat din toate părțile deodată. Până acum, Nor de Argint reușise să evite toate acestea, conducând abil tribul printr-un ținut deschis sau altul, pentru a-i feri de ciocniri cu periculoșii nou-veniți. Dar cât timp mai putea face acest lucru?

Da, pelerinajul lor la Locul Celor Trei Râuri era cea mai bună soluție pentru a vedea dacă Zeița le putea da vreun sfat.

În plus, Nor de Argint fusese foarte convingător în ceea ce privește aspectul religios al acestei întreprinderi. Sărbătoarea de Vară marca punctul culminant al anului, când Soarele era cald și ziua, lungă. Era celebrarea bunătății Zeiței, a grației și bunăvoinței ei, o mulțumire anticipată pentru binefacerile pe care avea să le pogoare în ultimele săptămâni de vânătoare și de strâns de hrană ale verii.

Cum ar fi putut ține Sărbătoarea de Vară, voise Nor de Argint să știe, când Zeița își manifesta atât de deschis nemulțumirea față de ei?

Mai precis: cum ar fi putut avea loc Sărbătoarea de Vară, când Nor de Argint refuzase categoric acest lucru? își zise preoteasa. Era un ritual care cerea participarea unui om, și numai a celui mai puternic din trib. El era cel care trebuia să danseze dansul de recunoștință în fața altarului Zeiței. El era cel care trebuia să îndeplinească sacrificiul tăurașului, cel care trebuia să îmbrățișeze fecioara și s-o inițieze în tainele Marii Mame. Celelalte sărbători sfinte ale tribului cădeau în responsabilitatea celor Trei Femei ale Zeiței, dar pe aceasta numai șeful putea s-o facă. Dacă Nor de Argint

refuza să participe, Sărbătoarea de Vară nu se putea ține. Și cu asta basta. Femeia Zeiței nu se împăca cu această situație, dar hotărârea îi aparținea lui Nor de Argint.

Femeia Zeiței își întoarse fața de la foc. Venise timpul să înalțe altarul pentru ritualurile din zori.

— Femei ale Zeiței! strigă ea. Amândouă! Veniți să ne apucăm de treabă.

Cândva, toate avuseseră câte un nume. Dar acum fiecare dintre cele trei preotese era cunoscută doar ca Femeie a Zeiței. Renunțau la nume de îndată ce intrau în slujba Ei. Zeița nu avea nume și nici cele care O slujeau nu trebuiau să aibă.

Femeia Zeiței își mai amintea totuși numele celei mai tinere dintre ele, căci aceasta îi era fiică și chiar ea o botezase: Cer Luminos în Zori. Dar trecuseră ani de când nu îl mai pronunțase cu glas tare. Pentru ea, ca pentru toți ceilalți, fiica ei, odată Cer Luminos în Zori, era acum, pur și simplu, Femeia Zeiței. Cât despre numele celei de a doua preotese ca vârstă, acesta începuse să i se șteargă din minte – era fie Pasăre Singuratică, fie Fuge Ca Vulpea, nu mai știa exact care. Cele două femei, Pasăre Singuratică și Fuge Ca Vulpea semănaseră foarte mult între ele. Una murise, iar cealaltă se făcuse preoteasă, și, de-a lungul anilor, Femeia Zeiței ajunsese să le confunde.

În ceea ce privește propriul ei nume, Femeia Zeiței nu-și mai amintea care să fi fost. Îl uitase de mulți am și acum rareori se mai gândea la el. Ea era Femeia Zeiței și nimic altceva. Dar uneori, pe când stătea așteptând să-i vină somnul, se trezea întrebându-se din senin care-i fusese numele adevărat. Ceva cu rază de soare? Sau aripi de aur? Ori poate apă sclipitoare? Era cu ceva strălucitor, de asta era aproape sigură. Dar numele în sine se spulberase pentru totdeauna. Se simțea vinovată chiar și pentru faptul că încerca să și-l amintească. Categoric nu putea întreba pe nimeni. Era un păcat ca o Femeie a Zeiței să-și folosească numele de naștere, oricum ar fi făcut-o. Ori de câte ori

începea să se gândească la acest lucru, făcea imediat un semn de purificare și cerea iertare.

Era a doua femeie ca vârstă din trib. Aceasta era a patruzecea vară a ei. Doar Ține Trecutul era mai în vârstă, și doar cu un anotimp sau două. Dar Femeia Zeiței era puternică și sănătoasă: se aștepta să trăiască încă zece ani de-acum înainte, poate cincisprezece, poate chiar douăzeci, dacă avea noroc. Mama ei trăise până la o vârstă foarte înaintată, trecuse chiar de șaizeci, și bunica ei de asemenea. Viața lungă era o caracteristică a familiei.

— Facem ritul complet dimineața asta? o întrebă preoteasa cea mai tânără, în timp ce mutau pietrele pentru altar.

Femeia Zeiței o privi agasată.

— Bineînțeles că da. De ce n-am face-o?

— Pentru că Nor de Argint vrea să plecăm de-aici imediat după masa de dimineață. Zice că azi trebuie să mergem mai mult decât am făcut-o în ultimele trei zile.

— Nor de Argint! Nor de Argint! Zice aia, zice ailaltă și noi țopăim ca broaștele la ordinele lui. Poate că el se grăbește, dar Zeița, nu. Facem ritul complet.

Aprinse focul la altar. A doua Femeie a Zeiței scoase la iveală un pachețel cu ierburi aromate, îmbrăcat în piele de lup, și presără câteva fire peste foc. Văpăi colorate izbucniră în sus. Cea mai tânără aduse bolul de piatră cu sânge din sacrificiul de cu o zi înainte și turnă câteva picături pe altar.

Din blana de urs în care erau ținute, Femeia Zeiței scoase cele trei cranii sfinte de urs – cea mai sacră avere a tribului – și le așeză pe câte trei pietre plate, pentru a le feri de contactul direct cu pământul.

Craniile se aflau în patrimoniul tribului de mai multe generații, câte anume, nici Ține Trecutul nu putea spune. Marii eroi de demult uciseseră acei urși în luptă corp la corp și capetele lor trecuseră din preoteasă în preoteasă. Ursul era Părintele-animal, marea forță a învăpăierii, care sădea

viață în trupul Marii Mame. De aceea, Femeia Zeiței trebuia să aibă grijă ca cele trei cranii să nu atingă pământul, pentru a nu-l însămânța, căci nu aceasta era perioada potrivită. Toți copiii procreați acum, în miez de vară, aveau să se nască în zilele întunecoase ale sfârșitului de iarnă, când hrana era atât de sărăcăcioasă. Momentul potrivit pentru procrearea pruncilor era toamna, pentru ca ei să apară în primăvară.

Femeia Zeiței își lăsă mâinile pe fiecare craniu în parte și le mângâia curbura de deasupra, sclipitoare și fin șlefuita de atingerea mâinilor atâtor și atâtor preotese. Simți trecând-o fiori prin mâini, brațe, umeri, pe măsură ce puterea Tatălui primordial ieșea din cranii și-i pătrundea în trup.

Mângâie colții strălucitori. Își trecu degetele prin găvanele întunecate.

Forța Tată pregătea calea spre sufletul ei pentru Forța-Mamă. O forță conducea obligatoriu la cealaltă: nu putea fi invocată una din ele fără a simți prezența celeilalte.

— Zeiță, îți mulțumim, murmură preoteasa. Îți mulțumim pentru roadele pământului, pentru carnea animalelor, și cel mai mult îți mulțumim pentru roadele pântecelor noastre.

Își atinse scurt sânii, pântecul, șalele. Se ghemui și scormoni cu buricele degetelor pământul tare și înghețat. Așa rece cum era azi, tot pieptul Mamei rămânea, și îl mângâie cu dragoste. Lângă ea, celelalte două preotese făceau același lucru.

Închise ochii. Văzu arcul larg pe care-l descria pieptul Mamei, în fața ei, până la linia orizontului. Își simți sufletul invadat de ființa Zeiței, a Forței-Mamă.

„Binecuvântează-ne!” se rugă Femeia Zeiței. „Păstrează-ne. Pogoară grația iubirii Tale.”

Niște râsete răgușite și stridente, venind de undeva, din spatele ei, o treziră cu brutalitate din meditații. Băieții tribului, cu jocurile lor grosolane. Se strădui să-i ignore. Și ei erau ai Zeiței, oricât de cruzi și de stupizi ar fi fost.

Zeița crease femeia pentru a purta prunci și a le da hrană și dragoste, iar pe bărbați, pentru a vâna, a aproviziona și a se lupta, și fiecare dintre ei avea de îndeplinit un rol, care celuilalt nu-i era dat să-l împlinească. Acesta era înțelesul Sărbătorii de Vară: alăturarea femeii și a bărbatului, în slujba Zeiței. Și dacă băieții erau duri și necuviincioși... atunci însemna că Zeița voise ca ei să fie astfel. Să râdă. Să fugă în cerc și să se lovească cu bețele când se prind. Era așa cum trebuia să fie.

Când ritualul prelung fu săvârșit, Femeia Zeiței se ridică și ațâță focul, scormonind cu un bețișor în tăciunii aprinși, apoi adună pietrele sfinte. Strânse craniile de urs, le sărută pe fiecare în parte și le vârî la loc în învelișul de blană.

Îl zări pe Nor de Argint în depărtare, așteptând cu brațele încrucișate, nerăbdător și parcă prost dispus, ca ea să termine ritualul. Mai aproape de ea, Cea Care Știe conducea în cerc un șir de copilași și-i învăța un cântec.

„Ce patetică este femeia asta stearpă, prefăcându-se că e una dintre Mame”, își zise Femeia Zeiței. „Zeița s-a purtat aspru cu Cea Care Știe.”

— Ai terminat, în sfârșit? strigă Nor de Argint. Putem să plecăm acum, preoteaso?

— Da, putem.

Cea Care Știe se apropie de ea. Un cârd de copilași i se ținea încă de poale: Floare Dulce, Chip de Fulger și încă câțiva.

— Pot să-ți vorbesc o clipă, Femeie a Zeiței?

— Nor de Argint vrea să ne strângem lucrurile și să pornim.

— O clipă, nu mai mult.

— Fie atunci, o clipă.

Era o femeie enervantă, Cea Care Știe. Preoteasa nu o plăcuse niciodată. Și nimeni altcineva. Era deșteaptă, da, și plină de o energie negativă și trebuia să-i acorzi un anumit respect complezent. Dar era înțepată și dificilă. Avusese o viață plină de necazuri, și Femeia Zeiței o compătimea –

copii morți, pierderea soțului, toate astea. Și totuși, își dorea ca Cea Care Știe s-o lase în pace. Avea o aură de ghinion, expresie a nemulțumirii Zeiței.

— E adevărat ce se spune, întrebă Cea Care Știe încetișor, că se va face un sacrificiu deosebit când vom ajunge la Locul Celor Trei Râuri?

— Da, se va face un sacrificiu, răspunse Femeia Zeiței. De ce-am mai plecat în pelerinaj dacă nu facem o jertfă când ajungem acolo?

— Un sacrificiu *deosebit.*

Ultimul dram de răbdare i se spulberă preotesei într-o clipă.

— Cum adică deosebit? în ce sens? Nu am timp de ghicitori acum.

— Sacrificiu de copil, spuse Cea Care Știe.

Nici dacă i-ar fi aruncat în față un pumn de zăpadă, Femeia Zeiței n-ar fi fost atât de uluită.

— Ce? Cine zice asta?

— I-am auzit pe bărbați vorbind. Că îi vom dărui Zeiței un copil pentru ca ea să ne apere de Ceilalți. Că Nor de Argint a hotărât deja acest lucru. Probabil după ce a discutat cu tine. E adevărat, Femeie a Zeiței?

Preoteasa își simți inima bubuind în piept, iar în urechi, un val de sânge bătând să-i spargă timpanele. O cuprinse o slăbiciune și o amețeală încât cu greu reuși să rămână în picioare și să susțină privirea Celei Care Știe. Trase adânc aer în piept, își umplu plămânii o dată, înc-o dată, și înc-o dată până simți coborând asupra ei un fel de pace. Zise cu un glas ca de gheață:

— E o nebunie, Cea Care Știe. Zeița ne dăruiește copii. Nu-i cere înapoi.

— Uneori și-i ia înapoi.

— Da, da, știu, își înmuie glasul preoteasa. Căile Zeiței ne depășesc înțelegerea. Dar noi nu ucidem copii ca să-i aducem ofrandă. Animale, da. Copii, niciodată. Nu am făcut niciodată așa ceva.

— Da, dar până acum Ceilalți n-au reprezentat o amenințare gravă pentru noi.

— Sacrificarea unui copil nu ne va proteja de Ceilalți.

— Se spune că tu și Nor de Argint sunteți de altă părere.

— Minte, oricine ar fi cel care spune asta, se înfierbântă Femeia Zeiței. Nu știu nimic despre planul ăsta. Nimic!.. E o nebunie, Cea Care Știe. Nu se va întâmpla așa ceva. Ai cuvântul meu. Nu va fi niciun sacrificiu de copil. Poți să fii absolut sigură de asta:

— Jură. Jură-te pe Zeiță… Nu.

Îi luă de mână pe Chip de Fulger și pe Floare Dulce și-i trase lângă ea.

— Jură pe sufletele acestui băiețel și acestei fetițe.

— Cuvântul meu e de-ajuns.

— Nu vrei să juri.

— Cuvântul meu e de-ajuns. Nu-ți datorez niciun jurământ. Nici pe Zeiță, nici pe curulețul fetiței, nici pe nimic. Suntem civilizați, Cea Care Știe. Nu ucidem copii. Ar trebui să te mulțumești cu atât.

Cea Care Știe se arătă sceptică. Dar renunță și plecă.

Sacrificiul unui copil? – se întrebă Femeia Zeiței, rămasă singură. Erau serioși? Chiar credeau că va servi la ceva? *Putea* servi la ceva?

Ar încuviința Zeița acest lucru? Să oferi o viață tânără, să-i întorci Zeiței ceea ce ea însăși îți dăruise – era oare acesta un mod de a O convinge că trebuie să-i ajute pe oameni în acele vremuri de restriște?

Nu. Nu. Nu. Din orice punct ar fi privit, nu-i vedea rostul.

Unde era Nor de Argint? A, acolo, la Călărețul de Mamuți, examinând ultimul rând de vârfuri de suliță. Femeia Zeiței se îndreptă spre el, îl trase deoparte și-i zise cu glas scăzut:

— Spune-mi un lucru și fii sincer. Ai de gând să sacrificăm un copil când ajungem la Locul Celor Trei Râuri?

— Ți-ai pierdut mințile, Femeie a Zeiței?

— Cea Care Știe spune că așa umblă vorba printre bărbați. Că tu ai hotărât deja și eu am încuviințat.

— Și ai încuviințat?

— Bineînțeles că nu.

— Ei bine, restul e la fel de neadevărat. Să sacrific un copil, Femeie a Zeiței? Nu cred că a putut să-ți treacă vreo clipă prin cap că eu aș…

— N-am fost sigură.

— Cum poți spune asta?

— Ai amânat doar Sărbătoarea de Vară, nu?

— Ce-i cu tine, Femeie a Zeiței? Nu mai ești în stare să deosebești amânarea unei serbări de uciderea unui copil?

— Unii ar spune că sunt la fel de greșite amândouă.

— Cei care spun acest lucru sunt smintiți, replică Nor de Argint. N-am asemenea intenții, și-i poți spune Celei Care Știe că…

Făcu o pauză. Pe chip îi apăru o expresie stranie.

— Nu cumva crezi că ar fi posibil să ne fie de vreun folos? Nu cumva sugerezi că…?

— Nu. Bineînțeles că nu. Acum parcă ți-ai fi pierdut *tu* mințile. Dar nu fi ridicol. Nici pe departe nu sugerez așa ceva. Am venit aici să văd dacă este adevărat ce se spune; atât și nimic mai mult.

— Acum știi. Nu. Nici nu încape vorbă.

Dar totuși, în priviri îi licărea o lumină stranie. Revolta i se mai domolise; Nor de Argint părea să se fi retras cumva în sinea lui. Preoteasa nu prea știa cum să-i interpreteze acea privire interiorizată. La ce se gândea oare?

Zeiță apără și păzește, doar nu se putea gândi serios să jertfească un copil? „I-am dat eu ideea asta monstruoasă chiar acum?”, se întrebă Femeia Zeiței. Nu. Nu putea fi așa ceva. Îl cunoștea bine pe Nor de Argint. Putea fi dur, necruțător, putea fi brutal… dar asta nu. Nu un copil.

— Vreau să mă înțelegi foarte bine, spuse ea cu toată tăria de care se simțea în stare. Poate că există într-adevăr unii bărbați în acest trib care ar putea considera folositoare o jertfă de copil și, din câte știu eu, Nor de Argint, te-ar putea chiar convinge de acest lucru până ajungem la Locul

Celor Trei Râuri. Dar eu nu voi îngădui una ca asta. Sunt pregătită să arunc cel mai greu blestem al Zeiței asupra oricui care doar ar încerca să propună aceasta. Va fi blestemul ursului, cel mai cumplit dintre ele. Îi voi tăia toate căile ce duc la mila Ei, fără cea mai mică ezitare. Îi voi…

— Ușurel, preoteaso. Te înfierbânți de pomană. Nimeni nu vorbește de sacrificiul vreunuia dintre copii. Nimeni! Când o să ajungem la Locul Celor Trei Râuri o să ne prindem un ibex, sau o capră neagră sau vreun elan și-o să-i dăruim carnea lui Zeiței, ca și până acum, și asta o să fie totul. Așa că liniștește-te! Faci atâta caz dintr-un lucru pe care știi că nu l-aș îngădui niciodată. *Știi* asta, Femeie a Zeiței.

— Bine, spuse ea. Un ibex. Sau o capră neagră.

— Categoric.

Îi zâmbi și o apucă tandru de umăr. Preoteasa se simțea ridicolă. Cum putuse să-și închipuie fie și o clipă că lui Nor de Argint i-ar surâde o idee atât de barbară?

Se duse și îngenunche lângă un pârâiaș și-și stropi fruntea înfierbântată cu apă rece.

Mai târziu, în cursul dimineții, după ce tribul o pornise din nou la drum, Femeia Zeiței veni lângă Cea Care Știe și-i spuse:

— Am stat de vorbă cu Nor de Argint. Nu știa nici el nimic de acest sacrificiu. Și e de aceeași părere ca și mine. Ca și tine. Nu va îngădui nicicând așa ceva.

— Cei de-aici sunt de altă părere.

— Cine, de exemplu?

Cea Care Știe clătină din cap.

— Nu vreau să dau nume. Dar ei cred că Zeița nu va fi mulțumită decât dacă îi vom oferi un copil.

— Dacă așa cred ei, înseamnă că n-o înțeleg deloc pe Zeiță. Uită lucrul ăsta, vrei, Cea Care Știe? E vorbărie goală. Vorbărie de smintiți.

— Să sperăm, zise Cea Care Știe, cu glas întunecat de o

rea prevestire.

Mărșăluiau mai departe. Încetul cu încetul, preoteasa reuși să uite de această întâmplare. Refuzul Celei Care Știe de a da nume îi stârnise suspiciuni. Aproape sigur nu era nimic adevărat în toată povestea asta. Poate că Cea Care Știe inventase totul. Poate că era nebună. Poate că ar fi fost bine s-o trimită într-un scurt pelerinaj de una singură, să-și ușureze sufletul răvășit de astfel de închipuiri neliniștitoare. Sacrificiu de copil! Era de neconceput!

Uită de toate astea. Și săptămânile se scurseră; Oamenii mărșăluiau către apus, prin căldura tot mai subțire a verii, spre Locul Celor Trei Râuri.

Și acum se aflau, în sfârșit, pe povârnișul unui deal ce se înălța în dreptul Locului Celor Trei Râuri. Marșul anevoios se apropia de sfârșit. Poteca șerpuia în jos, urmând coasta în terase a dealului, până în valea cețoasă, unde se vedea luciul sclipitor al apei celor Trei Râuri.

Era târziu și Oamenii se gândeau să-și ridice tabăra de noapte. Atunci se întâmplă ceva straniu.

Femeia Zeiței se afla în primele rânduri ale coloanei, cu Copacul Lupilor de-o parte și Ochi în Flăcări de cealaltă, ajutând-o să transporte legăturile cu lucrurile sfinte ale Zeiței. Dintr-o dată, lângă cărare, aerul deveni intens strălucitor. Urmă o străfulgerare și Femeia Zeiței văzu scânteieri roșii și verzi, inele lucitoare și un miez de un alb incandescent. Lumina se mișca: urca și cobora în aer, rotindu-se în același timp.

Era dureros s-o privești. Femeia Zeiței ridică mâna să-și apere ochii. În jurul ei, Oamenii țipau înspăimântați.

Apoi dispăru – la fel de brusc cum apăruse. Aerul de lângă potecă parcă se golise. Preoteasa clipea des, ochii o usturau, iar mintea i se învârtea ca un titirez, buimăcită.

— Ce-a fost asta? întrebă cineva.

— Ce-o să se mai întâmple?

— Salvează-ne, Nor de Argint!

— Femeie a Zeiței? Femeie a Zeiței, spune-ne ce-a fost

asta!

Preoteasa își umezi buzele.

— A fost... A trecut Zeița, improviză ea disperată. Marginea mantiei Ei... asta a fost.

— Da, spuseră ei. Zeița. Zeița a fost. Ea trebuie să fi fost.

Toți rămaseră tăcuți câteva clipe, atenți, nemișcați, așteptând să vadă dacă va reveni. Dar nu se întâmplă nimic neobișnuit.

Atunci se auzi strigătul Celei Care Știe:

— A fost Zeița, într-adevăr, și ni l-a luat pe Chip de Fulger!

— Ce?

— Era chiar aici, în spatele meu, când a apărut lumina. Acum nu mai e.

— L-a luat? Unde? Cum?

— Căutați-l! țipă cineva. Găsiți-l! Chip de Fulger! Chip de Fulger!

Fu o învălmășeală infernală. Oamenii se vânturau de colo-colo, fără vreun scop precis, mișcare doar de dragul mișcării. Preoteasa îl auzi pe Nor de Argint cerându-le să se potolească. Mamele erau cele mai tulburate: alergau în toate părțile plângând și fluturând brațele prin aer, iar țipetele lor ascuțite acopereau orice alt zgomot.

O clipă, Femeia Zeiței nu-și putu aminti cine era mama lui Chip de Fulger; apoi știu: cu patru veri în urmă, Fum Roșu la Răsărit dăduse viață băiețelului cu semn în formă de fulger zigzagat pe chip. Dar Mamele creșteau la comun toți copiii tribului și nu prea făceau deosebire între proprii lor prunci și ceilalți; Fântâna Laptelui, Zăpadă Minunată și Lac de Gheață Verde erau la fel de necăjite de dispariția lui uluitoare, ca și Fum Roșu la Răsărit.

— Probabil că s-a rătăcit, zise Munte Spart. Mă duc să-l caut.

— Era chiar aici, zise înțepat Cea Care Știe. L-a înghițit lumina.

— Ai văzut tu asta?

— Era în spatele meu când s-a întâmplat. Și nu atât de departe încât să se fi putut rătăci. *Lumina* l-a luat. Lumina.

Munte Spart insistă totuși să pornească în căutarea lui. Dar fu inutil. Băiatul nu se zărea pe nicăieri. După o oră de căutări nu găsi nimic, nici măcar o urmă. Și acum se înnoptase de-a binelea.

— Trebuie să mergem mai departe, zise Nor de Argint. Aici nu avem unde să ne instalăm tabăra.

— Dar Chip de Fulger…

— S-a dus, făcu inexorabil Nor de Argint. A dispărut în lumina Zeiței.

— Lumina Zeiței! Lumina Zeiței!

Își văzură de drum. Preoteasa se simțea amețită. Se uitase chiar în lumina aceea pâlpâitoare și încă o mai usturau ochii, și când îi închidea vedea punctișoare roșii plutitoare. Dar chiar fusese Zeița? Nu știa. Nu mai văzuse niciodată o asemenea lumină. Spera că nici n-o să mai vadă.

— Deci, până la urmă, Zeița a vrut unul dintre copiii noștri, spuse Cea Care Știe. Măi să fie!

— Nu te pricepi tu la lucrurile astea! se înfurie preoteasa. Nu te pricepi deloc.

Dar dacă avea dreptate? se întrebă preoteasa. Era perfect posibil să aibă dreptate. Chiar probabil. O lumină atât de puternică nu putea fi decât manifestarea Zeiței.

Ceruse Zeița un copil? De ce? Ce putea însemna asta?

„Niciodată n-O vom putea înțelege”, conchise preoteasa, târziu în noapte, după ce întorsese pe toate fețele acea întâmplare ciudată. „Ea este Zeița, iar noi suntem creaturile Ei. Și Chip de Fulger a dispărut. Ne depășește înțelegerea, dar așa să fie.” Își aminti acum de zvonurile cu privire la hotărârea lui Nor de Argint de a sacrifica un copil la Locul Celor Trei Râuri. Ei, cel puțin acum nu avea să se mai pună problema de așa ceva. Aproape că ajunseseră la destinație și Zeița își luase un copil fără ca ei să fi fost obligați să i-l dea. Preoteasa spera ca Ea să se mulțumească cu atât. Nu

erau atâția copii în trib ca să-și permită să-i mai ofere încă unul tot acum.

CAPITOLUL TREI

DESCOPERIREA
[12]

„Un Neandertalian? Un Neandertalian subuman?”, gândi domnișoara Fellowes neîncrezătoare și uluită, simțind imediat după aceea cum crește în ea furia și o senzație tot mai vie de dezamăgire. *Asta* era copilul? Dacă ceea ce spusese Deveney era adevărat, cele mai sumbre temeri i se confirmau.

Se întoarse către Hoskins, măsurându-l din priviri cu o ferocitate controlată.

— Ați fi putut să-mi spuneți, doctore.

— De ce? Ce importanță are?

— Ați spus un copil, nu un animal.

— Acesta este un copil, domnișoară Fellowes. Nu credeți asta?

— Un copil din Neandertal.

Hoskins păru încurcat.

— Da, da, sigur. Știți ce fel de experimente se fac la Stasis Technologies. Doar n-o să-mi spuneți acum că n-ați știut că va fi adus dintr-o eră preistorică. Am discutat această problemă cu dumneavoastră.

— Preistorică, da. Dar un Neandertalian? Mă așteptam să port de grijă unui pui de om.

— Neandertalienii *sunt* oameni, zise Hoskins, dând semne de iritare acum. Mai mult sau mai puțin.

— Chiar sunt? E-adevărat?

Își întoarse privirile spre Candide Deveney, cerând o confirmare.

— Conform teoriilor majorității paleoantropologilor din ultimii șaizeci-șaptezeci de ani, Neandertalienii trebuie

considerați ca o formă de *Homo sapiens*, domnișoară Fellowes... o ramură arhaică a speciei, poate, sau o subspecie, un văr de la pădure, să-i zicem, dar categoric o rudă apropiată, categoric de esență umană...

Hoskins îl întrerupse nerăbdător:

— Să lăsăm asta o clipă, Deveney. Altceva trebuie să stabilim noi aici... Domnișoară Fellowes, ați avut vreodată un cățeluș sau un pisoiaș?

— Când eram copil, da. Dar ce-are asta de-a face cu...

— Și când ați avut acest cățeluș sau acest pisoiaș, ați ținut la el? L-ați iubit?

— Bineînțeles, dar...

— Și era *uman*, domnișoară Fellowes?

— Era un animal favorit, doctore. Nu vorbim acum de animale favorite. Aceasta este o chestiune profesională. Ați cerut o asistentă cu înaltă calificare și cu o pregătire serioasă în pediatrie avansată ca să aibă grijă de un... de un...

— Să presupunem că acest copil era un pui de cimpanzeu, zise Hoskins. Ați fi fost dezgustată? Dacă v-aș cere să aveți grijă de el, ați avea sau i-ați întoarce spatele scârbită? Și acesta nu este un cimpanzeu. Și nici o altă maimuță antropoidă. Este o ființă umană tânără.

— Un copil din Neandertal.

— Așa cum am spus. O ființă umană tânără. Sălbatică și cu o înfățișare ciudată, exact așa cum v-am spus c-o să fie. Un caz dificil. Sunteți o asistentă cu experiență, domnișoară Fellowes, cu un bilanț de realizări de excepție. Ați refuzat vreodată să aveți grijă de un copil diform?

Domnișoara Fellowes simți că argumentația i se clatină.

— Ați fi putut să-mi spuneți, zise ea, cu vehemență ostoită.

— Și ați fi refuzat postul, nu-i așa?

— Nu știu...

— Știați că aici ne ocupăm cu intervale de mii de ani.

— Mii poate însemna trei mii. De-abia în seara asta, când

dumneavoastră și dl Deveney ați discutat proiectul și s-a auzit deodată sintagma „patruzeci de mii de ani” am început să-mi dau seama cam ce se petrece pe-aici. Și nici atunci n-am înțeles pe deplin că urma să fie implicat un Neandertalian. Nu sunt specialist în… cum i-ați spus, d-le Deveney? Paleoantropologie? Nu sunt familiarizată cu evoluția omului pe scară temporală, așa cum sunteți dumneavoastră.

— Nu mi-ați răspuns la întrebare, zise Hoskins. Dacă vi s-ar fi dat toate aceste informații dinainte, ați fi refuzat postul, nu-i așa?

— Nu știu.

— Vreți să-l refuzați acum? Au mai fost și alte candidate competitive, să știți. Vă dați deci demisia?

Hoskins o privea cu răceală, iar Deveney urmărea scena din colțul opus al camerei, când micul Neandertalian își termină de băut laptele lingând farfurioara și ridică chipul umed către ea, privind-o cu ochii mari și rugători.

Se uită la băiat. Băiețelul cel urât. Își auzi în minte propriul glas spunând: *Dar un Neandertalian? Mă așteptam să port de grijă unui pui de om.*

Băiatul făcu un gest arătând spre lapte și spre farfurie. Și izbucni dintr-o dată într-un șir scurt de sunete răstite, aspre, repetate parcă la nesfârșit: sunete alcătuite din guturale ciudat strangulate și pocnituri complicate din limbă.

— Uite, vorbește! exclamă surprinsă domnișoara Fellowes.

— Așa s-ar părea, spuse Hoskins. Sau cel puțin scoate niște sunete gen „hrănește-mă iarăși”… Ceea ce poate face orice pisică, bineînțeles.

— Nu, nu, vorbește, spuse domnișoara Fellowes.

— Asta rămâne de văzut. Sunt multe controverse privind capacitatea de vorbire a Neandertalienilor. E unul dintre lucrurile pe care sperăm să le clarificăm pe durata acestui experiment.

Copilul scoase din nou sunetele acelea plescăite și gâlgâite. Se uită la domnișoara Fellowes. Apoi la lapte și la farfuria goală.

— Poftim răspunsul, zise ea. Categoric vorbește.

— Dacă-i așa, atunci e om, nu credeți, domnișoară Fellowes?

Lăsă întrebarea fără răspuns. Problema era prea complexă ca s-o poată judeca în clipa aceea. Un copil flămând țipa după ea. Întinse mâna să ia laptele.

Hoskins o apucă de încheietură și o răsuci spre el, așa încât acum se aflau față-n față.

— Un moment, domnișoară Fellowes. Înainte de a ne continua treaba, trebuie să știu dacă vreți să vă păstrați slujba.

Ea se desprinse enervată din strânsoare.

— Și dacă nu mi-o păstrez îl lăsați să moară de foame? Mai vrea lapte și dumneavoastră mă împiedicați să-i dau.

— Dați-i. Dar trebuie să-mi răspundeți.

— Stau cu el… un timp.

Îi turnă laptele. Băiatul se ghemui și își vârî fața în farfurioară, începând să lipăie și să plescăie ca și cum nu mai mâncase și nu mai băuse de zile întregi. Și în timp ce lingea farfuria scotea un zumzăit ușor din fundul gâtlejului.

„Nu e decât o fiară mică! O fiară mică și atât”, gândi domnișoara Fellowes, aproape cutremurându-se. Își reprimă senzația cu greutate.

[13]

— Vă vom lăsa cu băiatul, domnișoară Fellowes. A trecut prin multe chinuri azi, și e mai bine să eliberăm locul ca să încercați să-l faceți cumva să doarmă.

— De acord.

Doctor Hoskins făcu un gest spre ușa ovală de metal – foarte asemănătoare cu un bocaport de submarin – care rămăsese deschisă la intrarea în casa păpușilor.

— Aceasta este singura ușă prin care se poate intra în Sectorul Unu Stasis și este dotată cu o încuietoare complicată și cu un sistem de supraveghere continuă. O vom sigila când ieșim de aici. Mâine o să vreau să învățați modul de operare al încuietorii al cărei detector digital va răspunde, bineînțeles, și amprentelor dumneavoastră, cum răspunde deja la ale mele. Spațiul de deasupra – zise el, privind spre tavanul deschis al casei – este prevăzut și el cu o rețea senzorială care ne va avertiza de urgență dacă are loc ceva dubios.

— Dubios?

— O intruziune.

— De ce ar trebui…

— În aceste încăperi avem un copil de Neandertal din anul 40.000 î.e.n., spuse Hoskins, abia reușind să-și ascundă nervozitatea. Ar putea să vi se pară improbabil, dar există tot soiul de persoane dornice să pătrundă aici, de la producătorii Hollywood-ieni și membrii grupurilor științifice rivale până la pretinșii apărători ai drepturilor copiilor despre care am vorbit la prima noastră întâlnire.

„Bruce Mannheim”, își aminti domnișoara Fellowes. „Chiar se teme să nu aibă necazuri cu Mannheim. Nu m-a întrebat doar așa. de formă, dacă am avut vreodată conflicte profesionale cu el.”

— Da, desigur, zise ea. Copilul trebuie protejat.

Apoi îi veni un gând. Se uită în sus, spre tavanul descoperit, amintindu-și cum privise de la balcon direct în cămăruțele acelea.

— Adică eu voi fi în văzul oricui care s-ar întâmpla să se uite de-acolo, de sus? întrebă ea indignată.

— Nu, nu, surâse Hoskins.

„Un surâs binevoitor, aproape condescendent”, își spuse femeia. „Fata bătrână și pudică se teme să nu fie spionată prin gaura cheii.” Dar nu exista niciun motiv pentru care ea ar fi trebuit să se îmbrace și să se dezbrace sub privirile străinilor.

— Intimitatea dumneavoastră va fi respectată întocmai, domnișoară Fellowes. Vă asigur de acest lucru. Credeți-mă, domnișoară Fellowes.

Iar începea. Iarăși „credeți-mă”. Îi plăcea această sintagmă; probabil că o folosea tot timpul, indiferent cu cine stătea de vorbă. Nu erau niște cuvinte care să inspire prea multă încredere. Și cu cât le folosea mai des, cu atât îl credea mai puțin.

— Dacă ajunge cineva în acel balcon și se uită în jos, nu văd cum…

— Accesul la balcon va fi strict limitat… *Strict,* spuse Hoskins. Singurii care vor urca acolo vor fi tehnicienii care ar avea de lucru la tabloul de comandă și, în acest caz, veți fi înștiințată cu mult timp înainte. Prin senzorii despre care am vorbit nu circulă decât informație electronică, informație pe care apoi doar un computer o decodifică. Nu vă spionăm… Veți rămâne cu el peste noapte, e clar? Și în fiecare noapte de aici înainte, până la noi dispozițiuni.

— Foarte bine.

— Vi se va da liber în timpul zilei, în funcție de programul care vă convine. Vom stabili mâine împreună cu dumneavoastră acest lucru. Mortenson, Elliott și domnișoara Stratford se vor pune la dispoziție cu schimbul pentru a vă ține locul ori de câte ori nu sunteți lângă băiat. Va trebui supravegheat în permanență de unul dintre voi. Este absolut obligatoriu ca el să rămână în perimetrul Stasis și dumneavoastră să știți tot timpul pe unde se află.

Doica privi în stânga și în dreapta cu o expresie de nedumerire.

— Dar de ce sunt necesare toate acestea, doctore Hoskins? E atât de periculos băiatul?

— Este o chestiune de energie, domnișoară Fellowes. Sunt implicate legi de conservare pe care vi le-aș putea explica dacă vreți, dar cred că în clipa asta aveți lucruri mai importante de făcut. Singurul lucru de ținut minte este că băiatului nu trebuie să-i fie îngăduit niciodată să

părăsească aceste camere. *Niciodată.* Nici pentru o clipă. Nici ca să-și salveze viața. Nici ca să vi-o salveze pe-a *dumneavoastră,* domnișoară Fellowes… S-a înțeles?

Domnișoara Fellowes își ridică bărbia oarecum teatral.

— Nu prea știu ce vreți să spuneți prin legi de conservare, dar înțeleg perfect ordinele, doctore Hoskins. Dacă există un motiv serios pentru asta, și evident că există, băiatul va rămâne în camerele lui. Sunt pregătită să respect acest ordin cu prețul vieții mele… așa melodramatic cum sună… Profesiunea de asistentă presupune plasarea îndatoririlor mai presus de legea autoconservării.

— Bun. Puteți folosi interfonul dacă aveți nevoie de cineva. Noapte bună, domnișoară Fellowes.

Și cei doi bărbați plecară. Ceilalți ieșiseră mai de mult. Ușa metalică se închise ermetic și domnișoarei Fellowes i se păru că aude clinchetul dispozitivului electronic.

Era încuiată înăuntru. Cu un mic sălbatic din anul 40.000 î.e.n.

Se întoarse către el. Băiatul o urmărea cu prudență; în farfurioară mai avea încă lapte. Domnișoara Fellowes se trudi să-i arate cum trebuia să ridice farfuria și s-o ducă la gură. Pantomima nu avu niciun efect. Băiatul se uita pur și simplu la ea, fără să încerce s-o imite. Și atunci, domnișoara Fellowes ridică farfurioara până la gură și se prefăcu că linge laptele din ea, așa cum mai făcuse și înainte.

— Acum, tu, zise ea. Încearcă.

O privea în continuare. Tremura.

— Nu e greu. Îți arăt cum se face. Uite. Întinde mâinile.

Îl apucă încetișor, încetișor de încheieturi.

Băiatul scoase un mârâit – un sunet înspăimântător venind de la un copil atât de mic – și își trase mâinile cu o forță uluitoare. Chipul îi radia de furie și teamă. Semnul din naștere în formă de fulger îi distona violent cu pielea acum curată.

Doctorul Hoskins îl înșfăcase de încheieturile mâinilor, cu puțin timp în urmă, și îi împreunase brațele peste corp, ținându-l suspendat în aer. Fără îndoială că băiatul își mai amintea senzația neplăcută pe care o încercase când mâinile acelea mari și bărbătești îl înhățaseră de încheieturi.

— Nu, spuse domnișoara Fellowes, picurându-și în glas infinită blândețe. Nu vreau să-ți fac niciun rău. Nu vreau decât să-ți arăt cum să ții farfurioara cu lapte.

Ochii lui înspăimântați o țintuiau, pândindu-i orice mișcare greșită. Întinse încetișor mâinile spre el, dar băiatul clătină din cap și își feri brațele din calea ei.

— Bine, spuse domnișoara Fellowes. Am să-ți țin eu farfurioara. Și tu doar lipăi din ea. Cel puțin n-o să te mai ghemuiești pe jos ca un animal.

Mai turnă puțin lapte în farfurie, o ridică la nivelul lui, i-o aduse în dreptul gurii. Și așteptă.

Așteptă.

Băiatul scoase din nou sunetele acelea plescăitoare și guturale care însemnau foame. Dar nu făcu niciun gest spre farfurie.

Se uită în sus la ea, cu ochii mari.

Și scoase un sunet, altul, cum domnișoarei Fellowes îi păru că nu mai auzise de la el până atunci.

Ce putea însemna aceasta? Pune farfuria jos, babă proastă, ca să pot lipăi niște lapte! Asta era?

— Haide, copile. Bea-l fără să te mai așezi pe jos, așa cum trebuie să facă un băiețel cuminte.

El continua să o privească. Pocni din limbă, puțin întristat.

— Fă așa, spuse domnișoara Fellowes.

Și se aplecă practic de două ori mai mult, apropiindu-se cu fața de farfurie – era greu; ea nu avea gura aceea proiectată în afară ca un bot pe care o avea el – și lipăi puțin lapte din partea ei de farfurie, continuând să i-o țină în față. Băiatul o studia solemn de pe partea cealaltă a

farfuriei, de la mică distanță.

„Ce ochi imenși are!”, gândi ea.

— Uite-așa…

Mai lipăi puțin din lapte.

El păși înainte. Stătea cu mâinile pe lângă trup, așa încât ea trebui să-i țină în continuare farfuria; dar băiatul își scoase limba mai întâi șovăitoare, apoi cu mai mult entuziasm și începu să bea de-a-npicioarelea.

Domnișoara Fellowes încercă să-i lase jos farfuria.

El mormăi nemulțumit și-și ridică mâinile ca să și-o mențină ia nivelul gurii. Femeia și le retrase iute pe-ale ei. Acum băiatul își ținea singur farfuria și lipăia înfometat.

(„Bravo, băiețel. Minunat!”)

Farfurioara era deja goală. Acum că terminase de băut, îi dădu drumul din mâini și aceasta se făcu praf de podea. Băiatul ridică spre domnișoara Fellowes o privire în care se ghicea disperare, durere, poate chiar teamă. Și scoase ceva ca un scâncet.

Doica îi zâmbi.

— Nu-i decât o farfurie, copilaș. Farfuriile n-au importanță. În locul de unde am luat-o pe-asta, mai sunt o mulțime. Și mai e și lapte berechet.

Dădu cioburile la o parte cu piciorul – ar fi trebuit să le strângă imediat pentru că erau ascuțite, dar asta putea să mai aștepte puțin – și scoase altă farfurie, identică cu prima, din dulăpiorul de la baza servantei cu mâncare. I-o întinse.

Scâncetul se potoli. Și băiețelul îi surâse.

Negreșit un surâs, primul care-i apărea pe chip de când venise. Un surâs uluitor de larg – ce gură mare avea, chiar că i se întindea de la o ureche la cealaltă! – și de strălucitor, ca o rază de soare răzbătând printr-o pătură întunecată de nori.

Domnișoara Fellowes îi întoarse zâmbetul. Întinse mâna cu prudență să-l atingă, să-l mângâie pe cap, lăsându-l să i-o urmărească centimetru cu centimetru pe drumul spre el,

asigurându-se că putea vedea că nu voia să-i facă niciun rău.

El tremura. Dar rămase pe loc, cu ochii la ea. Reuși o clipă să-și treacă mâna prin părul lui; apoi băiatul se trase îndărăt ușurel, cu pași mici, ca un pui speriat de… animal.

La acest gând, sângele îi năvăli în obraji.

(„Termină!”, își spuse ea. „Nu trebuie să gândești așa despre el. Nu e animal, indiferent cum ar arăta. E un băiețel, un băiețel mic și speriat, un pui de om speriat.”)

Dar părul – ce aspru îi păruse în clipa aceea cât o lăsase să-l atingă! Ce încurcat, ce des!

Ce păr ciudat avea! Un păr cu adevărat foarte, foarte ciudat.

[14]

— Va trebui să-ți arăt cum se folosește baia, îi spuse ea. Crezi că poți să înveți?

Vorbea încetișor, cu blândețe, știind foarte bine că n-o să-i înțeleagă cuvintele, dar sperând să reacționeze la calmul glasului ei.

Băiatul lansă din nou o serie de pocnituri din limbă. Mai voia oare lapte? Sau îi comunica ceva nou? Domnișoara Fellowes spera că toate aceste sunete pe care le scotea erau înregistrate Aproape sigur că îl înregistrau, dar voia oricum să-i amintească a doua zi lui Hoskins. Intenționa să studieze modul de vorbire al copilului, să-i învețe limba, dacă i-ar fi fost posibil. Presupunând că era o limbă, și nu doar niște sunete instinctive de animal. Domnișoara Fellowes avea de gând să-l învețe engleza, dac-ar fi putut, iar dacă acest lucru n-ar fi fost posibil, să încerce măcar să învețe cum să comunice cu el în felul lui.

O idee ciudată: să învețe să vorbească neandertaleza. Dar mai făcuse de-a lungul timpului câteva lucruri aproape la fel de neobișnuite ca să poată stabili un contact cu copiii dificili.

— Pot să te iau de mână?

Domnișoara Fellowes o întinse pe-a ei și băiatul i-o privi de parcă nu mai văzuse o mână în viața lui. Femeia rămase cu ea întinsă și așteptă. Băiețelul se încruntă. După o clipă, ridică și el mâna șovăitoare și o întinse încetișor, tremurând, spre a ei.

— Așa. Ia-mă de mână.

Mâna lui tremurătoare se apropie la mai puțin de-un centimetru de a ei, dar în clipa aceea curajul îl părăsi. Și-o retrase iute înapoi, de parcă din degetele ei ar fi ieșit foc.

— Mai încercăm mai târziu, zise calm domnișoara Fellowes. Vrei să stai jos aici?

Bătu ușurel în salteaua patului.

Nicio reacție.

Imită gestul de așezare.

Nimic. Privire goală.

Se așeză atunci ea – cu dificultate, pe acel pătuț scund – și bătu ușurel cu palma locul de lângă ea.

Tăcere. Privire fixă. Apoi iarăși o cascadă de pocnituri din limbă și de mormăituri groase – altele decât până atunci, era sigură de asta. Părea să aibă un vocabular bogat de pocnituri, mormăituri și gâlgâituri. *Trebuia* să fie o limbă. Iată deja o descoperire științifică epocală: dr. Hoskins spusese că nimeni nu știa dacă Neandertalienii aveau o limbă a lor sau nu, și ea dovedise că da, de la bun început.

(Nu, nu dovedise, își zise domnișoara Fellowes cu seriozitate. Doar speculase. Dar era o speculație plauzibilă?)

— Stai jos? Nu vrei?

Pocnituri. Îl ascultă și încercă să-l imite, dar zgomotele îi ieșeau stângaci din limbă – nimic din precizia tirului lui rapid. O privi… uimit? Amuzat? Expresiile ce-i apăreau pe chip erau atât de greu de tradus. Dar oricum părea fascinat de ideea că-i comunica prin pocnituri de limbă Din câte-și putea da ea seama, îi zicea ceva îngrozitor și scârbos pe limba lui. Rostea nerostibilul. Mult mai probabil însă că

acele sunete îi păreau lui o păsărească de neînțeles. Poate că-și zicea că e sărită de pe fix.

El plescăi și mormăi, încetișor, pe un ton înfundat, aproape reflexiv.

Ea îi răspunse cu un plescăit. Apoi îi imită mormăiturile. Erau mai ușor de redat decât pocniturile. Băiatul o fixă din nou cu privirea. Avea chipul grav și gânditor, cam ca al unui copil pus față-n față cu un adult smintit.

„E absolut ridicol!”, își spuse domnișoara Fellowes. Trebuie să folosesc doar engleza. N-o să învețe niciodată nimic dacă-i maimuțăresc prostește ceea ce-mi închipui că este limba lui!

— Stai, spuse ea, adresându-i-se ca unui cățel. Stai!… Nu vrei? Bine. Atunci, nu sta. Baie? Ia-mă de mână să-ți arăt cum să folosești baia… Nici asta, nu-i așa? Să știi că nu poți să-ți dai drumul pe jos. Nu suntem în anul 40.000 î.e.n. Și chiar dac-ai fi obișnuit să-ți faci o groapă și să ți-o astupi la loc după tine, să știi, băiețel, că aici n-o să poți să faci asta. Mai ales cu o podea de lemn. Ia-mă de mână și hai la baie, bine?… Nu? Puțin mai târziu?

Domnișoara Fellowes își dădu seama că începuse să pălăvrăgească aiurea.

Adevărul era că se simțea istovită. Se făcuse târziu de-acum și toată seara fusese într-o stare de încordare. I se părea ireal, ca într-un vis, cum stătea ea acolo, în camera aceea dintr-o casă de păpuși și încerca să-i explice unui maimuțoi mic cu fruntea bombată și ochii holbați cum să bea lapte dintr-o farfurioară, cum să meargă la baie, cum să se așeze pe un pătuț.

„Nu”, își zise ea cu severitate. „Nu un maimuțoi. Să nu-i mai spui niciodată așa – nici măcar în sinea ta!”

— Mă iei de mână? încercă din nou.

Și el aproape c-o făcu. Aproape.

Orele se scurgeau greu și nu înregistra mai niciun progres. Nu avea să reușească nici cu baia, nici cu patul – era clar. Și acum dădea și el semne de oboseală. Căsca.

Ochii i se făcuseră parcă sticloși; îi cădeau pleoapele. Deodată, se strânse în el, se întinse pe dușumeaua goală, apoi, cu o mișcare rapidă, se rostogoli sub pat.

Domnișoara Fellowes, în genunchi, se uită la el pe dedesubt. Ochii îi licăreau în întuneric și băiețelul îi adresă câteva pocnituri din limbă.

— Bine, spuse ea. Dacă te simți mai în siguranță, dormi acolo.

Așteptă puțin, până când auzi zgomotul respirației liniștite, regulate. Ce obosit trebuie să fi fost! La patruzeci de mii de ani depărtare de casă, adus cu forța într-un loc străin, năucitor, plin de lumini strălucitoare și podele tari și oameni ciudați care nu semănau cu nimeni cunoscut și tot era capabil să se strângă în el și să doarmă. Domnișoara Fellowes îi invidie capacitatea aceea extraordinară de adaptare. Copiii sunt atât de rezistenți, atât de capabili să se obișnuiască chiar și cu cele mai dramatice schimbări!

Stinse lumina, închise ușa de la dormitorul băiatului și se retrase în patul de campanie care-i fusese pus la dispoziție în camera cea mare.

Deasupra – întuneric adânc. Scrută prin el, întrebându-se dacă nu se strecurase oare cineva în balcon și o urmărea de acolo. Imposibil să-și dea seama. Știa că e ridicolă, că era târziu și acolo sus nu era nimeni. Singurii ochi care o urmăreau erau cei ai unui mănunchi de senzori electronici. Și totuși... să n-aibă niciun pic de intimitate...

Filmau cu siguranță totul. Făceau o înregistrare vizuală completă a tot ce se petrecea în perimetrul Stasis. N-ar fi trebuit să accepte postul înainte de a insista ca Hoskins s-o lase să inspecteze locul în care urma să locuiască.

Credeți-mă, îi spusese el.

Sigur. Bineînțeles.

În noaptea aceea mai mergea. Dar a doua zi vor trebui să pună un acoperiș măcar deasupra încăperii ei. „Idioții ăia mai trebuie să pună și o oglindă în camera asta și un scrin mai mare și un lavabou separat, dacă se așteaptă să-mi

petrec nopțile aici”, își spuse ea.

[15]

Nu putea să doarmă. Așa istovită cum era, stătea cu ochii deschiși, în starea aceea de veghe lucidă pe care o atinge cineva doar când este extrem de obosit. Își ciuli urechile să prindă vreun zgomot care ar fi putut veni din camera alăturată.

Nu putea ieși de-acolo? Sau putea?

Pereții erau verticali și extrem de înalți, dar dacă băiatul se putea cățăra ca o maimuță?

Pe un perete drept și fără prize pentru mână? Și uite, iar se gândea la el ca la o maimuță!

Nu putea escalada pereții, nu. Categoric. Și, în orice caz, acolo sus în balcon erau senzorii lui Hoskins, veșnic la pândă. Sigur ar fi observat și ar fi dat alarma, dacă băiatul începea să se cațere din cameră în cameră în toiul nopții.

Sigur.

(„Atât de sigur că nici nu m-am mai deranjat să mă uit”, își spuse domnișoara Fellowes.)

Și apoi, dintr-o dată, se trezi întrebându-se: „O fi periculos? Fizic periculos?”

Își aminti prin câte trecuseră ca să-i facă baie. Îi urmărise mai întâi pe Hoskins, apoi pe Elliott cum se luptaseră să-l țină locului. Doar un copilaș, și ce puternic era! Și ce zgârietură îi făcuse lui Elliott!

Și dacă venea peste ea și…

„Nu, n-o să-mi facă niciun rău”, își zise domnișoara Fellowes.

Fără doar și poate că Hoskins n-ar fi lăsat-o singură, cu sau fără senzorii de deasupra, dacă ar fi crezut că există vreun risc ca…

Încercă să-și râdă de propriile temeri. Era doar un copilaș de trei, patru ani cel mult. Și totuși, nu apucase încă să-i taie unghiile. Dacă ar fi atacat-o cumva cu unghiile și dinții

în timpul somnului…

Respirația i se întețise. Ce ridicol! Absolut ridicol, și totuși…

Oscila la nesfârșit înainte și înapoi, incapabilă să adopte o atitudine și s-o păstreze, consecventă, mult timp. Era o maimuțică urâtă și periculoasă sau un copil nefericit și înspăimântat smuls din mijlocul alor lui? Una sau alta – își spuse ea. Dar de ce nu câte ceva din amândouă? Chiar și un copilaș înspăimântat te poate lovi cu destulă forță. Își aminti câteva episoade neplăcute de la spital: copii aduși într-o asemenea stare de disperare încât atacaseră personalul cu multă înverșunare și provocaseră câteva stricăciuni serioase.

Domnișoarei Fellowes nu-i venea să se lase pradă somnului. Nu îndrăznea.

Stătea cu ochii în sus, ascultând cu atenția încordată. Și atunci auzi un zgomot.

Băiatul plângea.

Nu înfricoșat sau mânios; nu strigând sau țipând. Plângea încetișor și plânsu-i era suspinul îndurerat al unui copil care se simte singur-singurel.

Toate incertitudinile i se spulberară pe dată. Pentru prima oară își spuse, simțind o strângere de inimă: „Sărăcuțul de el! Sărăcuțul de el, ce speriat e!”.

Bineînțeles că era un copil! Ce conta forma capului, sau asprimea părului? Era un copil rămas orfan, așa cum niciun alt copil nu mai rămăsese până atunci. Hoskins spusese acest lucru și îl exprimase precis, la prima lor întâlnire: „Acesta va fi cel mai singuratic copil din istoria omenirii.”

Nu dispăruseră doar mama și tatăl lui, ci toți din specia lui, până la ultimul. Înhățat și scos cu brutalitate din timpul său, rămăsese acum singura ființă de acest fel din lume.

Ultima. Singura.

Își simți în suflet mila întețindu-se și adâncindu-se și odată cu aceasta veni rușinea pentru propria ei cruzime: repulsia pe care își permisese s-o simtă față de copil,

iritarea pe care și-o manifestase față de felul lui primitiv de a fi. Cum putuse să fie atât de crudă? Atât de lipsită de profesionalism? Nu era de ajuns că fusese răpit, mai trebuia să fie și privit cu dispreț de chiar acea persoană a cărei datorie era să-l îngrijească și să-l învețe să-și găsească drumul în viața aceea complet nouă și năucitoare?

Domnișoara Fellowes își trase grijuliu cămașa de noapte peste pulpe – senzorii de deasupra, nu putea să uite o clipă de senzorii ăia idioți! — coborî din pat și se duse tiptil în camera copilului.

— Băiețel! strigă ea în șoaptă. Băiețel!

Îngenunche și întinse mâna pe sub pat să-l caute. Dar apoi îi veni ideea rușinoasă dar prudentă, născută din experiența ei îndelungată cu copiii cu tulburări de comportament că ar putea s-o muște și își retrase mâna. Aprinse lumina de la veioză și trase patul de la perete.

Bietul copilaș se strânsese nefericit în colț, cu genunchii la gură, și se uita la ea cu ochi apoși și temători.

În lumina palidă reuși să-i ignore urâțenia, trăsăturile grosolane și capul diform și mare.

— Sărăcuțul de tine! șopti ea.

Domnișoara Fellowes îi mângâie părul, părul acela aspru, zbârlit și încurcat care i se păruse atât de dezagreabil cu câteva ore în urmă. Acum îi păru doar neobișnuit. Băiatul se crispă la prima atingere, apoi începu să se relaxeze.

— Sărăcuțul de tine! Lasă-mă să te iau în brațe!

Băiatul scoase un plescăit molcom. Apoi un ușor mormăit înfundat, un fel de huruit blând și nefericit.

Femeia se așeză pe podea lângă el și începu din nou să-l mângâie pe cap, încet, ritmic. Încordarea îi slăbea vizibil. Poate că nimeni nu-l mai mângâiase pe cap până atunci în lumea aceea preistorică și poate feroce pe care o lăsase în urmă. Părea să-i placă. Se juca prin părul lui, blând, tandru, i-l netezea, i-l îndrepta, îi culegea câțiva scaieți, dar mai cu seamă își trecea mâna peste creștetul lui, încet, încetișor, aproape hipnotic.

Îl mângâie pe obraz, pe mână. El o lăsă.

Începu să-i cânte ușurel un cântec molcom, gingaș, fără cuvinte și repetitiv pe care-l știa de când era o fetiță și îl cântase multor copii tulburați ca să-i aline, să-i liniștească.

Auzind-o, băiețelul ridică capul și se uită la gura ei prin semiîntuneric, întrebându-se parcă de unde veneau sunetele.

Și în timp ce-o asculta, domnișoara Fellowes îl aduse mai aproape și îl cuibări lângă ea. Băiatul nu opuse rezistență. Îi împinse apoi ușurel capul dintr-o parte, conducându-l spre ea până când i se sprijini de umăr. Își trecu o mână pe sub coastele lui și. Cu o mișcare lină, îl ridică în poala ei.

Continua să-i cânte aceeași bucată muzicală liniștită și sinuoasă, iarăși și iarăși, legănându-se în același timp înainte și-napoi, înainte și-napoi.

La un moment dat, băiețelul încetă să mai plângă, și după încă o vreme, torsul liniștit și egal al respirației lui îi spuse domnișoarei Fellowes că adormise.

Cu o grijă infinită, împinse cu genunchii patul înapoi la perete, îl așeză în el, îl acoperi cu pătura – mai avusese oare parte vreodată de o învelitoare? De un pat, sigur nu! – învelindu-l bine și mai rămase câteva clipe aplecată asupra lui, observându-l. Chipul băiețelului părea nespus de împăcat în somn.

Și într-un fel, nu mai conta așa de mult că era atât de urât. Serios.

O porni tiptil spre ieșire, dar odată ajunsă în dreptul ușii se opri și se gândi: „Și dacă se trezește?!”

Ar putea fi și mai tulburat ca înainte, așteptându-se să-i găsească prezența ocrotitoare în preajmă și neștiind unde plecase. Ar putea intra în panică, ar putea s-o ia razna.

Domnișoara Fellowes ezită, luptându-se cu sine. Veni iarăși lângă pat și îl privi cum doarme. Apoi oftă. Nu-i rămânea de făcut decât un singur lucru. Se așeză ușor pe pat și se întinse lângă el.

Patul era mult prea mic pentru ea. Din dorința de a nu-l

deranja pe băiat, trebui să-și strângă genunchii la piept și să se răsucească într-o poziție complicată și deloc confortabilă, cu cotul stâng lipit de perete. Stătea acolo complet trează, înghesuită și contorsionată, simțindu-se ca Alice în Țara Minunilor după ce gustase din sticluța pe care scria „Bea-mă”. Foarte bine, atunci n-o să doarmă. Nu era decât prima noapte. Lucrurile se vor mai liniști cu vremea. Uneori, somnul trebuia să treacă pe planul al doilea.

Simți o atingere pe mână. Degetele copilului atingându-i palma. O căuta prin somn. Mânuța lui aspră se strecură într-a ei.

Domnișoara Fellowes zâmbi.

[16]

Sări speriată din somn, întrebându-se unde se afla și de ce era atât de amorțită și o dureau toate oasele. Simțea în nări mirosul necunoscut al unei alte persoane împreună cu senzația, și ea neobișnuită, că trupul îi era presat de un alt trup.

Trebui să-și înfrângă impulsul violent de a țipa; de-abia reuși să și-l înăbușe într-un bolborosit.

Băiatul stătea în capul oaselor, privind-o cu ochii larg deschiși. Băiețelul cel urât smuls din timp. Copilașul de Neandertal.

Domnișoarei Fellowes îi trebuiră câteva clipe să-și amintească cum ajunsese în pat cu el. Și filmul se derula. Înțelese că reușise până la urmă să adoarmă, uitându-și de toate. Și acum era dimineață.

Încet și fără să-l scape o clipă din ochi, întinse cu atenție un picior până când ajunse la podea, apoi, pe celălalt. Mușchii îi erau încordați, pregătiți pentru acțiune rapidă, în caz că băiatul ar fi intrat în panică.

Aruncă o privire scurtă și temătoare în sus, spre tavanul descoperit. O urmăreau, de acolo de sus? Camere de luat vederi înregistrând perseverent, cu migală, cum intra ea, cu

ochii urduroși, într-o nouă zi?

Băiețelul întinse mâna cu degete butucănoase și-i atinse buzele. Spuse ceva: două pocnituri scurte din limbă și un mormăit.

Domnișoara Fellowes se feri instinctiv de atingerea lui. Îl privi. O străbătu un fior ușor. Se urî pentru acest lucru, dar nu putuse să se abțină. Copilul era îngrozitor de urât la lumina zilei.

El vorbi din nou. Deschise gura și gesticulă, arătând ceva care ar fi ieșit de acolo.

Înțelesul nu era greu de decodificat.

— Vrei să-ți cânt iarăși? Asta vrei? întrebă ea, cu un tremur în glas.

Băiatul nu zise nimic; continua însă să-i privească cu insistență gura.

Cu o voce tremurătoare și puțin în falset din pricina încordării, domnișoara Fellowes începu să fredoneze melodia pe care i-o cântase cu o noapte în urmă. Băiețelul cel urât surâse. Părea ca recunoaște melodia și se legăna stângaci, nepriceput și nu în ritmul muzicii, bălăngănindu-și brațele în toate părțile. Scoase un ușor gâlgâit, care ar fi putut fi un început de râs.

Domnișoara Fellowes oftă în sinea ei. *Muzica are darul de a fermeca fiarele sălbatice.* Mă rog, orice-ar fi fost de vreun folos…

— Așteaptă, ai puțină răbdare. Lasă-mă să mă aranjez. Nu-mi ia mai mult de un minut. Pe urmă îți pregătesc micul dejun.

Se clăti pe față, își perie părul, conștientă în permanență de absența înnebunitoare a tavanului, de pânda ochilor electronici invizibili. Și poate nu numai a lor.

Băiatul rămăsese în pat și o urmărea de acolo. Părea liniștit. Sălbăticia fioroasă și nebunească din primele ore în vremurile moderne părea deja de domeniul trecutului. De câte ori se întorcea spre el, domnișoara Fellowes îi făcea semn cu mâna. Într-un târziu, îi făcu și el cu mâna, un gest

stângaci, dar încântător, care o înfioră ușor de surpriză și plăcere.

— Cred că ți-ar prii ceva mai consistent, spuse ea, după ce-și termină de făcut toaleta. Ce-ai zice de niște terci de ovăz lângă lapte?

Îi luă numai o clipă să pregătească fulgii în cuptorul cu microunde. Apoi îl chemă cu un semn.

Dacă o înțelese, sau doar se ghidă după miros, domnișoara Fellowes nu avu de unde să știe; dar el coborî din pat și veni șontâcăind la ea. Avea picioarele foarte scurte în comparație cu trunchiul bine legat, ceea ce le făcea să pară mult mai crăcănate decât erau în realitate.

Se uită în jos, spre podea, așteptându-se fără îndoiala să-i așeze acolo castronul cu terci, ca să poată linge.

— Nu, spuse ea. Acum ești un băiețel civilizat. Sau cel puțin pe cale de a deveni unul. Băiețeii civilizați nu mănâncă pe jos.

Plescăituri. Mormăituri.

— Știu că nu înțelegi nimic din ce-ți spun. Dar ai să înțelegi, mai devreme sau mai târziu. Nu cred că pot să-ți învăț limba, dar sunt aproape sigură că tu poți s-o înveți pe-a mea.

Scoase o lingură dintr-un sertar și i-o arătă.

— Lingură.

Băiatul se uită la ea apatic, lipsit de interes.

— Ca să mănânci cu ea. *Lingură.*

O scufundă în terci, apoi o duse la gură. El holbă ochii, nările largi i se dilatară și mai mult și scoase un sunet ciudat, neliniștit, smuls parcă din gâtlej, ca un fel de urlet în surdina: sunetul scos, bănui domnișoara Fellowes, de o ființă flămândă, care crede că cineva vrea să-i fure mâncarea.

Imită gestul de băgare a lingurii în gură, apoi pe cel de înghițire a terciului și, în final, își linse buzele, ca de plăcere. Băiețelul o urmărea cu ochii măriți și cu o mutrișoară nefericită pe care se citea atât de limpede că nu

pricepea o iotă.

— Acum încearcă tu, spuse domnișoara Fellowes.

Vărsă terciul la loc în strachină și-i arătă lingura goală, ca să vadă că nu mâncase nimic. Apoi o umplu din nou și o întinse către el.

Băiatul se trase înapoi, cu ochii măriți de spaimă, de parcă lingura ar fi fost o armă. Fețișoara lui roșcată se încreți de frică și din gâtlej îi ieși un sunet care nu era nici suspin, nici mârâit.

— Uite, zise ea. Lingură. Terci. Gură.

Nu, așa înfometat cum era, nu voia să știe cu niciun chip de lingură. „Nu-i nimic, avem timp berechet pentru asta”, gândi domnișoara Fellowes. Puse lingura deoparte.

— Va trebui să-ți ții castronul cu mâinile. Știi să faci asta. Nu vreau să te mai văd ghemuindu-te pe jos ca să mănânci.

Îi întinse castronul. Băiatul se uită la el, apoi spre podea.

— Ia-l în mâini.

Plescăituri. I se părea că le recunoaște, dar nu putu fi sigură. Dumnezeule, Hoskins trebuia să înregistreze sunetele acelea! Dacă nu cumva o făcea deja.

— În mâini, repetă domnișoara Fellowes, cu fermitate. Haide.

El pricepu. Apucă strachina cu mâinile, băgându-și degetele mari în terci, și o ridică la gură. Mâncă destul de stângaci și se mâzgăli peste tot, dar cea mai mare parte din terci ajunse unde trebuia.

Deci învăța repede... când nu era paralizat de frică. Domnișoara Fellowes se îndoia că va mai avea multe ocazii să-l vadă lipăind mâncarea pe jos, ca un animal.

Îl studie cu atenție în timp ce mânca. Părea sănătos, viguros și puternic. Ochii îi străluceau, avea culoare în obraji, nu dădea niciun semn de febră sau boală. Până acum, părea că suportă foarte bine rigorile călătoriei sale.

Deși nu știa mai multe decât ceilalți despre modelul de dezvoltare al copiilor Neandertalieni, domnișoara Fellowes înclina acum să creadă că băiețelul era mai mare decât își

închipuise ea la început, cu siguranță mai aproape de patru, decât de trei ani. Era scund, e adevărat, dar mai dezvoltat fiziologic decât un copil modern de trei ani. Desigur, parte din acest lucru putea fi consecința condițiilor sale de viață din epoca de piatră. (Epoca de piatră? Da, bineînțeles, Neandertalienii aparțineau epocii de piatră. Era aproape sigură de asta. Erau atâtea lucruri pe care trebuia să le afle de îndată ce va găsi prilejul.)

De data aceasta încercă să-l facă să bea laptele din pahar. Băiatul prinse ideea din zbor și apucă paharul – cu ambele mâini, dar nu era nimic neobișnuit în asta, așa făceau majoritatea copiilor de vârsta lui, și cel puțin paharul nu i se păru atât de înfricoșător cum îi păruse lingura, dar acesta era prea îngust pentru a-i permite să-și bage confortabil boticul în el, și băiețelul începu să scâncească; un sunet înalt și strident de frustrare, ce începea să se transforme în supărare, domnișoara Fellowes își puse mâna peste cele ale micuțului, făcându-l să încline paharul și să-și pună gura pe buza acestuia.

Iar se mâzgăli, dar cea mai mare parte a laptelui ajunse la destinație. Și ea era obișnuită cu murdăria.

Cu baia, spre surpriza și imensa ei ușurare, lucrurile merseră mai ușor. La început, băiețelul păru să creadă că toaleta era un fel de fântână în care ar fi fost amuzant să se bălăcească și ea se temu că-i trecea prin cap să se bage înăuntru. Domnișoara Fellowes îl opri și, ținându-l în fața closetului, îi sălta cămășuța, iar micuțul înțelese pe data ce aștepta de la el.

— Așa, mămică, zise ea, pomenindu-se că-l mângâie ușurel pe cap. Deștept băiat.

Și, spre marea bucurie a domnișoarei Fellowes, băiatul o privi zâmbindu-i.

Își dădu seama cu plăcere că avea să fie o dimineață a descoperirilor. Atât pentru el, cât și pentru ea. El învăța despre linguri, pahare cu lapte și toalete. Ea învăța despre el, descoperind esența umană ce se ascundea în spatele

acelei ciudate și urâte – ah, cat de urâte! – fețișoare.

Îi răspunse cu un zâmbet. El îi zâmbi din nou. Era un zâmbet cât se poate de normal, surâsul unui copil care văzuse că gestul său făcuse plăcere.

Nu era deloc un copil normal, își reaminti domnișoara Fellowes. Ar fi făcut o greșeală profundă dacă și-ar fi permis vreo iluzie în acest sens.

„Dar când zâmbește”, își spuse ea, „e chiar suportabil. Serios.”

CAPITOLUL PATRU

STUDIUL
[17]

Dimineața, câteva ore mai târziu. Îi mai făcuse o baie – nici pe departe lupta din ziua precedentă – apoi un consult medical destul de amănunțit – avea câteva vânătăi și zgârieturi din acelea pe care le-ar avea orice copil care a trăit în condiții primitive de viață, dar niciun semn evident de boală sau de vreo rană mai serioasă – și reușise chiar, cu neobosită răbdare și cântându-i necontenit ca să-l domolească, să-i taie unghiile de la mâini. Unghiile de la picioare mai aveau de așteptat. Nici ea, nici băiatul nu mai găseau în ei suficiente resurse ca să înfrunte pe ziua aceea o repriză suplimentară de pedichiură.

În timp ce-și vedea de treburi prin casă, ușa de la intrare se deschise, fără ca ea să bage de seamă; Hoskins stătea acolo de câteva minute bune, tăcut, cu brațele încrucișate, când domnișoara Fellowes îl remarcă, în sfârșit.

— Pot să intru? întrebă el.

Femeia încuviință scurt.

— Se pare că deja ați făcut-o.

— Vreau să spun în zona de lucru... Nu mi-ați răspuns când v-am chemat prin interfon de afară.

— Eram ocupată. Poate că ar trebui să vorbiți mai tare. Dar intrați, intrați!

Băiatul se trase înapoi la vederea lui Hoskins. Îi aruncă o privire stingherită și păru cât pe ce să se năpustească în camera din spate Domnișoara Fellowes îi zâmbi și îl chemă cu un semn, iar el se apropie și se agăță de ea, încârligându-și în jurul ei piciorușele crăcănate și atât de subțiri.

Chipul lui Hoskins se lumină de admirație, o admirație vecină cu extazul.

Ați făcut progrese remarcabile, domnișoară Fellowes.

— Puțin terci de ovăz poate face minuni.

— Pare că deja s-a atașat mult de dumneavoastră.

— Știu să fac lucrurile care mi se cer, doctore Hoskins. Ce e atât de uimitor în asta?

El roși.

— N-am vrut să spun…

— Nu, bineînțeles că n-ați vrut. Am înțeles. Ieri când l-ați văzut ultima oară era un animal sălbatic și acum…

— Nu e deloc un animal.

— Nu, recunoscu domnișoara Fellowes. Nu e un animal.

Șovăi o clipă.

— La început am avut dubii în această privință.

— Cum aș putea să uit? Erați atât de revoltată.

— Acum nu mai sunt. Am exagerat. Cred că la prima vedere chiar am fost convinsă că este un maimuțoi, și nu eram pregătită pentru așa ceva. Dar s-a potolit uluitor. Nu e maimuță, doctore Hoskins. De fapt, e chiar foarte inteligent. Ne înțelegem de minune.

— Mă bucur să aud asta. V-ați hotărât, deci, să rămâneți?

Ea îi aruncă o privire rece.

— Nici nu s-a pus problema să plec, nu-i așa, doctore?

Hoskins dădu din umeri.

— Nu. Cred că nu. Știți, domnișoară Fellowes, nu ați fost singura persoană nervoasă de pe-aici. Cred că vă puteți închipui ce efort uriaș a necesitat acest proiect și cât de mult am mizat pe succesul lui. Și acum, că este într-adevăr un succes, un succes copleșitor, ne simțim puțin buimăciți. Ca un om care și-a adunat toate puterile ca să se repeadă într-o ușă ce-i stătea în drum. Se avântă deodată cu toată forța și ușa cedează atacului său, fără să-i opună mai nimic din rezistența la care se aștepta și omul năvălește în locul în care-și dorea atât de mult să ajungă; și-acum că e aici, se oprește, se uită de jur-împrejur puțin încurcat și-și

spune: „Bine, m-am văzut în sfârșit aici, și mai departe...?”

— Bună întrebare, doctore Hoskins. Și mai departe? O să aduceți tot soiul de specialiști să-l studieze pe băiat, nu? Specialiști în viața preistorică, oameni de genul ăsta?

— Sigur că da.

— Presupun că o să vină cineva curând să-i facă un consult medical amănunțit.

— Firește că da.. Dar e sănătos, totuși, ce credeți? Așa, în general?

— În general, da. E un băiețel viguros. Dar eu nu sunt doctor și nu i s-a făcut niciun fel de radiografie, ca să fiu sigură. Este o diferență între a *părea* sănătos și *a fi* sănătos. Ar putea avea o grămadă de paraziți: amoebe, protozoare, tot soiul de astfel de lucruri. Și probabil că are. Poate că sunt inofensive pentru el, sau poate că nu sunt. Și chiar dacă nu reprezintă un pericol serios pentru sănătatea lui, ar putea reprezenta pentru a noastră.

— Ne-am gândit deja la asta. Va veni doctorul Jacobs la prânz pentru câteva teste preliminare. Este doctorul cu care veți lucra pe toată durata acestui proiect. Dacă Jacobs nu-l obosește prea mult pe băiat, va mai veni după aceea și doctorul McIntyre pentru o primă examinare antropologică... Și, bineînțeles, și mass-media pe urmă.

Aceste ultime cuvinte îi atraseră atenția domnișoarei Fellowes.

— Care mass-media? Cine? Când?

— Păi... vor vrea să vadă băiatul cât mai curând posibil cu putință. Candide Deveney a și pregătit reportajul. Până la sfârșitul zilei or să ne bată la ușă reporteri de pe la toate ziarele și posturile de televiziune din lume.

Domnișoara Fellowes se uită în jos, la copil, și-și puse o mână, protectoare, pe umărul lui. El tremură ușor – o tresărire aproape imperceptibilă – dar nu făcu nicio mișcare ca să-i evite atingerea.

— Aveți de gând să umpleți spațiul ăsta mic cu ziariști și aparate de filmat? Din prima lui zi aici?

— Nu ne-am gândit că…

— Nu, nu v-ați gândit. E clar că nu v-ați gândit. Uitați ce e, doctore Hoskins, luați-vă micuțul Neandertalian și faceți ce vreți cu el. Dar aici n-o să calce picior de reporter până când băiatului nu i se face controlul medical și nu reiese că se bucură de o stare minimă de sănătate. Și de preferință după ce i s-a lăsat mai mult timp să se adapteze. Înțelegeți ce spun, nu?

— Domnișoară Fellowes, doar știți că publicitatea stă la baza…

— Da. Publicitatea stă la baza oricărui lucru în zilele noastre. Închipuiți-vă ce publicitate o să vă faceți dacă băiatul ăsta moare într-o criză de panică chiar în fața aparatului de filmat.

— Domnișoară Fellowes!

— Sau dacă prinde o răceală de la vreunul din reporterii dumneavoastră prețioși? Când ceream un ambient aseptizat, încercam de fapt să vă spun că băiatul are probabil imunitate zero la microorganismele infecțioase din zilele noastre. *Zero.* Niciun anticorp, niciun fel de rezistență ereditară, nimic care să-l apere de…

— Vă rog, domnișoară Fellowes. Vă rog.

— Și dacă le dă la toți vreo drăgălășenie de ciumiță din epoca de piatră pentru care nu avem *noi* nicio imunitate?

— În regulă, domnișoară Fellowes. Am înțeles.

— Vreau să fiu absolut sigură de asta. Lăsați media să mai aștepte, atât vă spun. Mai întâi trebuie să i se facă tot felul de vaccinuri. A fost și-așa destul de expus aseară cu toată lumea care s-a perindat pe-aici; n-am de gând să mai las și o șleahtă întreagă de reporteri, nici azi, nici mâine. Dacă vor neapărat, pot să-l fotografieze deocamdată de sus, din balcon, complet în afara câmpului Stasis, ca și cum am avea aici un nou-născut… și mai vreau s-o facă și în liniște. Ne putem ocupa mai târziu și de programarea filmărilor video… A, și pentru că veni vorba de balcon. Tot nu mă pot obișnui cu ideea că sunt atât de expusă. Vreau

să se instaleze un acoperiș deasupra camerei mele – o prelată e suficientă pe moment: n-am chef deocamdată să-mi zdroncăne muncitorii pe-aici cu tot soiul de echipamente de construcții – și cred că se poate instala foarte bine un tavan și pentru restul apartamentului.

Hoskins zâmbi.

— Nu vă sfiiți deloc cu vorbele. Sunteți o femeie foarte energică, domnișoară Fellowes.

În tonul lui se ghicea atât admirație, cât și iritare.

— Energică? zise ea. Da, cred că sunt. Cel puțin în ceea ce-i privește pe copiii mei.

[18]

Jacobs era un bărbat pe la vreo șaizeci de ani, voinic, cu trăsături aspre, cu păr cărunt și des, tuns foarte scurt, milităreşte. Avea un stil eficient, precis, puțin cam brutal, care, poate, s-ar fi potrivit mai bine unui medic militar, decât unui pediatru. Domnișoara Fellowes știa însă, din îndelungata ei experiență, că pe copii nu-i deranja acel gen de bruschețe, atâta timp cât era temperată de o bunătate fundamentală. În altă parte căutau ei blândețe, tandrețe, alinare. Doctorul trebuia să fie un fel de Dumnezeu, atoate-dezlegător și atoate-tămăduitor.

Domnișoara Fellowes se întrebă ce fel de doctori împliniseră nevoile tribului din care venea băiețelul, în anul 40.000 î.e.n. Vraci, de bună seamă. Creaturi înspăimântătoare, cu oase petrecute prin nas și cercuri roșii pictate în jurul ochilor, care dădeau diagnostice săltând și țopăind în jurul focurilor de tabără ce ardeau în văpăi albastre, verzi și roșii. Oare cum ar fi arătat Jacobs cu un os prin nas? se întrebă ea. Sau cu o piele de urs pe umeri, în locul prozaicului halat alb?

Bărbatul îi scutură mâna scurt, fără aere de superioritate.

— Am auzit lucruri bune despre dumneata, Fellowes.

— Așa sper.

— Ai lucrat cu Gallagher la Valley General, nu? Sau cel puțin așa mi-a spus Hoskins. Un tip nemaipomenit, Gallagher ăsta. O scârbă dogmatică, dar cel puțin aplică dogmele corecte. Cât timp ai lucrat în departamentul lui?

— Trei ani și jumătate.

— Ți-a plăcut de el?

Domnișoara Fellowes ridică din umeri.

— Nu în mod deosebit. L-am auzit odată spunându-i unei asistente tinere niște lucruri care mi s-au părut necuviincioase. Dar noi doi am lucrat bine împreună. Am învățat multe de la el.

— Un om priceput, da.

Jacobs clătină din cap.

— Păcat că se purta așa cu asistentele. În mai multe sensuri ale cuvântului… Dumitale nu ți s-a întâmplat să ai niciun fel de conflict cu el, nu-i așa?

— Mie? Nu. Niciun fel de conflict.

— Nu, cred că n-ar fi încercat nimic cu dumneata.

Domnișoara Fellowes se întrebă ce voia să spună cu asta. Că nu era genul lui Gallagher, poate? Ea nu era genul nimănui și se complăcuse în această situație ani de-a rândul. Lăsă remarca fără răspuns.

Doctorul Jacobs părea să-i fi memorat întreg curriculum vitae. Menționa un spital sau altul, pe doctorul cutare sau cutare, vorbea cu o familiaritate degajată de asistente-șef și de comitete de conducere. Era limpede că fusese peste tot. Pe de altă parte, ea nu știa despre Jacobs decât că era ceva important la institutul medical de stat și că avea o experiență remarcabilă ca practician în domeniul său.

Drumurile lor profesionale nu se intersectaseră niciodată. Dacă Hoskins considerase oportun să-l lase să-i studieze curriculum vitae, ar fi trebui să se gândească să i-l arate și ei pe-al lui. Dar domnișoara Fellowes trecu și peste asta.

— Și cred că acum a venit timpul să aruncăm o privire la micuțul dumitale Neandertalian. Unde s-a ascuns?

Ea îi făcu un semn spre camera cealaltă. Băiatul se

furișase stingherit acolo și, din când în când, mai arunca câte-o privire pe după ușă, lăsând să i se vadă o șuviță încâlcită de păr și, mai rar, un colț de ochi.

— E timid? Eu am auzit cu totul altceva de la infirmieri. Spuneau că-i sălbatic ca o maimuțică.

— Nu mai e așa. I-a trecut groaza de la început și acum se simte doar dezorientat și speriat.

— Ba bine că nu, sărmanul mormoloc. Dar trebuie să trecem la treabă. Cheamă-l încoace, te rog. Sau trebuie să te duci după el să-l aduci?

— Poate reușesc să-l chem, spuse domnișoara Fellowes.

Se întoarse cu fața spre băiat.

— Poți să ieși de-acolo, Timmie. Dânsul e doctorul Jacobs. Nu-ți face niciun rău.

Timmie?

De unde-i venise numele ăsta? Habar n-avea.

Ieșise la suprafață din fântâna inconștientului ei în chiar acel moment. Nu cunoscuse niciun Timmie în viața ei. Dar băiatul trebuia strigat într-un fel, nu? Și se părea că acum îl botezase. Timothy. Pe scurt, Timmie. Așa să fie. Un nume adevărat, un nume omenesc. Timmie.

— Timmie? strigă ea din nou, plăcându-i cum suna, bucurându-se că putea să-i spună pe nume.

Nu mai era obligată să se gândească la el ca la „copilul”. „Neandertalianul”, „băiețelul cel urât”. Acum era Timmie. Era o persoană. Avea un nume.

O porni spre cealaltă cameră, și Timmie se făcu nevăzut, furișându-se după ușă.

— Bine acum, spuse Jacobs, puțin nerăbdător. Nu ne putem petrece toată ziua așa. Intră și scoate-l de-acolo, vrei, Fellowes?

Își trase pe față o mască chirurgicală – atât pentru propria protecție, cât și pentru cea a lui Timmie, bănui domnișoara Fellowes.

Dar masca fusese o greșeală. Timmie se îți pe după ușă și, văzând-o, lăsă să-i scape un urlet ascuțit, sfredelitor, de

parcă-n fața ochilor îi apăruse un demon din coșmarurile lui din epoca de piatră. Când domnișoara Fellowes ajunse în dreptul ușii, el se aruncă cu violență în peretele îndepărtat al camerei – ca un animal în cușcă, fugind de proprietarul lui – și se lipi de el, tremurând înspăimântat.

— Timmie... Timmie...

Degeaba. N-ar fi lăsat-o cu niciun preț să se apropie de el, în orice caz, nu cu Jacobs prin preajmă. Băiatul tolerase prezența lui Hoskins destul de bine, dar Jacobs părea că-l scoate din minți de spaimă. Se terminase cu teoria ei despre copiii care-și doresc genul de doctor brutal, eficient, milităros. Oricum, pentru *acest* copil nu era valabilă.

Îi chemă prin interfon pe Mortenson și Elliott.

— Cred că avem nevoie de puțin ajutor, le spuse ea.

Cei doi infirmieri vânjoși se uitară șovăitor unul la celălalt. Pe sub uniformă, de-a lungul brațului stâng, lui Elliott i se vedea o umflătură – fără îndoială, bandajul care acoperea zgârietura făcută de Timmie cu o zi în urmă.

— Haideți odată, ce Dumnezeu? zise domnișoara Fellowes. În definitiv, nu-i decât un copilaș.

Dar băiatul, în groaza lui, revenise pe de-a-ntregul la starea lui fioroasă de la început. Domnișoara Fellowes intră în cameră flancată de Mortenson și Elliott și încercă să pună mâna pe el, dar Timmie, cu o agilitate de maimuță, o luă la goană de-a bușilea prin cameră; îi trecură toate apele până să-l înhațe. În cele din urmă, Mortenson, făcând un salt, reuși să-l prindă de mijloc și să-l ridice, rotindu-l cu fața în sus. Elliott îl apucă cu prudență de glezne, încercând să-l împiedice să dea din picioare.

Domnișoara Fellowes se apropie de el și-i spuse blând:

— E-n regulă, Timmie... nimeni nu vrea să-ți facă niciun rău...

Ar fi putut la fel de bine să adauge un „Crede-mă!”. Băiatul se zbătea furios, cu aproape aceeași perseverență de care dăduse dovadă în ziua precedentă, când se chinuiseră să-i facă baie.

Cu o senzație vie de ridicol, domnișoara Fellowes încercă să-i fredoneze micuța melodie din noaptea ce trecuse, în speranța că-l va potoli și îl va face cooperant. Inutil și acest lucru.

Doctorul Jacobs se aplecă asupra lui.

— Cred că va trebui să-l sedăm… Doamne, ce urât e!

Domnișoara Fellowes simți o împunsătură ascuțită de jignire, ca și cum Timmie ar fi fost propriul ei copil. *„Cum îndrăznește* să spună așa ceva! Cum îndrăznește!”

Replică înțepată:

— E o față clasică de Neandertalian. E chiar foarte frumos, după canoanele lor.

Se întrebă de unde îi veniseră toate acestea. Nu știa practic nimic despre cum ar fi trebuit să arate o față clasică de Neandertalian și, cu siguranță, absolut nimic despre canoanele lor de frumusețe.

— Nu mă prea încântă ideea de a-l seda. Dar dacă nu este nicio altă posibilitate…

— Nu cred că este, spuse doctorul Nu o să ajungem nicăieri dacă-l țineți cu forța cât încerc să-i fac controlul.

Nu, gândi domnișoara Fellowes. Băiatul nu avea să se arate prea entuziasmat când i se va vârî în gură un apăsător de limbă, sau în ochi, lanterna, nu va îngădui nicicum să i se ia o probă de sânge, sau temperatura, chiar și cu un termocuplu telecomandat. Încuviință cu o strângere de inimă.

Jacobs scoase din trusă o fiolă de tranchilizant cu injecție ultrasonică și începu s-o activeze.

— Nu știți care este doza potrivită, spuse domnișoara Fellowes.

Doctorul o privi surprins.

— Dozele acestea sunt calibrate pentru o greutate corporală de până la treizeci de kilograme. Ar trebuie să fie cu mult sub limita de suportabilitate.

— Calibrate pentru o greutate corporală umană, doctore. Acesta este un copil de Neandertal. Nu dețin nicio

informație cu privire la sistemul lor circulator.

Tresări surprinsă de linia propriului ei raționament. Înțelese cu puțină amărăciune că făcuse iarăși distincția între Neandertalieni și oameni. Se părea că nu era în stare să-și mențină o poziție constantă în gândire față de băiat. „Este om”, își zise cu vehemență, „om, om, om. Este Timmie și este om.”

După toate aparențele însă, pentru Jacobs, acela era un subiect care nici măcar nu merita luat în considerație.

— Chiar dacă ar fi fost un pui de gorilă sau de urangutan, tot asta mi s-ar fi părut doza potrivită, Fellowes. Om, Neandertalian, ce-are a face sistemul circulator aici? Greutatea corporală contează… Bine, jumătate de doză de data asta. Ca să nu punem în pericol viața prețiosului mormoloc al lui Hoskins.

„Nu numai al lui Hoskins”, se trezi ea, cu stupefacție, spunându-și.

Jacobs micșoră doza și puse fiola pe antebrațul lui Timmie. Se auzi un bâzâit ușor și tranchilizantul începu pe dată să-și facă efectul.

— Ei, și-acum, hai să-i luăm câteva picături din sângele ăla paleolitic al lui și puțină urină preistorică… Ai o probă de scaun pentru mine, Fellowes?

— Nu i s-au clintit mațele de când e aici, doctore Jacobs. Călătoria în timp… schimbare de mediu…

— Ei, când o face, te rog să culegi puțin de pe podea și să mă anunți.

— Folosește *toaleta,* doctore, zise domnișoara Fellowes, în glas răsunându-i indignarea.

Jacobs își ridică privirea. Pe chip i se citea uimire și ceva ce-ar fi putut fi mânie, dar apoi izbucni în râs.

— Văd că sari imediat să-i iei apărarea.

— Da, da, sar. E ceva rău în asta?

— Cred că nu… Ei, atunci, când o să folosească toaleta următoarea dată, dacă i se întâmplă să-și clintească mațele, vreau proba aia de scaun. Bănuiesc că n-o să se

rușineze mai târziu, ce zici, Fellowes?
De data asta, Mortenson și Elliott râseră și ei. Domnișoara Fellowes nu împărtăși hazul general.
Timmie părea adormit – pasiv, oricum, potolit, tolerant. Jacobs îi deschise gura fără nicio dificultate și îi examină dentiția.
Domnișoara Fellowes, care nu avusese prilejul până atunci să i-o vadă, privi peste umărul doctorului, cu teamă că va avea de înfruntat priveliștea unor colți fioroși, sălbatici, ca de maimuță. Dar nu, nici pe departe. Avea dinții întrucâtva mai mari decât ai unui copil modern și păreau puternici, dar erau de o formă drăguță, regulați... o dantură cu adevărat splendidă. Și omenească, indiscutabil omenească, nici vorbă de incisivi ascuțiți și înspăimântători sau de canini imenși, proeminenți. Domnișoara Fellowes lăsă să-i scape un oftat adânc de ușurare.
Jacobs îi închise gura; îi examină urechile, îi ridică pleoapele, se uită în palme, la tălpi, îl ciocăni în piept, îi palpă abdomenul, îi flexă brațele și picioarele. Îl împunse ușor cu degetele în musculatura antebrațelor și a coapselor.
— Băiatul ăsta e o mică centrală de energie. După cum ți-ai dat seama și d-ta. E mic pentru vârsta lui și puțin cam slăbuț, dar nu prezintă niciun semn de malnutriție. De îndată ce vom avea proba de scaun, îmi voi face o idee despre lucrurile pe care le mânca, dar deja mă duce gândul la un meniu cu conținut scăzut de amidon și multe proteine, adică așa cam la ce te-ai putea aștepta de la populația care trăiește din vânat și cules, într-un climat potrivnic.
— Potrivnic? întrebă domnișoara Fellowes.
— Înghețat, explică Jacobs, puțin superior. Cam așa a fost clima pe toată durata Neandertalului – o perioadă glaciară.
„De unde știi *tu?”,* se întrebă ea cu înverșunare. „Ai fost acolo? Ești antropolog?"
Dar își ținu gura. Doctorul Jacobs făcea tot ce-i stătea în putință s-o scoată din sărite; cu toate acestea însă, acum

era colegul ei și trebuia să păstreze o relație civilizată. De dragul lui Timmie măcar, dacă nu din alt motiv.

[19]

Timmie începu să se miște și să se agite cam pe când controlul medicului ajunsese la jumătate; puțin mai târziu, nu mai exista nicio îndoială că efectul tranchilizantului încetase. Ceea ce însemna că o doză întreagă, ca pentru un copil obișnuit de mărimea lui, ar fi fost corectă, așa cum susținuse Jacobs, și că domnișoara Fellowes greșise, exagerând puțin în dorința ei de a-l proteja. Oricât de mult s-ar fi deosebit în rest de un copil modern, Timmie reacționase la sedativ cam în același fel în care ar fi reacționat un băiețel din secolul al XXI-lea. Cu cât afla mai multe lucruri despre el, cu atât îi părea din ce în ce mai uman.

Oricum, doctorul Jacobs făcuse tot ce-i stătuse în putință până atunci. Își strânse apoi lucrurile și plecă, spunând că urma să se întoarcă într-o zi, două, și să continue examenul medical, dacă ar fi apărut ceva neobișnuit în analiza preliminară.

— Vreți să rămânem? o întrebă Mortenson.

— Nu e nevoie. Lăsați-mă singură cu băiatul.

Timmie se liniști de îndată ce-i văzu plecați. Era clar că se obișnuise cu prezența domnișoarei Fellowes: *alții* îl mai făceau să-și iasă din minți. „Cu timpul o să se rezolve și asta”, își spuse doica.

— N-a fost prea rău, Timmie, nu-i așa? Te-a împuns ușurel, te-a ciocănit nițel – dar trebuie să aflăm o grămadă de lucruri despre tine, înțelegi?

Băiatul o privea solemn, fără un cuvânt.

— Înțelegi, nu-i așa, Timmie?

El scoase un mormăit scurt, cât două silabe. Pentru urechile ei uluite sună ca *Timmie.*

Putea fi oare adevărat? își știa deja numele?

— Mai spune odată! Timmie. Timmie.

Rosti din nou cele două silabe înfundate. De data aceasta, domnișoara Fellowes nu mai fu sigură deloc că spunea *Timmie.* Nu putuse fi decât imaginația ei mult prea înfierbântată. Dar posibilitatea merita să fie exploatată.

Își îndreptă arătătorul spre el.

— Timmie – ăsta ești tu. Timmie. Timmie. Timmie.

El o privea din nou în tăcere.

— Și eu sunt…

Domnișoara Fellowes rămase cu degetul îndreptat spre sine, pe moment blocată. *Domnișoara Fellowes* aducea prea mult cu o îmbucătură. Dar *Edith* nu suna bine. *Doică?* Nu, nici asta. *Domnișoara Fellowes* trebuia să fie atunci.

— Eu – domnișoara Fellowes. Tu – Timmie.

Arătă.

— Eu – domnișoara Fellowes. Tu – Timmie.

Repetă de încă trei-patru ori. El nu reacționa în niciun fel.

— Crezi că sunt nebună, nu? îl întrebă, râzând de propria-i prostie. Că scot toate zgomotele astea fără noimă pentru tine, că-ți arăt, că-ți psalmodiez. Și cred că ție nu ți-e gândul decât la masă, nu-i așa? Nu-i așa că am dreptate, Timmie? Masă? Mâncare? Foame?

Băiatul rosti din nou cele două silabe mormăite și câteva plescăituri în plus, ca să se asigure că îl înțelesese.

— Da, foame. A sosit timpul pentru mâncărica cu conținut scăzut de amidon și multe proteine. Specialitatea epocii glaciare; corect, Timmie? Ei, ia să vedem ce avem noi pe-aici…

[20]

Doctorul McIntyre de la Departamentul de Antropologie din cadrul Institutului Smithsonian ajunsese spre după-amiază. Hoskins își luă precauția de-a o întreba mai întâi prin interfon pe domnișoara Fellowes dacă credea că băiatul putea să mai facă față unui vizitator la atât de scurt

timp de la plecarea ultimului. Ea aruncă o privire în cameră. Timmie mâncase cu o foame de lup – o sticlă plină cu un fel de suc de vitamine sintetice pe care i-l recomandase doctorul Jacobs, plus încă un castron de terci și o bucățică de pâine prăjită, prima masă copioasă pe care îndrăznise să i-o dea. Acum stătea pe marginea patului, având o mină relaxată și mulțumită, lovind ritmic cu călcâiele pe dedesubtul saltelei patului – semăna uluitor de bine cu un băiețel obișnuit care-și caută de joacă după-masă.

— Ce zici, Timmie? Crezi că mai suporți un control?

Nu aștepta în mod serios un răspuns de la el, și pocniturile din limbă pe care le scoase micuțul nici nu putură constitui unul. Băiatul nu se uita la ea și continua să lovească cu călcâiele în saltea. Își vorbea sieși, fără îndoială. Dar categoric părea bine-dispus.

— Cred că putem încerca, îi răspunse lui Hoskins.

— Bine… Cum mi s-a părut că l-ați strigat? Timmie? Ce înseamnă asta?

— E numele lui.

— V-a spus *numele*? întrebă Hoskins, ca trăsnit.

— Bineînțeles că nu. Așa-i spun eu, „Timmie”.

Urmă o scurtă pauză stânjenitoare.

— A, făcu Hoskins într-un sfârșit. „Timmie” îi spuneți dumneavoastră.

— Trebuie să-i spun cumva, doctore Hoskins.

— A, da. Sigur. „Timmie”.

— „Timmie”, repetă cu fermitate domnișoara Fellowes.

— „Timmie”. Da. Foarte bine… Atunci, dacă nu-i nicio problemă, îl trimit chiar acum înăuntru pe doctorul McIntyre, domnișoară Fellowes, să-l vadă pe Timmie.

Doctorul McIntyre era zvelt, spilcuit și mult mai tânăr decât se așteptase domnișoara Fellowes – nu mai mult de treizeci, treizeci și cinci de ani, după câte-și dădea ea seama. Era mărunțel, cu o constituție delicată și avea un păr mătăsos, auriu, și sprâncene atât de palide și de subțiri, încât erau aproape invizibile. Se mișca într-o manieră

complicată, pretențioasă și totuși precisă, urmând parcă o misterioasă coregrafie interioară. Domnișoara Fellowes rămase uimită de eleganța și grația lui; nu așa se așteptase să arate un paleoantropolog. Chiar și Timmie părea fermecat de înfățișarea lui, atât de diferită de a tuturor celorlalți bărbați pe care îi întâlnise de la venirea lui acolo. Se uita la McIntyre cu ochii măriți de uimire și admirație, ca și cum vedea o zeitate strălucitoare coborâtă de pe o altă planetă.

La rândul lui, McIntyre era atât de copleșit de priveliștea pe care i-o oferea Timmie, încât rămase aproape mut. Stătu împietrit în pragul ușii câteva clipe bune, uitându-se la băiat cu aceeași fixitate cu care băiatul se uita la el; făcu apoi câțiva pași la stânga, se opri, se uită din nou; pe urmă trecu prin dreptul ușii în cealaltă parte a camerei, se opri și acolo, privi din nou.

— Doctore McIntyre, acesta este Timmie, spuse domnișoara Fellowes, puțin caustică. Timmie – doctorul McIntyre. Doctorul McIntyre a venit aici să te studieze. Și presupun că și tu poți să-l studiezi pe el, dacă-ți face plăcere.

Obrajii palizi ai lui McIntyre se îmbujorară.

— Nu-mi vine să cred, spuse cu un glas slab, răgușit de emoție. Pur și simplu nu reușesc să-mi cred ochilor. Copilul este un Neandertalian get-beget! Un Neandertalian în carne și oase, chiar în fața ochilor mei… Iertați-mă, domnișoară Fellowes. Trebuie să mă înțelegeți… pentru mine e ceva absolut uluitor, completamente fenomenal, cu desăvârșire incredibil…

Aproape că-i dăduseră lacrimile. Era jenată de toată această manifestare a lui de efuziune. Domnișoara Fellowes o găsi puțin enervantă. Apoi, dintr-o dată, iritarea i se spulberă, lăsând locul simpatiei. Își imagină cum s-ar simți un istoric dacă ar fi să intre într-o cameră și să descopere că i se oferă șansa să poarte o discuție cu Abraham Lincoln, Iulius Cezar sau Alexandru cel Mare; sau cum ar reacționa

un învățat teolog dacă ar fi confruntat cu autenticele table de legi pe care le adusese Moise de pe Muntele Sinai. *Firește* c-ar fi copleșit. Firește. Să-ți fi petrecut ani de zile studiind ceva care nu este cunoscut decât prin schițele făcute după relicve antice, încercând să înțelegi, recreându-ți cu migală în minte realitatea dispărută, și apoi, pe neașteptate să întâlnești acel lucru pe viu, autentic, în carne și oase...

Dar McIntyre își reveni cu iuțeală. În felul acela grațios și abil al lui, străbătu grăbit încăperea și îngenunche chiar în fața lui Timmie, cu chipul foarte aproape de cel al băiatului. Micuțul nu arătă nici urmă de frică. Era prima oară când reacționa atât de liniștit la o persoană nouă. Surâdea, zumzăia înfundat și se legăna ușor dintr-o parte într-alta, ca și cum s-ar fi bucurat nespus de vizita unui unchi favorit. În ochi îi mai strălucea încă lumina aceea de încântare. Părea pe de-a-ntregul fascinat de paleoantropolog.

— Ce frumos e, domnișoară Fellowes! vorbi McIntyre, după câteva clipe de tăcere.

— Frumos? Până acum n-am prea auzit pe nimeni să zică asta despre el.

— Dar este, este! Ce chip perfect de Neandertalian! Proeminențele supraorbitale – de-abia au început să se dezvolte, și, totuși, sunt deja inconfundabile. Craniul platicefalic. Regiunea occipitală alungită... Pot să-i ating chipul, domnișoară Fellowes? Voi fi blând. Nu vreau să-l sperii, dar aș vrea să verific câteva puncte din structura craniană...

— Se pare că și el ar vrea să-l atingă pe-al dumitale, spuse domnișoara Fellowes.

Și într-adevăr, Timmie întinse mâna spre fruntea lui McIntyre. Bărbatul se aplecă încă puțin și degetele micuțului începură să-i exploreze părul de un auriu strălucitor. Băiatul îl mângâia ca și cum nu mai văzuse ceva atât de minunat în viața lui. Apoi, dintr-o dată, își răsuci câteva șuvițe pe degetul mijlociu și smuci. O smucitură al

naibii de puternică.

McIntyre trase un țipăt și se dădu înapoi, împurpurat la față.

— Cred că vrea câteva șuvițe.

— Da’ nu așa!… Uite, lasă-mă să iau o foarfecă.

Zâmbind acum, McIntyre își tăie puțin din smocul de pe frunte și-i întinse șuvițele strălucitoare lui Timmie, care radia și gângurea de bucurie.

— Spuneți-mi, domnișoară Fellowes, mai avea cineva păr blond dintre cei care au venit aici?

Ea se gândi o clipă. Hoskins… Deveney… Elliott… Mortenson… Stratford… doctorul Jacobs… toți aveau păr castaniu, negru, sau cărunt. Al ei era castaniu bătând în cenușiu.

— Din câte îmi amintesc eu, nu. Cred că sunteți primul.

— Chiar primul, oare? Nu știm, bineînțeles, ce culoare avea părul Neandertaliehilor. În mai toate reconstituirile populare apare ca fiind brunet, dar aceasta, bănuiesc, datorită părerii larg răspândite că Neandertalienii erau creaturi primitive, asemănătoare maimuțelor, și majoritatea maimuțelor mari din zilele noastre au blană întunecată la culoare. Dar părul negru este mai des întâlnit la popoarele din zonele cu climă caldă, decât la cele ce trăiesc în regiunile nordice, iar Neandertalienii erau bine adaptați la condiții de frig extrem. Așa că, teoretic, ar fi putut fi la fel de blonzi ca rusul tipic, sau suedezul sau finlandezul.

— Și totuși, reacția lui la părul d-tale, doctore McIntyre…

— Da. Fără îndoială, vederea lui îi stârnește niște senzații deosebite… în fine. Poate că membrii tribului din care provine erau toți bruneți, sau poate că toată populația din regiunea în care trăia era așa. Cu siguranță pielea roșcată nu are nimic nordic. Dar nu putem trage o concluzie categorică dintr-un eșantion ce conține un singur copil. Bine măcar că-l avem și pe acesta. Și ce minunat este, domnișoară Fellowes! Nu-mi vine să cred!… Pur și simplu nu-mi vine să cred!

Preț de o clipă, domnișoara Fellowes se temu că doctorul McIntyre avea să se lase iarăși pradă unui acces de exaltare. Dar el părea să-și păstreze cumpătul. Cu multă gingășie, apăsă cu buricele degetelor obrajii lui Timmie, fruntea teșită, bărbia pierdută. Și mormăia în surdină, comentarii tehnice, după toate aparențele, cuvinte menite evident doar pentru el.

Timmie îndura examinarea cu multă răbdare.

Apoi, după o vreme, deschizând gura prima oară de când intrase în cameră paleoantropologul, se lansă într-un monolog prelungit de mormăituri și pocnituri din limbă.

McIntyre ridică privirile spre domnișoara Fellowes. Chipul i se îmbujorase de emoție.

— Ați auzit sunetele acelea? A mai scos astfel de sunete până acum?

— Bineînțeles. Vorbește tot timpul.

— Vorbește?

— Ce credeți că face atunci, dacă nu vorbește? Ne comunică ceva.

— Adică *presupuneți* că ne comunică ceva.

— Nu, nu. Vorbește, zise domnișoara Fellowes. Simțind cum începe să se enerveze. În limba neandertaleză. În ceea ce spune el există structuri lingvistice bine definite. Am încercat să le depistez, chiar să le imit, dar până acum n-am fost prea norocoasă.

— Ce fel de structuri, domnișoară Fellowes?

— Structuri de mormăituri și plescăituri. Am început să le recunosc. Printr-un set de sunete îmi spune că-i e foame. Printr-un altul, își arată neastâmpărul și nervozitatea. Un altul indică teama... Știu că acestea sunt propriile mele interpretări, nu foarte științifice. Dar stau cu el aici zi și noapte din clipa în care a fost adus și, în plus, am ceva experiență de lucru cu copii cu deficiențe de vorbire, doctore McIntyre. Îi ascult cu foarte multă atenție.

— Da, sunt convins de asta, spuse bărbatul, aruncându-i o privire sceptică. E important, domnișoară Fellowes.

Înregistrează cineva plescăiturile și mormăiturile acestea ale lui?

— Sper. Nu știu.

(Își aminti că-și propusese să-l roage pe Hoskins în privința înregistrării. Dar uitase complet.)

Timmie spuse din nou ceva, de data aceasta folosind o altă intonație, mai melodioasă, mai tânguitoare.

— Vedeți, doctore McIntyre? Nu seamănă cu nimic din ce a spus până acum… Cred că vrea să se mai joace cu părul d-tale.

— Doar bănuiți acest lucru, nu-i așa?

— Bineînțeles că da. Nu vorbesc încă neandertaleza foarte fluent. Dar uitați-vă… întinde mâna spre dumneata exact cum a făcut înainte.

McIntyre nu se arătă dispus să-și dea iarăși părul la jumulit. Zâmbi și-i întinse un deget lui Timmie. Dar băiatul nu manifestă niciun interes pentru el. O și spuse, printr-o serie prelungită de pocnituri punctate de trei sunete ascuțite, neobișnuite, care erau ceva între un mormăit și un scâncet.

— Cred c-aveți dreptate, domnișoară Fellowes! spuse McIntyre, ridicându-și glasul.

Părea tulburat.

— Chiar că seamănă cu un limbaj articulat. Un limbaj articulat bine organizat… Ce vârstă credeți că are?

— Între trei și patru ani. Mai aproape de patru, aș zice eu. Nu aveți niciun motiv să vă arătați surprins de faptul că vorbește atât de bine. Copiii se exprimă foarte clar la patru ani. Doctore McIntyre. Dacă aveți acasă un copil…

— Da, am, o fetiță. Are trei ani și vorbește o groază. Dar acesta este un copil de Neandertal.

— Și de ce ar conta asta? Nu v-ați aștepta ca un copil de Neandertal să știe să vorbească?

— Deocamdată, nu avem niciun motiv real *să presupunem* că un Neandertalian, *indiferent* care, de indiferent ce vârstă, ar fi fost capabil să vorbească, așa

cum înțelegem noi astăzi acest concept. De aceea sunetele pe care le scoate micuțul ăsta sunt de o importanță uriașă pentru înțelegerea omului preistoric. Dacă ele reprezintă un limbaj, modele organizate de sunete cu o structură gramaticală bine definită…

— Dar evident că asta reprezintă! izbucni domnișoara Fellowes. Vorbirea este singurul lucru care distinge oamenii de animale, nu-i așa? Și dacă vă imaginați că mă puteți face să cred chiar și pentru o clipă că băiețelul acesta nu este o ființă umană…

— Categoric Neandertalienii erau oameni, domnișoară Fellowes. Aș fi ultima persoană care să conteste acest lucru. Dar asta nu înseamnă că aveau un limbaj vorbit.

— Ce? Și cum erau oameni dacă nu erau capabili să vorbească?

McIntyre trase adânc aer în piept – un gest exagerat de răbdare strunită cu grijă, pe care domnișoara Fellowes îl cunoștea prea bine. Își petrecuse toată viața pe lângă oameni care presupuneau că știa mai puțin decât ei, pentru ca era „doar” o asistentă. Și, în cele mai multe cazuri, nu era deloc așa, cel puțin la spital. Dar Stasis nu era un spital; și în privința Neandertalienilor, ea nu știa practic nimic, iar acest tinerel blond era expert. Se strădui să-și compună o expresie de interes studios.

— Domnișoară Fellowes, începu McIntyre, pe un ton inconfundabil de „și-acum-ascultați-mi-prelegerea”, pentru ca o ființă să poată vorbi, nu are nevoie doar de un anumit grad de inteligență, ci și de capacitatea fizică de a produce sunete complexe. Câinii sunt foarte inteligenți și pot „rosti” o varietate remarcabilă de sunete – dar este o diferență între a ști ce înseamnă „stai” și „aport” și a fi în stare să zici tu însuți „stai” și „aport” și niciun câine de la începuturile lumii și până acum n-a fost în stare să scoată ceva mai bun decât „hau-hau”. Știți desigur că cimpanzeii și gorilele pot fi învățate să comunice destul de bine, prin semne și gesturi – dar, întocmai ca și câinii, nu pot construi cuvinte. Pur și

simplu, nu au înzestrarea anatomică în acest sens.

— N-am știut asta.

— Limbajul omenesc este un lucru foarte complex, zise McIntyre, bătându-se ușurel peste gât. Secretul stă într-un oscior în formă de U, numit hioid și aflat la baza limbii. Controlează unsprezece mușchi mici care pun în mișcare limba, mandibula și, în plus, pot ridica și coborî laringele pentru a produce vocalele și consoanele din care este alcătuit limbajul. Osul hioid nu este prezent la maimuțe. De aceea ele nu pot decât să mormăie și să sâsâie.

— Dar papagalii și păsările myna? Doar pot vorbi cu cuvinte. Vreți să spuneți că la ele s-a dezvoltat osul hioid și la cimpanzei, nu?

— Păsările de care ați pomenit nu fac decât să imite sunetele scoase de oameni, folosind cu totul alte structuri anatomice. Dar ceea ce fac ele nu poate fi considerat vorbire. Nu înțeleg ce spun. Fac doar un fel de „playback” al sunetelor pe care le aud.

— Am înțeles. Și Neandertalienii… nu au osul hioid? Dacă sunt considerați ființe umane, ar trebui să-l aibă.

— N-am reușit să ne convingem de acest lucru până acum, spuse McIntyre, Trebuie să țineți cont mai întâi de faptul că numărul total al scheletelor de Neandertalieni descoperiți din 1856 – când au ieșit primele la lumină – și până acum nu se ridică nici măcar la două sute și multe dintre ele sunt sub formă de fragmente sau foarte deteriorate. În al doilea rând, osul hioid este foarte mic și independent de celelalte oase ale corpului; nu se leagă decât de mușchii laringelui. Când trupul putrezește, osul hioid cade și se poate rătăci foarte repede de restul scheletului. Dintre toate fosilele de Neandertalieni pe care le-am studiat, doar una, una singură, mai avea osul hioid.

— Dar dacă unul îl avea, înseamnă că toți îl aveau!

McIntyre încuviință.

— Foarte probabil. Dar n-am văzut niciodată un laringe de Neandertalian. Țesuturile moi nu rezistă, evident. Așa că

nu știm ce funcție îndeplinea hioidul la Neandertalieni. Cu sau fără acest os, nu avem cum să fim siguri că ei erau într-adevăr capabili să vorbească. Nu putem spune decât că Neandertalienii aveau probabil aceeași anatomie a aparatului vocalic ca și oamenii moderni. *Probabil.* Dar dacă era suficient de dezvoltat ca să le permită articularea de cuvinte comprehensibile… sau dacă mintea lor era destul de evoluată ca să dețină conceptul de limbaj…

Timmie plescăia și mormăia din nou.

— Ascultați-l, spuse triumfătoare domnișoara Fellowes. Iată-vă răspunsul! Neandertalienii aveau o limbă a lor și el o vorbește foarte bine. Și nu va trece mult timp și va vorbi și engleza, doctore McIntyre. Sunt sigură de asta. Și atunci nu va mai fi nevoie să faceți speculații în privința capacității lor de vorbire.

[**21**]

McIntyre părea că vrea să rezolve pe dată toate enigmele Neandertalienilor. Pocnea din limbă către Timmie în speranța că el îi va răspunde în același fel; scotea cuburi de plastic colorat din servietă – pentru vreun test de inteligență, de bună seamă – și încerca să-l facă pe băiat să le aranjeze în funcție de mărime și culoare; îi oferea creioane și hârtie și se dădea deoparte așteptând ca el să deseneze ceva, ceea ce Timmie nu părea interesat să facă; o obliga pe domnișoara Fellowes să-l plimbe prin cameră ca să-l poată fotografia în mișcare. Și mai erau și alte teste pe care intenționa să i le facă lui Timmie. Dar acesta avea alte gânduri. Exact când McIntyre începu să asambleze o serie de bobine și tije în ceea ce părea o jucărie dar care era, de fapt, un dispozitiv de măsurare a coordonării musculare, Timmie se puse jos în mijlocul podelei și izbucni în plâns. Tare.

Era prima oară că plângea cu adevărat – nici suspine, nici scâncete, nici gemete, ci atât de familiarele zbierete

supărate ale unui copil foarte obosit, prea mult solicitat. Domnișoara Fellowes simți o bucurie la auzul lor, deși rămase uluită de cât de imensă îi era gura când o deschidea la maximum, de cum i se mărea parcă dintr-o dată nasul și așa mare, de cum i se proiectau și mai violent în afară acele protuberanțe osoase ale arcadei, când își îngusta și schimonosea ochii în plâns, așa cum făcea acum. Cu acel chip atât de deformat de suferință, arăta aproape înspăimântător de străin.

Și totuși, totuși… hohotele acelea, cascada aceea de vaiere… dacă nu s-ar fi uitat la el, i-ar fi venit foarte ușor să creadă că băiețelul care lovea cu călcâiele în podea și țipa cât îl țineau bojocii era un copilaș ca toți ceilalți, care-și pierduse cu desăvârșire răbdarea.

— Cu ce l-am supărat atât de tare? întrebă McIntyre.

— I-ați solicitat prea mult atenția, bănuiesc, răspunse domnișoara Fellowes. Nu mai sunteți binevenit. E doar un copilaș, doctore McIntyre. Doar nu vă așteptați să suporte la nesfârșit teste peste teste și sâcâieli interminabile… un băiețel care a îndurat de curând – trebuie să vă reamintesc – o separare extrem de traumatizantă de tot ceea ce putea el înțelege.

— Dar nu l-am sâcâit… sau poate că da. Îmi pare rău… Uite, Timmie… Uite, vezi părul? Vezi părul galben? Vrei să te joci cu părul meu? Vrei să mă *tragi* de păr?

McIntyre își bălăngănea smocul galben din frunte chiar în fața lui Timmie. Băiatul nu-i dădu nicio atenție. Începu să țipe chiar mai tare.

— Acum nu mai vrea să se joace cu părul dumitale, spuse scârbită domnișoara Fellowes. Și dacă chiar se hotărăște să tragă de el, cred c-o să regretați după aceea. Mai bine lăsați-l în pace. Veți mai avea multe ocazii să-l studiați.

— Da, așa este.

Paleoantropologul se ridică abătut.

— Înțelegeți, domnișoară Fellowes, e ca și cum aș fi primit o carte sigilată care conține răspunsurile la toate

enigmele veacurilor trecute. Vreau s-o deschid și s-o citesc pe loc. Pagină cu pagină.

— Înțeleg. Dar mă tem că această carte a dumitale moare de foame și e supărată și mai cred că vrea să se ducă și la baie.

— Da, da, firește.

McIntyre începu să-și strângă grăbit echipamentul de studiu. Când ajunse la tije și bobine, domnișoara Fellowes îl întrebă:

— Puteți să lăsați aici una din chestiile alea?

— Vreți să-i testați și dumneavoastră inteligența?

— N-am nevoie să-i testez inteligența, doctore. Mie mi se pare foarte inteligent. Dar cred că ar avea nevoie de niște jucării și cum asta se-ntâmplă să fie chiar aici…

Obrajii lui McIntyre se împurpurară iarăși. „Pare că roșește din te miri ce”, gândi domnișoara Fellowes.

— Da, sigur. Poftiți.

— A… și pentru că veni vorba de carte deschisă, doctore McIntyre, credeți că ați putea aranja să-mi trimiteți niște materiale despre omul din Neandertal? Două-trei texte de bază, ceva din care aș putea să culeg câteva informații esențiale pe care nimeni nu s-a ostenit până acum să mi le dea… Pot să aibă și un limbaj mai tehnic. Mă descurc destul de bine cu textele științifice. Trebuie să știu câte ceva despre anatomia Neandertalienilor, despre modul lor de viață, despre mâncarea lor, tot ce s-a descoperit până-n prezent. Puteți să faceți asta pentru mine?

— Mâine la prima oră vă voi trimite materialele de care aveți nevoie. Dar vă avertizez, domnișoară Fellowes, că ceea ce știm noi despre Neandertalieni este aproape egal cu zero comparativ cu ceea ce vom descoperi prin Timmie, pe parcursul acestui proiect.

— Toate la timpul potrivit, zâmbi ea. Tare sunteți nerăbdător să vă repeziți la el, nu-i așa?

— Evident.

— Ei, mă tem atunci că va trebui să aveți răbdare. N-am

să vă las să obosiți băiatul. Astăzi l-am supus la prea multe examinări, lucru care n-o să se mai repete.

McIntyre păru stânjenit. Schiță un surâs rigid și porni către ușă.

— Și când o să-mi alegeți cărțile acelea, doctore…

— Da? zise McIntyre.

— Aș vrea în mod special una în care să se realizeze o paralelă între Neandertalieni și oameni. Oamenii moderni, vreau să spun. Prin ce diferă de noi, prin ce se aseamănă. Schema evolutivă cum o înțelegem noi. Acesta este genul de informație care m-ar interesa cel mai mult.

Se uită crunt la el.

— Căci sunt *oameni,* doctore, nu-i așa? Puțin diferiți de noi, doar puțin. Nu-i așa?

— În mare cam așa e. Dar bineînțeles…

— Nu! zise ea. Nici un „dar bineînțeles”. Ceea ce avem noi aici nu e vreo specie de maimuță, de asta sunt convinsă deja. Timmie nu e nici un fel de verigă dispărută. Este un copilaș, un pui de om… Să-mi trimiteți niște cărți, doctore McIntyre și mulțumesc foarte mult. Pe curând.

Paleoantropologul ieși. În clipa aceea, hohotele lui Timmie se subțiară într-un suspin nemulțumit și șovăielnic care se preschimbă apoi grabnic în tăcere.

Domnișoara Fellowes îl luă în brațe. Băiețelul se agăță de ea, tremurând.

— Da, da, da… Spuse ea alinător. A fost o zi tare obositoare. Mult prea obositoare. Și tu nu ești decât un copilaș. Un copilaș rătăcit. Departe de casă, departe de tot ce-ai cunoscut vreodată.

— Aveai frățiori și surioare? întrebă ea mai mult pentru sine.

Nu așteptă un răspuns; îi oferea doar mângâierea glasului ei, șoptindu-i blând la ureche.

— Cum era mama ta? Dar tatăl tău? Și prietenii, tovarășii de joacă? Toți s-au dus. Toți. Probabil că îți par deja fantasme de vis. Cât timp o să-ți mai amintești de ei, mă

întreb?

Băiețel rătăcit. Bietul *meu* băiețel rătăcit.

— Ce zici de niște lăptișor cald? sugeră ea. Și pe urmă, cred că vrei la nani.

CAPITOLUL TREI INTERCALAT

LOCUL CELOR TREI RÂURI

În noaptea aceea, Nor de Argint visă marea. În vis, era iarăşi tânăr, un copil, doar cu o vară ori două mai mare decât Chip de Fulger, băiatul pe care-l luase Zeiţa într-un vârtej de lumină. Stătea pe malul mării şi simţea pe buze adierea vântului ciudat şi umed. Era împreună cu părinţii lui, Copac Înalt şi Dulce Ca Floarea, care-l conduceau cu blândeţe, ţinându-l de mână, către apă.

— Nu, zise el. E rece. Mi-e frică să intru.

— Nu-ţi face nimic, spuse Copac Înalt.

Dar nu era adevărat. Nimeni nu intra în apă, *nimeni,* niciodată. Copiii erau învăţaţi acest lucru de mici. Marea ucidea. Îţi sorbea viaţa din tine într-o clipită, apoi te arunca înapoi la ţărm, golit şi ţeapăn Nu mai departe de anul trecut, luptătorul Cinci Mamuţi Străpunşi alunecase de pe o stâncă înzăpezită, căzuse în mare şi, puţin mai târziu, când valurile îl aduseseră la ţărm, era mort, şi trebuiseră să-l îngroape într-o peşteră micuţă din stânca de pe care căzuse, jelindu-l cu cântece toată noaptea, lângă focul care ardea în văpăi atât de ciudat colorate.

Şi acum tatăl şi mama lui îl îndemnau spre mare. Voiau ca el să moară cum murise şi Cinci Mamuţi Străpunşi? Se săturaseră de el? Ce fel de pedeapsă era aceasta?

— Marea te va face puternic, îi spuse Dulce Ca Floarea. Marea te va face bărbat.

— Dar pe Cinci Mamuţi Străpunşi l-a ucis.

— Îi venise sorocul să moară. Marea l-a chemat la ea şi l-a luat. Sorocul tău este încă departe, fiule. Nu ai de ce te teme.

Era adevărat? Putea avea încredere în ei?

În fond, erau părinții lui. De ce i-ar fi dorit moartea?

Îi strânse tare de mână și păși împreună cu ei spre țărmul mării. Nu fusese nicicând atât de aproape de ea, deși cei din tribul lui trăiau dintotdeauna pe câmpiile învecinate cu marea și băteau țărmul în lung și-n lat, în căutarea vânatului. Acum privea apa cu uimire și teamă. Era ca un animal plat, imens și puternic care stătea lungit la picioarele lui; întunecat și sclipitor. Scotea un fel de muget și, spre margine, se încrețea și se umplea cu o spumă albă. Ici și colo, câte o parte din ea se înălța mult în aer, apoi cădea, izbindu-se de rocile de la țărm. Nor de Argint privise uneori marea până-n depărtare, cocoțându-se pe stânci – aidoma cu cea de pe care Cinci Mamuți Străpunși alunecase și își găsise moartea – și văzuse animale drăgălașe înotând printre blocurile de gheață plutitoare. Erau altfel decât mamuții, bizamii și rinocerii de pe uscat – niște creaturi zvelte, lucioase, sclipitoare, care se mișcau prin apă cu ușurința unei păsări pe cer.

În primăvara ce trecuse unul dintre acele animale venise până la țărm; vânătorii se năpustiseră asupra lui și-l omorâseră, iar tribul se bucurase de un festin pe cinste. Ce fragedă fusese carnea! Ce ciudată la gust! Și blana frumoasă și groasă – cât de moale, uluitor de moale! Din blana aceea deasă și întunecată, Copac Înalt făcuse pentru Dulce Ca Floarea o mantie, pe care aceasta o purta cu mândrie, în anumite zile ale anului.

Aveau de gând să-l dea mării în schimbul blănii acelui animal? Asta era?

— Mai fă un pas, copile, îl îndemnă Copac Înalt. Nu ai de ce să-ți fie frică.

Nor de Argint își ridică privirea. Dar tatăl lui zâmbea.

Trebuia să aibă încredere în el. Și făcu un pas, ținându-i strâns de mână. Marea îi învălui gleznele. Se așteptase să fie rece, dar nu, era caldă, fierbinte, ardea ca focul. După o clipă însă, nu mai simți arsura. Apa se retrase, apoi reveni, mai înaltă ca înainte, cuprinzându-i genunchii, coapsele,

pântecul. Copac Înalt și Dulce Ca Floarea înaintau tot mai adânc în mare, împreună cu el. Pământul de pe patul apei era foarte moale, moale ca blana acelui animal și părea să se miște sub pașii lui.

Acum apa îi ajungea până la piept. Îl învăluia ca o pătură caldă.

— Mai atingi fundul cu picioarele? îl întrebă Copac Înalt.

— Da. Îl simt.

— Bine. Apleacă-te-n față. Bagă-ți capul în apă. Lasă apa să-ți acopere fața.

Făcu întocmai. Marea trecu peste el și se simți ca acoperit cu o cuvertură de zăpadă. Chiar și zăpada încetează să mai fie rece când intri adânc în ea: se face caldă, fierbinte ca focul, și dacă stai mult în ea adormi, ca învelit într-un pled. Așa-i spusese o fetiță mai mare: văzuse odată cum o bătrână gârbovită și cu vedere slabă era băgată în zăpadă; închisese ochii și adormise într-adevăr foarte liniștită.

„Așa că acum am să mă culc în mare”, își spuse Nor de Argint, „și-acesta îmi va fi sfârșitul”. Și, într-un fel, moartea părea să nu mai conteze. Înălță privirea să vadă dacă părinții săi își lăsaseră și ei capetele în apă, dar spre surpriza sa, nu mai erau acolo, nu se vedeau nicăieri. Era complet singur.

Auzi glasul tatălui său, strigându-l din depărtare:

— Acum ieși din apă, băiete. Întoarce-te și ieși.

Da. Putea face asta.

Dar pe când se îndrepta spre țărm își simți trupul schimbându-i-se cu fiecare pas, întinzându-i-se, făcându-i-se mai înalt și mai gros, și își dădu seama că se transforma într-un bărbat, din ce în ce mai matur cu fiecare clipă. Umerii i se lățeau, pieptul i se împlinea, coapsele i se făceau mai groase și mai puternice. Atunci când păși pe țărmul stâncos, era un luptător în floarea vârstei. Își privi trupul gol și văzu un trup de bărbat, întunecat și păros. Izbucni în râs. Își frecă pieptul cu mâinile și se plesni peste

coapse. Văzu în depărtare focuri arzând în tabără și o porni la fugă într-acolo să povestească tuturor ce lucru straniu i se întâmplase.

Dar pe când alerga, se petrecu o altă ciudățenie, și Nor de Argint înțelese că îmbătrânea cu fiecare clipă ce trecea. Vârsta îl prinsese în ghearele ei și nu mai voia să-i dea drumul. Își lăsase copilăria în mare, apoi, ieșind din ea, triumfase de puterea bărbăției împlinite. Dar acum gâfâia puțin, de-abia își trăgea sufletul, își preschimba sprintul într-o alergare ușoară, încetinea la pas. Și apoi șontâcăia, șchiopăta, ceva i se întâmplase la coapsa stângă, căci tot piciorul îl durea și îi înțepenise. Privi în jos. Îi era plin de sânge, de parcă i-l hăcuise un animal cu ghearele. Și își aminti, da, își aminti cum fusese la vânătoare și leopardul zăpezii se năpustise pe neașteptate la el, de sus…

Ce greu îi era acum să meargă. „Ce bătrân și obosit sunt”, gândi el. „Nici nu mai pot să stau drept. Și uite, părul îmi încărunțește pe tot corpul.”

Îl durea fiecare colțișor al trupului. Și simțea cum îl părăsesc puterile. Ce vis ciudat și obositor avusese! Mai întâi băiat intrând în mare, apoi ieșind, îmbătrânind cu repeziciune, și acum pe moarte, murind într-un ținut străin, departe de mare, unde pământul era rece și tare, vântul – uscat și de jur-împrejurul lui numai străini. Unde era Copac Înalt, unde era Dulce Ca Floarea… unde era Nor de Argint?

— Ajutor! strigă el, ridicându-se în capul oaselor, încă adormit. Marea m-a ucis! Marea… marea…

— Nor de Argint!

Lângă el era cineva. Clipi des și se uită cu atenție. Era Cea Care Știe; îngenunchease lângă el și îl privea impacientată. Se luptă să-și recâștige stăpânirea de sine. Tremura ca un moșneag bolnav și pieptul îi tresălta agitat.

Nimeni nu trebuia să-l vadă în halul acela – nimeni. Bâjbâi în jur în căutarea toiagului, îl prinse de-un capăt, se sprijini în el și se ridică greoi în picioare.

— Un vis, mormăi Nor de Argint. Semn rău. Trebuie să

fac imediat un sacrificiu. Unde este Femeia Zeiței? Trimite-mi-o pe Femeia Zeiței!

— S-a dus jos, îi răspunse Cea Care Știe. Curăță altarul.

— Altarul? Ce? Unde?

— La Cele Trei Râuri... Ce-i cu tine, Nor de Argint? Pari atât de buimac!

— Visul. Foarte urât.

Făcu câțiva pași, ajutându-se de toiag. Mintea începea să i se lumineze. Își aminti unde erau. Jos, în vale, se întâlneau trei râuri.

Da. Lungul pelerinaj luase sfârșit. Își ridicaseră tabăra pe platoul înalt și povârnit ce domina valea prin care curgeau, îngemănate, cele trei râuri. În lumina cețoasă a zorilor, Nor de Argint văzu acolo, jos, apele, cea mare curgând leneșă dinspre nord, purtând cu ea o mulțime de sloiuri de gheață, iar cele două mai mici și mai repezi, ce veneau dinspre est și vest, unindu-se cu prima asemeni unui vârf de săgeată.

Cu un an în urmă – păreau secole de-atunci – se opriseră în chiar acest loc, timp de mai multe săptămâni, săptămâni de foamete, până când Zeița le trimisese ca într-o minune o turmă de reni, atât de înnebuniți ei înșiși de foame, încât cei din Ceata Vânătorilor reușiseră cu multă ușurință să mâne vreo duzină de animale buimăcite peste marginea unei râpe. Ce recoltă superbă de carne fusese! În semn de recunoștință, construiseră Zeiței un altar minunat, pe locul unde se întâlneau cele trei râuri; folosiseră cei mai mari bolovani pe care îi putuseră ridica și îi împodobiseră apoi cu plăci subțiri, ciudate, de piatră sclipitoare, pe care reușiseră să le smulgă dintr-o coastă a stâncii. Pe urmă plecaseră, continuându-și lungul drum spre răsărit.

Și acum se întorseseră.

— N-o văd pe Femeia Zeiței acolo jos, îi spuse el Celei Care Știe.

— Ar trebui să fie la altar.

— Văd altarul. Dar pe ea, nu.

— Ochii tăi nu mai văd bine, Nor de Argint Lasă-mă pe

mine să mă uit.

Păși înaintea lui și scrută prin ceața văii.

— Nu, ai dreptate, nu e acolo, spuse ea după o clipă, cu uimire în glas. Probabil că se întoarce deja. Dar a spus că o să stea acolo toată dimineața, să rostească rugăciuni și să purifice altarul…

— Nor de Argint! Nor de Argint!

— Femeie a Zeiței? Ce…

Preoteasa urca grăbită poteca abruptă ce pornea din vale. Era îmbujorată, veșmintele atârnau șui pe ea și gâfâia de parcă venise tot într-o alergătură.

— Ce s-a-ntâmplat? Ce *s-a-ntâmplat,* Femeie a Zeiței?

— Ceilalți!

— Ce? Unde?

— De jur-împrejurul altarului. Nu i-am văzut, dar urmele lor erau peste tot. Urme proaspete, Nor de Argint! Sunt pretutindeni acolo, jos. Am nimerit chiar în mijlocul lor!

CAPITOLUL CINCI

NEÎNŢELEGEREA
[22]

— Şi ce mai face băieţelul nostru în dimineaţa asta, domnişoară Fellowes? întrebă Hoskins.

— De ce nu vă uitaţi şi singur, doctore?

Pe chipul lui apăru un amestec de amuzament şi iritare.

— De ce-mi tot spuneţi „doctore”?

— Pentru că sunteţi, sau cel puţin aşa cred, zise ea, cu gândul la acel „Doctor” gravat cu atâta mândrie pe plăcuţa din biroul lui.

— Un doctorat în fizică, nimic mai mult.

— Un doctorat e un doctorat.

— Şi dumneavoastră v-aţi obişnuit de mult timp să le spuneţi „doctor” tuturor celor aflaţi în posturi de răspundere. Mai ales dacă sunt bărbaţi.

Cuvintele lui o făcură să tresară. Pusese, bineînţeles, punctul pe „i”: de-a lungul carierei sale, persoanele mai în vârstă de la spitalele unde lucrase avuseseră titluri în medicină. Majoritatea, dacă nu chiar toţi, erau bărbaţi. Adoptase cu uşurinţă, automat, obiceiul de a ataşa cuvântul „doctore” la fiecare două propoziţii, când se adresa cuiva pe care-l considera superiorul ei.

Soţul domnişoarei Fellowes fusese şi el tot doctor în fizică, ca şi Hoskins. Se întrebă absurd dacă ar fi ajuns să-i spună şi lui „doctore”, aşa cum îi spunea lui Hoskins, în cazul în care ar fi rămas măritată cu el toţi aceşti ani. Stranie idee. Aproape că nu se mai gândise le el; însăşi ideea de a fi măritată, de a avea un soţ, ajunsese să-i pară abstractă şi neverosimilă. Fusese căsătorită atât de puţin timp, şi de atunci se scurseseră atâţia ani.

— Cum ați prefera? întrebă ea. Să vă spun, atunci, „domnule Hoskins”?

— Pe-aici mi se spune Jerry.

Domnișoara Fellowes îl privi surprinsă.

— N-aș putea face asta!

— N-ați putea?

— Nu... s-ar cuveni.

— Nu s-ar cuveni, repetă Hoskins, meditativ. Să-mi spuneți Jerry.

Se uită la ea cu atenție, ca și cum o vedea pentru întâia oară. Fața lui lătăreață și cărnoasă se încălzi cu un surâs.

— Da’ chiar că sunteți formalistă. Cred că nu-mi dădusem seama *cât* de formalistă. Bine, atunci: puteți să-mi spuneți în continuare „doctore Hoskins”, dacă așa vă convine mai mult. Și eu voi continua să vă spun „domnișoară Fellowes”.

Ce voia să spună cu asta? se întrebă ea.

Se gândise să-i zică „Edith”?

Nimeni nu-i spunea așa. Sau, oricum, aproape nimeni: cel mult șase persoane. Chiar și ea obișnuia să-și spună „domnișoara Fellowes", ori de câte ori gândea despre sine la persoana a treia, ceea ce, însă, nu se întâmpla des. Era o obișnuință: nu-și pusese niciodată problema. „Dar ce ciudat”, își zise ea acum, „să-ți spui așa ție însuți. Ce auster, ce rigid. Chiar c-am ajuns o persoană tare ciudată, acum că sunt între două vârste. Și nici măcar nu mi-am dat seama.”

Hoskins continua s-o fixeze cu privirea și să zâmbească.

„Omul are în el ceva foarte cald, foarte plăcut”, își dădu ea seama dintr-o dată. Nici asta nu observase până atunci. La întâlnirile anterioare îi păruse mai cu seamă o persoană fermă, rezervată, inflexibilă, prin care răzbătea doar rareori o undă de umanitate. Dar poate că încordarea din ultimele zile dinaintea experimentului Stasis îl făcuse să pară astfel; și acum, când sonda temporală își atinsese obiectivul și succesul proiectului se confirmase, era mai relaxat, mai

uman, mai el însuși. Și chiar un om foarte simpatic.

Domnișoara Fellowes se trezi întrebându-se, într-o doară, dacă era căsătorit.

Gândul o ului și o rușină. Doar îi spusese cu două săptămâni în urmă că are un fiu, nu? Un băiețel care abia începea să meargă. Bineînțeles că era căsătorit. *Bineînțeles.* La ce-i mersese mintea? Se lepădă îngrozită de toate gândurile acelea.

— Timmie! strigă ea. Vino aici, Timmie!

În dimineața aceea, băiatul părea și el bine-dispus și prietenos, întocmai ca și Hoskins. Dormise buștean, mâncase bine; acum ieșea vioi din dormitor, fără să se arate câtuși de puțin stânjenit de prezența lui Hoskins. Se îndreptă cutezător spre acesta și dădu drumul unui potop de plescăituri.

— Credeți că spune ceva, domnișoară Fellowes? Sau doar scoate sunete pentru plăcerea de a-și auzi glasul?

— Bineînțeles că spune ceva; ce altceva credeți că face, doctore? Doctorul McIntyre m-a întrebat același lucru ieri, când l-a auzit pe Timmie vorbind. Cum se poate îndoi cineva că băiatul vorbește o limbă – și încă una foarte complexă?

— Doctorul McIntyre este extrem de conservator. Nu-i place să tragă concluzii pripite.

— Nici mie nu-mi place. Dar dacă aceea nu este o limbă, atunci nici eu nu vorbesc una.

— Să sperăm, domnișoară Fellowes. Să sperăm. Dacă nu găsim nicio modalitate de a comunica cu Timmie, atunci se va irosi mult din valoarea aducerii lui aici. E normal să vrem să ne povestească despre lumea din care vine. Tot felul de lucruri.

— Așa o să facă, doctore. Fie în limba lui, fie într-a noastră. Și eu sunt de părere că va ajunge s-o vorbească pe-a noastră cu mult mai înainte de a afla noi ceva despre a lui.

— S-ar putea să aveți dreptate, domnișoară Fellowes. Se

va vedea cu timpul, nu? Timpul își va spune cuvântul.

Se lăsă în jos, pe vine, încât ajunse la aceeași înălțime cu Timmie și își așeză mâinile ușor, cu degetele desfăcute, pe trunchiul băiețelului. Timmie rămase liniștit. Domnișoara Fellowes își dădu seama după o clipă că Hoskins îl gâdila cu multă gingășie, plimbându-și degetele jucăuș pe trupul lui, cu o îndemânare ce spunea multe despre felul în care știa să se poarte cu micuții. Și lui Timmie îi plăcea să fie gâdilat.

— Ce flăcăiaș voinic avem aici, zise doctorul. O mândrețe de băiat!... Și-o să învățăm noi engleza, Timmie? Și pe urmă o să ne dictezi o carte despre viața în paleolitic pe care toți or să vrea s-o citească și-o să fie un bestseller și-o să ni se întoarcă în buzunare investiția pe care am făcut-o cu tine, așa, Timmie? Așa?

Îi aruncă o privire domnișoarei Fellowes.

— O mulțime de lucruri atârnă de băiețelul ăsta. Cred că nici nu mai e nevoie să v-o spun. Nu e vorba numai de bani, ci de întreg viitorul nostru profesional.

— Da, îmi imaginez.

Hoskins îl ciufuli pe Timmie prin părul des și rebel, îl bătu ușurel și se ridică în picioare.

— Lucrăm ani de zile cu un buget la limită, storcând câte-un bănuț de ici de colo, când ni se dă ocazia. Nici nu vă închipuiți cât ne costă energia chiar și pentru o clipă de funcționare a institutului – suficientă cât să alimenteze un oraș zile în șir... Și energia nu-i decât o părticică din cheltuielile pe care le avem de suportat aici. Am fost pe punctul de a da faliment de cel puțin șase ori până acum. Trebuie să dăm lovitura cu un proiect mare ca să ne salvăm. Era totul... sau nimic. Și când spun „să dăm lovitura”, știu ce spun. Dar prichindelul ăsta de-aici ne-a salvat. O să ne propulseze corporația în top. Am reușit, domnișoară Fellowes! Am reușit!

— Aș fi zis că aducerea unui dinozaur e suficientă pentru asta, doctore Hoskins.

— Și noi am crezut așa. Dar se pare că dinozaurul n-a

captat interesul publicului, așa cum ne-așteptam.

— Nu? Un dinozaur?

Hoskins râse.

— A, poate dacă am fi adus un brontozaur matur, sau un tiranozaur năbădăios, ceva în genul ăsta… Dar știți că avem limitări de masă care ne îngrădesc mult posibilitățile. Asta nu înseamnă însă, că ne-am fi priceput să stăpânim un tiranozaur, dacă am fi reușit să aducem unul… Cred c-ar trebui să vă duc într-una din zilele astea să ne vedeți dinozaurul.

— Da, cred c-ar trebui.

— E foarte drăgălaș.

— *Drăgălaș?* Dinozaurul?

— O să vedeți. Da. Un dinozaur mic și drăgălaș. Din păcate, pe oameni nu prea îi impresionează dinozaurii mici și drăgălași. „Ce interesant”, au spus ei, „cercetătorii ăștia au adus un dinozaur viu din timpurile preistorice.” Și pe urmă au aruncat o privire dinozaurului de la televizor și nu l-au mai găsit deloc interesant, probabil pentru că nu e de două ori cât o casă și nu scuipă foc. Acum însă, un băiețel din Neandertal – o ființă umană preistorică în carne și oase, destul de ciudat la înfățișare, dar totuși, ceva cu care oricine se poate identifica și de care să-i pese într-adevăr… asta va fi salvarea noastră… Auzi, Timmie? Tu ești salvarea noastră.

Apoi din nou către domnișoara Fellowes.

— Dacă proiectul n-ar fi reușit, aș fi fost terminat. Fără nicio discuție. Toată corporația ar fi fost terminată.

— Înțeleg.

— Dar acum e perfect. Ne vor veni în curând o grămadă de bani. Toți sponsorii ne-au promis fonduri. E absolut minunat, domnișoară Fellowes. Cât timp îl putem ține pe Timmie sănătos și fericit și poate dacă reușim să-l facem să spună ceva în engleză – „Hei, salut, voi cei de-acolo, de afară, eu sunt Timmie din epoca de piatră”…

— Sau ceva în genul ăsta, zise sec domnișoara Fellowes.

— Da, ceva în genul ăsta… Sănătos și fericit, acesta-i secretul. Dacă i se întâmplă ceva, numele nostru o să fie târât în noroi, ba chiar și mai rău, domnișoară Fellowes. Sunteți piesa de rezistență în operațiunea noastră, vă dați seama de asta? Contăm pe dumneavoastră să-i asigurați băiețelului toate cele necesare traiului. Cuvântul dumneavoastră va fi lege: cereți pentru Timmie și vi se va da. Ați avut multă dreptate ieri că ați refuzat să lăsați presa să tabere pe el atât de devreme.

— Mulțumesc.

— Deși înțelegeți, desigur, că trebuie să avem o conferință de presă cât mai curând posibil – e spre interesul tuturor să sporim cât mai repede cu putință valoarea publicitară a proiectului cu Timmie…

Hoskins păru deodată mai puțin plăcut și simpatic; aducea din nou cu directorul energic care spunea lucruri ca acel „Credeți-mă” tocmai atunci când era mai puțin demn de crezare.

— Asta înseamnă că vreți să-i chemați după-amiază aici? întrebă domnișoara Fellowes, cu răceală.

— Mă rog, dacă sunteți de părere că ar fi pregătit…

— Nu sunt. Nu încă.

Hoskins își umezi buzele.

— Cuvântul dumneavoastră e lege. Doar să ne spuneți când.

— Am să vă spun.

— Adică, puteți să ne dați o dată orientativă? Ce-ați zice să facem conferința de presă mâine?… Sau poimâine?

— Haideți să dăm cărțile pe față, doctore. Bine? Pur și simplu nu vreau deocamdată să-l supun pe Timmie la efortul nervos pe care-l presupune o conferință de presă. Încă-și mai trage sufletul, cum ar veni, încă mai bâjbâie în căutarea unui punct de sprijin – ziceți-i cum vreți… A evoluat minunat după acele prime momente îngrozitoare de spaimă. Dar ar putea redeveni într-o clipă copilul sălbatic și înfricoșător pe care l-ați văzut în seara aceea.

Ieri, chiar și McIntyre a reușit după un timp să-l scoată din sărite.

Hoskins părea îngrijorat.

— Nu putem amâna conferința de presă la nesfârșit, domnișoară Fellowes.

— Dar eu nu zic s-o amânăm la nesfârșit. Vorbesc de câteva zile. Două, trei, patru – lăsați-mă pe mine să hotărăsc câte, bine, doctore Hoskins? Cuvântul meu e lege?

— Cuvântul dumneavoastră e lege, spuse el, nu din cale afară de încântat.

Rămase o clipă tăcut.

— N-ați ieșit din zona Stasis din seara experimentului, nu-i așa, domnișoară Fellowes? Nicio clipă măcar?

— Nu! se indignă ea. Îmi cunosc îndatoririle, doctore Hoskins, și dacă credeți…

— Vă rog, domnișoară Fellowes.

Ridică mâna zâmbind.

— Nu vreau să insinuez nimic. Încercam doar să găsesc un mod de a vă spune că nu avem nici cea mai mică intenție să vă ținem claustrată aici cu băiatul 24 de ore din 24, șapte zile pe săptămână. Știu că în primele câteva zile critice ar fi bine să fiți disponibilă în permanență și mi-amintesc că v-am spus la prima noastră întâlnire că veți face de gardă în continuu, la început cel puțin. Dar Timmie pare că începe să se adapteze foarte bine. Va trebui să vă alcătuiți un program de pauze pentru recreație și relaxare. Domnișoara Stratford vă poate ține locul cam o oră la început și, mai târziu, veți avea probabil toate după-amiezele libere.

— Cum spuneți dumneavoastră.

— Nu păreți entuziasmată. N-am crezut că sunteți atât de dependentă de muncă, domnișoară Fellowes.

— „Dependentă” nu e tocmai cuvântul potrivit. E vorba de… mă rog, Timmie este îngrozitor de vulnerabil. Dezorientat, izolat, departe de casă… are multă nevoie de dragoste și protecție până începe să se mai obișnuiască cu

ce i s-a întâmplat. N-am vrut să-l las singur nici măcar o clipă.

— Foarte merituos din partea dumneavoastră. Dar acum, că partea cea mai dificilă a acestei tranziții a trecut, trebuie să începeți să mai ieșiți de-aici, măcar pentru scurte pauze.

— Dacă așa vreți, doctore…

— Cred că așa-i cel mai bine. E spre binele dumneavoastră, domnișoară Fellowes. Aveți dreptul la un mic respiro. Și, pe de altă parte, nici n-aș vrea ca Timmie să devină absolut dependent de prezența dumneavoastră aici. Nu se știe ce condiționare puternică i-ar putea crea asistența continuă și de durată. Și pe urmă, dacă pentru un motiv oarecare *va trebui* să părăsiți zona Stasis, Timmie ar putea să nu facă față situației. N-ar fi prea sănătos. Mănțelegeți?

Domnișoara Fellowes încuviință.

— Aveți dreptate în această privință.

— Bine. Vreți, atunci, să încercați un mic experiment? O chemăm chiar azi pe domnișoara Stratford ca să aibă grijă de Timmie o oră, două, și eu vă iau la o plimbare prin laboratorul nostru.

— …

— Nu vă place, nu-i așa?… Uitați, vă dăm un beeper. Dacă domnișoara Stratford are vreo problemă cu Timmie, una cât de mică, vă aducem înapoi în cinci minute, bine? Credeți-mă.

— În regulă, spuse domnișoara Fellowes, puțin mai binevoitoare.

Trebuia să admită că argumentația lui Hoskins era întemeiată.

Acum, că-i făcuse mai suportabile lui Timmie primele două zile, ar fi fost poate înțelept să-i testeze capacitatea de a face față unei scurte absențe ale ei.

— Sunt dispusă să încerc. Duceți-mă să văd dinozaurul.

— Am să vi le arăt pe toate, spuse Hoskins. Animale, vegetale, minerale.

Își consultă ceasul.

— Vă dau, să spunem… nouăzeci de minute să vă terminați treburile pe care le începuserăți când am ajuns eu aici și să-i dați domnișoarei Stratford lămuririle de care are nevoie. Pe urmă revin și vă iau în expediție.

Domnișoara Fellowes se gândi o clipă.

— Mai bine peste două ore.

— Două ore? Excelent. Voi fi aici la unsprezece punct. Pe curând… N-aveți nimic împotrivă, nu-i așa?

Ea zâmbi fericită.

— Chiar aștept cu nerăbdare… Nu-i așa că poți să te descurci puțin fără mine, Timmie?

Băiatul pocni din limbă de câteva ori.

— Vedeți, doctore? Știe că îl întreb ceva și răspunde, chiar dacă, de fapt, nu înțelege ce-i spun. În căpșorul ăsta al lui zace o adevărată inteligență.

— Sunt convins de asta, zise Hoskins.

Dădu din cap aprobator, zâmbi și ieși.

Domnișoara Fellowes se pomeni că fredonează un cântecel, în timp ce se învârtea prin casă cu treburile de dimineață. Fusese sinceră când mărturisise că aștepta cu nerăbdare să iasă pentru puțin timp din celula Stasis. Oricât de mult i-ar fi plăcut să îngrijească de Timmie, avea nevoie, chiar și ea, de-o pauză.

Sau era doar gândul că-și va petrece acel timp în compania lui Hoskins?

Aproape – era ridicol să gândească asta, știa – și totuși, aproape semăna… a întâlnire.

Chiar și așa, domnișoara Fellowes își schimbase uniforma de asistentă cu o rochie, când Hoskins se întoarse la unsprezece s-o ia. O rochie cu o croială conservatoare, fără îndoială – altfel nici nu avea – … dar nu se mai simțise de ani de zile atât de feminină.

El îi făcu un compliment, cu un formalism cumpătat, iar ea i-l acceptă cu o grație protocolară pe măsură. Își zise în sinea ei că era un preludiu perfect. Și apoi îi apăru

inexorabil întrebarea: Preludiu la ce?

[23]

Își luă rămas bun de la Timmie și-i promise că nu va lipsi mult. Se asigură că domnișoara Stratford știa ce și când să-i dea de mâncare. Tânăra infirmieră nu părea prea încântată că trebuie să-și asume responsabilitatea de a sta singură cu Timmie – așa crezu la început domnișoara Fellowes. Dar apoi, domnișoara Stratford făcu observația că Mortenson va fi în preajmă în cazul în care Timmie ar deveni dificil și atunci doica înțelese că femeia era mai neliniștită de faptul că urma să rămână singură cu o „sălbăticiune" decât de ce i s-ar fi putut întâmpla băiatului cât timp se afla în grija ei. Domnișoara Fellowes își spuse că poate ar fi trebuit să i se dea alte sarcini; acum însă nu avea de ales: era obligată să lase copilul pe mâna ei. Beeper-ul din poșetă avea s-o cheme destul de repede, în caz că s-ar fi ivit cumva probleme.

Ieșiră. Dinspre Timmie se auzi un scâncet ușor de... surpriză? Disperare?

— Nu te speria, Timmie! Mă întorc! Mă întorc repede!

Ruptura trebuia făcută – își spuse domnișoara Fellowes. Cu cât mai repede, cu atât mai bine... atât pentru băiat, cât și pentru ea.

Hoskins o conduse prin labirintul de coridoare violent luminate, pivnițe răsunătoare și scări sumbre de metal, pe unde trecuseră în seara sosirii lui Timmie, o seară ce domnișoarei Fellowes îi părea mult prea îndepărtată – amintirea unui vis mai degrabă, decât un fapt real. Pentru câteva clipe se găsiră complet în afara clădirii, clipind din ochi în lumina strălucitoare a unei zile aurii; apoi se afundară într-o altă clădire, mohorâtă ca o cazarmă, foarte asemănătoare celei în care formaseră celula Stasis pentru Timmie.

— Acesta este vechiul laborator Stasis, îi spuse Hoskins.

Unde a început totul.

Și iarăși bariere de protecție; iarăși scări zăngănitoare, culoare stătute și beciuri întunecate ca niște peșteri. În cele din urmă, ajunseră în chiar miezul unui sector de cercetare în care agitația și vânzoleala erau mult mai mari ca în cel pe care-l părăsiseră. Femei și bărbați în halate de laborator alergau de colo-colo, cu teancuri de documente, dosare, cuburi de memorie pentru computer. Hoskins îi salută pe mulți dintre ei pe numele mic, iar aceștia îi răspunseră în același fel. Domnișoara Fellowes găsi deplasată această familiaritate.

„Dar ăsta nu-i un spital”, își spuse ea. „Oamenii aceștia pur și simplu *lucrează* aici. E o diferență.”

— Animale, vegetale, minerale, spuse Hoskins. Așa cum v-am promis. Animalele sunt acolo: cele mai spectaculoase realizări ale noastre. Înainte de Timmie, firește.

Spațiul era împărțit în mai multe compartimente, fiecare celulă Stasis fiind întrucâtva mai mică decât cea care-l găzduia pe Timmie. Hoskins o conduse la vitrina uneia dintre ele și doica privi înăuntru.

Ceea ce văzu i se păru în prima clipă a fi o găină cu coadă și solzi. Alerga nervoasă, înnebunită, înainte și înapoi, de la un perete la celălalt, alunecând parcă pe cele două picioare subțiri, uitându-se în toate părțile. Dar nu existase niciodată găină care să arate astfel: o găină fără aripi, cu două brațe scurte, bălăngănitoare, care se terminau cu două labe ca niște mâini, ce se închideau și se deschideau în continuu. Capul îngust îi era delicat și asemănător cu al unei păsări, iar ochii, roșietici, aveau scăpărări stranii. Pe țeastă i se înălța o excrescență osoasă, în genul crestei de cocoș, dar de-un albastru strălucitor la culoare. Corpul era verde cu dungi mai închise și cu luciri de reptilă. Coada subțire, șerpească, biciuia nervoasă dintr-o parte într-alta.

— Iată-ne dinozaurul, spuse Hoskins. Mândria și bucuria noastră – până la sosirea lui Timmie.

— Dinozaur? Ăsta?
— V-am spus că e mic. Ați fi vrut să fie un gigant, nu-i așa?
Ea zâmbi.
— Cred că da. E firesc doar. Primul lucru care-ți vine în minte când pomenești de dinozauri este mărimea lor gigantică. Și acesta este… atât de mititel.
— Unul mic ne-am și dorit, credeți-mă. Vă imaginați ce-ar fi fost aici dacă un stegozaur adult, să zicem, ar fi intrat deodată în laborator tunând și fulgerând și-ar fi început să se vânzolească pe-aici? Bineînțeles însă, că nu există nici în șase districte atâta energie electrică câtă ar trebui pentru crearea unui câmp Stasis care să transporte ceva de un asemenea gabarit. Și chiar dacă am face rost de energia necesară, tehnologia însăși nu este încă atât de avansată ca să permită un transfer substanțial de masă.
Domnișoara Fellowes se uită cu atenție. O străbătu un fior. Un dinozaur viu. Da. Fantastic!
Dar atât de micuț. Aducea mai degrabă cu o pasăre fără pene, sau cu vreo specie mai aparte de șopârlă.
— Dacă nu e mare, cum de e dinozaur?
— Mărimea nu este un factor determinant, domnișoară Fellowes. Ceea ce face un animal să fie clasat drept dinozaur este structura lui osoasă. Anatomia pelviană, în primul rând. Reptilele moderne au membrele ieșite în laterală, *așa.* Gândiți-vă cum se deplasează un crocodil, sau o șopârlă. N-ați spune că mai degrabă se târăște decât merge? Nu există niciun crocodil care să se deplaseze în poziție verticală, pe picioarele din spate. Dinozaurii însă au pelvisul asemănător cu al păsărilor. După cum se știe, mulți dintre ei se puteau deplasa în poziție verticală, ca ființele moderne bipede. Gândiți-vă la struți, sau la păsările cu picioroange; gândiți-vă la modul de articulare al picioarelor noastre. Chiar și dinozaurii care stăteau aproape la orizontală, pe toate cele patru picioare, aveau un gen de bazin care să le permită să pășească drept, și nu prin

laterală, așa cum fac șopârlele. Este un cu totul alt model de evoluție, o linie care leagă reptilele sauriene, prin păsări, de mamifere. Și spița saurienilor s-a stins. Singurele reptile care au supraviețuit ca atare Marii Extincții de la sfârșitul erei mezozoice au fost cele cu al doilea tip de dispoziție pelviană.

— Înțeleg. Și existau atât dinozauri mici, cât și dinozauri mari. Dar s-a întâmplat ca doar cei mari să ne capteze imaginația.

— Adevărat. Aceștia sunt faimoșii dinozauri la care se holbează lumea prin muzee. O mulțime de specii însă, nu aveau mai mult de câteva picioare înălțime. Ca acesta, de pildă.

— Acum înțeleg de ce oamenii și-au pierdut interesul pentru el atât de repede. Nu e înspăimântător; nu e copleșitor.

— Profanii poate că și-au pierdut interesul, domnișoară Fellowes. Dar vă asigur că prichindelul ăsta de-aici a fost o revelație pentru oamenii de știință. A fost studiat zi și noapte și au ieșit la lumină câteva lucruri foarte interesante. De exemplu, am reușit să aflăm că sângele lui nu e în totalitate rece. Ceea ce confirmă una dintre cele mai disputate teorii care au fost lansate vreodată despre dinozauri. Spre deosebire de orice altă specie modernă de reptile, aceasta dispune de o modalitate de a-și menține temperatura interioară mai ridicată decât cea a mediului ambiant. Nu este o metodă perfectă, categoric nu – dar faptul că are una susține natura scheletului, care situează dinozaurii pe o linie de evoluție ce conduce direct la păsări și mamifere. Creatura la care vă uitați acum, domnișoară Fellowes, este unul dintre cei mai îndepărtați strămoși ai noștri.

— Dacă-i așa, nu răsturnați cumva toată teoria evolutivă scoțându-l din era sa? Dacă acest dinozaur a fost tocmai veriga de legătură în întreg lanțul evolutiv?

Hoskins râse.

— Mă tem că evoluția nu este un lucru atât de simplu. Nu, nu există niciun risc de a modifica cursul istoriei evolutive. Faptul că noi încă mai suntem aici, după ce micuțul dinozaur a făcut o călătorie de o sută de milioane de ani, ar trebui să constituie o dovadă suficientă în acest sens.

— Da, așa cred... E mascul sau femelă?

— Mascul. Din păcate. De când l-am adus tot încercăm să capturăm o femelă aparținând aceleiași specii. Se pare însă că și căutatul unui ac în carul cu fân e floare la ureche pe lângă asta.

— De ce să aduceți o femelă?

Hoskins o privi ironic.

— Ca să avem speranța c-am putea obține niște ouă fertile și c-am putea crește chiar aici în laborator câțiva pui de dinozaur.

Domnișoara Fellowes se simți stupidă.

— Desigur.

— Veniți încoace, zise Hoskins. Secțiunea trilobiților. Știți ce sunt trilobiții, domnișoară Fellowes?

Ea nu răspunse. Continua să urmărească micuțul dinozaur, care se agita patetic în cușca lui, alergând năucit de la un perete la altul. Se lovea de pereți și ricoșa înainte de a face stânga împrejur. Biata creatură părea că nu e în stare să priceapă de ce nu-și poate continua firesc drumul în aer liber, prin mlaștinile reci și umede și codrii torizi de la el de-acasă, din preistorie.

Și se gândi la Timmie, întemnițat în propriile lui cămăruțe de peste drum.

— Am întrebat dacă știți ce sunt trilobiții, domnișoară Fellowes?

— Poftim? A... da. Da. O specie dispărută de homar, nu-i așa?

— Nu tocmai. Este un crustaceu dispărut, dar nu seamănă câtuși de puțin cu homarul. De fapt, nu seamănă cu nimic din ce există acum. Cândva a fost forma

dominantă pe Pământ, apogeul creației. Asta se întâmpla acum o jumătate de miliard de ani. Pe atunci, de jur-împrejur erau numai trilobiți. Se târau pe fundul tuturor oceanelor, cu milioanele. Și pe urmă au pierit cu toții; nu știm încă de ce. Nu au lăsat niciun descendent, niciun fel de moștenire genetică. Odată au fost aici, prolifici și nenumărați, și pe urmă au dispărut de parcă n-ar fi existat niciodată, lăsând în urma lor un număr fabulos de fosile.

Domnișoara Fellowes se uită cu atenție în bazinul trilobiților. Pe un pat de nămol cenușiu stăteau vreo șase, șapte creaturi lenevoase, de un verde-cenușiu și zece-doisprezece centimetri lungime. Aduceau a ceva pe care te-ai aștepta să-l găsești la malul mării, în smârcurile rămase după flux. Corpurile lor înguste, ovale și aparent tari erau împărțite în trei secțiuni proeminente, lobul central mai bombat, iar cei doi mai mici din lateral, tiviți cu țepi. La unul din capete se vedeau doi ochi imenși și negri, fațetați ca ai insectelor. La un moment dat, un trilobit își desfăcu din laterală o sumedenie de piciorușe minuscule articulate și începu să se târască – încet, *extrem* de încet – pe fundul vasului.

Apogeul creației. Forma dominantă de viață a timpului său.

Își făcu apariția un bărbat în halat de laborator, împingând o servantă pe care se afla un dispozitiv complex, neobișnuit. Pe Hoskins îl salută amical, iar domnișoarei Fellowes îi zâmbi convențional.

— Tom Dwayne de la Universitatea din Washington, zise Hoskins. Face parte din echipa pentru trilobiți. Tom este chimist nuclear... Tom, ți-o prezint pe Edith Fellowes, asistentă medicală. Este acea femeie minunată care are grijă de micuțul nostru Neandertalian.

Nou-venitul zâmbi din nou, de data aceasta simțitor mai cald.

— E o mare cinste să vă întâlnesc, doctore Fellowes! Aveți o slujbă extrem de dificilă.

— *Domnișoară* Fellowes e suficient, spuse ea, încercând să nu pară prea pedantă. Ce legătură are un chimist nuclear cu trilobiții, dacă nu vă deranjează?

— De fapt, nu studiez trilobiții *per se,* replică Dwayne. Studiez doar chimia apei care a fost adusă aici împreună cu ei.

— Tom detectează proporțiile izotopice ale oxigenului conținut în apă, spuse Hoskins.

— De ce?

Dwayne explică:

— Ceea ce avem noi aici este apă primordială, veche de cel puțin jumătate de miliard de ani, poate chiar șase sute de milioane de ani. Proporția izotopică ne dă media temperaturii oceanului la acea dată – v-aș putea explica în detaliu, dacă doriți – și odată ce cunoaștem temperatura oceanului, putem afla tot soiul de alte lucruri despre clima planetară străveche. Lumea era în cea mai mare parte un ocean în epoca de glorie a trilobiților.

— Așa că vedeți, domnișoară Fellowes, pe Tom nu-l interesează deloc trilobiții. Ei nu sunt decât niște belele mici și urâte care se târăsc prin prețioasa lui apă primară. Cei care studiază trilobiții au viața mult mai ușoară, pentru că nu trebuie decât să-i disece și pentru asta au nevoie doar de un scalpel și un microscop. În timp ce bietul Tom trebuie să instaleze un spectrograf de masă de fiecare dată când face un experiment.

— De ce? Nu poate să…

— Nu, nu poate. N-are voie să scoată nimic din celula Stasis, cu niciun chip. E o chestiune de menținere a echilibrului potențialului temporal.

— Echilibrul potențialului temporal, repetă domnișoara Fellowes, de parcă Hoskins spusese ceva în latină.

— O problemă de conservare a energiei. Ceea ce vine în timp traversează linii de forță temporală. În timpul deplasării, acumulează un potențial. Acesta trebuie să rămână în perimetrul Stasis pentru că numai acolo putem

să-l neutralizăm.

— A, făcu domnișoara Fellowes.

Pregătirea ei științifică nu inclusese niciodată prea multă fizică. Conceptele acesteia i se șterseseră în mare parte din minte. Era o reacție, poate, la amintirea căsniciei ei nefericite. Soțului ei îi plăcuse să vorbească întruna despre poezia intrinsecă a fizicii, despre misterul, farmecul, frumusețea ei. Și poate că fizica avea într-adevăr câte ceva din toate acestea. Dar domnișoara Fellowes nu voia să se gândească foarte profund la nimic din ceea ce putea fi asociat cu soțul ei.

— Mergem mai departe și-l lăsăm pe Tom aici cu trilobiții lui? întrebă Hoskins.

În camere sigilate se găseau exemplare de viață vegetală primordială – plante micuțe, filiforme, stranii și lipsite de frumusețe – și bucăți de formațiuni stâncoase, care nu se deosebeau prin nimic, din câte vedea domnișoara Fellowes, de rocile din secolul al XXI-lea. Acestea erau componentele vegetale și minerale ale colecției. Animale, vegetale, minerale, da, exact așa cum spusese Hoskins – acolo se întreprinsese un raid cuprinzător prin istoria trecută a naturii. Și fiecare exemplar în parte avea analistul său. Laboratorul semăna cu un muzeu: un muzeu care fusese adus la viață și transformat într-un centru de cercetare hiperactiv.

— Și dumneavoastră trebuie să supervizați toate aceste operațiuni, doctore Hoskins?

— Doar indirect, domnișoară Fellowes Am subalterni, slavă cerului. Munca administrativă, de conducere a corporației, îmi ia și-așa de trei ori mai mult timp decât ar trebui.

— Dar de fapt dumneavoastră nu sunteți om de afaceri, spuse ea, cu gândul la acel „Doctor” în fizică etalat pe plăcuța din biroul lui. Sunteți, la bază, un om de știință care a fost împins treptat spre postul de director executiv, nu-i așa?

El încuviință nostalgic.

— „A fost împins” este expresia potrivită. Am început cu teoria. Lucrarea mea de doctorat a studiat natura timpului, tehnica de detectare a mezonilor și altele asemenea. Când am format compania, n-am avut nici cea mai vagă bănuială că voi fi altceva decât șeful echipei de cercetare. Mai apoi însă, au apărut… probleme, să le spunem. Nu de ordin tehnic. Vreau să spun că au venit aici bancherii și ne-au tras o săpuneală zdravănă apropo de felul în care ne conduceam afacerile. După aceea, au avut loc schimbări de personal în ierarhia superioară a corporației și, dintr-una în alta, m-am trezit într-o bună zi că se uită toți la mine și-mi spun: „Jerry, tu trebuie să fii directorul nostru executiv, tu ești singurul care poți să pui pe picioare locul ăsta”, și eu am fost destul de prost să-i cred și apoi… mă rog, în fine…

Zâmbi mânzește.

— Iată-mă acum cu un birou frumos de mahon și cu toate celelalte. Plimb hârtii, parafez rapoarte, țin ședințe. Le spun oamenilor ce să facă și nu-mi rămân mai mult de zece minute într-o zi, și astea cu țârâita, ca să mă gândesc la ale mele, la propriile mele cercetări științifice.

Domnișoara Fellowes simți urcând în ea un val fierbinte de simpatie. Înțelegea, în sfârșit, rostul acelui „Doctor” atașat numelui său pe plăcuța de pe birou. Nu era lăudăroșenie. Și-l pusese pur și simplu ca să-și amintească lui însuși cine și ce era de fapt. „Ce trist!”, gândi ea.

— Și dacă v-ați putea retrage din funcția de director, ce fel de cercetări ați vrea să întreprindeți?

— Fără îndoială, ceva în legătură cu transferul temporal la mică distanță. Aș vrea să găsesc o metodă de detectare a obiectelor aflate la mai puțin de zece mii de ani, care este limita actuală. Am realizat câteva studii preliminare promițătoare, dar mai departe de-atât n-am putut ajunge. Chestiune de resurse disponibile – financiare, tehnice – de priorități, de acceptare a condiționărilor momentului. Dacă am putea trimite sonda în timpurile istorice, dacă am putea

intra în contact cu Egiptul faraonilor, sau cu poporul babilonian, sau al Romei antice, sau al Greciei, sau…

Se opri brusc în mijlocul frazei. Dinspre una din încăperile îndepărtate se auzea zarvă, un glas subțirel se înălța certăreț. Hoskins se încruntă, murmură un „Scuzați-mă” grăbit și o porni iute într-acolo.

Domnișoara Fellowes îl urmă cât putu de repede, dar fără să alerge. Nu prea îi surâdea ideea de a rămâne singură în mijlocul acelei devălmășii de vremuri trecute.

Un bărbat în vârstă, în haine de stradă, cu o barbă cenușie și rară și o față înroșită și furioasă, se ciondănea cu un tehnician mai tânăr, care purta pe halatul de laborator monograma roșu cu auriu a companiei. Cel în vârstă tocmai spunea mânios:

— Trebuie să lămuresc câteva aspecte esențiale ale cercetărilor mele. Nu pricepi asta?

— Ce se întâmplă aici? întrebă Hoskins, interpunându-se din mers între ei.

— A încercat să scoată un exemplar, doctore Hoskins, răspunse tehnicianul.

— Să-l scoată din Stasis? întrebă Hoskins, ridicând din sprâncene. Vorbești serios?

Se întoarse spre bărbatul mai în vârstă.

— Nu pot să cred că-i adevărat, doctore Adamewski.

Bărbatul arătă spre celula Stasis din imediata apropiere.

Domnișoara Fellowes îi urmări mâna. Tot ce văzu fu o măsuță de laborator cenușie pe care se aflau un fragment de rocă absolut banal și câteva eprubete cu ceea ce bănui ea a fi indicatori reactivi.

— Mai am mult de lucru ca să pot stabili…

Tehnicianul îl întrerupse:

— Doctore Hoskins, profesorul Adamewski știa de la bun început că exemplarul lui de calcopirită nu va putea rămâne aici decât două săptămâni. Acest termen expiră astăzi.

— Două săptămâni! izbucni Adamewski. Cine poate

spune dinainte cât va dura o cercetare? În două săptămâni și-a elaborat Roentgen principiul razelor X? În două săptămâni a rezolvat Rutherford problema nucleului atomic? În…

— Dar timpul alocat acestui experiment a fost de două săptămâni, spuse tehnicianul. Știa asta.

— Și ce dacă? N-am garantat că-mi voi putea termina munca într-un timp atât de scurt. Nu pot ghici viitorul, doctore Hoskins. Două săptămâni, trei, patru… contează doar rezolvarea problemei, nu?

— Problema, profesore, vorbi Hoskins, este că numărul celulelor Stasis de aici este limitat. Doar de-atâtea dispunem și avem de făcut infinit de multe cercetări. Așa că specimenele trebuie să circule în continuu. Bucata aceea de calcopirită va trebui să se întoarcă de unde a venit. O mulțime de oameni așteaptă să folosească celula asta.

— S-o folosească atunci, se aprinse Adamewski. Iar eu iau exemplarul de aici și-mi continui studiul la Universitate. Îl înapoiez de îndată ce am terminat.

— Știți că așa ceva nu se poate.

— O bucată de calcopirită! Un pietroi de trei kilograme fără nicio valoare comercială! De ce nu?

— Nu ne putem permite cheltuială de energie! spuse Hoskins. Știți asta. Nimic din ce vă spun nu reprezintă o noutate pentru dumneavoastră și vă rog să nu încercați să pretindeți contrariul.

— Adevărul este, doctore Hoskins, că a încercat să scoată roca împotriva regulamentului și am fost cât pe ce să puncționez câmpul, fără să-mi dau seama că mai este încă înăuntru.

Se lăsă o tăcere de gheață.

După o clipă, Hoskins se întoarse spre Adamewski și-l întrebă cu o politețe rece:

— Este adevărat, profesore?

Cercetătorul păru stingherit.

— N-am văzut niciun rău…

— Niciun rău? Niciun *rău*?

Hoskins clătină din cap. Părea că face un efort supraomenesc să-și rețină furia.

În imediata apropiere, chiar lângă ușa încăperii Stasis ce conținea specimenul mineral al profesorului Adamewski, se afla o manetă cu mâner roșu. De capătul lui era legat un cablu de nylon care trecea, prin perete, în celulă. Hoskins întinse mâna și, fără nicio ezitare, smuci în jos maneta.

Domnișoarei Fellowes i se tăie respirația; în celula Stasis, o lumină scânteietoare străfulgeră scurt de jur-împrejurul fragmentului de rocă, înconjurându-l pentru doar o fracțiune de secundă cu un halou orbitor de roșu și verde. Înainte de a fi apucat să-și ferească ochii de acea strălucire intensă, lumina și dispăru. Și odată cu ea, bucata de calcopirită. Masa cenușie de laborator era goală.

Adamewski gâfâia de revoltă și umilință.

— Ce-ați…

Hoskins i-o reteză scurt.

— Puteți să vă adunați lucrurile din cubicul, profesore. Din această clipă, permisiunea de a studia materiale din Stasis vă este retrasă definitiv.

— O clipă! Nu puteți…

— Îmi pare rău, profesore. Și trebuie. Ați încălcat una dintre cele mai stricte reguli ale noastre.

— Voi face apel la Asociația Internațională a…

— N-aveți decât. Într-un astfel de caz, veți avea surpriza să aflați că nu puteți trece peste mine.

Se întoarse voit către domnișoara Fellowes, lăsându-l pe profesor să peroreze în continuare în spatele lui. Asistenta urmărise episodul cu stingherealä crescândă, sperând că beeper-ul va începe să piuie, oferindu-i astfel prilejul să părăsească acea scenă dezagreabilă.

Hoskins era alb la față de furie.

— Regret că a trebuit să ne întrerupem plimbarea într-un mod atât de neplăcut, domnișoară Fellowes. Dar câteodată sunt necesare astfel de lucruri. Dacă doriți să mai vedeți și

altceva de pe aici… sau să mă mai întrebați ceva…

— Dacă nu vă deranjează, doctore, cred că am văzut destul. Poate c-ar fi bine să mă întorc acum la Timmie.

— Dar n-ați lipsit decât…

— Oricum, poate c-ar trebui.

Preț de o clipă, buzele lui Hoskins se mișcară în tăcere. Părea că-și caută cuvintele pentru vreo rugăminte. În cele din urmă, spuse:

— Ce-ar fi s-o sunați pe domnișoara Stratford să vedeți ce face Timmie? Și dacă totul e-n regulă, poate că v-ați putea îngădui încă puțin timp liber. Aș vrea să vă invit să luați masa cu mine, domnișoară Fellowes.

[24]

Intrară în micul separeu rezervat executivului, din bufetul companiei. Hoskins salută pe toată lumea și o prezentă pe domnișoara Fellowes cu o dezinvoltură desăvârșită, deși ea, personal, se simțea extrem de stingherită.

„Ce-or fi zicând că ne văd împreună?”, se întrebă ea, încercând cu disperare să arate cât mai profesional. Își dorea acum să nu-și fi schimbat uniforma de asistentă. Îi era ca un fel de armură. Îi îngăduia să înfrunte lumea mai degrabă de la adăpostul unei funcții, decât ca persoană individuală.

Meniul bufetului nu conținea nimic extravagant. Salate, sandvișuri, fructe, cornuri – cam asta era tot. Cu atât mai bine: niciodată nu agrease mesele opulente, mai ales la mijlocul zilei. Și, de-a lungul anilor petrecuți în spital, nu numai că se obișnuise, dar chiar căpătase gust pentru mâncarea de bufet. Își puse pe tavă câteva lucruri simple: o salată de lăptucă, căpșuni, felii de portocală, două chifle de secară și o sticluță cu lapte bătut.

După ce luară loc la masă, domnișoara Fellowes vorbi:

— Aveți des necazuri de genul ăsta, doctore Hoskins? Precum cel pe care l-ați avut adineauri cu profesorul?

— Nu, până acum n-am avut. Desigur, întotdeauna trebuie să stau să-i conving pe oameni să nu ia specimenele când li se-ncheie timpul alocat experimentărilor. Dar acum este pentru prima dată când cineva a încercat efectiv s-o facă.

— Ceea ce ar fi perturbat cumplit… ăăă… echilibrul potențialului temporal…

— Exact, spuse Hoskins, plăcut impresionat că ea folosise acea sintagmă. Am încercat, bineînțeles, să luăm în calcul și astfel de situații. Pot avea loc accidente, așa încât am destinat câteva surse speciale compensării scurgerii de energie datorate îndepărtării accidentale a specimenelor din câmpul Stasis. Dar asta nu înseamnă că vrem să vedem cum ni se duce într-o fracțiune de secundă rezerva de energie pe un an. Nu ne-am putea permite așa ceva, căci asta ar însemna să sistăm toate operațiunile pe lunile următoare, ca să putem face față cheltuielilor… Și, mai presus de toate, faptul că profesorul ar fi fost în cameră în clipa când Stasis era puncționat…

— Ce i s-ar fi putut întâmpla?

— Am făcut experimente de acest gen cu obiecte neînsuflețite – chiar și cu șoareci – și absolut tot ce era în celula Stasis în momentul puncționării a dispărut.

— Înapoi în timp, adică?

— Probabil. Luat de valul, să-i spunem așa, ce azvârle instantaneu obiectul, înapoi, în timpul lui natural. Aceasta este teoria, cel puțin, și nu avem niciun motiv s-o punem la îndoială: un obiect care se întoarce înapoi, în matricea sa spațio-temporală, generează în imediata lui vecinătate forțe atât de puternice, încât ia cu el orice s-ar afla în preajmă. Limitările de masă nu se aplică decât unidirecțional, de acolo încoace. Dacă în celula cu exemplarul de rocă s-ar fi aflat un elefant, ar fi fost absorbit și el în timp, odată cu roca. Nici nu îndrăznesc să mă gândesc ce consecințe ar fi avut încălcarea legilor de conservare în acest caz.

— Masa de laborator nu a dispărut, sublinie domnișoara Fellowes.

— Nu, nu a dispărut, zâmbi Hoskins. Nici podeaua, nici ferestrele. Forța are anumite limite. Evident, nu poate lua clădirea Stasis cu totul. Și pare că nu e destul de puternică să transporte în timp nici obiecte bine fixate, ci doar pe cele lăsate libere prin preajmă. De aceea, deși implică o procedură destul de complicată, noi ancorăm tot ce se află în Stasis în vecinătatea obiectului de tranzit, toate lucrurile pe care nu dorim să le pierdem.

— Dar profesorul n-ar fi fost fixat.

— Nu, zise Hoskins. Idiotul ăla de Adamewski ar fi plecat cu roca lui, înapoi în pliocen, de unde o adusesem.

— Ce groaznic pentru el!

— Cred și eu. Nu că i-aș fi plâns de milă. Credeți-mă. Dacă a fost atât de tâmpit să încalce regulamentul și să se afle la locul nepotrivit, în momentul nepotrivit și, drept urmare, ar fi pățit ceva, să-i fi fost de învățătură de minte. În cele din urmă însă, tot noi am fi avut de suferit. Imaginați-vă cu ce proces ne-am fi trezit pe cap…

— Dar dacă murea din proprie neglijență…

— Nu fiți naivă, domnișoară Fellowes. De zece ani tot soiul de idioți nenorociți din țara asta săvârșesc neglijențe și avocații care se ocupă de proprietățile lor aruncă vina în cârca altora. Bețivanul care cade în fața metroului.. Spărgătorul care alunecă prin luminator și-și sparge capul… elevul care se cocoață pe scara din spatele autobuzului și cade… nu credeți că așa s-au stors o groază de bani, drept compensație pentru vătămările suferite? Moștenitorii lui Adamewski ar fi susținut că *noi* am fost neglijenți pentru că n-am verificat celula înainte de a o puncționa, ca să ne convingem că e goală. Și justiția ar fi fost de acord, în ciuda faptului că omul nu avusese ce căuta înăuntru, că se strecurase acolo, încercând să fure exemplarul… Și chiar dacă am fi câștigat procesul, vă dați seama, domnișoară Fellowes, ce efect ar fi avut întâmplarea asta asupra opiniei

publice, dacă se afla? Bătrânul și blândul om de știință ucis într-un accident Stasis! Riscurile teribile ale călătoriei în timp! Pericole necunoscute de public! Cine știe, poate că în Stasis s-ar putea genera un câmp de radiații mortale? Ce fel de experiențe ucigătoare se fac în spatele acelor porți? Închideți-le! Închideți-le! Înțelegeți? Am fi devenit peste noapte un fel de monștri și ni s-ar fi tăiat fondurile uite-așa, zise Hoskins, pocnind sugestiv din degete.

Își lăsă în jos privirea furioasă și începu să se joace fără chef cu mâncarea din farfurie.

— N-ați fi putut să-l aduceți înapoi? întrebă domnișoara Fellowes. Așa cum ați adus la început bucata de rocă?

— Nu, pentru că odată ce obiectul se întoarce în timpul său, reglajul câmpului se pierde, dacă nu facem cumva pregătiri din vreme pentru a-l menține... și n-am fi făcut asta în acest caz. De fapt, nu facem niciodată astfel de pregătiri; nu avem niciun motiv. Pentru a-l găsi pe profesor ar fi trebuit să refacem reglajul cu precizie pentru o zonă-țintă de acum aproximativ cinci milioane de ani și asta ar fi fost ca și cum am fi dat la pește într-un abis oceanic cu scopul de a prinde un anumit exemplar... Dumnezeule, când mă gândesc câte precauții ne luăm ca să evităm accidentele, îmi ies din minți. Fiecare unitate Stasis în parte este dotată cu propriul dispozitiv de puncționare – e necesar, de îndată ce fiecare celulă are câmpul ei propriu, ce trebuie anulat independent. În plus, niciunul dintre dispozitive nu este activat decât în ultima clipă. Și atunci, activarea nu este posibilă – m-ați văzut cum am făcut, nu? – decât prin acționarea unei manete al cărei mâner este montat deliberat în afara câmpului Stasis. Maneta poate fi acționată doar manual, printr-un efort deosebit, improbabil, deci, să se declanșeze accidental.

— Așa că l-ați fi lăsat pur și simplu pe profesorul Adamewski acolo, în – cum i-ați spus – pliocen?

— Nu am fi avut încotro.

— Și pliocenul a fost acum cinci milioane de ani?

— A început, de fapt, acum zece milioane de ani. Și a durat cam opt milioane de ani. Dar acel fragment de rocă provine de acum cinci milioane de ani.

— Ce credeți, cât timp ar fi reușit să supraviețuiască acolo?

Hoskins întoarse palmele în sus, într-un gest de îndoială.

— Clima n-ar fi fost probabil atât de vitregă cum avea să se facă mai târziu, în perioada glaciară din care provine Timmie, iar aerul ar fi fost mai mult sau mai puțin asemănător cu cel pe care-l respirăm astăzi – minus o mulțime din mizeriile pe care le-am pompat în el în ultimele două sute de mii de ani, bineînțeles. Așa că dacă Adamewski ar fi știut cât de cât să vâneze și să-și caute plante comestibile, ceea ce mi se pare foarte improbabil, s-ar fi descurcat o vreme. Undeva între două săptămâni și două luni, aș zice eu.

— Și dacă în acest timp se întâlnea cu o femeie în pliocen și ea îl plăcea și-l învăța să-și caute de mâncare?

Apoi, domnișoarei Fellowes îi veni o idee și mai trăsnită.

— Și-ar fi putut chiar să se însoțească cu ea și să aibă copii, – o linie complet nouă de evoluție genetică, gene ale unui om modern combinându-se cu cele ale unei femei preistorice. N-ar fi schimbat acest lucru toată istoria ce avea să vină? Nu acesta ar fi fost cel mai mare risc pe care l-ar fi implicat întoarcerea profesorului în trecut?

Hoskins încerca să-și rețină un chicot.

Domnișoara Fellowes își simți chipul înroșindu-se violent.

— Am spus o prostie foarte mare, doctore?

Hoskins nu reuși să-i răspundă imediat.

— Prostie? Nu, cred că este un cuvânt prea aspru… Naivitate, aș prefera să-i spun. Domnișoară Fellowes, nu există nicio femeie care să-l fi așteptat, convenabil, pe profesorul nostru, ca să întemeieze un cămin cu el. În orice caz, niciuna pe care Adamewski s-o fi considerat demnă de a-i fi parteneră.

— Înțeleg.

— Am uitat cam toate amănuntele pe care le știam despre strămoșii noștri hominizi, dar pot să vă spun cu destulă siguranță că Adamewski n-ar fi găsit nimic pe vremea aceea care să arate a *Homo sapiens.* În cel mai fericit caz, vreo formă primitivă de australopitec, înaltă poate de-un metru douăzeci și acoperită cu păr din creștet până-n tălpi. Rasa omenească, așa cum o cunoaștem noi, pur și simplu nu apăruse la acea dată. Și mă-ndoiesc că un bărbat, chiar și atât de pasional precum profesorul Adamewski – Hoskins își înăbuși un nou chicot de râs – s-ar fi putut înamora de vreo femelă hominidă din pliocen și ar fi vrut să aibă relații sexuale cu ea. A, desigur, dacă ar fi dat de echivalenta pliocenică a Elenei din Troia – maimuța pentru care s-au construit o mie de corăbii, să zicem…

— Cred că înțeleg, se sclivisi domnișoara Fellowes, regretând acum că îndreptase discuția pe această pantă. V-am întrebat și mai devreme, când mi-ați arătat dinozaurul, cum se face că transferul acesta din timp și în timp nu modifică istoria. Înțeleg că profesorul n-ar fi putut să-și întemeieze o familie în pliocen, dar dacă ați trimite pe cineva într-o eră în care au existat ființe umane – să spunem acum douăzeci de mii de ani…

Hoskins căzu pe gânduri.

— Da, bănuiesc că atunci ar apărea o oarecare perturbare în linia temporală. Dar nu cred că ar fi ceva de amploare.

— Deci nu puteți schimba istoria folosind câmpul Stasis?

— Teoretic se poate, cred. De fapt, nu, exceptând unele cazuri cu adevărat ieșite din comun. Scoatem din Stasis în permanență tot felul de lucruri. Molecule de aer. Bacterii. Praf. Aproape 10% din consumul nostru de energie se duce în direcția micșorării la minimum a pierderilor de acest fel. Dar chiar și deplasarea unor obiecte mari în trecut dă naștere unor schimbări care se sting cu timpul. Să ne gândim la bucata de calcopirită din pliocen. Să spunem că o insectă care ar fi încercat să-și găsească adăpost sub ea în

vremurile acelea, nu a putut s-o facă și a murit în cele două săptămâni cât a stat aici. Acest fapt ar putea declanșa, cred, o serie întreagă de schimbări de-a lungul liniei temporale. Dar matematica Stasis arată că ar fi nevoie de o serie convergentă. Schimbările tind să se diminueze cu timpul și până la urmă lucrurile revin la drumul pe care l-ar fi urmat altminteri.

— Vreți să spuneți că realitatea se vindecă singură?

— Da, puteți spune și așa. Dacă scoți o ființă umană din trecut, sau trimiți una acolo, provoci o rană mai adâncă. Dacă individul este un om obișnuit, rana tot s-ar mai putea vindeca singură… așa arată calculele noastre. Firește, o mulțime de lume ne scrie în fiecare zi să-l aducem în prezent pe Abraham Lincoln, pe Mohamed sau pe Alexandru cel Mare. Nu avem încă abilitatea tehnică să facem acest lucru și chiar dac-am avea-o, n-am fi dispuși s-o facem. Dacă am putea să ne aruncăm plasa la o distanță atât de scurtă în trecut și am fi în stare să localizăm un anume individ, precum cei trei pe care i-am menționat, schimbarea în realitate pe care o presupune transferul uneia dintre marile figuri ale istoriei ar fi prea mare ca să se poată „vindeca”. Există modalități de a calcula când o schimbare riscă să fie prea mare și de a ne asigura că nu ne apropiem nici pe departe de acea limită.

— Atunci, Timmie… spuse domnișoara Fellowes.

— Nu, nu reprezintă niciun pericol în acest sens. Un băiețel aparținând unei subspecii umane care era destinată, oricum, să se stingă în alte cinci ori zece mii de ani nu prea are cum să fie un potențial de schimbare a istoriei, pentru că l-am adus în era noastră. Realitatea este sigură.

Hoskins îi aruncă o privire tăioasă.

— Nu trebuie să vă faceți griji în această privință.

— Nu-mi fac. Încerc doar să înțeleg cum merg lucrurile pe-aici.

— Fapt pe care îl apreciez.

Domnișoara Fellowes sorbi pe îndelete o gură de lapte bătut.

— Dacă aducerea unui Neandertalian în prezent nu a ridicat niciun risc din punct de vedere istoric, atunci ar fi posibil cu timpul să mai fie adus încă unul, nu-i așa?

— Bineînțeles. Dar cred că unul ne va fi suficient. Dacă Timmie ne ajută să aflăm tot ce vrem…

— Nu ziceam să aducem unul pentru scopuri științifice. Mă gândeam la un tovarăș de joacă pentru Timmie.

— Cum?

Ideea aceasta îi răsărise în minte la fel de brusc și pe neașteptate ca și numele băiețelului, „Timmie”, – un impuls, ceva spontan. Domnișoara Fellowes era ea însăși uimită de ce-i ieșise din gură.

Dar continuă, odată ajunsă în acel punct:

— Din câte-mi dau eu seama, e un copil normal, sănătos, în toate privințele. Un copil al timpului său, fără îndoială. Dar cred că-n felul lui, e un copil deosebit.

— Și eu cred asta, domnișoară Fellowes.

— De-aici înainte însă, evoluția lui ar putea să nu mai urmeze un curs firesc.

— De ce? întrebă Hoskins.

— Orice copil trebuie stimulat și Timmie duce o viață de prizonierat solitar. Intenționez să fac tot ce-mi stă în putință, dar nu pot înlocui o întreagă matrice culturală. Vreau să spun, doctore Hoskins, că are nevoie de un alt băiat cu care să se joace.

Hoskins încuviință încet.

— Din păcate nu e decât unul singur. Bietul băiat.

Domnișoara Fellowes îl privi cu șiretenie, sperând că-și alesese momentul potrivit pentru ceea ce avea să urmeze.

— Dacă ați putea să aduceți un al doilea Neandertalian să împartă apartamentul cu el…

— Da, ar fi ideal, domnișoară Fellowes… Dar asta, bineînțeles, nu se poate…

— Nu se poate? întrebă domnișoara Fellowes, brusc

demoralizată.

— Nici cu cea mai mare bunăvoință din lume, pe care-mi place să cred că o avem. Nu ne-am putea aștepta să găsim un Neandertalian apropiat de vârstă cu el decât cu un noroc incredibil – în acea eră, populația era extrem de puțină și de răzlețită, domnișoară Fellowes; nu ne putem scufunda pur și simplu în echivalentul neandertalez al unui oraș mare ca să înhățăm la nimereală un copil – și chiar dacă am putea, n-ar fi bine să multiplicăm riscurile aducând în Stasis o altă ființă umană.

Domnișoara Fellowes își puse deoparte lingurița. Alte idei îndrăznețe îi potopeau mintea:

— În acest caz, doctore Hoskins, lăsați-mă s-o iau altfel, spuse ea energic. Dacă vă este imposibil să aduceți un copil din Neandertal în prezent, să fie cum ziceți dumneavoastră. Oricum, nu cred că m-aș descurca cu un al doilea. Dar dacă… puțin mai încolo, după ce Timmie se adaptează mai bine la viața modernă… dacă am aduce un copil dinafară să se joace cu el?

Hoskins o privi îngrijorat.

— Un copil *uman?*

— *Alt* copil, spuse domnișoara Fellowes săgetându-l mânioasă cu privirea. Timmie este uman.

— Firește. Știți la ce mă refeream… Dar nici n-aș îndrăzni să mă gândesc la așa ceva.

— De ce? De ce n-ați îndrăzni? Eu nu văd nimic rău în asta. Ați smuls copilul acela din timpul lui și l-ați făcut un veșnic prizonier. Nu-i datorați ceva? Doctore Hoskins, dacă există vreun om, în lumea de acum, care să poată fi considerat tatăl lui Timmie – în toate privințele, mai puțin biologic – dumneavoastră sunteți acela. De ce nu-i puteți face măcar atâta bucurie?

— *Tatăl* lui? zise Hoskins.

Se ridică în picioare, clătinându-se puțin.

— Domnișoară Fellowes, cred c-am să vă duc acum înapoi, dacă nu vă deranjează.

Se întoarseră la casa păpușilor, Sectorul Unu Stasis, într-o tăcere mohorâtă, pe care niciunul dintre ei nu o tulbură.

[25]

După cum promisese, McIntyre trimise un teanc de cărți de referință care tratau despre Neandertalieni. Domnișoara Fellowes se cufundă în ele, ca pe vremea când era la școala de asistente și în câteva zile avea de dat un examen important.

Află că primele fosile de Neandertalieni fuseseră descoperite la mijlocul secolului al XIX-lea, de muncitorii care săpau la o carieră de calcar de lângă Dusseldorf, Germania, într-un loc numit Valea Neader – *Neanderthal,* în germană. Pe când curățau noroiul ce acoperea un depozit de calcar dintr-o grotă aflată la nouăsprezece metri deasupra fundului văii, dădură peste un craniu omenesc, îngropat în podeaua grotei și, nu departe, peste alte câteva oase.

Minerii lăsară craniul și o parte din oase unui profesor de liceu din localitate, care, la rândul lui, le duse la Bonn, profesorului Hermann Schaafhausen, un foarte cunoscut anatomist.

Schaafhausen rămase surprins de ciudățenia lor. Craniul avea multe trăsături omenești, dar era extrem de primitiv ca înfățișare, lunguieț și îngust, cu frunte teșită și o enormă protuberanță osoasă deasupra sprâncenelor. Oasele femurale care însoțeau craniul erau atât de groase și grele, încât cu greu puteau fi definite ca umane.

Doctor Schaafhausen crezu însă că acelea erau relicve omenești… străvechi. Într-un referat pe care-l citi la o întrunire științifică, la începutul anului 1857, el numi fosilele neobișnuite „cea mai veche mărturie a celor dintâi locuitori ai Europei”.

Domnișoara Fellowes își ridică privirea spre Timmie, care-și făcea de lucru cu o jucărie în partea opusă a camerei.

— Ascultă aici, spuse ea. „Cea mai veche mărturie a celor dintâi locuitori ai Europei”. Despre o rudă de-a ta vorbește, Timmie.

Băiețelul nu păru impresionat. Scoase câteva plescăituri nepăsătoare și își văzu de joaca lui.

Domnișoara Fellowes continuă să citească. Și curând, cartea îi confirmă ceea ce, vag, deja știa: că oamenii de Neandertal, deși, indiscutabil, locuitori străvechi ai Europei, erau departe de a fi *cei mai* vechi.

Descoperirea primelor fosile de Neandertalieni fusese urmată, mai târziu în secolul al XIX-lea, de descoperiri similare în alte zone ale Europei – alte oase fosile aparținând unor ființe preistorice asemănătoare oamenilor, cu frunți teșite, protuberanțe imense ale arcadelor și – încă o caracteristică specifică – bărbii retractate. Oamenii de știință luară în dezbatere înțelesul acelor fosile și, pe măsură ce teoria evoluționistă a lui Darwin ajungea să câștige tot mai mult teren, se ajunse la concluzia unanim acceptată că specimenele de tipul Neandertal erau rămășițele unei specii preistorice de oameni, cu înfățișare animalică, strămoși ai umanității moderne, aflați probabil pe la mijlocul liniei de evoluție, între maimuțe și oameni.

— „Cu înfățișare animalică”, pufni domnișoara Fellowes. Ce zici, Timmie, de părerea asta mic-burgheză?

Dar apoi se descoperiseră alte tipuri de fosile umane – în Java, China, pretutindeni în Europa – care păreau chiar mai primitive ca înfățișare decât Neandertalienii. Și, în secolul al XX-lea, când se dezvoltară metode științifice de datare a șantierelor arheologice, fu limpede că Neandertalienii trăiseră relativ recent pe scara evoluției umane. Formele primitive de oameni din Java și China datau de cel puțin jumătate de milion de ani, mai mult chiar, în timp ce Neandertalienii nu apăruseră pe scena vieții decât cu aproximativ 150.000 de ani în urmă. După toate aparențele, ocupaseră o mare parte a Europei și Orientului Apropiat mai bine de o sută de mii de ani, atingând apogeul

existenţei lor cam cu 35.000 de ani în urmă. Apoi dispăruseră – înlocuiţi peste tot de forma modernă a rasei umane care, neîndoielnic, apăruse deja, odată cu primii Neandertalieni. Se părea că oamenii de tip modern trăiseră alături de cei de Neandertal, în pace sau nu, timp de mii de ani, înainte de a avea loc o explozie demografică şi o înlocuire completă a celorlalte forme umane.

Existau mai multe teorii în privinţa dispariţiei bruşte a Neandertalienilor. Cu un singur lucru erau însă de acord specialiştii, şi anume că aceia pieriseră în perioada târzie a ultimei glaciaţiuni.

Deci, Neandertalienii nu fuseseră nişte strămoşi primitivi, cu aspect de maimuţă, ai omului modern. Nu-i fuseseră nici măcar strămoşi. Erau doar nişte fiinţe umane de alt tip, deosebindu-se în multe privinţe de contemporanii lor – ramura umanităţii care a evoluat până în timpuri moderne. Un fel de veri îndepărtaţi, poate. Cele două rase duseseră o existenţă paralelă în timpul epocii glaciare, o coexistenţă dificilă, dar numai una dintre ele supravieţuise momentului când marii gheţari ce acoperiseră Europa începeau să se topească.

— Deci eşti uman, Timmie. Nu m-am îndoit, de fapt, nici o clipă de asta, (deşi se îndoise, în primele momente, lucru pentru care încă se mai simţea vinovată), dar aici scrie negru pe alb. Arăţi puţin neobişnuit, atâta tot, dar eşti la fel de uman ca şi mine, ca oricine altcineva de-aici.

Dinspre Timmie se auziră plescăituri şi murmure.

— Da. Nu-i aşa că eşti şi tu de aceeaşi părere?

Şi totuşi diferenţele, diferenţele…

Domnişoara Fellowes mânca din ochi paginile. Cum arătaseră de fapt Neandertalienii? Fuseseră controverse aprinse în această privinţă, la început, când încă nu se descoperiseră decât foarte puţine fosile, iar unul dintre primele schelete se dovedi a fi al unui bărbat ale cărui oase fuseseră deformate de osteoartrită, fapt ce condusese la crearea unei impresii eronate despre cum ar fi arătat un

Neandertalian normal. Treptat-treptat, însă, pe măsură ce ieșiseră la iveală și alte mărturii scheletice, se închegase o imagine a omului de Neandertal, general acceptată ulterior.

Fuseseră mai scunzi decât oamenii moderni – cei mai înalți dintre ei nu aveau, probabil, mai mult de un metru șaizeci înălțime – foarte îndesați, lați în umeri și cu piepturi groase, asemenea unor butoaie. Aveau fruntea teșită, proeminența arcadelor enormă și mandibulă rotunjită, în loc de bărbie. Nasul le era mare, lătăreț și plat, iar gurile le ieșeau înainte, ca niște boturi. Aveau tălpi foarte late și fără scobituri, cu degete scurte și groase. Oasele le erau masive, grele, cu articulații mari, iar mușchii, probabil, extrem de bine dezvoltați. Picioarele erau scurte în raport cu torsul, crăcănate în mod natural, genunchii permanent flectați, așa încât Neandertalienii păreau să fi mers într-un fel de târșâială.

Nu, nu erau frumoși. Cel puțin nu după standardele moderne.

Dar erau umani, indiscutabil umani. Bărbierește și tunde un Neandertalian, trage pe el o cămașă și o pereche de jeans și probabil că ar putea merge pe strada oricărui oraș din lume, fără să atragă cuiva atenția.

— Ia ascultă aici, Timmie.

Domnișoara Fellowes urmări cu degetul pe pagină și citi cu voce tare:

— „Avea creierul mare. Creierele scheletelor sunt măsurate după capacitățile craniene – adică, ce volum, în centimetri cubi, are cavitatea craniană. La *Homo sapiens* modern, capacitatea craniană obișnuită este cuprinsă între 1.400-1.560 c.c. Unii oameni au capacitatea craniană de 1.100-1.200 c.c. Media capacității craniene a unui om de Neandertal era cam de 1.600 c.c. pentru bărbați, și aproximativ 1.350 c.c. pentru femei, ceea ce reprezintă mai mult decât cifra medie pentru *Homo sapiens.*”

Domnișoara Fellowes chicoti.

— Ce zici de asta, Timmie? „Mai mult decât cifra medie

pentru *Homo sapiens*”!

Timmie îi zâmbi, ca și cum ar fi înțeles. Dar ea știa că nici nu putea fi vorba de așa ceva.

— Desigur, spuse ea, nu mărimea craniului contează, ci calitatea creierului dinăuntru. Elefanții au aproape cele mai mari cranii, care nu pot rezolva probleme de algebră – în paranteză fie spus, nici eu nu pot, care în schimb, știu să citesc o carte și să conduc mașina, și arată-mi mie un elefant care poate face lucrurile acestea!… Crezi că sunt țicnită, Timmie? De-ți vorbesc așa?

Chipul băiatului era solemn. Îi oferi câteva plescăituri.

— Dar ai nevoie de cineva cu care să vorbești. Și eu la fel. Nu vrei să vii puțin încoace?

Domnișoara Fellowes îi făcu semn să se apropie. El o privi absent și rămase pe loc.

— Vino-ncoace, Timmie. Vreau să-ți arăt ceva.

Dar el nu se clinti din loc. Era o dulce amăgire să-și imagineze că băiatul îi înțelegea vorbele. Știa însă prea bine că fantezia-i era lipsită de orice fundament.

Se duse ea la Timmie, se așeză pe jos, lângă el, și-i întinse cartea din care citea. Pe pagina stângă era o reproducere după reconstituirea făcută de un artist unui chip de Neandertalian, masiv, încărunțit, cu gura aceea tipic pronunțată, cu nas teșit și mare și o barbă încurcată și fioroasă. Stătea cu capul întins înainte. Buzele îi dezgoleau puțin dinții. Un chip sălbatic, da. De fiară, s-ar fi putut chiar zice, nu exista nicio îndoială în acest sens.

Și totuși, în ochi îi strălucea, indiscutabil, lumina vie a inteligenței. Și parcă mai era ceva acolo… ceva tragic? Suferință? Durere?

Privea în depărtare, de parcă ar fi scrutat vremurile de peste mii de ani. De parcă ar fi scrutat o lume, în care spița sa va fi dispărut, mai puțin un băiețel al cărui loc nu prea era pe acolo.

— Cum ți se pare, Timmie? Îl recunoști? Seamănă cât de cât cu ai tăi?

Timmie scoase câteva plescăituri. Aruncă o privire spre carte, aparent lipsită de curiozitate.

Domnișoara Fellowes bătu ușurel, de câteva ori, în ilustrație. Apoi îi luă mâna și i-o puse pe pagină ca să-i îndrepte atenția într-acolo.

Timmie nu înțelese. Chipul din ilustrație nu părea să-i spună absolut nimic.

Își trecu palma peste pagină, absent, indiferent, de parcă finețea ei era singurul lucru care-i atrăsese atenția la carte. Răsuci apoi în sus colțul de jos al paginii și începu, distrat, să tragă de el; foaia se desprindea de la cotor.

— Nu! strigă domnișoara Fellowes, și cu un gest reflex, rapid, îi trase mâna deoparte și i-o plesni – o plesnitură ușoară, dar, inconfundabil, o mustrare.

Timmie o fulgeră cu privirea. În ochi îi scăpăra furia. Scoase un mârâit înspăimântător, mâna îi deveni gheară și o întinse din nou spre carte.

Ea i-o smulse din față.

Băiatul se lăsă în genunchi și începu să mârâie. Un mârâit terifiant, un huruit înfundat, sinistru, ochii dați pe spate, buzele desfăcute, dinții dezgoliți într-o schimonoseală cumplită de turbare.

— O, Timmie, Timmie…

Lacrimi îi năvăliră în ochi și simți urcând în ea un val de disperare, de neputință, de groază chiar.

Să se tăvălească el pe podea și să mârâie ca o fiară sălbatică – gândi domnișoara Fellowes, înspăimântată. Să-și arate colții la ea, ca și cum ar fi vrut să se repeadă și să-i sfâșie gâtul, așa cum făcuse și cu cartea, vrând să-i rupă o pagină.

O, Timmie…

Dar pe urmă domnișoara Fellowes se strădui să-și recapete cumpătul. Nu așa trebuia să reacționeze la ieșirea necontrolată a copilului. La ce se așteptase? Avea cel mult patru ani și provenea dintr-o civilizație tribală primitivă; nu mai văzuse în viața lui o carte. Trebuia să se uite la aceasta

cu respect și venerație, iar ei să-i mulțumească politicos pentru că-i pusese la dispoziție această sursă de informații prețioasă pentru mintea lui lacomă de cunoaștere?

„Se știe, doar, că și copii din ziua de azi, de vârsta lui și provenind din medii educate rup pagini din cărți”, își aminti ea. „Și uneori, chiar mârâie, își arată colții și se uită urât când le dai peste mână că au făcut asta. Și nimeni nu-i considera animale sălbatice, doar pentru atâta lucru. Nu la vârsta asta. Și nici Timmie nu-i o fiară, e doar un băiețel, un băiețel mic și necivilizat care s-a trezit prizonier într-o lume pe care nu poate încă s-o priceapă.”

Domnișoara Fellowes puse cu grijă cărțile de la McIntyre într-unul dintre dulapurile ei. Când reveni în cameră, Timmie era iarăși liniștit și se juca, de parcă nu se întâmplase nimic.

Inima i se umplu de dragoste. Merita să-și ceară iertare de la băiat pentru că păruse, încă o dată, că-i e atât de ușor să se lepede de el. Dar la ce bun? Nu putea încă s-o înțeleagă.

Ei bine, mai exista însă o cale.

— Cred că-i timpul pentru niște terci de ovăz, Timmie. Tu nu?

CAPITOLUL ȘASE

DEZVĂLUIREA
[26]

Mai târziu, în cursul zilei, sosi doctorul McIntyre, pentru o a doua întrevedere cu Timmie.

— Vă mulțumesc pentru cărți, doctore, îi spuse domnișoara Fellowes, de cum îl văzu întrând pe ușă. Vreau să vă asigur că mi-am învățat lecția foarte conștiincios.

McIntyre zâmbi în felul acela al lui, scurt, precis, nu excesiv de călduros.

— Mă bucur că v-am putut fi cât de cât de folos, domnișoară Fellowes.

— Dar aș mai vrea să știu și alte lucruri. Adică să mai citesc, dar, de îndată ce sunteți aici, m-am gândit să vă rog…

Paleoantropologul zâmbi din nou, chiar mai puțin călduros. Părea extrem de nerăbdător să treacă la ședința de studiu cu micuțul Neandertalian și câtuși de puțin încântat să se oprească să-i răspundă unei asistente la întrebări lipsite de importanță. Dar după eșecul ultimei vizite, domnișoara Fellowes se hotărâse să nu-i mai îngăduie lui McIntyre să-l exaspereze pe Timmie până la lacrimi cu perseverența curiozității sale științifice. Ședința trebuia să decurgă lent, în ritmul impus de ea; altfel, nu va mai fi deloc. Cuvântul ei avea să fie lege; acestea fuseseră vorbele lui Hoskins, dar ea și le însușise ca fiind ale sale.

— Dacă vă pot ajuta, domnișoară Fellowes… ceva ce n-ați reușit să aflați din cărți…

— Da, problema centrală care mă preocupă de când am început să lucrez cu Timmie. Toți suntem de acord că Neandertalienii erau umani. Ceea ce vreau eu să aflu este

cât de umani erau. Cât de înrudiți sunt cu noi – unde sunt asemănările și unde sunt deosebirile. Nu mă refer în mod deosebit la diferențele fizice – acestea sunt suficient de clare și am studiat cărțile pe care mi le-ați trimis. Mă refer la diferențele culturale. La diferențele de inteligență. La elementele care determină într-adevăr *umanitatea.*

— Domnișoară Fellowes, tocmai acestea sunt lucrurile pe care vreau să le aflu venind aici. Scopul testelor la care intenționez să-l supun pe Timmie este tocmai acela de a determina…

— Înțeleg acest lucru. Dar spuneți-mi mai întâi ce se *știe* deja.

McIntyre strânse iritat din buze. Își trecu mâinile prin părul mătăsos, de un auriu strălucitor.

— Ce anume, cu precizie?

— Am aflat astăzi că cele două rase, a Neandertalienilor și a ființelor umane modeme – este corect să le spun rase? – au trăit împreună în Europa și Orientul Apropiat, timp de aproximativ o sută de mii de ani pe durata perioadei glaciare.

— „Rase” nu este tocmai cuvântul potrivit, domnișoară Fellowes. Diferite rase omenești, așa cum folosim azi acest termen, sunt mult mai înrudite între ele, decât suntem noi cu Neandertalienii. „Subspecii” ar fi mai precis când ne referim la noi și la Neandertalieni. Ei aparțineau subspeciei *Homo Sapiens neanderthalensis*, iar noi suntem catalogați ca *Homo sapiens sapiens.*

— Foarte bine. Dar au trăit împreună.

— Așa se pare, cel puțin în anumite zone, adică în cele mai calde – căci cele mai reci erau toate, probabil, la dispoziția Neandertalienilor, deoarece aceștia erau mai bine înzestrați pentru a face față condițiilor de acolo. Vorbim, bineînțeles, de populații extrem de restrânse, de grupuri foarte răzlețe. Este absolut posibil ca un anumit trib de Neandertalieni să fi trăit vreme de secole fără să fi întâlnit măcar o dată *Homo sapiens sapiens.* Pe de altă parte însă,

în unele zone ar fi putut trăi ca vecini, mai ales atunci când ultima perioadă glaciară a început să se apropie de sfârșit și strămoșii noștri au putut să-și extindă teritoriile.

— Deci nu credeți că există vreo posibilitate ca Neandertalienii să fi fost strămoșii noștri...

— A, nu! Sunt un grup separat, o ramură colaterală a propriei lor linii evolutive, cel puțin așa cred aproape toți oamenii de știință din ziua de azi. Destul de apropiați de noi, ca să se fi putut înrudi cu *Homo sapiens sapiens* – chiar avem câteva mărturii fosilice în acest sens – dar, în principal, ei au rămas solitari, și-au conservat ansamblul lor de gene, au contribuit extrem de puțin, dacă nu chiar deloc, la amestecul genetic al omului modern.

— Locuitorii desișului pădurii. Verișorii noștri de la țară.

— Nu e o descriere rea, spuse McIntyre.

— Vă mulțumesc... Și erau mai puțin inteligenți decât *Homo sapiens sapiens*?

McIntyre se arătă din nou agasat.

— Asta e ceva ce chiar nu pot să vă spun până nu mă lăsați să-i fac lui Timmie câteva teste serioase, prin care să-i probez capacitatea și abilitatea mentală de a...

— Dar care este părerea dumneavoastră în după-amiaza aceasta?

— Mai puțin inteligenți.

— Pe ce vă bazați, doctore McIntyre? Pe o prejudecată pro*-sapiens?*

Tenul palid al lui McIntyre se împurpură.

— Mi-ați cerut să-mi spun părerea înainte de a fi apucat să studiez singura probă autentică care a fost pusă vreodată la dispoziția științei. Ce altceva ar putea fi răspunsul meu decât expresia unei prejudecăți? Căci asta este prin definiție.

— Da, da, înțeleg. Dar trebuie să se bazeze pe ceva concret. Ce anume?

— Nivelul cultural Musterian – acesta este termenul nostru tehnic pentru civilizația Neandertalienilor, *Musterian*

– nu a fost foarte sofisticat și nu a arătat semne evidente de progres de-a lungul sutelor de ani cât a durat. Printre vestigiile rămase de pe urma lor, nu găsim decât unelte simple din cremene, care aproape că nu s-au modificat în decursul timpului. Pe câtă vreme *Homo sapiens* au adus constant îmbunătățiri tehnologiei lor de-a lungul paleoliticului și au continuat să facă astfel până în ziua de azi, și de aceea ei au fost cei care s-au gândit să aducă un copil din Neandertal din străfundurile timpului, și nu viceversa.

McIntyre se opri să-și tragă sufletul.

— De asemenea, nu știm să fi existat niciun fel de artă neandertaliană: nu au rămas sculpturi, picturi rupestre, nici urme de ornamentație pe care să le putem considera de natură religioasă. Presupunem că au avut un anumit tip de religie, pentru că am găsit morminte neandertaliene, și un neam care-și înhumează morții trebuie că aibă cu siguranță vreun fel de credință în viața de apoi și, implicit, în entități spirituale mai înalte. Dar acele puține vetre ale lor pe care le-am studiat nu stau mărturie decât a uneia dintre cele mai simple, mai primitive, forme de viață tribală bazată pe vânat și cules de plante. Și, după cum spuneam alaltăieri, nu suntem nici măcar pe deplin siguri că erau fiziologic apți să folosească vreun limbaj articulat. Sau că aveau capacitatea intelectuală s-o facă, chiar dacă laringele și limba lor puteau modela sunete.

Domnișoara Fellowes se simțea copleșită de mâhnire. Îi aruncă o privire lui Timmie, fericită că el nu putea înțelege nimic din ceea ce spunea McIntyre.

— Deci credeți atunci că au fost o rasă intelectual inferioară? Comparativ, adică, cu *Homo sapiens sapiens*?

— Cu siguranță așa trebuie să credem dacă ne bazăm pe ce cunoaștem până în prezent, răspunse McIntyre. Pe de altă parte însă, asta n-ar fi întru totul cinstit față de ei. Poate că Neandertalienii *n-au avut nevoie* de toate fasoanele și nimicurile culturale pe care subspecia *sapiens*

sapiens le-a considerat importante. Uneltele Musteriene, așa simple cum erau, erau perfect adecvate scopului căruia fuseseră destinate: uciderea vânatului mic, tăierea cărnii, a pieilor, doborârea copacilor, lucruri de acest gen. Și dacă Neandertalienii nu se ocupau cu pictura și sculptura, ei bine, poate că pur și simplu considerau aceste îndeletniciri ca o blasfemie. Nu putem susține contrariul. Știți și dumneavoastră că civilizații mai recente decât a lor au avut interdicții în legătură cu imaginile gravate.

— Dar chiar și așa, tot credeți că Neandertalienii au fost o rasă inferioară… O subspecie inferioară, ar trebui să spun.

— Într-adevăr. Este o prejudecată, domnișoară Fellowes, nimic altceva decât o prejudecată, și-o recunosc sincer. Sunt membru al speciei *Homo sapiens sapiens* și n-am ce face. Pot pleda în favoarea Neandertalienilor, dar cert este că, în principiu, îi consider ființe umane încete la minte și neperfectibile, care au fost întrecute și, în cele din urmă, desființate de specia noastră. A, dacă e să vorbim de superioritate *fizică,* asta e cu totul altceva. Din punctul de vedere al condițiilor de viață ale acelor timpuri, Neandertalienii pot fi considerați în mod categoric forma superioară. Însăși trăsăturile care ne fac să-i privim ca pe niște sălbăticiuni urâte reprezintă, poate, marca superiorității lor.

— Dați-mi un exemplu.

— Nasul, de pildă, spuse McIntyre.

Și arătă spre Timmie.

— Nasul lui este cu mult mai mare decât al unui copil modern.

— Da, este.

— Și unii ar putea zice că e urât, pentru că-i atât de gros, de lătăreț și de proeminent.

— Da, s-ar putea zice, conveni domnișoara Fellowes, cu răceală.

— Dar să ne gândim la clima pe care o avea de înfruntat omul din paleolitic. Aproape întreaga suprafață a Europei

era acoperită cu permafrost. Peste câmpiile centrale bătea în permanență un vânt rece și uscat. Putea ninge în orice anotimp al anului. Știți cum e când inspirați aer foarte rece. Dar unul dintre scopurile la care servește nasul omului este acela de a încălzi și umezi aerul inhalat, pe drumul spre plămâni. Cu cât e mai mare nasul, cu atât este mai eficientă capacitatea de încălzire.

— Ca un fel de radiator, vreți să spuneți?

— Exact. Întreaga structură facială a Neandertalienilor pare menită să împiedice aerul rece de a ajunge la plămâni și la creier; nu uitați că arterele care alimentează creierul cu sânge sunt localizate exact în spatele foselor nazale. Dar nasul voluminos al omului de Neandertal, orientarea lui spre înainte, sinusurile extrem de mari, diametrul mare al vaselor de sânge care irigă fața – au reprezentat toate, probabil, moduri de adaptare la ambientul glaciar, ajutându-l să suporte frigul mult mai ușor decât au făcut-o strămoșii noștri. Musculatura puternică, de asemenea, robustețea constituției…

— Așa că pretinsa înfățișare „sălbatică” a Neandertalianului nu a fost poate altceva decât rezultatul selecției naturale, o reacție evolutivă specifică la condițiile vitrege din Europa epocii glaciare cărora oamenii trebuiau să le facă față.

— Chiar așa.

— Dacă erau atât de bine înzestrați pentru supraviețuire, de ce au dispărut? O schimbare de climă a făcut ca aceste caracteristici ale lor să nu mai fie avantajoase?

McIntyre oftă din rărunchi.

— Problema extincției lor, domnișoară Fellowes, este atât de controversată, atât de viu disputată…

— Dar care este opinia *dumneavoastră?* Au fost exterminați pur și simplu, pentru că erau atât de greoi la minte cum se pare că-i considerați? Au dispărut caracteristicile genetice speciale prin înrudirea cu o altă ramură? Sau a fost o combinație de…

— Pot să vă amintesc, domnișoară Fellowes, ca am venit aici cu treabă? spuse McIntyre.

În ochi începea să i se citească exasperarea.

— Oricât de mult mi-ar plăcea să discut despre Neandertalieni cu dumneavoastră, realitatea este că avem chiar în această cameră un reprezentant autentic, în carne și oase, al speciei lor, care așteaptă să fie studiat, iar eu nu am la dispoziție decât un anumit timp pentru…

— Atunci, apucați-vă de treabă, doctore McIntyre, replică cu resemnare domnișoara Fellowes. Studiați-l pe Timmie cat poftiți. Noi doi mai putem vorbi și altădată. Dar aveți grijă să nu-l supărați, cum ați făcut ultima oara.

[27]

Sosise acum momentul primei conferințe de presă – dezvăluirea publică a lui Timmie. Domnișoara Fellowes o amânase cât de mult putuse. Dar Hoskins era insistent. Publicitatea – spunea el întruna – era esențială pentru finanțarea proiectului. Acum, când nu mai exista niciun dubiu că băiatul era într-o formă fizică bună, că, după câte se vedea, nu părea să fi contractat o infecție microbiană de secol XX, că putea face față stresului unei întâlniri cu presa, trebuia pur și simplu să se întâmple. De data aceasta, Hoskins nu avea să mai accepte un „nu” drept răspuns.

— Atunci, aș vrea să limitez expunerea publică la cinci minute, spuse ea.

— Au cerut cincisprezece.

— Puteau să ceară și o zi și jumătate, doctore Hoskins. Cinci minute consider eu maximum acceptabil.

— Zece, domnișoară Fellowes.

Chipul lui trăda hotărâre.

— Zece este limita absolută. Mai puțin, dacă băiatul dă semne de epuizare.

— Știți că va da semne de epuizare. Nu pot ca la un scâncet ușor de-al lui să-i azvârl pe reporteri afară.

— Eu nu vorbesc de un scâncet ușor, doctore. Vorbesc de isterie, de reacții psihosomatice grave și potențial periculoase la o invazie masivă în spațiul lui vital. Vă amintiți ce sălbăticie a fost în prima seară când l-ați adus aici.

— Era înspăimântat de moarte atunci.

— Și credeți că o grămadă de camere de luat vederi care i se vâră în față n-o să-l scoată iarăși din minți? Luminile incandescente? O mulțime de străini cu gura mare care-i strigă tot felul de lucruri?

— Domnișoară Fellowes…

— Oricum, câți reporteri aveți de gând să lăsați înăuntru?

Hoskins numără în gând.

— Vreo doisprezece, mai mult ca sigur.

— Trei.

— *Domnișoară Fellowes!*

— Celula Stasis este mică. Este sanctuarul lui Timmie. Dacă permiteți să fie invadat de o șleahtă întreagă de… maimuțoi…

— Sunt reporteri științifici, ca și Candide Deveney.

— Foarte bine. Trei reporteri.

— Chiar sunteți hotărâtă să-mi faceți greutăți?

— Trebuie să port de grijă unui copil. De-asta mă plătiți și chiar asta am de gând să fac. Să știți că dacă mă considerați prea dificilă, puteți să-mi dați oricând preaviz.

Cuvintele îi scăpaseră, pur și simplu. Simți o săgetare de panică Și dacă Hoskins hotăra s-o pună pe liber? S-o trimită la plimbare și să aducă în locul ei pe una dintre candidatele respinse – cu siguranță fuseseră candidate respinse – ca să aibă grijă de Timmie?

Dar ideea de a o da afară părea să-l sperie și pe Hoskins, la fel de mult ca pe ea.

— Nu vreau să fac așa ceva, domnișoară Fellowes. Știți asta foarte bine.

— Atunci, ascultați-mă. Ideea unui cartel de ziariști nu vă este străină, sper. Să-și aleagă prețioșii dumneavoastră

reporteri trei reprezentanți pe care să-i trimită înăuntru să-l inspecteze pe Timmie. Sau, mai bine, să rămână afară și eu să li-l arăt de aici. Pot împărtăși informații și celorlalți. Spuneți-le că mai mult de trei ar periclita sănătatea băiatului și echilibrul lui mintal.

— Patru, domnișoară Fellowes?

— Trei.

— Or să-mi sară în cap dacă le spun…

— Trei.

Hoskins o fixă cu privirea. Apoi izbucni în râs.

— Bine, domnișoară Fellowes. Ați câștigat. Trei reporteri. Dar îl pot vedea zece minute întregi. Am să le spun că dacă au vreo plângere de făcut să se adreseze doicii lui Timmie, nu mie.

[28]

Ceva mai târziu, își făcură apariția și domnii reporteri. Doi domni și o doamnă, mai precis; John Underhill de la Times, Stan Washington de la Globe-Net Cable News și Anne Margaret Crawford de la Reuters.

Domnișoara Fellowes stătea cu Timmie în brațe chiar în perimetrul Stasis iar el se agăța disperat de ea, în timp ce ei își instalau aparatele de filmat și-i dădeau indicații prin fereastra deschisă a celulei Stasis. Ea făcea tot ce-i stătea în putință ca să le satisfacă cererile, întorcându-l pe Timmie în toate chipurile ca ei să-i poată vedea fața și capul din diferite unghiuri.

— Este băiat sau fată? întrebă femeia de la Reuters.

— Băiat, răspunse scurt domnișoara Fellowes.

— Pare aproape uman, remarcă Underhill de la Times.

— *Este* uman.

— Mi s-a spus că este un Neandertalian. Dacă ne spuneți acum că e om…

— Vă asigur că nu este niciun fel de șmecherie la mijloc, se auzi dintr-o dată vocea lui Hoskins din spatele ei. Copilul

este un *Homo sapiens neanderthalensis* autentic.

— Și *Homo sapiens neanderthalensis* este o formă de *Homo sapiens,* replică înțepată domnișoara Fellowes. Băiatul acesta este la fel de uman ca oricare dintre noi.

— Dar cu o față de maimuță, zise Washington de la Globe-Net Cable News. Un mic maimuțoi, asta avem noi aici. Cum se poartă, soră? Ca o maimuță?

— Se poartă la fel ca orice băiețel, țipă domnișoara Fellowes, intrând cu fiecare clipă tot mai adânc în starea de apărare belicoasă.

Timmie se zvârcolea înnebunit pe umărul ei. Îl auzea scoțând plescăituri ușoare și scurte de frică.

— Nu e un pui de maimuță în nicio privință. Trăsăturile lui faciale sunt cele ale ramurii Neandertal a rasei umane. Comportamentul este acela al unui copil modern, absolut normal. Este inteligent și afectuos când nu este terifiat de o șleahtă zgomotoasă de străini, îl cheamă Timothy – Timmie pe scurt și este o imensă greșeală să-l privim ca…

— Timothy? întrebă bărbatul de la Times. Ce semnificație are acest nume?

Domnișoara Fellowes se îmbujoră.

— Nicio semnificație. Este un nume, pur și simplu.

— Care era legat la mâneca lui când a ajuns aici? întrebă Globe-Net Cable News.

— Eu i-am dat numele.

— Timmie maimuțoiul.

Cei trei reporteri râdeau. Domnișoara Fellowes simți furia urcând în ea spre un punct dincolo de care se temea că i-ar fi fost greu să și-o controleze.

— Puneți-l jos, puteți? strigă femeia de la Reuters. Să vedem cum merge.

— Copilul este prea înspăimântat ca să meargă, replică domnișoara Fellowes, întrebându-se dacă se așteptau cumva să-l vadă pe Timmie că se învârte prin cameră, târându-și încheieturile degetelor pe podea. Mult prea înspăimântat. Nu se vede? Nu e evident?

Într-adevăr, Timmie respira cu suspine din ce în ce mai adânci, adunându-și parcă, ușor-ușor, puterile, pentru o izbucnire în hohote de plâns. Și acum se porniră – țipete sfredelitoare, agonizante, împreună cu o cascadă de mârâituri și pocnituri. Și nu se mai sfârșeau. Domnișoara Fellowes îl simțea tremurând la pieptul ei. Râsetele, luminile incandescente, potopul de întrebări – băiatul era pe de-a-ntregul îngrozit.

— Domnișoară Fellowes… Domnișoară Fellowes…

— Nici o întrebare în plus! se răsti ea. Conferința de presă a luat sfârșit.

Le întoarse rapid spatele, strângându-l tare pe Timmie în brațe, și o porni spre camera interioară. În drum, trecu pe lângă Hoskins, al cărui chip era crispat de consternare, dar care încuviință cu o înclinare scurtă și încordată a capului și-i schiță o umbră de surâs aprobator.

Îi trebuiră câteva minute bune să potolească băiatul. Încetul cu încetul, încordarea îi părăsi trupșorul tremurător, iar teama i se spulberă de pe chip.

„Conferință de presă!”, gândi înciudată domnișoara Fellowes. „Pentru un copil de patru ani. Bietul băiețel nefericit! Ce-or să mai inventeze acum?”

După un timp ieși din cameră, fierbând de indignare, și închise ușa în urma ei. Cei trei reporteri erau încă acolo, înghesuindu-se în imediata apropiere a celulei Stasis. Păși dincolo de pragul câmpului și se confruntă cu ei, chiar acolo, afară.

— Nu v-a fost de-ajuns? întrebă ea. O să-mi ia o după-amiază întreagă să repar stricăciunile pe care le-ați adus liniștii copilului. De ce nu plecați?

— Mai avem doar câteva întrebări, domnișoară Fellowes. Dacă nu vă deranjează…

Femeia îi ceru sfatul din ochi lui Hoskins. El ridică din umeri și pe buze i se ivi un surâs palid, ce-o sfătuia parcă să aibă răbdare.

— Am putea ști câte ceva despre pregătirea

dumneavoastră profesională, domnișoară Fellowes? întrebă femeia de la Reuters.

Hoskins interveni rapid.

— Vă putem pune la dispoziție o copie după scrisorile de recomandare ale domnișoarei Fellowes, dacă doriți, domnișoară Crawford.

— Da, vă rog, chiar.

— Este cercetător în domeniul călătoriei temporale?

— Domnișoara Fellowes este o asistentă cu foarte multă experiență, spuse Hoskins. A fost adusă la Stasis Technologies, Ltd. special pentru a avea grijă de Timmie.

— Și ce intenționați să faceți cu... Timmie. Acum că l-ați adus în timpul nostru? întrebă reporterul de la Times.

— În ceea ce mă privește, spuse Hoskins, scopul principal al proiectului Neandertal a fost acela de a descoperi dacă putem trimite sonda temporală spre ținta relativ apropiată erei paleolitice, cu destulă precizie pentru a putea aduce un organism viu. Succesele noastre anterioare, după cum știți, au vizat o zonă-țintă aflată la milioane de ani depărtare. Acum, că am reușit la numai patruzeci de mii de ani, ne vom continua cercetările pentru îmbunătățirea fineței procedeului nostru, cu scopul de a atinge zone-țintă și mai apropiate de vremurile moderne... Dar, desigur, acum avem în mijlocul nostru și un copil din Neandertal viu, o ființă aproape umană, dacă nu cumva trebuie considerată absolut umană. Antropologii și fiziologii manifestă, după cum era de așteptat, foarte mult interes pentru el, așa că Timmie va fi subiectul unui studiu intens.

— Cât timp va rămâne aici?

— Până când vom avea nevoie mai mult de spațiu, decât de el. Destul de mult, bănuiesc.

— Puteți să-l scoateți afară pentru o transmisie subeterică, astfel încât să le oferim celor care ne privesc un spectacol adevărat? întrebă Stan Washington.

Domnișoara Fellowes își drese glasul zgomotos. Dar Hoskins era deja cu un pas înaintea ei:

— Îmi pare rău, dar copilul nu poate părăsi câmpul Stasis.

— Și, de fapt, ce este acest Stasis? întrebă domnișoara Crawford.

— Hmm, făcu Hoskins, îngăduindu-și unul dintre acele zâmbete fulger ale lui. Asta ar necesita o mulțime de explicații... mai multe, cred, decât i-ar interesa pe cititorii dumneavoastră. Dar pot să vă fac un scurt rezumat. În Stasis, timpul, așa cum îl știm noi, nu există. Acele camere se află în interiorul unei celule invizibile, care nu face parte propriu-zis din universul nostru. Este un mediu inviolabil, de Sine stătător, dacă vreți. Numai așa a putut fi smuls din timp copilul.

— O clipă numai, obiectă Underhill de la Times. De sine stătător? Inviolabil? Văd că asistenta intră și iese din cameră nestingherită.

— Oricare dintre dumneavoastră ar putea face asta, spuse degajat Hoskins. V-ați deplasa paralel cu liniile de forță temporală și nu ar avea loc nicio pierdere sau câștig de energie substanțială. Copilul, însă, a fost adus dintr-un trecut îndepărtat. A străbătut liniile de timp și a căpătat potențial temporal. Aducerea lui în univers – în universul *nostru* și în timpul nostru – ar absorbi suficientă energie cât să topească toate liniile de alimentare de aici și chiar să întrerupă curentul în întregul oraș. Când a ajuns aici, tot felul de mizerii au venit odată cu el – murdărie, crenguțe, pietricele, lucruri de genul acesta. Le-am depozitat pe toate în spatele celulei Stasis; nu am lăsat să se piardă niciun firicel de praf. Când vom avea posibilitatea, le vom trimite pe toate înapoi, de unde au venit. Dar nu ne permitem să le îndepărtăm din zona Stasis.

Reporterii își luau aferat notițe în carnetele lor. Domnișoara Fellowes bănuia că nu înțelegeau mare lucru și că, la rândul lor, erau convinși că nici publicul nu va înțelege. Dar suna științific, și asta conta.

— Veți fi disponibil deseară pentru un interviu în direct, doctore Hoskins? întrebă cel de la Globe-Net.

— Cred că s-ar putea aranja, răspunse pe dată Hoskins.

— Dar nu cu băiatul, interveni domnișoara Fellowes.

— Nu, spuse Hoskins. Nu cu băiatul. Dar aș fi bucuros să va răspund și la alte întrebări pe care ați dori să mi le puneți. Și acum, vă rog, dacă s-ar putea elibera zona…

Domnișoara Fellowes îi urmări cum plecau, fără nicio urmă de regret.

Închise ușa, auzi declicul zăvorului electronic și rămase acolo câteva clipe, meditând la toate câte se spuseseră.

Iarăși povestea cu acumularea de potențial temporal, cu fluxurile de energie, iarăși spaima de a înlătura din câmpul Stasis orice venise din trecut. Își aminti cât de tare se enervase Hoskins când profesorul Adamewski fusese prins când încerca să șterpelească un exemplar de rocă din perimetrul de cercetare și își aminti și explicațiile pe care i le dăduse el atunci. Multe dintre acestea îi deveniseră în scurt timp neclare, dar acum, odată aduse din nou în discuție, domnișoara Fellowes vedea cu o claritate formidabilă un lucru pe lângă care trecuse, fără să-i acorde prea multă atenție.

Timmie era sortit să nu vadă nicicând nimic din lumea în care fusese adus – fără înțelegerea și consimțământul său. Celula Stasis avea să-i fie întreg universul pe durata șederii sale în timpurile moderne.

Era un prizonier și așa avea să rămână. Nu prin voința arbitrară a lui Hoskins, ci datorită legilor inexorabile ale procesului prin care fusese înhățat din timpul său. Nu se punea problema că Hoskins nu *voia* să-l lase afară din celula Stasis. Hoskins nu-l *putea* lăsa.

Îi veni în minte un fragment din discuția pe care o avusese cu directorul Stasis în seara sosirii băiețelului.

Singurul lucru de ținut minte este că băiatului nu trebuie să i se îngăduiască niciodată că părăsească aceste camere. Niciodată. *Nici pentru o clipă. Sub niciun motiv. Nici ca să-și salveze viața. Nici ca să vi-o salveze pe a dumneavoastră, domnișoară Fellowes.*

Domnișoara Fellowes nu dăduse atunci prea multă atenție explicației superficiale pe care i-o oferise Hoskins. *O problemă de energie,* spusese el. *Sunt implicate legi de conservare.* Avusese atunci alte lucruri la care să se gândească, lucruri mult mai urgente. Dar acum totul îi era foarte clar. Puținele cămăruțe din câmpul Stasis aveau să rămână pentru totdeauna granițele lumii lui Timmie.

Sărmanul copil. Bietul de el.

Își dădu deodată seama că băiatul plângea și se grăbi spre dormitor să-l aline.

[29]

Hoskins tocmai se pregătea să convoace adunarea consiliului director când telefonul începu să zbârnâie. Se uită iritat la el. Ce mai era acum?

Suna și suna…

— Scuzați-mă, vă rog, spuse el, uitându-se de jur-împrejur prin încăpere.

Comută pe audio și răspunse:

— Hoskins.

— Doctore Hoskins, aici e Bruce Mannheim. De la Consiliul de Apărare al Copiilor, după cum cred că știți.

Hoskins își înăbuși un acces de tuse.

— Da, domnule Mannheim. Ce pot face pentru dumneavoastră?

— Am urmărit, bineînțeles, emisiunea dumneavoastră de aseară. Despre băiețelul de Neandertal. Fascinant, fascinant, o realizare științifică absolut incredibilă!

— Vai, vă mulțumesc. Și…

— Dar firește, situația ridică câteva probleme de ordin etic și moral, după cum cred că știți deja. Să fi smuls un copil aparținând unei civilizații necunoscute din ambientul său educativ familial, pentru a-l aduce în timpurile noastre…

Mannheim făcu o pauză.

— Cred c-ar trebui să discutăm despre lucrurile acestea, doctore Hoskins.

— Poate că da. Dar chiar în clipa asta…

— A, nu în clipa asta, zise Mannheim, evaziv. Nici nu m-am gândit la așa ceva. Vreau să vă propun să stabilim o întâlnire pentru o discuție mai pe larg despre problemele care…

— Da, spuse Hoskins, dându-și ochii peste cap. Desigur, desigur, domnule Mannheim. Dacă vă lăsați numărul de telefon la secretara mea, vă va căuta cât mai curând posibil și vom putea stabili o întrevedere.

— Foarte bine, doctore Hoskins. Vă mulțumesc foarte mult.

Hoskins lăsă receptorul jos. Se uită posac, de jur-împrejur.

— Bruce Mannheim, zise el, cu amărăciune. Faimosul apărător al copiilor. Vrea să vorbim despre băiat… Of, Dumnezeule mare! Era inevitabil, în fond, nu? Acum să vezi distracție!…

[30]

În săptămânile ce urmară, domnișoara Fellowes simți că devine o parte integrantă din Stasis Technologies, Ltd. I se puse la dispoziție un mic birou, cu numele ei înscris pe ușă, foarte aproape de casa păpușilor (cum nu încetase să numească celula Stasis în care locuia Timmie). Contractul inițial fusese rupt, și Hoskins îi oferise altul în care se prevedea o creștere substanțială a salariului. Domnișoarei Fellowes și lui Hoskins le era poate scris să se mai încontreze când și când, dar, categoric, ea îi câștigase respectul. La casa păpușilor fusese instalat tavanul pe care îl ceruse de la început; mobilierul fusese diversificat și rearanjat cu gust; se adăugase o a doua toaletă și capacități mai bune de depozitare a lucrurilor domnișoarei Fellowes.

Hoskins îi spuse că i se putea pune la dispoziție un apartament personal pe terenul companiei, în care se putea retrage, după dorință, nemaifiind obligată să facă de gardă 24 de ore pe zi. Ea îl refuză, explicând:

— Vreau să fiu în preajma lui Timmie când doarme. Se scoală plângând aproape în fiecare noapte. Pare să aibă niște vise foarte vii… terifiante, aș zice. Pot să-l liniștesc. Nu cred că altcineva ar fi în stare s-o facă.

Domnișoara Fellowes mai ieșea, când și când, din clădire, mai mult pentru că simțea că așa e bine, decât pentru că ținea neapărat. Se ducea prin oraș cu diferite treburi mărunte – să facă o depunere la bancă, poate cumpărături pentru Timmie (haine și jucării), uneori chiar să vadă câte un film. Dar se simțea în permanență neliniștită din pricina băiatului, era nerăbdătoare să se întoarcă la el. Numai Timmie conta pentru ea.

Nu-și dăduse seama cu adevărat niciodată, în anii cât lucrase la spital, cât de mult se confundase viața cu profesia, cât de slabe îi erau legăturile cu lumea din afară. Acum, când trăia efectiv în locul unde lucra, acest lucru devenise cât se poate de limpede. Nu-și dorea aproape deloc contactul cu exteriorul, nici măcar pentru a-și vedea puținele prietene, majoritatea asistente ca și ea. Îi era suficient să vorbească cu ele la telefon; nu prea îi dădea ghes dorința de a le vizita.

Într-una dintre aceste escapade în oraș, domnișoara Fellowes începu să-și dea seama cât de mult ajunsese să se obișnuiască cu Timmie. Într-o zi se pomeni fixând cu privirea un băiețel obișnuit de pe stradă și descoperi ceva bulbucat și neplăcut la vedere în fruntea lui înaltă și bombată, în bărbia pronunțată, arcadele normale și sfârcul de nas ca și inexistent. Trebui să se scuture ca să împrăștie vraja.

Așa cum ea ajunsese să-l accepte pe Timmie ca atare și să nu mai vadă nimic exagerat de ciudat și de nefiresc la el, Timmie, la rândul lui, părea să se acomodeze destul de

repede cu noua lui viață. Era mai puțin timid cu străinii; se părea că visele nu-i mai erau atât de chinuitoare ca înainte; se simțea acum atât de bine în prezența domnișoarei Fellowes, de parcă aceasta îi era mamă. Se îmbrăca și se dezbrăca singur, intrând și ieșind cu vădită plăcere din salopeta pe care o purta de obicei. Învățase să bea din pahar și să mânuiască, deși cu stângăcie, o furculiță de plastic, pentru a-și duce mâncarea la gură.

Părea chiar că se străduia să învețe să vorbească engleza.

Domnișoara Fellowes nu reușise să avanseze niciun pic în decodarea limbii de plescăituri și mormăituri a băiețelului. Deși Hoskins înregistrase într-adevăr totul și ea ascultase iar și iar benzile cu rostirea lui, nu reușea să depisteze în spatele lor niciun model verbal inteligibil. Erau doar niște plescăituri, doar niște mormăituri. Scotea anumite sunete când îi era foame, altele când era obosit și altele când era speriat. Dar, după cum remarcase Hoskins cu mult timp în urmă, chiar și câinii și pisicile emit tipuri de sunete identificabile, ca reacție la anumite situații, dar nimeni nu recunoscuse vreodată în „limba” câinilor sau pisicilor anumite „cuvinte”.

Poate că nu era ea în stare să depisteze structurile lingvistice. Poate că ele erau acolo. Continua însă să creadă că avea de-a face cu o limbă – una atât de îndepărtată ca structură de limbile moderne încât nimeni din zilele acelea n-ar fi putut să înțeleagă cum era organizată. În clipele ei de descurajare, domnișoara Fellowes se temea că Timmie avea să se dovedească incapabil să învețe o limbă adevărată – fie pentru că Neandertalezii erau prea îndepărtați pe scara evoluției umane pentru a avea capacitatea intelectuală necesară vorbirii, fie pentru că, petrecându-și anii de formare printre oameni care vorbeau limba cea mai simplă, mai primitivă, era acum mult prea târziu pentru Timmie să învețe ceva mai complex.

Citi câteva studii cu privire la copiii necivilizați – copii

care trăiseră o perioadă îndelungată în sălbăticie, practic animalizați, izolați în regiuni primitive – și află că majoritatea dintre ei nu reușiseră să-și perfecționeze iscusința de a rosti mai mult decât câteva mormăituri grosolane, după ce fuseseră descoperiți și aduși înapoi, în lumea civilizată. Se părea că stimulii necesari învățării vorbirii trebuie aplicați în primii ani de viață chiar și la cei care dețin capacitatea fiziologică și intelectuală de a vorbi; altfel, copilul nu va reuși niciodată să învețe să vorbească.

Domnișoara Fellowes își dorea cu disperare ca Timmie să-i dovedească ei – și doctorului McIntyre – că se înșelau, astfel încât nimeni să nu se mai îndoiască că era uman. Și ce altă trăsătură deosebea mai clar oamenii de animale decât capacitatea de a vorbi?

— Lapte, spuse ea, arătându-i-l. Un pahar cu lapte.

Timmie scoase niște plescăituri pe care ea le bănui ca fiind cele pentru foame.

— Da. Ți-e foame. Vrei niște lapte?

Nicio reacție.

Încercă altfel.

— Tu… Timmie. Tu… Timmie.

Îi arăta.

Băiatul se uita la degetul ei, fără un cuvânt.

— Merg.

— Mănânc.

— Râd.

— Eu… domnișoara Fellowes. Tu… Timmie.

Nimic de fiecare dată.

„Nicio speranță”, gândi domnișoara Fellowes, cu amărăciune. „Absolut niciuna”.

— Vorbesc?

— Beau?

— Mănânc?

— Râd?

— Mănânc, spuse deodată Timmie.

Domnișoara Fellowes fu atât de uluită încât aproape că

scăpă farfuria cu mâncare pe care tocmai i-o pregătise.

— Mai spune o dată!

— Mănânc.

Același sunet. Nu foarte clar. Mai degrabă un fel de „Mănân”. Nu putuse detecta consoana finală nici prima, nici a doua oară. Dar era sunetul *potrivit* în context.

Îi întinse farfuria, dar era prea sus pentru a putea ajunge la ea.

— Mănân! spuse încă o dată, mai insistent.

— Mănânci? Vrei să mănânci? întrebă ea.

— Mănâââân!

Nerăbdător de data aceasta.

— Uite, zise domnișoara Fellowes. Mănâncă, Timmie. Mănâncă! Mănâncă-ți mâncarea!

— Mănân, spuse el mulțumit, apucă furculița și se năpusti hămesit asupra farfuriei.

— A fost bun? îl întrebă ea după aceea. Ți-a plăcut mâncarea?

Dar îi cerea prea mult. Știa acest lucru, dar nu avea de gând să renunțe tocmai acum. Unde era un cuvânt, puteau fi și altele. *Trebuiau* să fie și altele.

Arătă către el.

— Timmie.

— Mmm-mmm, spuse el.

Era acela felul lui de a spune „Timmie”?

— Vrea Timmie să mai mănânce? Să mănânce?

Arătă spre el. Apoi spre gura ei și mimă gestul de a mesteca. Timmie o privea fără să zică nimic. De ce-ar fi trebuit să zică? Nu-i mai era foame.

Dar știa că e Timmie. Nu?

— Timmie, repetă ea, arătând spre el.

— Mmm-mmm, spuse băiețelul, bătându-se în piept.

Nu era nicio greșeală. O străbătu un fior amețitor de… mândrie era aceea? Bucurie? Uimire? Toate trei. Domnișoara Fellowes crezu o clipă că va izbucni în lacrimi Apoi se repezi la interfon.

— Doctore Hoskins! Vreți să veniți până aici, vă rog? Și ar fi bine să trimiteți și după doctorul McIntyre.

[31]

— Bruce Mannheim vă deranjează din nou, doctore Hoskins. Hoskins se uită la receptorul din mâna lui ca la un șarpe. Acesta era al treilea telefon de la Mannheim în mai puțin de două săptămâni. Dar încercă să pară jovial.

— Da, domnule Mannheim! E o plăcere să vă aud din nou!

— Voiam doar să vă înștiințez că am discutat rezultatele conversației foarte amiabile pe care am avut-o cu dumneavoastră săptămâna trecută cu echipa mea de consilieri.

— Da? spuse Hoskins, nu atât de jovial de astă dată.

Nu găsise ultima lor conversație atât de amiabilă pe cât susținea Mannheim că fusese. Îi păruse iscoditoare, deranjantă și, în general, revoltătoare.

— Le-am comunicat că ați răspuns întrebărilor mele preliminare foarte satisfăcător.

— Sunt bucuros să aud asta.

— Și părerea unanimă aici este aceea că deocamdată nu vom lua măsuri în privința băiatului de Neandertal; va trebui însă să urmărim îndeaproape situația până ne definitivăm cercetările asupra întregului caz. Am să vă caut din nou săptămâna viitoare cu încă o listă de întrebări la care va trebui să răspundeți. M-am gândit că vreți să știți acest lucru.

— A... da, spuse Hoskins. Vă mulțumesc foarte mult că m-ați anunțat, domnule Mannheim.

Închise ochii și se forță să respire regulat.

„Vă mulțumesc foarte mult, domnule Mannheim. Cât de drăguț sunteți că ne lăsați deocamdată să ne continuăm munca. Adică până vă definitivați cercetările asupra întregului caz. Vă mulțumesc. Foarte mult. Foarte, foarte,

foarte mult.”

[32]

Ziua în care Timmie rosti primele lui cuvinte în engleză fu nespus de minunată pentru domnișoara Fellowes. Dar curând după aceea veniră alte zile cu mult mai puțin minunate.

Problema consta în faptul că Timmie nu era doar un băiețel care întâmplător îi fusese dat în grijă. Era un exemplar științific extraordinar și oamenii de știință din întreaga lume se înghionteau pentru privilegiul de a-l studia. Doctorii Jacobs și McIntyre fuseseră doar buza valului, primele semne ale potopului ce avea să vină.

Bineînțeles, Jacobs și McIntyre continuau să fie foarte prezenți. Fuseseră destul de norocoși să fie primii care îl abordaseră pe Timmie, și încă mai aveau trecere la el, datorită statutului lor de prioritate. Erau însă conștienți că nu-l pot monopoliza. O hoardă de antropologi, fiziologi, istorici culturali și alți specialiști în zeci de alte domenii făceau coadă la ușă, așteptând să intre. Și fiecare dintre ei avea propria agendă de lucru în privința lui Timmie.

Faptul că acum Timmie vorbea engleza îi făcea și mai nerăbdători. Unii dintre ei se comportau de parcă ar fi putut să se așeze la taifas cu băiatul și să-l facă să-și depene amintirile despre viața în paleolitic.

— Ce specii de animale vâna tribul tău?

— Care erau credințele voastre religioase?

— Migrați odată cu anotimpurile?

— Erau războaie între triburi?

— Dar între subspecia voastră și altele?

Timmie era singura sursă posibilă. În mințile lor roiau întrebări la care numai el putea răspunde. Spune-ne, spune-ne, spune-ne! Vrem să știm tot ce e de știut despre neamul tău:

– structuri de rudenie

– animale totemice
– grupe lingvistice
– concepte astronomice
– abilități tehnologice

După cum era însă de așteptat, nimeni nu apuca să-i pună lui Timmie vreuna dintre aceste întrebări fascinante și importante, deoarece cunoștințele lui de engleză, deși tot mai bogate cu fiecare zi, se rezumau pe moment la propoziții de genul „Timmie mănâncă acum”, sau „Omul pleacă acum”.

În afară de aceasta, domnișoara Fellowes era singura persoană care îl putea înțelege pe Timmie fără prea mari dificultăți. Ceilalți, chiar și cei care-l vedeau pe băiat practic în fiecare zi, cu greu reușeau să atribuie un înțeles încercărilor lui bolborosite, gâtuite, de a pronunța. Speculațiile inițiale cu privire la abilitatea lingvistică a Neandertalienilor fuseseră, evident, corecte, cel puțin în parte: deși aceștia aveau, indiscutabil, capacitatea intelectuală de a vorbi și abilitatea anatomică de a produce cuvinte inteligibile, limba și laringele lor păreau incapabile să producă sunete cu acel grad de acuratețe cerut de limbile moderne. Timmie, cel puțin, nu reușea. Chiar și domnișoara Fellowes trebuia să facă mai tot timpul un efort pentru a înțelege ce voia să spună.

Era frustrant pentru toți, pentru Timmie, pentru domnișoara Fellowes și, mai ales, pentru specialiștii care erau atât de nerăbdători să-l chestioneze pe băiat. Și acest lucru nu făcea decât să adâncească dramatismul izolării lui. Chiar și acum, când începuse să învețe să comunice cu cei care îl capturaseră – „căci asta am făcut”, se tot gândea domnișoara Fellowes, „l-am capturat” – era istovitor pentru el să comunice chiar și cea mai simplă idee singurei persoane care-l putea înțelege măcar parțial.

„Cât de singur trebuie că se simte!”, își zicea domnișoara Fellowes.

„Și cât de speriat și de năucit de agitația permanentă din

jurul lui!”

Făcea tot ce-i stătea în putință să-l protejeze. Nu putea și nu voia să accepte faptul că era implicată doar într-un experiment științific. Indiscutabil, asta era: un experiment; dar se desfășura în jurul unui băiețel nefericit, și ea nu-i va lăsa să-l trateze *doar* ca pe un subiect experimental.

Fiziologii îi prescriau anumite diete. Ea îi cumpăra jucării. Ei o băteau la cap cu cereri de probe de sânge, radiografii și chiar șuvițe din părul băiatului. Ea îl învăța cântecele și poezioare pentru copii. Ei îl supuneau pe Timmie la teste exhaustive și istovitoare privind coordonarea musculară, reflexele, acuitatea vizuală și auditivă și intuiția. Domnișoara Fellowes îl consola după aceea, luându-l în brațe și mângâindu-l până când se liniștea.

Ei pretindeau din ce în ce mai mult din timpul lui.

Ea insista să se respecte cu strictețe limitele de timp ale investigațiilor zilnice. De cele mai multe ori voința ei se impunea, dar nu întotdeauna. Cercetătorii o considerau, fără îndoială, o zmeoaică, un impediment în calea științei, o femeie încăpățânată și irațională. Domnișoarei Fellowes nu-i păsa. Să creadă ce voiau; pe ea o preocupau interesele lui Timmie, nu ale lor.

Hoskins îi era aproape un aliat. Venea în vizită practic în fiecare zi. Domnișoarei Fellowes îi era clar că Hoskins profita de orice ocazie ca să se sustragă rolului, din ce în ce mai dificil, de director al companiei și că manifesta afecțiune pentru băiețelul care stârnise atâtea furori; dar ei i se părea că lui îi făcea plăcere și să stea de vorbă cu ea.

(Între timp, aflase câteva lucruri despre el. Hoskins inventase metoda de analiză a reflexiilor fasciculului de mezoni ce penetra trecutul; fusese unul dintre inventatorii metodei de generare a câmpului Stasis; purtarea lui deseori rece, extrem de aferată, reprezenta doar efortul de a-și ascunde firea afectuoasă de care ceilalți ar fi putut profita cu multă ușurință; și… o, da, *era* însurat și avea o căsnicie fericită.)

Într-una din zile, Hoskins apăru exact la timp ca s-o surprindă în toiul unei ieșiri furibunde.

Fusese o zi proastă, foarte proastă. Își făcuse apariția o nouă echipă de fiziologi din California, cu o serie întreagă de noi teste la care voiau să-l supună pe Timmie – chiar atunci, ceva în legătură cu ținuta și structura lui pelviană. Examinarea presupunea un aranjament complicat de vergele metalice reci și multe apăsări și împunsături. Timmie nu prea avea dispoziția necesară pentru a se lăsa apăsat și împuns cu vergele reci de metal. Domnișoara Fellowes, urmărind cum îl manevrau ca pe un animal de laborator, simți deodată deșteptându-se în ea dorința violentă de a ucide.

— Destul! țipă ea, în cele din urmă. Afară! Afară!

Ei o priviră ca trăsniți.

— Am spus „Afară”! Ședința s-a terminat. Băiatul este obosit, i-ați sucit picioarele și i-ați forțat spinarea. Nu vedeți că plânge? Afară! Afară!

— Dar, domnișoară Fellowes…

Femeia începu să le adune instrumentele. Ei i le înșfăcară din mâini. Domnișoara Fellowes le arătă ușa. Bombănind între ei, fiziologii se zoriră să iasă afară.

Rămase privind în urma lor, dincolo de ușa deschisă, orbită de furie, întrebându-se ce fel de intruziune intolerabilă mai urma în program: în spatele ei, Timmie plângea cu suspine. Și apoi, deodată, își dădu seama că Hoskins era acolo.

— E vreo problemă? întrebă el.

Doica îl fulgeră cu privirea.

— Eu așa aș zice.

Se întoarse spre Timmie, îi făcu semn și el veni alergând la ea, se agăță de ea, o încolăci cu picioarele îl auzi șoptind ceva, foarte încetișor, cuvinte pe care nu i le prea putea desluși. Îl strânse în brațe.

— Nu pare fericit, remarcă Hoskins, cu gravitate.

— Dumneata ai fi, în locul lui? Stau pe capul lui toată ziua

cu probele lor de sânge, cu experimentările și testele lor. Să fi văzut ce-i făceau acum – cred că voiau să afle cum îi sunt articulate picioarele în zona bazinului. Și i-au schimbat și mâncarea. Hrana sintetică pe care i-a impus-o de luni Jacobs e ceva ce n-aș da nici la porci.

— Doctor Jacobs spune că-l va întări și că-l va face să suporte mai bine…

— *Ce* să suporte? Mai multe teste?

— Nu trebuie să uitați, domnișoară Fellowes, că scopul principal al acestui experiment este acela de a afla cât mai multe despre…

— Nu uit asta, doctore, dar nici dumneata să nu uiți că ceea ce avem noi aici nu este un hamster, un cobai, nici măcar un cimpanzeu, ci o ființă umană.

— Nimeni nu contestă acest lucru, zise Hoskins. Dar…

Domnișoara Fellowes îl întrerupse din nou:

— Dar ignorați cu toții că asta este: o ființă umană, un *copil.* Presupun că îl vedeți ca pe-un fel de maimuțică în salopetă și credeți că puteți să…

— Nu-i adevărat, nu-l vedem ca…

— Ba da! Ba da! insist, doctore Hoskins. Mi-ați spus că sosirea lui Timmie v-a propulsat compania în top. Dacă sunteți cât de cât recunoscător pentru lucrul acesta, *trebuie* să-i țineți la distanță de bietul băiat măcar până va mai crește puțin ca să înțeleagă mai bine ce se cere de la el. După o întâlnire stresantă cu ei, are coșmaruri, nu poate să doarmă și uneori țipă ore în șir. Și acum vă avertizez (înălță deodată glasul cu furie): n-am să-i mai las deloc să intre aici. Deloc!

(Își dădu seama că, pe măsură ce vorbea, ridicase treptat-treptat tonul și acum țipa. Dar n-avea ce face.)

Hoskins o privea cuprins de amărăciune.

— Îmi pare rău, spuse ea, după o clipă, pe un ton mult mai potolit. N-am vrut să răcnesc în halul ăsta.

— Înțeleg că sunteți supărată și înțeleg și *de ce.*

— Vă mulțumesc.

— Doctorul Jacobs m-a asigurat că băiatul se bucură de o sănătate foarte bună și că programul de cercetări la care este supus nu-i provoacă niciun traumatism.

— Atunci ar trebui să vină să doarmă aici o noapte și poate că și-ar schimba părerea, spuse domnișoara Fellowes.

Văzu o tresărire în ochii lui Hoskins și se împurpură la față, stingherită de celălalt înțeles, neintenționat și neplauzibil al vorbelor sale.

— Să-l asculte cum plânge pe întuneric. Să vadă cum trebuie să mă duc în dormitorul lui, să-l iau în brațe și să-i cânt de somn. Nu e traumatizant, doctore Hoskins? Dacă într-adevăr nu este, asta se datorează faptului că și-a petrecut primii ani de viață în condițiile cele mai cumplite cu putință și că a reușit, cumva, să supraviețuiască. Dacă un copil poate face față unei ierni glaciare, reușește, probabil, să facă față și ședințelor de împunsături și experimente la care-l supune o șleahtă de oameni în halate albe. Dar asta nu înseamnă că-i face bine.

— Va trebui să discutăm programul de cercetare la următoarea ședință cu personalul institutului.

— Da, așa o să facem. Trebuie să reamintim tuturor că Timmie are dreptul la un tratament omenos, la un tratament omenesc.

Hoskins zâmbi. Ea îl privi întrebătoare.

— Mă gândeam cum v-ați schimbat din prima zi, când erați așa de revoltată că v-am pus în brațe un copil de Neandertal. Era cât pe ce să renunțați, vă amintiți?

— N-aș fi renunțat niciodată, spuse domnișoara Fellowes, îmblânzită.

— „Am să stau cu el… o vreme”, ați spus, Acestea au fost cuvintele dumneavoastră. Păreați de-a dreptul înnebunită. A trebuit să vă conving că urma să îngrijiți un copil și nu vreun pui de primată, al cărui loc era la grădina zoologică.

Domnișoara Fellowes își lăsă privirile în jos. Spuse încetișor:

— Cred că la prima vedere n-am prea înțeles…

Apoi, glasul i se stinse.

Se uită în jos, la Timmie, care stătea încă agățat de ea. Era mult mai liniștit acum. Îl bătu ușurel pe spate și-l trimise în camera de joacă. Când băiețelul deschise ușa, Hoskins aruncă o privire înăuntru și zâmbi scurt la vederea jucăriilor.

— Ce armată de jucării!

— Le merită, bietul băiețel. Asta-i tot ce are. Și le merită din plin pentru tot ce îndură.

— Sigur, sigur. Ar trebui chiar să-i mai luăm. Am să vă trimit un formular de necesitate. Orice credeți că i-ar plăcea să aibă…

Domnișoara Fellowes zâmbi călduros.

— Chiar îl plăceți pe Timmie, nu-i așa?

— Cum aș putea să nu-l plac? E-un flăcăiaș așa de voinic. Și e atât de curajos!

— Da. Este.

— Și așa sunteți și dumneavoastră, domnișoară Fellowes.

Ea nu știu cum să reacționeze. Se priviră o clipă, în tăcere. Hoskins părea să-și fi coborât garda; domnișoara Fellowes îi citi în ochi oboseala profundă. Zise, foarte îngrijorată:

— Arătați epuizat, doctore Hoskins.

— Chiar?

Râse, dar nu foarte convingător.

— Atunci, cred că am să fac câteva exerciții de prezență scenică.

— A apărut vreo problemă despre care ar trebui să știu și eu?

— Problemă?

Păru surprins.

— Nu, nicio problemă. Ce vă face să spuneți asta?… Am o slujbă solicitantă. Nu pentru că este atât de complexă, credeți-mă. Nu mă deranjează complexitatea. Dar nu este un lucru pe care să-l fac cu deosebită plăcere. Ce n-aș da

să mă pot întoarce iarăși la laborator!

Clătină din cap.

— Dar asta n-o să se întâmple prea curând. Am luat notă de plângerea dumneavoastră, domnișoară Fellowes. O să vedem ce putem face pentru aerisirea programului de vizite de cercetare al lui Timmie, atât cât ne putem permite, adică ținând cont de imensa importanță a informațiilor pe care le putem culege de la el. Sunt sigur că mă înțelegeți.

— Absolut, răspunse ea, pe un ton poate puțin prea sec.

CAPITOLUL PATRU INTERCALAT

CEATA RĂZBOINICILOR

Se iviseră zorile. Cerul era de un plumburiu mohorât, iar vântul puternic bătea din două direcții deodată. Se mai vedea încă un colț alb de lună, ca un pumnal de os, atârnând din cer. Bărbații din Ceata Războinicilor se pregăteau să coboare dealul povârnit, spre altarul din pietre strălucitoare, aflat pe locul în care se îngemănau cele trei râuri.

Cea Care Știe stătea deoparte și-i urmărea de la distanță, dorindu-și să fi putut coborî laolaltă cu ei.

Bărbații trebuiau să facă întotdeauna lucrurile interesante, și de fiecare dată aceeași, cei tineri și plini de vână. Bătrânii, precum Nor de Argint, Bizam Puturos și Luptă Ca Un Leu luau hotărâri și dădeau poruncile, dar cei tineri, Copacul Lupilor, Munte Spart, Ochi în Flăcări, Prinde Pasărea în Tufiș și alți trei sau patru, erau aceia care *făceau* lucrurile. Ei erau cei cu adevărat vii, gândi Cea Care Știe, invidiindu-i aprig.

Când era vânat în câmpii, ei formau Ceata Vânătorilor. Își ascuțeau vârfurile de suliță, își înfășurau în jurul gleznelor fâșii de blană de lup, pentru a căpăta iuțeală și ferocitate, și plecau să mâne în goană mamuții spre stânci, sau să încolțească vreun rinocer neajutorat și rătăcit și să-l înjunghie până cădea mort, sau să azvârle corzi-cu-pietre înspre renii agili, în speranța de a-i agăța de picioare și a-i doborî la pământ. Apoi transportau sau târau prada înapoi, în tabără, cântând și dansând triumfători, și toți le ieșeau în întâmpinare să-i laude și să le scandeze numele și li se dădea partea leului din carnea proaspăt gătită: inima, creierul, celelalte părți bune.

Și când cineva păcătuia, sau unui șef i se apropia sfârșitul și trebuia trimis pe lumea cealaltă, tinerii deveneau Ceata Ucigașilor: își puneau măștile din blană de urs, scoteau ciomagul de fildeș al morții, luau victima din văzul tribului, o duceau departe și făceau ceea ce era de făcut. Apoi reveneau solemn, mergând în șir și cântând Imnul Lumii de Dincolo, pe care numai Ucigașilor le era îngăduit să-l cânte.

Și când dușmanii pândeau prin preajmă, era timpul ca bărbații, aceiași bărbați, să se transforme în Ceata Războinicilor, să-și picteze dungi albastre peste umeri și roșii peste șale, și să-și petreacă peste umeri mantii galbene de leu. Tocmai acest lucru făceau acum și Cea Care Știe îi invidia amarnic. Bărbații stăteau goi, în cerc, râzând și glumind încordați, în timp ce bătrânul meșteșugar, Călărețul de Mamuți, termina de amestecat pigmenții. Bărbații își pictau trupurile doar cu ocazia războiului; și trecuse mult timp de la ultima ocazie de acest fel, așa că pigmenții trebuiau preparați din nou. Asta cerea timp. Dar Călărețul de Mamuți știa cum să macine pietrele și să amestece grăsimea de antilopă cu pudra, ca să se lipească de piele. Stătea turcește, aplecat asupra muncii lui, și cei din Ceata Războinicilor îl așteptau să termine.

Scosese tuburile de os în care ținea pigmenții și amesteca grăsimea cu pudra într-un bol de piatră. Acum, în sfârșit, culorile erau gata. Călărețul de Mamuți îi întinse bolul cu vopsea roșie lui Munte Spart și pe cel cu vopsea albastră, lui Căprior Tânăr, iar ceilalți se aliniară să fie pictați.

Râsetele și glumele se auzeau și mai tare. Bărbații erau înspăimântați de ceea ce avea să vină; de aceea râdeau atât de mult. Cei doi pictori foloseau pensule din coadă de vulpe și acest lucru în sine îi făcea pe războinici să râdă, pentru că pensulele gâdilau atât de tare. Dungile de la umeri erau ușor de suportat, o dungă îngustă și albastră de-a latul spatelui, una lată peste piept, apoi semnul Zeiței,

în albastru, chiar pe gât, în locul unde cartilagiul devine proeminent, și încă unul, în dreptul inimii. Pictarea părților de jos stârnea toată distracția. Mai întâi venea o dungă groasă și roșie chiar la baza pântecului, deasupra părților bărbătești, care se continua peste șale și noadă; apoi o dungă subțire de jur-împrejurul fiecărei coapse, chiar pe sub părțile bărbătești; și pe urmă, lucru ce-i făcea întotdeauna să râdă, semnul Zeiței de-a lungul falusului și încă două puncte roșii pe fiecare dintre părțile rotunde și bălăngănitoare de dedesubt. Munte Spart aplică vopseaua acolo cu foarte multă migală și bărbații se prefăcură că găseau coada de vulpe insuportabil de gâdilitoare. Sau poate că nu se prefăceau.

„Continuați”, își spuse Cea Care Știe, „pictați-mă și pe mine! Nu am părți bărbătești, dar îmi puteți trage dungi roșii peste șale și pe sfârcurile sânilor și va fi la fel de bine când va sosi ceasul bătăliei. Pentru că sunt războinic până în măduva oaselor, la fel ca oricare dintre voi! Până în măduva oaselor.”

Erau pe sfârșite deja. Toți erau vopsiți, mai puțin cei doi pictori. Acum Munte Spart aplică dungile de jos pe Căprior Tânăr, dungile de sus pe Munte Spart, apoi schimbară bolurile cu vopsea și Căprior Tânăr puse roșul pe Munte Spart, iar Munte Spart puse albastrul pe Căprior Tânăr. Își legară cu toții brâiele peste mijloc și mantiile de leu peste umeri, își puseră sulițele și fură gata de război.

Sau aproape gata. Femeia Zeiței trebuia mai întâi să-i binecuvânteze cu ruga de război, în fața celor trei cranii de urs. Dar, chiar în clipa aceea, Cea Care Știe le văzu pe cele două preotese mai tinere aranjând craniile de-a latul drumului, iar pe Femeia Zeiței punându-și straiele speciale pe care trebuia să le poarte când dădea binecuvântarea de război.

Cea Care Știe privi în josul dealului, spre altarul de pietre strălucitoare aflat pe locurile unde se întâlneau râurile. Nu era nimeni acolo.

Toate pregătirile ar fi fost de prisos dacă Ceilalți o porniseră în altă parte. Femeia Zeiței îi înștiințase că urmele de Ceilalți din jurul altarului erau proaspete; dar ce știa Femeia Zeiței? Ea nu era vânător. Urmele pe care le văzuse puteau fi vechi de trei zile. Ceilalți ar fi putut fi deja departe.

Nu trebuiau decât să coboare repede la altar și să îndeplinească riturile pe care Nor de Argint părea să le considere necesare; și apoi, Oamenii puteau să se întoarcă iar în est să scape de locul acela și s-o pornească spre ținuturile întinse, reci și pustii, unde rareori călca picior de Celălalt – și să-și vadă de viața lor. Dacă, în realitate, nu era nevoie să-i trimită mai întâi pe războinici acolo, jos, ca să adulmece teritoriul, să se asigure că niciun Celălalt nu dădea târcoale altarului, atunci Nor de Argint pierdea timp prețios. Anul se scurgea. Zilele erau mai scurte acum. Curând, avea să ningă zi de zi. Oamenii trebuiau să termine repede ceea ce aveau de făcut acolo și să găsească un loc sigur unde să se poată așeza pentru lunile grele ce se apropiau.

Era însă foarte probabil ca Femeia Zeiței să fi avut dreptate, și Ceilalți să fie într-adevăr undeva pe-aproape. Atunci avea să fie război și bărbații urmau să moară; și poate nu numai bărbații.

Ține Trecutul se apropie de ea pe la spate și-i vorbi practic în ureche:

— Zeița este foarte aspră cu noi în ultima vreme. Am venit aici să ne închinăm Ei, iar Ea ne ia mai întâi băiețelul, apoi ne aduce chiar în mijlocul Celorlalți.

Cea Care Știe ridică din umeri.

— Eu nu văd nici un Celălalt. Suntem aici de două zile și nimeni n-a văzut vreun Celălalt.

— Dar sunt acolo. Ne așteaptă, ascunși prin vale, gata de atac. Știu asta.

— De unde știi?

— Am visat, spuse Ține Trecutul. Erau invizibili, ca niște

arătări de ceață, apoi s-au materializat pe jumătate, ca niște umbre, au țâșnit din pământ și au început să ne ucidă.

Cea Care Știe râse aspru:

— Alt vis urât.

— Altul?

— Acum două nopți, Nor de Argint a visat că era iar copil, că a intrat în mare și, după ce a ieșit, a început să îmbătrânească, tot mai bătrân cu fiecare pas pe care-l făcea, până ce, în câteva clipe, s-a veștejit, s-a gârbovit și s-a vlăguit de tot. Un vis al morții, asta a fost. Și acum tu visezi că Ceilalți ne așteaptă la altar.

Ține Trecutul încuviință.

— Și Zeița l-a luat pe Chip de Fulger, fără să ne arate niciun semn de mulțumire în schimb. Cred că ar trebui să plecăm de aici fără să mai parcurgem niciun ritual la altarul de-acolo, de jos.

— Dar Nor de Argint spune că trebuie.

— Nor de Argint e tot mai timid și mai moale cu vârsta, spuse Ține Trecutul.

Cea Care Știe se întoarse furioasă către cronicar.

— Ți-ar plăcea să fii șef în locul lui?

— Mie? zâmbi Ține Trecutul. Nu mie, Cea Care Știe. Pe mine nu mă interesează rolul de șef. Dacă există vreo femeie care-și dorește în adâncul sufletului să fie căpetenie, cred că tu ești aceea, Cea Care Știe. Pe mine nu mă încântă asemenea poveri… Chiar și așa, aș crede că a sosit timpul ca Nor de Argint să-și lase jos toiagul, șapca și mantia.

— Nu.

— E bătrân și-i scad puterile. Îi poți citi în ochi osteneala.

— E puternic și înțelept, spuse Cea Care Știe, fără prea multă convingere.

— Știi că spui ceva care nu este adevărat.

— Nu este adevărat, Ține Trecutul? Nu este adevărat?

— Potolește-te, femeie. Dacă dai în mine, te arunc de pe deal.

— M-ai făcut mincinoasă.
— Ţi-am spus că zici ceva care nu este adevărat.
— E acelaşi lucru.
— Un mincinos care se minte chiar şi pe el nu este un mincinos adevărat, ci un nebun. Ştii ca şi mine, ca şi Femeia Zeiţei, că Nor de Argint nu mai e potrivit să ne fie şef. Fiecare dintre noi a gândit-o şi a spus-o în felul ei… Şi când bărbaţii vor începe şi ei să-şi dea seama de acest lucru, Ceata Ucigaşilor va trebui să-şi îndeplinească menirea.
— Poate că da, spuse tulburată Cea Care Ştie.
— Atunci, de ce-l aperi?
— Îmi pare rău pentru el. Nu vreau să moară.
— Ce gingaş din partea ta. Dar şeful ştie cum se fac aceste lucruri. Îţi aminteşti de timpurile când era şef Zăpadă Neagră şi a căzut bolnav la fiere şi nimic nu l-a putut vindeca şi s-a ridicat în picioare în faţa noastră, a tuturora, şi ne-a spus că i-a sosit timpul? A şovăit vreo clipă? La fel a făcut înaintea lui Copac Înalt, tatăl lui Nor de Argint, pe când eram copil. Tu nu te născuseşi pe-atunci. Copac Înalt fusese un mare şef, dar într-o zi a spus: „Sunt prea bătrân, nu vă mai pot fi şef” şi la căderea nopţii a murit. Aşa cum trebuie să se întâmple şi lui Nor de Argint.
— Nu încă. Nu încă.
— Chiar dacă ne conduce la dezastru? întrebă rece Ţine Trecutul. Ceea ce poate că face chiar acum. A fost o greşeală să venim aici; înţeleg asta abia acum. De ce-l aperi cu atâta îndârjire? Nu înseamnă nimic pentru tine. Credeam că nici măcar nu-l placi.
— Dacă moare Nor de Argint, cine crezi că va veni şef în locul lui?
— Bănuiesc că Ochi în Flăcări.
— Exact! Ochi în Flăcări!
Cea Care Ştie rânji răzbunător.
— Îţi spun, Ţine Trecutul, aş prefera să rămân cu Nor de Argint, aşa bătrân şi neajutorat cum este, şi să mor sub

sulițele Celorlalți, decât să trebuiască să trăiesc încă zece ani cu Ochi în Flăcări ca șef al tribului.

— Aha! făcu Ține Trecutul. Acum înțeleg. Îți pui resentimentele tale meschine înaintea bunului simț – înaintea vieții înseși, Cea Care Știe. Ce penibilă ești! Ce stupidă!

— Până la urmă o să mă faci să te lovesc.

— Dar nu pricepi...

— Nu, spuse Cea Care Știe. Nu, nu pricep nimic... Dar ajunge cu asta. Uite, uite-acolo, jos!

Cât stătuseră de vorbă cele două femei, preoteasa își dăduse binecuvântarea bărbaților din Ceata Războinicilor și aceștia, pictați și echipați cum se cuvine, coborâseră dealul ca să ocupe poziții în jurul altarului. Acum stăteau în fața lui, umăr lângă umăr, agitându-și amenințător sulițele și fulgerând provocator cu privirea în toate părțile.

Și iată-i pe Ceilalți, materializându-se de nicăieri, ca arătările de ceață ce prinseseră contur în visul lui Ține Trecutul.

Dincotro veniseră? Stătuseră probabil ghemuiți în tufișurile dese de pe malul unuia dintre cele trei râuri, jos, foarte jos, ca să nu poată fi văzuți, ascunzându-se, poate, în vreun fel magic, astfel încât să pară ei înșiși tufișuri, până când venise timpul să iasă la lumină.

Erau vreo opt-zece. Nu. Mai mult de zece. Cea Care Știe încercă să-i numere, dar își folosi ambele mâini și tot nu isprăvise de numărat. Puteau fi cel puțin încă o mână întreagă, în timp ce Ceata Războinicilor număra doar nouă luptători.

Avea să fie un masacru. Nor de Argint trimisese toți tinerii din trib la moarte.

— Ce hidoși sunt! șopti aspru Ține Trecutul, prinzându-se de antebrațul Celei Care Știe cu atâta putere, încât pe aceasta o duru. Ca niște monștri! Ca niște arătări de coșmar! În visul meu nu erau nici pe departe atât de dezgustători.

— Arată ca ei înșiși și-atât, zise Cea Care Știe. Așa sunt Ceilalți.

— Tu i-ai mai văzut înainte. Eu nu. Puah, ce fețe plate au! Și ce gâturi subțiri! Și mâinile, și picioarele… așa de lungi. Parcă-s picioare de păianjen!

— Da. Ca de păianjen.

— Privește. Privește.

Tot tribul se strângea acum în jurul micuțului dâmb de unde se vedea altarul celor trei râuri. Toate privirile erau îndreptate în jos. Cea Care Știe auzi în apropiere răsuflarea aspră, gâfâită, a lui Nor de Argint. Un copil plângea. Și câteva mame păreau să plângă.

Acolo, jos, se petrecea ceva straniu. Era aproape ca un dans.

Bărbații din Ceata Războinicilor continuau să stea umăr lângă umăr, în linie dreaptă, în fața altarului. Păreau tulburați, dar rămâneau pe poziții, oricât de dornici ar fi fost în sinea lor să o zbughească la fugă.

Ceilalți formaseră un șir în fața lor, la vreo douăzeci de pași. Stăteau și ei umăr lângă umăr, ciudați, cu fețe plate, ținând în mâini sulițe lungi.

Dar nu avea loc niciun atac.

Cele două cete de războinici stăteau pur și simplu pe loc, măsurându-se amenințător pe deasupra pământului care-i separa. Niciunul nu se clintea din loc. Bărbații păreau că nici nu mai respiră. Erau împietriți ca stâncile. Puteau fi oare Ceilalți la fel de înspăimântători cum trebuie că erau războinicii Oamenilor? Se știa despre Ceilalți că sunt niște ucigași atât de nemiloși! Și îi întreceau ca număr pe cei din Ceata Războinicilor cu cel puțin o mână. Dar nu se întâmpla nimic. Nimeni nu era dispus să facă vreo mișcare.

Ochi în Flăcări fu primul care încercă să spargă gheața. Făcu un pas înainte. O clipă mai târziu, toți războinicii din Ceată făcură și ei un pas înainte.

Ochi în Flăcări își clătină sulița amenințător, aruncă fulgere din priviri către Ceilalți și scoase un sunet lung și

grav care reverberă până sus, la privitorii de pe deal:

— Hooo.

Ceilalți schimbară între ei priviri nedumerite. Păreau derutați, șovăitori, îngrijorați.

Unul dintre ai lor făcu și el un pas înainte; linia lui de războinici îl urmă. Își agită și el sulița:

— Hooooo.

— Hoooooo.

— Hooooooo.

Cea Care Știe și Ține Trecutul se priviră uimite. Și unii, și alții nu făceau acolo jos decât să scoată sunete prostești. Așa trebuia să înceapă o luptă? Poate că da; Cea Care Știe nu avea de unde să știe. Dar dacă într-adevăr așa era, era un mod stupid de-a începe.

Poate că nici bărbații de acolo nu știau prea bine ce au de făcut. Războinicii aceia, își dădu seama deodată Cea Care Știe, nu luptaseră niciodată împotriva Celorlalți, nici măcar nu-i întâlniseră până în clipa aceea. Ea era singura din trib care-i mai văzuse: atunci, pe vremuri când îl întâlnise pe acel Celălalt solitar, la iazul înghețat. Și atunci, Celălalt se întorsese și fugise de ea.

Și acum, acești Ceilalți nu făceau decât să stea pe loc îngrijorați și să maimuțărească sunetele prostești pe care le scoteau cei din Ceata Războinicilor, deși Ceilalți îi întreceau ca număr pe aceștia din urmă și păreau să aibă arme mai bune.

De ce? Erau oare mult temuții Ceilalți un neam de lași?

— Hooooo.

— Hooooo.

— Hooooo.

— Hooooo.

— Ascultă-i, spuse Cea Care Știe, chicotind. Fac ca bufnițele.

Chiar în clipa aceea, jos se produse mișcare. Întreaga linie de bărbați din Ceata Războinicilor se roti infim de puțin, așa încât acum formau un unghi foarte ascuțit cu

hotarul altarului. La rândul lor, Ceilalți se rotiră și ei cu același unghi, continuând să rămână în formație, față-n față cu Oamenii.

Huhuiră din nou. Cele două linii se mai mișcară puțin, fără să se deplaseze, de fapt, în nicio direcție. Apoi se retraseră. Sulițele fură ridicate și agitate, dar nu aruncate.

— Se tem unii de alții! constată uluită Ține Trecutul.

— Hoooo.

— Hoooo.

— Ar fi de-ajuns doar să ne dăm la ei, mormăi Cea Care Știe. S-ar întoarce și-ar fugi într-o clipă.

— Hoo-ho.

— Hoo-ho.

— Ca bufnițele, zise Ține Trecutul.

Era înnebunitor. Pasul acela putea dura la nesfârșit. Cea Care Știe nu mai era în stare să suporte. Se apropie de locul unde ședea Călărețul de Mamuți, cu cele două boluri de vopsea în fața lui, și-și scoase veșmintele. Călărețul de Mamuți o privi încurcat.

— Dă-mi vopseaua, spuse Cea Care Știe.

— Dar nu poți…

— Ba pot.

Se aplecă și înșfăcă iute bolul cu pigment albastru și se împroșcă neglijent pe fiecare dintre sâni. Apoi luă vopseaua roșie și își trasă un triunghi pe burtă, trecând peste baza pântecului și peste coapse și încă o împroșcătură pe părul negru din față. Toți se holbau la ea acum. Nu se osteni să-l roage pe Călărețul de Mamuți să-i tragă dungi de vopsea pe spate; se îndoia că ar fi vrut s-o facă și nu avea chef să-și piardă timpul parlamentând cu el. Nu conta. N-avea de gând să întoarcă spatele nici unuia dintre dușmanii de acolo de jos.

„Ceilalți!”, gândi ea, înverșunată. „Toți niște lași!”

Nor de Argint se îndrepta spre ea, încetișor, protejându-și piciorul bolnav:

— Ce faci, Cea Care Știe?

— Mă pregătesc să lupt în locul vostru, spuse ea.

Își trase la loc veșmântul și o porni în jos, pe deal, către altarul din pietre strălucitoare.

CAPITOLUL ȘAPTE

ÎNFRUNTAREA
[33]

— Jerry, mai pune o dată, te rog, convorbirea cu nenorocitul ăla, spuse Sam Aickman.

Hoskins strecură cubul magnetic cu înregistrarea în fanta de acces. Pe ecranul din fața camerei de consiliu apăru chipul lui Mannheim. Exact așa cum apăruse pe ecranul telefonului personal al lui Hoskins, în timpul convorbirii. În colțul din dreapta jos al monitorului începu să pâlpâie insistent o rozetă verde, indicând faptul că dialogul fusese înregistrat cu cunoștința și permisiunea celui care telefonase.

Mannheim era un bărbat tânăr, cu cârlionți scurți și deși de păr roșu, cu o față plină și un ten roșcovan și sănătos. Deși barba nu mai era la modă de câțiva ani, nemaipurtând-o decât cei ori foarte tineri, ori foarte bătrâni, Mannheim avea o țăcălie scurtă și bine îngrijită și o mustăcioară stufoasă.

Bine-cunoscutul apărător al drepturilor copiilor părea foarte sincer, foarte serios și foarte solemn.

Lui Hoskins îi părea și foarte enervant.

— Adevărul este, doctore Hoskins – spunea Mannheim pe ecran – că ultima noastră discuție nu a fost deloc rodnică și nu mă mai pot mulțumi doar cu asigurările dumneavoastră că băiatul e ținut în condiții acceptabile.

— De ce? întrebă Hoskins cel de pe ecran. Cuvintele mele au devenit brusc nedemne de încredere?

— Nu despre asta e vorba, doctore. Nu avem niciun motiv să ne îndoim de dumneavoastră. Dar, pe de altă parte, nici nu putem s-o luăm ca atare, și câțiva dintre

consilierii mei au început să creadă că m-am arătat prea dispus până acum să accept propriile dumneavoastră considerații privind situația băiatului. Realitatea este că n-a avut loc nicio inspecție la fața locului.

— Vorbiți despre copil de parcă ar fi vreo armă secretă, domnule Mannheim.

Mannheim surâse, dar ochii lui de un cenușiu pal nu lăsau să se vadă prea multă voioșie.

— Vă rog să-mi înțelegeți poziția. Sunt supus unor presiuni considerabile din partea segmentului de opinie publică pe care-l reprezint, doctore Hoskins. În ciuda tuturor declarațiilor pe care le-ați făcut în mass-media, mulți oameni continuă să creadă că un copil care a fost adus aici așa cum a fost adus acesta și este ținut în ceea ce am putea numi detenție solitară pe o perioadă nedeterminată de timp este un copil supus la un tratament crud și inuman.

— Am mai discutat de câteva ori aceste probleme, spuse Hoskins. Copilul primește cea mai bună îngrijire cu putință, și știți asta. Se află sub supravegherea unei doici, zi și noapte, i se fac controale medicale zilnice și primește o alimentație perfect dozată care a făcut deja minuni pentru condiția lui fizică. Am fi nebuni să facem altfel, și oricum am fi noi, nebuni nu suntem.

— Vă asigur că mi-ați mai spus toate acestea. Dar totuși, nu îngăduiți o confirmare exterioară a lucrurilor pe care le susțineți. Și scrisorile și telefoanele pe care le primesc zilnic – protestele, presiunile din partea unor cetățeni îngrijorați…

— Dacă sunteți supus unor presiuni, domnule Mannheim, spuse Hoskins fără reținere, aș putea să vă sugerez că asta se datorează faptului că inițial dumneavoastră ați incitat spiritele și acum proprii dumneavoastră oameni vă pun pe jăraticul focului pe care singur ați hotărât să-l aprindeți.

— Zi-i așa că zici bine, Jerry băiete! spuse revizorul Charlie McDermott.

— Mie mi se pare puțin cam dur, spuse Ned Cassiday.

Era juristul-șef; meseria lui îl obliga să exagereze cu prudența.

Pe ecran se derula în continuare înregistrarea convorbirii.

— … hodoronc-tronc, doctore Hoskins. Aici trebuie să avem tot timpul în vedere problema de bază, și anume că un copil a fost smuls din casa sa, de lângă părinții lui…

— Un copil de Neandertal, domnule Mannheim. Neandertalienii constituiau o formă de umanitate primitivă, sălbatică, nomadă. Încă nu se știe dacă aveau sau nu case în adevăratul sens al cuvântului, nici măcar dacă înțelegeau conceptul de relație părinte-copil, așa cum îl înțelegem noi. Credem că l-am scos dintr-o existență absolut animalică, ostilă, mizerabilă, ceea ce aș spune că este mult mai aproape de adevăr decât părerea dumneavoastră cum că l-am fi smuls cu brutalitate dintr-un pleistocen idilic precum imaginile din micuțele felicitări de Crăciun descriind viața de familie.

— Cu alte cuvinte, spuneți deci că Neandertalienii nu erau altceva decât niște animale? întrebă Mannheim. Că acest copil pe care l-ați adus din pleistocen este, de fapt, un fel de maimuță bipedă?

— Bineînțeles că nu. Nu încercăm să susținem așa ceva. Neandertalienii erau primitivi, dar, indiscutabil, umani.

— …Pentru că dacă aveți de gând să pretindeți că acel captiv al dumneavoastră nu are drepturi umane pentru că nu este om, doctore Hoskins, atunci mă văd obligat să vă aduc aminte că oamenii de știință sunt în unanimitate de acord că *Homo neanderthalensis* este pur și simplu o subspecie a rasei noastre, *Homo sapiens,* și ca atare…

— Cristoase Atoatepătimitor, chiar nu mă ascultați deloc? izbucni Hoskins Tocmai vă spuneam că suntem de acord cu faptul că Timmie este uman.

— Timmie? întrebă Mannheim.

— Da, copilului i se spune Timmie pe-aici. S-a menționat în toate buletinele informative.

De pe margine, se auzi în surdină glasul lui Ned

Cassiday:

— Ceea ce a fost, probabil, o greșeală. Îl identifică prea mult cu copilul *per se.* Le dai nume, îi faci să pară prea adevărați în ochii opiniei publice și pe urmă, dacă apar cumva neplăceri…

— Copilul *este adevărat,* Ned. Și nu vom avea niciun fel de neplăceri.

Pe ecran, Mannheim spunea:

— Foarte bine, doctore. Suntem amândoi de acord că avem de-a face cu un copil. Părerile noastre coincid în mare și în privința unui alt punct esențial care, după cum vă spuneam mai adineauri, este acela că ați luat în custodie acest copil prin decizia dumneavoastră unilaterală și că, legal, nu aveți niciun drept asupra lui. Esențialmente l-ați *răpit,* pot afirma cu destulă precizie.

— Niciun drept legal? Ce legalitate? Unde? Spuneți-mi ce legi am încălcat. Arătați-mi tribunalul din pleistocen unde pot fi chemat în instanță.

— Faptul că oamenii din pleistocen nu au tribunale nu înseamnă că nu au nici drepturi, spuse blând Mannheim. Observați că folosesc timpul prezent când mă refer la această specie dispărută. Acum, când călătoria în timp a devenit o realitate palpabilă, *totul* este la timpul prezent. Dacă suntem capabili să ne amestecăm în viețile oamenilor care au trăit cu 40.000 de ani în urmă, atunci suntem obligați să extindem asupra lor eticheta și drepturile omenești pe care le considerăm inalienabile în societatea noastră, în mod sigur nu o să încercați să-mi spuneți că Stasis Technologies, Ltd. ar avea dreptul să-și trimită sonda temporală în vreun sătuc contemporan din Brazilia, Zair sau Indonezia și să înșface un copil de-acolo, la nimereală, numai de dragul…

— Acesta este un experiment unic, de o imensă importanță științifică, domnule Mannheim! izbucni Hoskins.

— Acum cred că dumneavoastră nu sunteți atent la ce spun, doctore Hoskins. Nu discut mobilul, ci doar

legalitatea. Chiar și de dragul științei, v-ați simți îndreptățit să tăbărâți asupra unui copil oarecare în satul lui natal dintr-o civilizație tribală actuală și să-l aduceți aici pentru a fi studiat de antropologi, trecând peste sentimentele părinților săi, ai altor tutori ai lui?

— Evident că nu.

— Dar civilizațiile tribale ale trecutului sunt un vânat legal, nu-i așa?

— Nu există nicio analogie, spuse Hoskins. Trecutul este o carte închisă. Copilul aflat acum în custodia noastră *este mort* de 40.000 de ani, domnule Mannheim.

Ned Cassiday icni și începu să clatine violent din cap. Pe Hoskins îl străfulgeră gândul că acolo, juristul vedea probabil implicații juridice neașteptate și îngrijorătoare, cărora li se deschisese ușa prin afirmația lui.

— Înțeleg, spuse Mannheim. Copilul este mort, dar se află zi și noapte în îngrijirea unei doici. Fiți serios, doctore Hoskins. Raționamentul dumneavoastră este absurd. În secolul călătoriilor temporale, vechea distincție între „mort” și „viu” nu mai are aceeași justificare. Ați deschis cartea închisă de care tocmai vorbeați, și nu puteți s-o închideți la loc, pur și simplu, pentru că așa vă convine. Vă place sau nu, trăim într-o epocă a paradoxurilor. Copilul este la fel de viu ca oricare dintre noi doi, acum că l-ați adus din timpul lui într-al nostru și amândoi suntem de acord că este îndreptățit să se bucure de aceleași drepturi pe care le are orice alt copil. Și acest lucru ne trimite înapoi la chestiunea privind îngrijirea pe care o primește aici, când se află printre noi. Spuneți-i victima unei răpiri, spuneți-i subiectul unui experiment științific unic, spuneți-i musafir fără voia lui în epoca noastră – dați lucrurilor orice întorsătură semantică vreți, ceea ce contează cu adevărat este faptul că ați îndepărtat arbitrar un copil din mediul lui natural, fără consimțământul cuiva implicat în viața lui, și că-l țineți închis într-un fel de celulă. Chiar trebuie să ne învârtim în jurul cozii? Nu dezbatem aici decât o singură chestiune. Și

știți care anume. Reprezint un segment important de opinie publică și mi s-a cerut să mă asigur că acestui copil nefericit i se respectă drepturile, așa cum se cuvine.

— Obiectez împotriva cuvântului „nefericit” pe care l-ați folosit. Am precizat în nenumărate rânduri că acest copil…

— Foarte bine. Retrag cuvântul, dacă vă deranjează atât de tare. Dar restul afirmației mele rămâne.

— Ce anume vreți de la noi, domnule Mannheim? întrebă Hoskins, fără să încerce să-și ascundă nerăbdarea crescândă.

— V-am spus. O inspecție la fața locului, ca să putem vedea cu ochii noștri starea și atitudinea băiatului.

Hoskins cel de pe ecran închise ochii o clipă.

— Sunteți foarte insistent, știați asta? N-o să fiți mulțumit decât dacă veniți aici în persoană să verificați cum stau lucrurile?

— Cunoașteți deja răspunsul.

— Atunci va trebui să vă mai caut, domnule Mannheim. Până acum nu am permis decât anchetatorilor științifici calificați să-l vadă pe Timmie și nu sunt convins că dumneavoastră faceți parte din această categorie. Va trebui să convoc o întâlnire cu echipa *mea* de consilieri ca să discutăm această problemă. Vă mulțumesc foarte mult pentru telefon, domnule Mannheim. A fost o plăcere să vorbesc cu dumneavoastră.

Monitorul se întunecă.

Hoskins se uită de jur-împrejur în încăpere.

— Ei? Asta e. Ați văzut cum stau lucrurile. Parcă-i un buldog care și-a înfipt colții în manșeta de la pantalonii mei. N-o să-mi dea drumul oricât aș încerca să mă scutur de el.

— Și dacă totuși reușești să te scuturi de el, o să se repeadă iar la tine și de data asta poți să fii sigur c-o să-și înfigă colții în piciorul tău, Jerry, nu numai în manșeta pantalonilor.

— Ce vrei să spui, Ned?

— Că ar trebui să-l lăsăm să-și facă inspecția la fața

locului. Ca semn de bunăvoință.

— Asta este opinia ta juridică?

Cassiday încuviință.

— Îl obstrucționezi pe individul ăsta de săptămâni întregi, așa-i? El te sună, tu-l duci cu vorba, el iar sună, tu mai găsești un mod de a-i para argumentele și figura se repetă iar și iar... Nu poți s-o ții așa la nesfârșit. E la fel de încăpățânat ca și tine, singura diferență fiind aceea că, în cazul lui, încăpățânarea seamănă a devoțiune pentru o cauză dreaptă, iar în cazul tău, a obstrucționism intenționat... E prima oară când cere efectiv să ne treacă pragul, nu-i așa?

— Da, răspunse Hoskins.

— Vezi? Poate veni tot timpul cu alte și alte manevre. Și pe aceasta n-o s-o poți contracara cu noi declarații de presă și un alt interviu cu Candide Deveney pe subeteric. Mannheim își va face neîntârziat publică părerea că aici se petrec lucruri necurate, că avem ceva îngrozitor de ascuns.. Lasă-l să vină să vadă băiatul. Asta ar putea să-i închidă gura o bucată bună de timp. Suficient pentru noi ca să încheiem lucrările la acest proiect.

Sam Aickman clătină din cap.

— Nu cred că există vreun motiv pe lumea asta care să ne facă să ne dăm bătuți în fața pacostei ăsteia de Mannheim, Ned. Dacă l-am ține pe puști legat într-o debara, poate... sau dacă ar fi o mână prăpădită de oase cu bube și scorbut care urlă ca-n gură de șarpe zi și noapte... dar puștiul e înfloritor, după câte spune Jerry. S-a îngrășat puțin, aud chiar că învață să vorbească ceva engleză... nu i-a mers niciodată așa de bine și asta ar trebui să-i fie evident chiar și lui Bruce Mannheim.

— Exact, spuse Cassiday. Nu avem *nimic* de ascuns. Așa că de ce să-i dăm lui Mannheim prilejul să facă să pară că am avea?

— Bine spus, zise Hoskins.

Se uită de jur-împrejur la cei prezenți în încăpere.

— Aș vrea să vă aud părerea. Îl invităm pe Mannheim să-l vadă pe Timmie sau nu?

— Eu zic să-l ia dracu, spuse Sam Aickman. Nu e decât o năpastă. Nu văd de ce să-i facem jocul.

— Eu sunt de partea lui Ned Cassiday, spuse Frank Burton. Să-l chemăm aici și să terminăm odată cu toată povestea asta.

— E riscant, comentă Charlie McDermott. Odată venit aici nu se știe ce pretenții o să mai ridice. Cum spune și Ned, apare de fiecare dată cu altă manevră. N-o să ni-l luăm de pe cap dacă-l lăsăm să vină aici, ba dimpotrivă, asta ar putea să ne înrăutățească situația. Eu spun nu.

— Dar tu, Elena? întrebă Hoskins, întorcându-se către Elena Saddler, șefa departamentului „Achiziționare Echipamente”.

— Eu sunt pentru a-l lăsa să vină. Așa cum spune și Ned, nu avem nimic de ascuns. N-are rost să-l mai lăsăm pe omul ăsta să ne perpelească, așa cum a făcut până acum. Odată venit aici, va fi doar cuvântul lui împotriva cuvântului nostru, iar noi avem imaginile televizate cu Timmie care să arate lumii că noi avem dreptate și el nu.

Hoskins încuviință posomorât.

— Doi pentru, doi împotrivă. Deci va trebui să dau eu votul hotărâtor… OK. Așa să fie. Îi spun lui Mannheim că poate veni.

— Jerry, ești sigur că vrei… vorbi Sam Aickman.

— Da, spuse Hoskins. Nu-l plac mai mult ca tine, Sam. Și nici n-am chef să-l văd dând târcoale pe-aici nici două minute. E o pacoste, așa cum zici tu. Și tocmai pentru că este o asemenea pacoste, am ajuns să cred că ar fi mai indicat să-i facem jocul. Să-l vadă pe Timmie, prosper și înfloritor. S-o cunoască pe domnișoara Fellowes și să se convingă singur că nu maltratăm în niciun fel băiatul. Sunt de acord cu Ned, că vizita asta ar putea să-i închidă gura. Dacă nu, oricum n-o să ne fie mai rău decât ne este acum: o să se agite și o să latre în continuare, iar noi o să

continuăm să dezmințim toate acuzațiile lui. Dar dacă îi refuzăm pur și simplu cererea de inspecție, o să ne pună-n cârcă tot soiul de alte învinuiri deplasate și numai Dumnezeu din ceruri știe cum o să i le putem contracara. Așa că sunt pentru a-i arunca un os buldogului. În felul acesta avem șanse să scăpăm de el; altfel, suntem terminați. Mannheim va fi invitat aici și așa rămâne… Ședința se suspendă.

[34]

Domnișoara Fellowes tocmai îi făcea baie lui Timmie, când din camera alăturată se auzi interfonul. Sunetul îi smulse o încruntătură. Se uită la Timmie. Baia încetase să mai fie o tortură pentru el. Devenise aproape un sport; o aștepta cu nerăbdare în fiecare zi. Senzația pe care o încerca stând pe jumătate scufundat în apă caldă nu îl mai înspăimânta, ba dimpotrivă, îi părea o desfătare voluptoasă și minunată. Nu era numai atingerea apei calde în sine, ci și plăcerea de a ieși de-acolo rozaliu, curat și parfumat. Și bineînțeles, distracția de a împroșca puțin cu apă în jur. Domnișoara Fellowes își dădea seama că, odată cu trecerea timpului, Timmie semăna din ce în ce mai mult cu un băiețel obișnuit.

Dar nu-i surâdea ideea de a-l lăsa mult timp în baie, nesupravegheat. Nu că i-ar fi fost teamă că el se putea îneca în cadă. Așa ceva nu se prea întâmpla copiilor de vârsta lui, iar Timmie părea să aibă instinctul de conservare destul de bine dezvoltat. Dar dacă se hotăra să iasă singur, și cumva aluneca sau cădea…

— Mă întorc imediat, băiețel. Rămâi în cadă, bine?

El dădu aprobator din cap.

— Rămâi *în* cadă. În cadă. Înțelegi?

— Da, domnișoară Fellowes.

Nimeni altcineva n-ar fi înțeles că sunetele pe care le rostise Timmie însemnau „Da, domnișoară Fellowes”.

Nimeni în afară de ea.

Puțin neliniștită totuși, se grăbi spre cealaltă cameră și vorbi în receptorul interfonului:

— Da, cine e?

— Doctor Hoskins, domnișoară Fellowes. Aș vrea să știu dacă Timmie mai poate suporta un vizitator în după-amiaza aceasta.

— Ar fi trebuit să aibă liber. Deja îi făceam baia. Nu a avut niciodată vizitatori după baie.

— Da, știu. Dar e un caz special.

Domnișoara Fellowes ascultă sunetele care se auzeau dinspre baie. Timmie împroșca gălăgios cu apă: neîndoielnic, se distra de minune. Îl auzi râzând în hohote.

— Toți sunt cazuri speciale, nu-i așa, doctore Hoskins? întrebă ea, plină de reproș. Dacă i-aș lăsa pe toți cei care sunt într-un fel sau altul cazuri speciale, băiatul n-ar mai avea liniște toată ziua și toată noaptea.

— Acesta este *chiar* special, domnișoară Fellowes.

— Aș prefera totuși să nu vină. Timmie are dreptul la puțin timp liber, ca oricine altcineva. Și dacă nu vă deranjează, doctore Hoskins, aș prefera să mă întorc la baie înainte…

— Vizitatorul este Bruce Mannheim, domnișoară Fellowes.

— Poftim?

— Sunteți la curent, nu-i așa, cu faptul că practic din clipa în care am anunțat că Timmie este aici, Mannheim ne sâcâie întruna cu obișnuitele lui acuzații fanteziste și absurdități incendiare?

— Da, oarecum, răspunse domnișoara Fellowes.

De fapt, nu acordase prea multă atenție subiectului.

— Ne sună din trei în trei zile să-și manifeste dezaprobarea într-o privință sau alta. Și când în cele din urmă, l-am întrebat ce vrea de la noi, a spus că insistă să facă o inspecție la fața locului. Acestea au fost cuvintele lui: „inspecție la fața locului”. Pentru Timmie. De parcă am

avea aici o bază de rachete. Nu ne încântă deloc ideea, dar am avut o ședință de consiliu și, în final, am convenit că ne-ar face mai mult rău decât bine să refuzăm. Mă tem că nu avem încotro, domnișoară Fellowes. Trebuie să-l lăsăm înăuntru.

— Astăzi?

— Cam peste două ore. Este *foarte* insistent.

— Ați fi putut să mă înștiințați mai din timp.

— V-aș fi înștiințat dac-aș fi avut cum. Dar m-a luat pe nepregătite când l-am sunat să-i spun că-l lăsăm să vină. Mi-a răspuns că va fi aici pe dată; și când i-am replicat că nu știu dacă se poate aranja, a început iarăși cu toate acuzațiile și bănuielile lui. Sugera, cred, că vrem să tragem de timp ca să-i putem acoperi lui Timmie vânătăile de pe urma bătăilor pe care i le dăm, sau vreo altă scrânteală de-asta. În orice caz, a mai spus că mâine se duce la întrunirea lunară cu consiliul director și că ar fi un prilej minunat pentru el să le raporteze condiția lui Timmie și ca atare…

Glasul i se stinse.

— Știu că v-am anunțat târziu, domnișoară Fellowes. *Vă rog,* nu-mi faceți necazuri, bine? *Vă rog.*

Brusc, domnișoarei Fellowes i se făcu milă de el. Prins ca într-o menghină între un agitator politic neobosit, pe de o parte, și o asistentă ca o gorgonă prost-dispusă, pe de alta… bietul om, sărmanul de el!

— Bine, doctore Hoskins. Doar de data asta… să văd cum pot să-i acopăr lui Timmie vânătăile cu machiaj până ajunge Mannheim aici.

Se întoarse și o porni spre baie, în timp ce din interfon se mai auzeau încă mulțumirile lui Hoskins. Timmie își făcea de lucru cu o bătălie navală între o rață verde din plastic și un monstru marin vișiniu. tot din plastic. Rața părea să câștige.

— Ai să primești musafiri după-amiază, îi spuse domnișoara Fellowes.

Simțea că explodează de furie.

— Vine un bărbat să ne controleze. Să vadă dacă ne purtăm rău cu tine, dacă poți să crezi asta. Auzi, să ne purtăm rău cu tine!

Timmie o privi inexpresiv. Vocabularul lui sărăcăcios nu cuprindea nici pe departe noțiunile necesare pentru a o putea înțelege. Și, de altfel, domnișoara Fellowes nici nu se aștepta la așa ceva.

— Cine vine? întrebă el.

— Un bărbat, un vizitator.

Timmie încuviință.

— Vizitator drăguț?

— Să sperăm… Haide, e timpul să ieși din baie și să te usuci.

— Mai vreau! Mai vreau!

— Mai facem baie mâine. Hai acum, Timmie!

Se cățără fără chef peste marginea căzii și ieși. Domnișoara Fellowes îl înfășură într-un prosop și-i făcu o inspecție sumară. Nu, nu se vedeau urme de lovituri. Niciun semn de vătămare. Băiatul arăta excelent. În special dacă era să-l compare cu mogâldeața murdară, plină de scaieți, de vânătăi și zgârieturi, care se rostogolise din sonda Stasis, înconjurat de o grămadă de mizerii, pietricele, furnici și smocuri de iarbă, în seara aceea ciudată, înspăimântătoare. Timmie strălucea de sănătate. Se îngrășase cu câteva kilograme de atunci; zgârieturile i se vindecaseră, iar diversele vânătăi i se șterseseră de mult. Era tuns frumos. Să încerce Bruce Mannheim să găsească ceva de reproșat. Să încerce numai!

În mod obișnuit, l-ar fi băgat pe Timmie în pijama după baie; dar acum toate se dăduseră peste cap din cauza vizitatorului, a foarte specialului vizitator. Se cerea o îmbrăcăminte adecvată ocaziei: salopeta vișinie cu nasturi roșii, își spuse domnișoara Fellowes.

Timmie zâmbi când o văzu. Era salopeta lui favorită.

— Și acum, cred că ți-ar prinde bine un aperitiv înainte să ne sosească musafirii. Ce zici de asta. Timmie?

Încă mai tremura de furie.

„Bruce Mannheim”, își spuse ea, cu răceală. „Băgăciosul ăla. Pacostea aia. Își spune apărător al copiilor!”. Cine-i ceruse vreodată să apere ceva? Un agitator profesionist, asta era și altceva nimic. O năpastă publică.

— Domnișoară Fellowes? se auzi din nou vocea lui Hoskins prin interfon.

— Ce este, doctore? Domnul Mannheim ajunge aici abia peste o jumătate de oră, nu-i așa?

— A sosit mai devreme, spuse Hoskins. Ăsta-i genul lui, din păcate.

Avea un glas neașteptat de rușinos.

— Și mă tem c-a mai venit cu cineva, fără să ne fi anunțat dinainte.

— Doi vizitatori e prea mult pentru el, spuse ferm domnișoara Fellowes.

— Știu, știu. *Vă rog,* domnișoară Fellowes. Habar n-am avut că mai vine cu cineva. Dar Mannheim ține morțiș să-l vadă și ea pe Timmie. Și-acum c-am mers până aici… riscul de a-l jigni… înțelegeți? Înțelegeți?

Iarăși implora. Mannheim ăsta chiar că băgase groaza în el. Unde era acel om puternic și de neclintit, doctor Gerald Hoskins pe care-l știa ea?

— Și cine este cealaltă persoană? întrebă după o clipă domnișoara Fellowes. Oaspetele acesta inopinat?

— Un asociat de-al lui, un consilier al organizației lui. S-ar putea chiar s-o știți. Și probabil o știți. O specialistă în copii handicapați, care e vârâtă prin tot felul de comisii și instituții guvernamentale, o persoană de notorietate publică. Chiar am avut-o în vedere o vreme, trebuie să vă mărturisesc, pentru postul pe care-l ocupați dumneavoastră acum. Deși am simțit – *eu* am simțit – că nu prea avea acea căldură și compasiune pe care o căutam. O cheamă Marianne Levien. Cred că ar putea fi periculoasă. Ultimul lucru pe care am îndrăzni să-l facem ar fi s-o întoarcem de la ușă, acum c-a ajuns aici.

Domnișoara Fellowes își duse mâna la gură, îngrozită.

„Marianne Levien!”, gândi ea, stupefiată. „Doamne apără-ne! Doamne apără-ne pe toți!”

[35]

Ușa ovală de la casa păpușilor se deschise și Hoskins pătrunse înăuntru; imediat în spatele lui se zăreau două siluete. Doctorul arăta groaznic. Fața lui cărnoasă părea buhăită, de parcă îmbătrânise peste noapte cu zece ani. Pielea îi era plumburie. Avea o privire aproape speriată, de o stranie umilință, pe care domnișoara Fellowes o găsi nefirească și înspăimântătoare.

Mai să nu-l recunoască. Ce se întâmpla?

Hoskins rosti încet, jenat:

— Dânsa este domnișoara Fellowes, doica lui Timmie. Bruce Mannheim. Domnișoară Fellowes, Marianne Levien.

— Și acesta este Timmie? întrebă Mannheim.

— Da, zise răspicat asistenta, ca pentru a compensa neașteptata sfială a lui Hoskins. El e Timmie.

Băiatul fusese în camera din spate, dormitorul și locul de joacă totodată, dar, când îi auzise intrând pe oaspeți, se ițise precaut pe după ușă. Acum venea spre ei, cu un pas ferm, săltăreț, care-i umplu doicii sufletul de bucurie.

„Așa. Arată-le tu, Timmie! Te tratăm noi rău? Te ascunzi nefericit sub pat, dârdâind de frică?”

Strălucitor în salopeta lui cea mai frumoasă, băiatul se apropie de cei doi necunoscuți și își ridică privirile spre ei, cu o curiozitate fățișă.

„Bravo ție!”, își zise domnișoara Fellowes. „Bravo nouă tuturor!”

— Deci tu ești Timmie, spuse Mannheim.

— Timmie, întări băiețelul, dar domnișoara Fellowes fu singura din cameră care-i înțelese spusele.

Băiatul întinse mâna în sus, spre Mannheim. Acesta crezu că voia să dea mâna cu el, și o întinse pe-a lui. Dar Timmie

nu știa nimic despre strângerile de mâini. Evită mâna întinsă spre el, iar pe-a lui o legănă ușor, nerăbdător, continuând în același timp să se întindă în sus, cât mai mult cu putință. Mannheim părea încurcat.

— Părul dumneavoastră, zise domnișoara Fellowes. Bănuiesc că n-a mai văzut pe nimeni cu părul roșu până acum. Probabil că în vremurile lui nu existau oameni cu un astfel de păr și pe-aici nu a trecut niciun roșcat. Se pare că părul deschis, de orice nuanță, îl încântă grozav.

— A, deci asta era, spuse Mannheim.

Zâmbi, îngenunche, și Timmie își îngropă pe dată degetele în cârlionții lui deși, elastici. Nu numai culoarea, ci și forma părului constituiau o noutate pentru băiețel și acesta îl explora pe îndelete.

Mannheim îi tolera joaca cu multă bună-dispoziție. Nu arăta nici pe departe așa cum și-l închipuise domnișoara Fellowes, un radical dintre aceia cu priviri rătăcite și aruncând flăcări pe nări, care avea să înceapă pe dată să azvârle cu învinuiri, proclamații și cereri ferme de reformă. Se dovedea, în fond, destul de plăcut și de blând, un bărbat atent, cu o înfățișare serioasă, mai tânăr decât se așteptase ea, care părea că nu se sfiește să se împrietenească cu Timmie.

Marianne Levien, însă, făcea parte dintr-o cu totul altă categorie. Chiar și Timmie, care se săturase să-i studieze părul lui Bruce Mannheim și se întorsese să arunce o privire și celuilalt vizitator, păru că nu știe ce să creadă despre ea.

Domnișoara Fellowes își făcuse deja o părere despre Marianne Levien: îi displăcea înfățișarea ei. Și bănuia că mai degrabă venirea ei neașteptată, decât prezența lui Mannheim, îi provoca lui Hoskins suferința aceea fățișă.

„Ce caută aici?”, se întrebă domnișoara Fellowes. „Ce necazuri are de gând să ne facă?”

Levien era prea bine cunoscută în lumea pediatrică drept o femeie ambițioasă, agresivă, controversată, foarte iscusită în auto-promovarea și ascensiunea constantă pe

treptele carierei sale. Domnișoara Fellowes nu o cunoscuse personal înainte; dar așa cum se uita la ea acum, Levien părea șocantă și dezagreabilă, întocmai cum o sugera reputația ei.

Arăta mai mult a actriță – sau a femeie de afaceri – sau a actriță jucând rolul unei femei de afaceri, decât a specialistă în îngrijirea copiilor.

Purta o rochie sclipitoare, mulată pe corp, făcută dintr-o țesătură metalică, cu ochiuri mici; avea pe piept un pandantiv imens, de un auriu orbitor, în formă de soare, iar pe fruntea ei lată, o bentiță sofisticat împletită din fire de aur. Părul negru și sclipitor îi era strâns legat la spate, pentru a-i spori sobrietatea înfățișării. Buzele îi erau de un roșu violent, iar ochii abundent machiați. În jurul ei plutea un nor invizibil de parfum.

Domnișoara Fellowes o privea dezgustată. Era greu de crezut că Hoskins se gândise la ea, chiar și pentru o fracțiune de secundă, ca la o posibilă doică pentru Timmie. Era, în toate privințele, antiteza domnișoarei Fellowes. Și, în fond, de ce-o interesa pe Marianne Levien această slujbă? Cerea izolare și abnegație totală. Pe când Levien, din câte știa Edith Fellowes, era în permanență pe fugă, bătând lumea în lung și-n lat pe la conferințe științifice, luând cuvântul, expunându-și cu fermitate păreri, pe care alți oameni cu mai multă experiență înclinau să le găsească discutabile și supărătoare. Era plină de idei șocante despre cum ar putea fi folosită tehnologia avansată în reabilitarea copiilor defavorizați – substituind prozaica dragoste plină de devotament (care, de-a lungul existenței umanității, reușise de cele mai multe ori să facă minuni) cu o nemaipomenită mașinărie sclipitoare a viitorului.

Și mai era de asemenea și expert în politică – veșnic apărând când într-un comitet, când într-altul, consiliind ba unul, ba altul dintre grupurile puternice de influență, răsărind pretutindeni și în tot soiul de funcții importante. O persoană extrem de prezentă, înălțându-se ca o rachetă în

profesiunea ei. Dacă își dorise postul pe care îl primise în cele din urmă domnișoara Fellowes, asta se datorase, probabil, numai faptului că-l văzuse, cumva, ca pe o trambulină de la care ar fi putut sări spre lucruri mult mai însemnate…

„Tare demodată trebuie să fiu”, gândi domnișoara Fellowes. „Eu n-am văzut decât un prilej de a face bine unui băiețel neobișnuit, care avea nevoie de o îngrijire afectuoasă ieșită din comun.”

Timmie întinse mâna spre rochia strălucitor metalizată a Mariannei Levien. În ochi îi strălucea încântarea.

— Frumoasă, spuse el.

Levien se trase repede înapoi, ca să n-o poată ajunge.

— Ce a spus?

— Vă admiră rochia, răspunse domnișoara Fellowes. Vrea doar s-o atingă.

— Aș prefera să n-o facă. Se rupe ușor.

— Păziți-vă, atunci. E foarte iute.

— Frumoasă, repetă Timmie. Vreau!

— Nu, Timmie. Nu, nu trebuie să pui mâna.

— Vreaau!!

— Îmi pare rău. Nu. NU!

Timmie îi aruncă o privire nefericită. Dar nu mai întinse a doua oară mâna spre Marianne Levien.

— Vă înțelege? întrebă Mannheim.

— Vedeți doar că nu atinge rochia, zâmbi domnișoara Fellowes.

— Și dumneavoastră îl înțelegeți?

— Uneori. De cele mai multe ori.

— Și mormăiturile acela ale lui, zise Marianne Levien. Ce credeți că puteau însemna?

— A spus „frumoasă”. Rochia dumneavoastră. Pe urmă a spus „vreau!”. S-o atingă, adică.

— Vorbea engleza? întrebă surprins Mannheim. N-aș fi zis.

— Pronunția lui nu este bună. Din vreo cauză fiziologică,

probabil. Dar eu reușesc să-l înțeleg. Are un vocabular de… aproape o sută de cuvinte englezești, aș zice. Poate chiar mai multe. Învață în fiecare zi cuvinte noi. Acum deja le prinde singur din zbor. Are în jur de patru ani, vă dați seama. Deși a început atât de târziu să vorbească, are capacitatea lingvistică normală pentru un copil de vârsta lui și recuperează repede.

— Susțineți că micuțul Neandertalian are aceeași abilitate lingvistică ca un copil uman? întrebă Marianne Levien.

— Dar *este* un copil uman.

— Da, da, bineînțeles. Dar diferit. O subspecie aparte, nu-i așa? Și deci ar fi justificat să te aștepți la diferențe de aptitudini mentale care pot fi la fel de semnificative ca diferențele de aspect exterior. Structura lui facială extrem de primitivă…

Domnișoara Fellowes replică tăios:

— Nu este chiar atât de primitivă, domnișoară Levien. Duceți-vă odată să vă uitați la un cimpanzeu, dacă vreți să vedeți cum arată un chip cu adevărat subuman. Timmie are trăsături anatomice mai neobișnuite, dar…

— Dumneavoastră ați folosit cuvântul „subuman”, nu eu, spuse Levien.

— Dar dumneavoastră l-ați gândit.

— Domnișoară Fellowes! Doctore Levien! Vă rugăm! Nu are rost să fiți atât de malițioase!

„Doctor Levien?”, se întrebă domnișoara Fellowes, aruncându-i o privire rapidă lui Mannheim. „Da, mă rog, probabil că este.”

Mannheim se uită de jur-împrejur.

— Cămăruțele astea mici de-aici… acesta este tot habitatul băiatului?

— Da, răspunse domnișoara Fellowes. Acolo, în spate, este dormitorul lui și camera de joacă. De mâncat, mănâncă aici, și aceea este baia lui. Eu stau în încăperea de dincoace, iar acestea sunt compartimentele de

depozitare.

— Nu iese niciodată din această zonă împrejmuită?

— Nu, răspunse domnișoară Fellowes. Aceasta este celula Stasis. Nu, nu părăsește niciodată celula.

— Un mod de viață cam prea îngrădit, nu credeți?

Hoskins răspunse repede, prea repede:

— Îngrădirea aceasta este absolut necesară. Este determinată de rațiuni de ordin tehnic referitoare la generarea de potențial temporal pe care a implicat-o aducerea băiatului prin timp; vi le-aș putea explica în detaliu dacă doriți o informare completă. Pe scurt, însă, prețul energiei necesare pentru a permite băiatului să depășească granița Stasis ar fi prohibitiv.

— Deci ca să economisiți niște bănuți, intenționați să-l țineți încarcerat la nesfârșit în aceste câteva cămăruțe? întrebă Levien.

— Nu-i vorba doar de niște bănuți, doctore Levien, spuse Hoskins, arătând mai chinuit ca niciodată. Am spus că prețul ar fi prohibitiv. Depășește până și noțiunea de cost. Rezerva metropolitană de energie disponibilă ar trebui canalizată într-un mod care cred că ar provoca pagube incalculabile întregii rețele districtuale. Nu se întâmplă nimic dacă eu sau domnișoara Fellowes trecem bariera Stasis, dar pentru Timmie ar fi… pur și simplu imposibil. Pur și simplu imposibil.

— Dacă știința a descoperit un mod de a aduce în prezent un copil de acum patruzeci de mii de ani, spuse emfatic domnișoara Levien, poate descoperi și un mod de a-i permite acestui copil să se plimbe liber pe hol, dacă-i face plăcere.

— Aș vrea să fie așa, doctore Levien, spuse Hoskins.

— Deci, copilul este obligat să trăiască în permanență în aceste camere, spuse Mannheim, și, dacă vă înțeleg eu bine, nici nu se află în curs de desfășurare vreun proiect de cercetare privind soluționarea acestei probleme.

— Corect. Cum încercam să vă spun mai devreme, acest

lucru nu poate fi realizat în limitele impuse de universul nostru. Vrem să-i fie bine băiatului, dar nu ne putem cheltui resursele încercând să rezolvăm probleme nerezolvabile… Cum am spus, vă pot pune la dispoziție mai târziu analiza tehnică completă, dacă doriți s-o examinați.

Mannheim încuviință. Părea că bifează ceva pe o listă pregătită mintal.

— Ce fel de alimentație i se aplică băiatului? întrebă Levien.

— Doriți să verificați cămara? întrebă domnișoara Fellowes, pe un ton câtuși de puțin amabil.

— La drept vorbind… da, aș dori.

Domnișoara Fellowes făcu un gest larg, arătând spre compartimentele frigorifice. „Uită-te cât poftești”, gândi ea. „Cred c-o să fii fericită, când o să vezi ce-i acolo.”

Și, într-adevăr, Levien se arătă plăcut impresionată de ce găsi – o grămadă de fiole și sticluțe, butelii cu dozator, recipiente cu mixturi nutritive. Asortimentul complet, ne-uman, de hrană sintetică, atât de îndepărtat de cea mai palidă idee de mâncare veritabilă, pe care doctorul Jacobs și colaboratorii săi insistaseră ca Timmie s-o mănânce, în ciuda obiecțiilor vehemente ale domnișoarei Fellowes. Levien cotrobăia cu evidentă satisfacție prin rafturile ticsite cu tot soiul de alimente procesate tehnologic. Era exact genul de nutrimente superfuturiste care i-ar fi convenit lui Levien, gândi mânioasă domnișoara Fellowes. Ea însăși nu mânca decât chestii sintetice. Asta, în cazul că mânca.

— N-am nicio obiecție aici, zise Marianne Levien după un timp. Nutriționiștii voștri par să-și cunoască meseria.

— Da, băiatul arată într-adevăr sănătos, spuse Mannheim. Pe mine mă îngrijorează însă claustrarea asta impusă.

— Da, se amestecă și Levien. Și pe mine. Foarte mult chiar.

— E rău oricum că e lipsit de mediul societății tribale în care s-a născut… dar ceea ce mi se pare cu adevărat

îngrijorător este faptul că Timmie nu are nicio companie.

— Eu nu reprezint o companie, domnule Mannheim? întrebă domnișoara Fellowes, destul de aspru. Știți doar că stau cu el aproape non-stop.

— Mă refeream la nevoia de a avea prin preajmă pe cineva de vârsta lui, un tovarăș de joacă. Experimentul acesta este gândit să se desfășoare pe o perioadă destul de lungă de timp, nu-i așa, doctore Hoskins?

— Sperăm să aflăm multe lucruri de la Timmie despre vremurile din care provine. Cunoștințele lui de engleză se îmbunătățesc pe zi ce trece – și domnișoara Fellowes mă asigură că vorbește destul de fluent, chiar dacă unora dintre noi nu ne este foarte ușor să înțelegem exact ce spune…

— Cu alte cuvinte, doctore Hoskins, intenționați să-l țineți aici o perioadă de câțiva ani? întrebă Marianne Levien.

— Da. Posibil.

— Veșnic închis în aceste câteva cămăruțe? interveni și Mannheim. Fără să i se faciliteze niciodată contactul cu cei de vârsta lui? Credeți că acesta este un mod de viață pentru un băiețel ca Timmie?

Hoskins își mută privirea repede de la unul la celălalt. Așa încolțit din două părți cum era, părea că nu mai poate face față.

— Domnișoara Fellowes a pus deja problema aducerii unui prieten de joacă pentru Timmie. Vă asigur că nu avem nici cea mai mică intenție să-i schilodim dezvoltarea emoțională sau orice alt aspect al vieții lui.

Domnișoara Fellowes se uită la el surprinsă. Da, pusese această problemă. Dar nu ieșise nimic din asta. De la discuția aceea neconcludentă pe care o avuseseră în bufetul companiei, Hoskins nu-i spusese absolut nimic ca răspuns la cererea ei de a găsi un copil să-i țină companie lui Timmie. Respinsese atunci propunerea ca imposibil de pus în practică și, de fapt, se arătase atât de șocat de ideea în sine, încât domnișoara Fellowes ezitase s-o aducă în

discuție a doua oară. Deocamdată, Timmie se descurca destul de bine de unul singur. Dar domnișoara Fellowes începuse să privească în viitor și își dădea seama că adaptarea lui la viața modernă se desfășura atât de rapid încât se apropia momentul în care ar fi trebuit să-i pună din nou pe tapet lui Hoskins această problemă.

Și acum, iată-l pe Hoskins că i-o lua înainte, lucru pentru care domnișoara Fellowes se simți recunoscătoare până peste poate. Apărătorul copiilor avea deplină dreptate: Timmie nu putea fi ținut singurel acolo, ca o maimuță în cușcă. Timmie nu era o maimuță. Și nici chiar un cimpanzeu sau o gorilă nu s-ar fi simțit bine separate la nesfârșit de societatea semenelor lor.

— Atunci, dacă v-ați gândit deja să-i aduceți un tovarăș de joacă lui Timmie, spuse Mannheim, aș vrea să știu ce progrese ați făcut în această direcție.

Dintr-o dată, tonul glasului său încetă să mai fie amabil.

Hoskins răspunse tulburat:

— În ceea ce privește sugestia inițială a domnișoarei Fellowes, aceea de a aduce în prezent un al doilea Neandertalian pentru a sta aici, împreună cu Timmie, trebuie să vă mărturisesc că nu intenționăm câtuși de puțin…

— Un al doilea Neandertalian? O, nu, doctore Hoskins, zise Mannheim. Nu dorim deloc acest lucru.

— E destul de grav și-așa că avem deja unul încarcerat aici, spuse Marianne Levien. A captura un al doilea nu ar face decât să complice situația.

Hoskins o fulgeră cu o privire veninoasă. Pe față i se prelingeau broboane de sudoare.

— *Am spus* că nu intenționăm să aducem aici un al doilea Neandertalian, replică el, practic printre dinți. Nu am avut nicio clipă în vedere această soluție. Nicio clipă! Din zeci de motive. Când mi-a sugerat domnișoara Fellowes acest lucru, i-am spus…

Mannheim și Levien schimbau priviri între ei. Păreau

deranjați de vehemența bruscă a lui Hoskins. Chiar și Timmie începu să se arate puțin neliniștit și veni lângă domnișoara Fellowes, căutând parcă protecție.

Mannheim spuse liniștit:

— Suntem cu toții de acord că nu este o idee bună să aducem un al doilea Neandertalian. Nu despre asta e vorba, doctore Hoskins. Ceea ce vrem noi să știm este dacă ar fi posibil să i se dea lui Timmie un tovarăș de joacă... cum să-i spun? Nu uman, pentru că Timmie *este* uman. Modern. Un tovarăș de joacă modern. Un copil al acestor timpuri.

— Un copil care să-l poată vizita pe Timmie în mod regulat, spuse Marianne Levien, și să-i poată furniza stimulii de dezvoltare ce vor încuraja în timp asimilarea socioculturii sănătoase pe care o considerăm cu toții necesară.

— O clipă! strigă Hoskins. Ce asimilare? Vi-l imaginați pe Timmie ducând o viață fericită într-un cartier cochețel? Sau cerând cetățenie americană, ducându-se la biserică, așezându-se la casa lui și întemeindu-și o familie? îmi permit să vă amintesc că noi avem aici un copil preistoric, dintr-o eră atât de îndepărtată încât n-o putem numi nici măcar barbară – un copil din epoca de piatră, un vizitator pe care chiar dumneavoastră, doctore Levien, l-ați descris odată, cu destulă precizie, ca aparținând unei societăți ca de pe altă lume. Și credeți că va ajunge...

Levien îl întrerupse cu destulă răceală:

— Nu discutăm aici despre ipotetica solicitare de cetățenie a lui Timmie și despre aderența lui la biserica creștină, doctore Hoskins, sau despre alt asemenea *reductio ad absurdum.* Timmie este încă un copil, și noi, domnul Mannheim și cu mine, suntem preocupați de calitatea acestei copilării a lui. Condițiile în care a fost ținut până acum sunt inacceptabile. Ar fi fost cu siguranță inacceptabile chiar și în societatea din care provine el, oricât de diferită de-a noastră a fost în anumite privințe. Orice societate omenească, oricât de mult s-ar deosebi în

parametrii și paradigmele ei de-a noastră, asigură copiilor ei dreptul la integrare socială printr-un sistem propriu de creștere și educare. Sub nicio formă nu putem considera că actualele lui condiții de viață îi furnizează mediul de dezvoltare socială cuvenit.

Hoskins spuse caustic:

— Ceea ce înseamnă, pe scurt, în cuvinte pe care să le poată înțelege și un simplu fizician ca mine, că Timmie ar trebui să aibă un prieten de joacă, nu-i așa, doctore Levien?

— Nu numai că „ar trebui”. *Trebuie.*

— Mă tem că trebuie să insistăm asupra faptului că aducerea unui prieten de joacă pentru Timmie este esențială, spuse Mannheim pe un ton mai puțin agresiv decât al lui Levien.

— Esențială, repetă posomorât Hoskins.

— O primă și minimă măsură, zise Marianne Levien. Asta nu înseamnă, însă, că intenționăm să considerăm încarcerarea băiatului în epoca noastră pe o perioadă prelungită ca acceptabilă sau admisibilă. Dar pe moment, cel puțin, credem că ne putem amâna celelalte obiecții majore și, drept urmare, putem permite continuarea experimentului… nu e așa, domnule Mannheim?

— *Permite?!* țipă Hoskins.

— Cu condiția, continuă senină Marianne Levien, ca lui Timmie să i se ofere ocazia de a beneficia de contacte regulate, emoțional educative cu alți copii din aceeași categorie de vârstă.

Hoskins se uită spre domnișoara Fellowes, în căutarea unui sprijin în fața acestui atac. Dar ea nu-l putu ajuta cu nimic.

— Mă tem că trebuie să le dau dreptate, doctore Hoskins, spuse doica, simțindu-se asemeni unei trădătoare. Și eu am crezut la fel în tot acest timp, și acum se pare că devine tot mai stringent. E-adevărat, băiatul se dezvoltă admirabil, dar se apropie momentul în care îi va fi nefast să continue să trăiască în acest vacuum social. Și, de vreme ce nu vom

avea la dispoziție un alt copil din subspecia lui Timmie…

Hoskins se întoarse spre ea ca pentru a-i spune: *Și tu ești împotriva mea?*

Preț de câteva clipe, în cameră se așternu tăcerea. Timmie, care părea din ce în ce mai impacientat de tonul ridicat al discuției, se prinse strâns de domnișoara Fellowes. Într-un sfârșit, Hoskins spuse:

— Acestea sunt condițiile dumneavoastră, domnule Mannheim? Doctor Levien? Un prieten de joacă pentru Timmie, altfel o să-mi aduceți pe cap hoardele dumneavoastră de protestatari?

— Nu s-a formulat nicio amenințare, doctore Hoskins. Dar chiar și domnișoara Fellowes este conștientă de necesitatea punerii în aplicare a sugestiei noastre.

— Bine. Și credeți că ne va fi ușor să găsim oameni care să-și lase cu dragă inimă copilașii să vină aici să se joace cu micuțul Neandertalian? Cu toate acele păreri minunate care circulă Pe-afară despre cât de sălbatic, feroce și primitiv a fost omul de Neandertal?

— N-ar trebui să fie mai greu, zise Mannheim, decât aducerea unui copilaș din Neandertal în secolul nostru. Chiar cu mult mai ușor, mi-ar plăcea să cred.

— Îmi și imaginez ce-ar avea de zis consilierul nostru juridic în privința asta. Însuși costul unei polițe de asigurare – presupunând că am putea găsi pe cineva destul de țicnit să-și lase copilul în celula Stasis cu Timmie…

— Mie nu-mi pare atât de feroce Timmie, spuse Mannheim. La drept vorbind, pare chiar blând. Ce părere aveți domnișoară Fellowes?

— Și după cum a subliniat și domnișoara Fellowes mai devreme, spuse Marianne Levien cu o drăgălășenie glacială, nu trebuie să-l considerăm pe Timmie ca fiind, în vreo privință subuman, doar neobișnuit sub anumite aspecte fizice.

— Așa că, bineînțeles, ați fi încântată să vă aduceți copilașul aici să se joace cu el, spuse Hoskins. Atâta doar că

întâmplător nu aveți copii, așa-i, doctore Levien? Nu, sigur că n-aveți… Dar dumneavoastră, domnule Mannheim? Aveți un copilaș pe care să-l oferiți voluntar?

Mannheim păru atins.

— Hodoronc-tronc, spuse el înțepat. Vă asigur că dacă aș fi avut norocul să am copii, n-aș fi ezitat să mă ofer voluntar… Vă înțeleg resentimentele pentru ceea ce considerați a fi amestec din afară. Dar aducându-l pe Timmie în vremurile noastre ați acționat după liberul dumneavoastră arbitru. A venit acum timpul să meditați asupra tuturor consecințelor a ceea ce ați făcut. Nu puteți ține băiatul într-o detenție solitară doar pentru că este subiectul unui experiment științific. Nu puteți, doctore Hoskins.

Hoskins închise ochii și inspiră adânc de câteva ori.

— Foarte bine, zise într-un târziu. Ajunge. Sunt de acord cu dumneavoastră. Îi vom găsi lui Timmie un prieten de joacă. Undeva. Cumva.

În ochi îi scăpără brusc furia.

— Spre deosebire de oricare dintre dumneavoastră, eu *am* un copil. Și dacă va fi necesar, am să-l aduc pe *el* aici, să-i fie prieten lui Timmie. Propriul meu fiu. Dacă va trebui. Vă este suficientă această garanție? Timmie nu va mai fi singur și nefericit. E bine așa? E bine?

Hoskins îi fulgera cu privirea.

— Și-acum că am stabilit acest lucru, mai aveți de formulat și alte cereri? Sau avem îngăduința să ne continuăm în liniște activitatea de cercetare?

CAPITOLUL CINCI INTERCALAT

CEILALȚI

Cea Care Știe își simțea vopseaua de război arzându-i pielea pe sub straie. Dacă ar fi îndrăznit, ar fi coborât dealul dezbrăcată și i-ar fi lăsat pe toți să vadă cum era pictată, pe Ceilalți, ca și pe bărbații din propriul trib. *În special* pe aceștia din urmă. Să știe că o femeie putea purta vopseaua, întocmai ca un bărbat; și dacă nu se hotărau să atace inamicul, era ea capabilă s-o facă în locul lor.

Firește, însă, că nu putea coborî dealul astfel. O femeie își descoperea părțile inferioare doar atunci când se oferea în ritualul de împerechere: așa era legea. Dacă ar fi purtat brâu, așa cum purtau bărbații, ar fi putut să meargă la bătălie cu pieptul gol, ca și ei, să-i vadă dușmanii vopseaua de pe sâni. Dar ea nu avea brâu. Nu avea decât o rochie care acoperea totul. Ei bine, o să și-o desfacă când va ajunge în dreptul Celorlalți și ei or să înțeleagă după culoarea de pe pielea Celei Care Știe că aveau în fața ochilor un războinic, chiar dacă unul cu sâni.

Îl auzi pe Nor de Argint strigând la ea, rămas acum cu mult în urmă pe poteca ce ducea în vale. Îl ignoră.

Și, în clipa aceea, bărbații din Ceata Războinicilor o văzură apropiindu-se. Stăteau încă încremeniți în acea poziție absurdă, fără ieșire, față-n față cu Ceilalți, dar își întoarseră capetele și o priviră uluiți.

— Întoarce-te, Cea Care Știe! strigă Ochi în Flăcări. Aici n-are ce căuta o femeie.

— Îmi zici femeie, Ochi în Flăcări? Femeie ești tu! Toți sunteți niște femei! Nu văd războinici aici. Voi să vă întoarceți, dacă vă e frică să luptați.

— Ce caută aici? întrebă de-a surda Copacul Lupilor.

— E nebună.

Acesta fusese Căprior Tânăr.

— Întotdeauna a fost.

— Du-te înapoi! strigară bărbații. Lasă-ne în pace! Ăsta-i război, Cea Care Știe! Ăsta-i război!

Dar nimeni n-o putea face să se întoarcă acum. Strigătele lor mânioase îi sunau în urechi ca un bâzâit de insectă inofensivă.

Cea Care Știe ajunse la capătul potecii și se îndreptă spre altar. Pământul era afânat din pricina celor trei râuri. Își spuse că pe dedesubt trebuie să fie apă. La fiecare pas, degetele ei goale se afundau în solul rece, umed, moale.

În spatele ei, soarele se făcea acum din ce în ce mai mare, înălțându-se deasupra crestei dealului pe care Oamenii își instalaseră tabăra. Colțul argintiu de lună nu se mai vedea acum. Simțea vântul în față, tăios și puternic, ca o palmă. Înaintă până în apropierea șirului celor din Ceata Războinicilor.

Nimeni nu se mișca. Ceilalți stăteau împietriți ca niște statui.

Prinde Pasărea în Tufiș se afla chiar în capătul șirului, cel mai aproape de ea.

— Dă-mi sulița. Îi spuse Cea Care Știe.

— Du-te de-aici, replică Prinde Pasărea în Tufiș, cu un glas gâtuit.

— Am nevoie de o suliță. Vrei să-i înfrunt fără suliță pe războinicii Celorlalți?

— Du-te!

— Uite, m-am pictat în culorile războiului.

Își desfăcu în față veșmântul și-și lăsă la vedere sânii, îndrăzneț împroșcați cu pigment albastru.

— Azi sunt războinic. Și un războinic are nevoie de suliță!

— Atunci, fă-ți singură una.

Cea Care Știe scuipă și trecu mai departe.

— Tu, Căprior Tânăr! Dă-mi-o pe-a ta! Tu n-ai nevoie de ea!

— Ești smintită, femeie.

Copacul Lupilor întinse mâna pe lângă Căprior Tânăr și o prinse pe Cea Care Știe de cot.

— Ascultă, nu poți rămâne aici. O să fie război.

— Război? Când? Nu faceți decât să stați aici și să scoateți zgomote tâmpite către ei. Și Ceilalți fac la fel. Sunt la fel de lași ca și voi. De ce nu-i atacați?

— Nu te pricepi la lucrurile astea, zise dezgustat Copacul Lupilor.

— Nu. Nu, cred că nu.

Dar era inutil să ceară vreunuia dintre ei o suliță. N-aveau de gând să-i dea; și toți se țineau bine de armele lor, amintindu-și, fără îndoială, cum îi înșfăcase odată sulița lui Ochi în Flăcări și-l amenințase cu ea. Fusese o profanare. Ochi în Flăcări trebuise să-și facă o suliță nouă. Bizam Puturos îi spusese că nu se poate duce la luptă cu o suliță pe care o mânuise o femeie, și o arsese pe aceea și cioplise alta, bombănind și blestemând tot timpul. Dar la ce-i folosea sulița cea nouă lui Ochi în Flăcări, se întreba Cea Care Știe, dacă se rușina s-o folosească?

— Foarte bine. Mă descurc și fără.

Se răsuci și făcu doi-trei pași spre șirul Celorlalți, care se uitau la ea ca la un demon cu trei capete și șase colți.

— Hei, voi! Voi, Ceilalți! Uitați-vă aici. Uitați-vă la mine!

O priveau ca trăsniți. Cea Care Știe își desfăcu iar rochia, afișându-și pieptul pictat.

— Sunt războinica Zeiței! Asta înseamnă zugrăveala pe care o vedeți. Și Zeița vă poruncește să plecați de-aici. Acesta este altarul Ei. L-am ridicat în cinstea Ei. Nu aveți ce căuta aici.

Continuau să se holbeze la ea, uluiți.

Cea Care Știe își lăsă privirea să rătăcească în sus și-n jos, de-a lungul șirului de dușmani. Toți erau înalți și palizi, cu plete negre ca tăciunele fluturându-le pe umeri, dar tunse scurt în față, scoțându-și parcă intenționat în evidență frunțile hidoase, înalte și drepte.

Aveau brațele și picioarele lungi și subțiri. Gurile le erau mici, la fel și nasurile, ridicole, iar bărbiile le ieșeau dezgustător în relief. Aveau maxilare delicate și ochii parcă fără culoare. Priveliștea pe care o ofereau îi stârnea Celei Care Știe vechi amintiri și aceasta îl văzu aievea pe acel Celălalt înalt și deșirat pe care-l întâlnise cu mulți ani în urmă, când era fată, lângă iazul mărginit de stânci. Acești oameni arătau exact ca el. Nu-i putea deosebi între ei. Sau pe aceștia de cel de demult. După câte știa, era și el aici, azi. Apoi, Cea Care Știe își dădu seama că acest lucru era imposibil, pentru că bărbații din fața ei erau toți tineri, iar cel de-atunci trebuia să fie deja bătrân, aproape la fel de bătrân ca și ea.

— Ce urâți sunteți! vorbi Cea Care Știe. Sunteți niște monștri palizi și rânjiți ca niște proști! De ce dați târcoale altarului Zeiței? Nu v-a creat Zeița. V-a făcut vreo hienă în trecere din baligă de rinocer.

Ceilalți continuau s-o privească cu chipurile împietrite în uluirea lor.

Cea Care Știe mai făcu un pas. Gesticulă spre ei, o mișcare de retezare, de parcă voia să-i împrăștie din vecinătatea altarului.

Unul dintre Ceilalți vorbi.

Sau cel puțin așa bănui ea. Rosti un șir lung de sunete groase, înăbușite, ca și cum avea limba așezată invers. Zgomote și nimic mai mult. Niciunul dintre ele nu avea vreun înțeles.

— Nu poți să vorbești cum se cuvine? întrebă Cea Care Știe. Nu se înțelege nimic din ce spui. Lasă pe altcineva să vorbească, dacă tu nu te pricepi.

Bărbatul vorbi din nou, la fel de incomprehensibil ca mai înainte.

— Nu, spuse ea. Nu știu ce vrei să spui.

Se apropie și mai mult de ei și se răsuci cu fața spre capătul îndepărtat al șirului.

— Tu de colo, se adresă ea unui Celălalt. Poți să vorbești

mai bine decât ăstălalt?

Arătă spre el și bătu din palme. Bărbatul făcu ochii mari și scoase un fel de bolborosit slab.

— Folosește cuvinte! îi ordonă Cea Care Știe. Nu face doar zgomote idioate. Puah! Toți sunteți tâmpiți?

Îl indică din nou pe acel bărbat.

— Vorbește! Cu cuvinte! N-a învățat niciunul dintre voi să vorbească cu cuvinte?

Celălalt scoase același sunet.

— Și urâți, și tâmpiți, clătină din cap Cea Care Știe. Lucrarea hienelor, asta sunteți! Din baligă de rinocer.

Îi zăpăcise. Niciunul nu se mișca.

Cea Care Știe trecu pe lângă ei, îndreptându-se spre altar. Apele celor trei râuri se revărsau învolburate din toate părțile, împroșcând în sus. Oamenii ridicaseră altarul chiar în locul unde se întâlneau râurile, pe un aflorisment stâncos ce se înălța deasupra apei. Femeia Zeiței își croise drum cu greu, printre stropii de gheață, pentru a așeza pietrele așa cum se cuvenea și a stivui între ele plăcile de rocă strălucitoare. Apropiindu-se acum, Cea Care Știe văzu liniile Zeiței pe care preotesele le gravaseră în piatră; cinci în partea asta, trei în partea aceea și încă trei în cealaltă. Dar cineva le făcuse ceva. Cineva, și nu dintre Oameni, trăsese câte un cerc în jurul fiecărui grup de linii ale Zeiței, săpând adânc în stâncă și adăugase deasupra alte semne, simboluri pictate, ciudate și respingătoare, care se încârligau și se răsuceau ca niște fantasme de coșmar. Mai pictase acolo și imagini cu animale: un mamut cu un cap mare și ghebos, un lup și o altă creatură pe care Cea Care Știe nu o recunoscu. Își spuse că era lucrarea Celorlalți. Oamenii foloseau vopseaua să se picteze pe ei înșiși, când era nevoie; dar nu zugrăveau niciodată simboluri pe piatră. Niciodată. Și imaginile pictate cu animale erau pur și simplu o nebunie. Puteai înfuria spiritele acelor animale și nu mai aveai niciodată noroc să le prinzi la vânătoare.

— Ce ați făcut bestii nenorocite? Ați pângărit un altar al

Zeiței. Un altar al *Zeiței.*

Și, devreme ce ei nu dădeau niciun semn c-ar fi înțeles-o, repetă mai tare:

— Altarul Zeiței.

Priviri goale. Ridicări din umeri.

Cea Care Știe arătă către pământ, apoi spre cer: simbolurile universale ale Zeiței. Își atinse sânii, pântecul, șalele; era făcută după chipul și asemănarea Zeiței, iar ei vor înțelege cu siguranță gesturile. Cu siguranță.

Ei însă continuau să se holbeze la ea.

— Nu aveți niciun dram de minte, așa-i? Tâmpiților! Sunteți o turmă de animale tâmpite! țipă Cea Care Știe.

Se cățără pe stânci, alunecând pe suprafața udă, gata la un moment dat să cadă în râul repede curgător. Și dacă ar fi căzut, acesta i-ar fi fost sfârșitul. Dar se prinse de un colț de stâncă și își recăpătă echilibrul. Când fu aproape de altar, întinse mâna și bătu cu degetul în pictura de mamut.

— Greșit! strigă ea. Rău! Sacrilegiu!

Își umezi degetul și frecă cu el desenul Acesta se mânji și se estompă.

Ceilalți se arătau tulburați acum. Se întorceau unul spre altul, mormăind, și-și târșâiră picioarele pe loc.

— Picturile voastre n-au ce căuta aici! țipă Cea Care Știe. Acesta este altarul nostru! L-am construit pentru Ea! Și am venit aici să ne închinăm Ei și să-i cerem îndurarea.

Frecă spornic imaginea pictată până când se făcu o mizerie fără noimă. Întinse mâna și spre celelalte, dar nu putu ajunge la ele: brațele îi erau prea scurte. Numai mâinile de păianjen ale Celorlalți puteau ajunge atât de departe pe stâncă.

Dar era mulțumită că se făcuse înțeleasă. Coborî de pe stâncă și se întoarse în locul unde cele două cete de războinici stăteau în continuare una în fața celeilalte.

— Ați înțeles? îi întrebă pe Ceilalți. Acesta este altarul nostru! Al nostru!

Se duse spre ei, chiar până în dreptul lor, fără nicio

teamă. Ceilalți fremătară neliniștiți, dar niciunul nu ridică sulița. Le era frică de ea, își dădu seama Cea Care Știe. O femeie sfântă, o femeie cu Zeița într-însa; nu îndrăzneau să-i arate nicio rezistență.

Îi fulgeră cu privirea. Ei o dominau, înalți precum copacii, înalți precum munții. Ea arătă către apus.

— Duceți-vă acolo, în țara voastră. Lăsați-ne în pace. Lăsați-ne să ne facem jertfa în pace. Animale urâte și puturoase ce sunteți! Cretinilor! Fiare tâmpite!

Îl prinse pe un Celălalt din imediata ei apropiere și îl împinse în direcția pe care o indicase El se eliberă din prinsoarea femeii și se trase înapoi câțiva pași. Ea îl goni. Fluturând din mâini.

— Ia-o din loc! Toți, puneți-vă în mișcare!

Cea Care Știe se agita printre ei ca un vârtej, strigând, împingând. Ceilalți se trăgeau speriați din calea ei, ca și cum ar fi fost ciumată. Femeia îi urma, vânturându-și mâinile, gonindu-i de una singură din apropierea altarului.

Apoi se opri și-i urmări cum plecau. Se retraseră cu vreo sută-cincizeci de pași, într-un loc unde, după o cotitură, se iveau cele două râuri mai mici și țâșneau mai departe printre doi pereți de stâncă. Ceilalți se opriră; și acum, Cea Care Știe văzu prima oară că acolo era o tabără și o grămadă de femei, bătrâni și copii, ascunși într-o viroagă cu tufișuri.

Bine, gândi Cea Care Știe. Fuseseră izgoniți de la altar; mai mult de-atât nici nu sperase. Dar nu era un lucru de nimic și-l făcuse singură… deși, dacă focul Zeiței n-ar fi ars în ea tot timpul, n-ar fi reușit.

Se întoarse la bărbații din Ceata Războinicilor.

— Fără nici măcar o suliță! le azvârli ea, triumfătoare.

Căprior Tânăr clătină din cap.

— Ce smintită ești, femeie!

Dar ochii îi străluceau de admirație.

CAPITOLUL OPT

VISELE
[36]

După-amiază târziu, la mult timp după ce plecaseră Bruce Mannheim și Marianne Levien, Hoskins reveni la casa păpușilor. Arăta istovit și înverșunat.

— A adormit Timmie? întrebă el.

Domnișoara Fellowes încuviință.

— Într-un sfârșit. Mi-a luat mult ca să-l liniștesc.

Puse deoparte cartea din care tocmai citea și îl privi pe Hoskins cu răceală. Fusese o după-amiază încordată, răscolitoare, și ar fi preferat ca acum să fie lăsată în pace.

— Îmi pare rău că lucrurile au luat o întorsătură neplăcută.

— Da, într-adevăr, s-a țipat foarte mult. Mai mult decât ar fi putut suporta băiatul. Nu credeți că discuția putea să aibă loc în altă parte?

— Îmi pare rău, spuse iarăși Hoskins. Cred c-am sărit peste cal… Omul ăla o să mă scoată din minți.

— De fapt, nu mi s-a părut atât de îngrozitor pe cât mă așteptam. Cred că-i dorește sincer binele lui Timmie.

— Fără îndoială. Dar să dea buzna aici neinvitat și să ne spună ce să facem…

— Băiatul are nevoie de un tovarăș de joacă.

Hoskins îi aruncă o privire deznădăjduită, de parcă ar fi crezut că discuția avea să înceapă din nou. Dar reuși să se controleze la timp.

— Da, spuse el încetișor. Așa este. Nu vă contrazic în privința asta. Dar de unde să facem rost de unul? Este îngrozitor de dificil.

— Atunci, n-ați vorbit serios când ați spus că o să vă

aduceți propriul dumneavoastră copil dacă toate celelalte încercări ar eșua?

Hoskins tresări. Poate că împingea lucrurile prea departe. Dar nu-l rugase ea să vină acolo înc-o dată pe ziua aceea.

— Serios?… Ba da, sigur c-am vorbit serios. Dacă nu putem găsi pe nimeni altcineva. Credeți că mă tem ca băiatul meu să nu pățească ceva în mâinile lui Timmie? Bănuiesc însă că soția ar ridica niște obiecții. Ar considera că este riscant. Se pare că o mulțime de oameni din afară îl văd pe Timmie ca pe un fel de maimuțoi sălbatic. O creatură primitivă care trăia în peșteri și se hrănea cu carne crudă.

— Și dacă am aranja un interviu cu el pe frecvențe subeterice? sugeră domnișoara Fellowes.

Fu uimită să se audă propunând o intruziune suplimentară în intimitatea lui Timmie; dar dacă acest lucru ar fi ajutat la depășirea prejudecăților opiniei publice despre băiat, merita forțarea lui.

— Acum că vorbește engleza… dacă oamenii ar ști asta…

— Nu cred că ar îmbunătăți cu ceva situația, domnișoară Fellowes.

— De ce nu?

— Engleza lui nu e tocmai bună, știți asta.

Ea se revoltă prompt.

— Ce vreți să spuneți? Are un vocabular uimitor, dacă luăm în considerare nivelul de la care a pornit. Și învață cuvinte noi în fiecare zi.

Hoskins avea o privire foarte obosită.

— Sunteți singura care îl înțelegeți. Pentru noi, ceilalți, lucrurile pe care le spune el pot fi foarte bine și niște cuvinte în neandertaleză. Sunt practic ininteligibile.

— Înseamnă că nu-l ascultați cu atenție.

— Poate că nu, spuse Hoskins, fără prea multă vigoare.

Ridică din umeri și își feri privirea părând să se scufunde într-un fel de reverie. Domnișoara Fellowes își luă iarăși cartea și o deschise la pagina unde rămăsese, fără să se

uite în jos, sperând ca Hoskins să-i înțeleagă sugestia. Acesta rămase însă pe loc.

— ...De nu s-ar fi amestecat femeia aia nenorocită! izbucni el deodată, după o vreme.

— Marianne Levien?

— Da, robotul ăla.

— Dar nu e un robot.

— Nu, nu tocmai, zise el, cu o umbră de zâmbet obosit. Dar așa îmi pare mie. Avem un băiețel din trecut în camera cealaltă și o femeie ca din viitor care vine aici să-mi facă necazuri. Aș vrea să n-o fi cunoscut niciodată. Mannheim de unul singur nu-i chiar așa de rău – unul dintre tipii ăia cu conștiința socială trează și minte creață plină de tot felul de idealuri mărețe, care se agită în toate părțile hotărât să facă lumea mai bună, în conformitate cu ideile lui. Tipul clasic de binefăcător cu înalte concepții morale. Dar Levien... cățeaua asta metalizată... iertați-mi exprimarea, domnișoară Fellowes.

— Dar exact asta și e.

— Da? Da. Asta e, nu-i așa?

Domnișoara Fellowes încuviință.

— Îmi vine greu să cred că v-ați putut gândi odată la ea ca la o posibilă doică pentru Timmie.

— A fost prima care a solicitat acest post. Era nerăbdătoare, înfometată chiar.

— Pare atât de... nepotrivită.

— Avea niște scrisori de recomandare nemaipomenite. Personalitatea ei m-a dat peste cap. A fost foarte uimită că nu am angajat-o... Ei, și-acum, din nefericire, a reușit cumva să intre în anturajul lui Mannheim. A făcut-o probabil intenționat, ca să mă pedepsească că nu i-am dat slujba. Ăsta-i modul ei de a se răzbuna. Iadul nu cunoaște furia și altele asemenea. O să-l stârnească iar și iar, în continuu... și-o să-i vâre în cap jargonul ei stupid, de parcă n-ar avea el și-așa destulă psiho-bălmăjeală prostească învârtejindu-i-se pe-acolo... și-o să se țină întruna de capul lui să mă

urmărească, să mă persecute în permanență.

Începea să ridice glasul.

— Nu cred că se poate numi persecuție când cineva sugerează că Timmie este un copil foarte singur și că ar trebui să se facă ceva pentru el, spuse ferm domnișoara Fellowes.

— Se va face ceva.

— Și de ce ziceți că este răzbunătoare, când mie mi se pare doar că subliniază…

— Pentru că *este* răzbunătoare! spuse Hoskins, mai tare ca înainte. Pentru că a vrut să vină aici și să se ocupe de acest proiect, când era încă într-o fază incipientă, și, pentru că nu i-am dat ocazia, vrea acum să ne prăjească la foc mic. Și n-o să aibă milă. Mannheim e un om de paie pe lângă ea. Poate fi manipulat, dacă știi pe ce buton să apeși. El se va mulțumi cu repetate declarații de bune intenții și asigurări politicoase că-i voi urma linia ideologică. În timp ce ea, pentru că ea dă tonul acum, va pretinde inspecții la fața locului, din două în două săptămâni, marțea, și va dori să vadă rezultate. Schimbări. Lucruri care-or să ne țină tot timpul în tensiune. Acum va vrea să i se facă lui Timmie psihoterapie, ortodonție, sau chirurgie plastică ca să i se dea o față voioasă de *Homo sapiens…* și-o să-și vâre coada iarăși și iarăși, la nesfârșit, folosindu-se de mașina publicitară a lui Mannheim ca să ne mânjească cu noroi, să ne facă să părem niște oameni de știință psihopați și malefici care torturează cu sânge rece un copil inocent…

Se întoarse într-o parte, fixând cu privirea ușa închisă de la dormitorul lui Timmie.

— Mannheim este un neajutorat în mâinile unei asemenea femei, spuse el, posac. Probabil că se și culcă cu el. Cred că-l are la degetul mic deja. Mannheim n-are nicio șansă în fața ei.

Domnișoara Fellowes făcu ochii mari.

— Vai, cum puteți să spuneți așa ceva!

— Ce anume?

— Că ea și cu el… că ea și-ar folosi… N-aveți nicio dovadă. Sugestiile dumneavoastră sunt deplasate, doctore Hoskins. Absolut deplasate.
— Chiar așa?
Mânia lui păru să se dizolve într-o clipită. Se uită înspre ea și zâmbi rușinat.
— Da, cred că așa este… Aveți dreptate. Habar n-am cu cine s-o fi culcând Mannheim, dacă s-o fi culcând cu cineva, și nici nu-mi pasă. Și de Levien la fel. Nu vreau decât să ni-i luăm de pe cap, ca să ne putem continua cercetările. Știți asta, domnișoară Fellowes. Și mai știți că am făcut tot ce era cu putință să-l fac fericit pe Timmie aici. Dar sunt atât de obosit acum… îngrozitor de obosit.
Pe negândite, domnișoara Fellowes veni lângă el și-i luă mâinile într-ale ei. Erau reci. I le ținu câteva clipe, dorindu-și să-i poată da prin ele viață și energie.
— Când v-ați luat ultima oară un concediu, doctore Hoskins?
— Concediu, râse el fals. Nu cred că știu înțelesul acestui cuvânt.
— Poate că tocmai asta-i problema.
— Nu pot. Pur și simplu nu pot. O clipă dacă întorc spatele și se poate întâmpla orice aici. Zeci de alți Adamewski care încearcă să scoată exemplarele științifice din Stasis. Oameni care fac tot soiul de experimente noi și ciudate, fără autorizație și la Dumnezeu știe ce preț. Echipamente pe care nu ni le putem permite pentru proiecte care n-au nicio șansă de reușită. Pe-aici mișună tot felul de smintiți și eu sunt singurul polițist. Până nu terminăm această etapă a muncii noastre, nu îndrăznesc să-mi iau liber.
— Un weekend prelungit, măcar? Aveți nevoie de puțină odihnă.
— Știu asta. Doamne, cât o știu!… Vă mulțumesc că-mi purtați atât de grijă, domnișoară Fellowes. Vă mulțumesc pentru toate. În această adevărată casă de nebuni care

este institutul nostru de cercetare sunteți printre puținii oameni normali și de încredere.

— Îmi promiteți c-o să încercați să vă odihniți puțin?

— Da, am să încerc.

— Începând din clipa asta? întrebă ea. E aproape șase. Soția vă așteaptă acasă. Și băiețelul.

— Da, zise Hoskins. Poate c-ar fi cazul s-o iau și eu spre casă. Și înc-o dată: vă mulțumesc foarte mult, domnișoară Fellowes. Vă mulțumesc. Vă mulțumesc.

[37]

Noaptea, fu trezită de suspinele ce veneau din camera lui Timmie. De mult timp nu le mai auzise.

Se sculă repede din pat și se duse la el. Își formase cu mulți am în urmă deprinderea de a se trezi în grabă când un copil tulburat se scula din somn plângând.

— Timmie! îl strigă ea.

Aprinse veioza. Băiatul stătea în capul oaselor, cu ochii larg deschiși, cu privirea ațintită înainte și scotea acele sunete ascuțite, înfiorătoare, care erau felul lui de a plânge. Dar nu părea s-o vadă. Nu o remarcă deloc când intră în cameră și suspinele-i continuară neistovite.

— Eu sunt, Timmie, domnișoara Fellowes.

Se așeză lângă el și își trecu mâna pe după umerii lui.

— Liniștește-te, Timmie. E bine, liniștește-te.

Încet-încet, suspinele se potoliră.

Se uită la ea de parcă n-o mai văzuse niciodată până atunci. Avea în ochi o privire stranie, sticloasă, iar buzele îi dezgoleau dinții într-un mod bizar. În semi-întunericul camerei, semnul din naștere în formă de fulger îi distona violent cu restul chipului. Domnișoara Fellowes ajunsese cu timpul să nu-l mai observe, dar în clipa aceea băiatul era palid la față, aproape golit de sânge, și fulgerul părea mai strălucitor ca niciodată.

„Încă mai doarme”, își spuse ea.

— Timmie?

Băiatul scoase câteva pocnituri din limbă. Nu părea să-i vorbească atât ei, cât *prin* ea, unei entități invizibile aflate în spatele ei.

Domnișoara Fellowes îl îmbrățișă și-l legănă ușor dintr-o parte într-alta, șoptindu-i numele, cântându-i molcom. Avea trupușorul încordat, de parcă ar fi fost mereu sub un fel de vrajă. Pocniturile continuau parcă la nesfârșit, împestrițate cu acel soi de mormăituri funebre pe care le scosese în primele lui săptămâni în Stasis. Era înspăimântător să-l audă așa, întors complet la sinele lui preistoric.

— Taci cu mama, taci, Timmie... băiețel.. Dragul meu băiețel... e bine, liniștește-te... hai, liniștește-te, nu s-a întâmplat nimic, n-ai de ce te teme... Ai vrea niște lăptișor, Timmie?

Îl simți mai puțin încordat. Se trezea acum.

— Domni... șoara... Fellowes, spuse el, șovăitor.

— Lapte? Puțin lapte cald, Timmie?

— Lapte. Da. Vreau lapte.

— Vino, zise ea, ridicându-l în brațe și luându-l cu ea în bucătărie.

Nu i se păruse o idee bună să-l lase singur în cameră. Îl așeză pe taburetul de lângă compartimentul frigorific, scoase o sticlă de lapte și o băgă în încălzitor, preț de o clipă.

— Ce a fost? îl întrebă ea. Un vis? Un vis urât, Timmie?

Băiatul încuviință, preocupat să-și bea laptele. Domnișoara Fellowes îl așteptă să termine.

— Vis, spuse el.

Era unul dintre cuvintele nou învățate.

— Urât. Vis urât.

— Visele nu sunt adevărate.

Înțelegea el oare asta?

— Nu trebuie să-ți fie frică de vise, Timmie.

— Vis... urât...

Chipul îi era solemn Părea că tremură, dar în casa

păpușilor era la fel de cald ca de obicei.

— Vino-napoi în pătuț acum, spuse ea, luându-l iar în brațe.

Îl înveli grijulie cu pătura.

— Ce-ai visat? Poți să-mi spui ce ai visat?

Scoase iar pocniturile, un șir lung, întrerupt de două mormăituri ușoare și scurte.

În încordarea nopții redevenea cel de pe vremuri? Sau doar îi lipsea vocabularul în engleză pentru a-și descrie visul?

— A… fară, spuse el.

Pronunția îi fusese atât de proastă, încât domnișoara Fellowes nu fu sigură că înțelesese corect.

— Afară? Asta ai spus?

— A… fară, repetă el.

Da, era aproape sigură.

— Afară din celulă?

Domnișoara Fellowes arătă către perete.

— Afară acolo?

El dădu din cap.

— A… fară.

— Ai visat că erai acolo, afară?

Aprobă viguros din cap.

— Da.

— Și ce-ai văzut tu acolo?

Pocnituri.

— Nu te înțeleg.

Pocniturile deveniră mai insistente.

— Nu, Timmie, n-are rost. Trebuie să vorbești cu cuvintele mele. Eu nu le înțeleg pe-ale tale. Când ai visat că erai afară… ce-ai văzut?

— Nimic, spuse el. Gol.

Gol. Da. Nu era de mirare. Habar n-avea ce era acolo, afară. Prin singura fereastră din casa păpușilor nu vedea decât un petec de iarbă, un gard, o notă fără noimă.

— Mare… gol, spuse el.

— N-ai văzut chiar nimic acolo?

Pocnituri.

Poate că în somn revenise în lumea din Neandertal și revăzuse scene din epoca glaciară, nămeți de zăpadă, animale mari, păroase, colindând agale ținutul, oameni îmbrăcați în blănuri. Dar nu avea cuvinte în engleză ca să-i descrie toate acestea, așa că folosea singurele sunete pe care le știa.

— Afară, repetă el. Mare. Gol.

— Înspăimântător? îl îndemnă ea.

— Gol… Timmie singur.

„Da, Timmie singur”, gândi ea „Biet copilaș, biet copilaș!”

Îl îmbrățișă și-l înveli a doua oară pentru că-și dăduse pătura la o parte și-i dădu una dintre jucăriile preferate, un animal verde, inform, cu membre flasce, care ar fi trebuit să fie un dinozaur. McIntyre se încruntase când văzuse jucăria și-i oferise domnișoarei Fellowes una dintre scurtele lui prelegeri paleoantropologice despre cum era greșit să se creadă că omul preistoric fusese contemporanul dinozaurilor o eroare foarte răspândită, spusese el, dar, de fapt, era mezozoică se încheiase cu multe milioane de ani înainte de apariția, pe scara evoluției umane, a primilor oameni-maimuță. „Da, spusese domnișoara Fellowes, știu asta. Dar Timmie nu știe și își iubește foarte mult dinozaurul.” Copilul îl strângea acum în brațe. Domnișoara Fellowes rămase lângă patul lui până când îl văzu din nou adormit.

„Să nu mai visezi urât”, îi spuse ea în gând. „Să nu mai visezi locul mare și gol de-afară unde Timmie e singur-singurel.”

Se întoarse în patul ei. Aruncă o privire spre ceasul de pe măsuța de toaletă; era cinci fără un sfert. Aproape dimineață; se îndoia că o să mai adoarmă. Aproape sigur va rămâne trează, pândind vigilentă zgomotele care s-ar fi putut auzi din camera lui Timmie și nu peste mult timp se

va lumina de ziuă.

Dar greșise. Somnul o cuprinse cu repeziciune și de data aceasta ea fu cea care visă.

Se făcea că era în patul ei, nu aici, în casa păpușilor, ci în micuțul ei apartament, din cealaltă parte a orașului, în care nu mai fusese de multe luni. Cineva bătea la ușă nerăbdător, impacientat, imperios. Se ridică, își aruncă pe ea halatul și activă ecranul de siguranță. În hol era un bărbat: un tinerel cu păr roșu, scurt, cârlionțat și barbă roșcovană.

Bruce Mannheim.

— Edith? spuse el. Edith, trebuie să te văd.

Îi zâmbea. Mâinile îi tremurară puțin când desfăcu siguranțele de ușă. În holul întunecos se contura silueta lui Mannheim, mai înalt decât și-l amintea, lat în umeri, robust și viril.

— Edith, spuse el. O, Edith, a trecut atâta vreme…

Și în clipa următoare era în brațele lui. Chiar acolo, în hol, ignorându-i pe vecinii curioși, care stăteau în prag, arătându-i cu degetul și șușotind între ei. Mannheim o luă în brațe, așa cum îl luase ea pe Timmie nu de mult, și o duse în apartament, șoptindu-i numele în continuu.

— Bruce. Spuse ea.

Apoi își dădu seama că-i rostise numele cu voce tare și se trezi. Se ridică iute în capul oaselor și-și duse ambele mâini la gură. Obrajii îi ardeau de rușine. Prin mintea-i uluită i se învârteau frânturi din vis. Absurditatea lui – și erotismul ostentativ adolescentin – o șocau și o îngrozeau. Nu-și amintea când avusese ultima oară vreun astfel de vis.

Și să-l aleagă – dintre toți bărbații – pe Bruce Mannheim, drept eroul ei neînfricat, romantic!

Izbucni în râs.

Hoskins s-ar fi îngrozit dac-ar fi știut! Vrednica și demna de încredere domnișoară Fellowes fraternizând intim cu dușmanul, chiar și numai în vis!

Ce ridicol! Ce lipsit de noimă!

„Ce patetic!”, își spuse ea deodată.

O mai bântuia încă atmosfera din vis. Unele detalii i se spulberaseră deja din minte. Altele însă o ardeau la fel de viu ca în timpul somnului. Îmbrățișarea lui fierbinte, șoaptele lui aburind-pasionale. *Edith, Edith... a trecut atâta vreme, Edith...*

Jocul demn de milă al închipuirii unei fete bătrâne. Bolnav. Absolut bolnav. Domnișoara Fellowes începu să tremure și trebui să se lupte să-și rețină lacrimile. Visul nu i se mai părea nicidecum amuzant. Se simțea pângărită de el. O intruziune în mintea ei: o agresiune asupra vieții ei perfect închise; de unde apăruse? De ce? Își alungase din suflet asemenea doruri cu mulți ani în urmă, sau cel puțin așa îi plăcea să creadă. Își alesese o viață lipsită de bulversările pe care le stârnea pasiunea. O viață de fecioară, o viață de celibatară. La drept vorbind, nu era nici una, nici alta, pentru că, în fond, fusese măritată... chiar și preț doar de câteva luni. Dar capitolul era închis. Trăise ca pe o insulă pustie, doar pentru ea, ani de-a rândul... decenii. Devotată muncii ei, copiilor ei. Și acum *asta...*

„A fost doar un vis”, își spuse. „Și visele nu sunt adevărate.” îi spusese același lucru lui Timmie, doar cu puțin timp în urmă.

Doar un vis. *Doar.* Mintea adormită este capabilă să nască tot felul de gânduri. Lucruri stranii purtate de colo-colo de valurile inconștientului. Nu însemna nimic, absolut nimic, în afara faptului că Bruce Mannheim venise acolo în ziua aceea și îi lăsase o anumită impresie pe care mintea ei somnolentă o rearanjase într-un mic scenariu uluitor și improbabil. Dar Mannheim era cu cel puțin zece ani mai tânăr decât ea. Și, așa arătos cum era, nu-l găsea deosebit de atrăgător – nici măcar în vis. Era un bărbat ca toți ceilalți; o persoană pe care o cunoscuse în ziua aceea. În ciuda voinței ei, simțea uneori o anumită atracție față de bărbați. În definitiv, se simțea atrasă de Hoskins – o atracție lipsită de sens, inutilă, inofensivă pentru un bărbat cu o

căsnicie fericită, cu care întâmplător lucra.

Sentimentul ei pentru Hoskins avea măcar un dram de concretețe. Aici însă nu era nimic. „Nu-i decât un vis”, își repetă domnișoara Fellowes. „Doar un vis, doar un vis.”

Cel mai bun lucru era să se culce la loc. Până dimineață avea să uite, probabil, întreaga poveste.

Domnișoara Fellowes închise iarăși ochii. După o vreme adormi. Dar la șase și ceva, când Timmie începu să umble prin dormitorul lui și ea se trezi, umbra visului era încă în ea, conturul vag și esența umilitoare: bătaia grăbită în ușă, declarațiile cu sufletul la gură, îmbrățișarea pasională. Dar acum, totul i se părea pur și simplu absurd.

[38]

După toată discuția despre necesitatea unui tovarăș de joacă pentru Timmie, domnișoara Fellowes se aștepta ca Hoskins să facă aproape imediat rost de unul, chiar și numai pentru a domoli puternicele forțe politice pe care le reprezentau Bruce Mannheim și Marianne Levien. Dar, spre surpriza ei, săptămânile treceau și nimic nu părea să se întâmple. Fără îndoială că Hoskins întâmpina serioase dificultăți în a aranja să aducă în celula Stasis copilul cuiva, așa cum și anticipase. Cum reușise să-l îndepărteze pe Mannheim, domnișoara Fellowes nu știa.

Și într-adevăr, aproape că nu-l mai văzu deloc pe Hoskins în tot acest timp. Era evident ocupat cu alte activități din Stasis Technologies, Ltd., și ea nu-l zărea decât întâmplător, în trecere. Așa cum mărturisise, conducerea companiei îi ocupa 24 de ore pe zi, și încă ceva pe deasupra. Domnișoara Fellowes își formase deja părerea din frânturile de comentarii prinse în treacăt, că Hoskins se căznea în permanență să facă față unui personal de primadone talentate, dar hipersensibile, avide de premiul Nobel și asta, în timp ce conducea, în felul acela al lui chinuit, una dintre cele mai complexe aventuri științifice din

istorie.

Dar în fine, el cu problemele lui, ea, cu ale ei.

Singurătatea tot mai pronunțată a lui Timmie era una dintre cele mai grave. Încerca să fie totul pentru băiat, și doică, și profesoară, și suplinitoare de mamă; dar nu era de-ajuns. El visa, iar și iar, întotdeauna același vis – nu în fiecare noapte, dar destul de des, așa că domnișoara Fellowes începu să-și noteze într-un caiet frecvența cu care apărea – cu acel loc mare și gol, de dincolo de casa păpușilor, unde lui nu-i va fi îngăduit niciodată să se ducă. Câteodată era singur acolo, alteori, înconjurat de siluete misterioase, învăluite în umbră. Pentru că engleza lui era rudimentară, nu-i putea spune încă dacă acel loc mare și gol reprezenta lumea pierdută a glaciațiunilor sau fantezia lui închipuită despre noua și ciudata eră în care fusese adus. Oricum ar fi fost, era un loc înspăimântător pentru el și se scula deseori plângând. Nu era necesar să fie psihiatru de meserie ca să-și dea seama că visul era un simptom al singurătății lui Timmie, al tristeții lui din ce în ce mai adânci.

În timpul zilei, avea lungi perioade în care se lăsa copleșit de jale, era apatic și retras în sine. Sau își petrecea ore întregi, în tăcere, la fereastra prin care se vedea puțin mai mult decât nimic – scrutând prin ea spațiul mare și gol din visul lui, gândindu-se nostalgic, poate, la platourile sterpe, acoperite de zăpadă din, acum, îndepărtata sa copilărie, sau întrebându-se, poate, pur și simplu, ce se afla dincolo de pereții camerelor în care existența îi fusese întemnițată. „De ce nu aduc pe cineva să-i țină companie, de ce?”, gândea furioasă domnișoara Fellowes.

Se întreba dacă n-ar fi trebuit să-l caute ea pe Mannheim și să-i spună că nu se făcea nimic, să-l îndemne să exercite noi presiuni asupra lui Hoskins. Dar asta suna prea mult a trădare. Așa devotată cum îi era lui Timmie, nu se putea totuși convinge să-l atace pe Hoskins pe la spate. Mânia ei însă creștea.

Fiziologii aflaseră până acum cam tot ce se putea afla despre băiat – doar că nu-l disecaseră și asta, probabil, pentru că nu făcea parte din programul de cercetare. Așa că vizitele lor deveneau din ce în ce mai rare. Mai venea cineva, o dată pe săptămână, să-l măsoare în înălțime, să pună câteva întrebări de rutină, să-i facă niște fotografii, și cam atât. Acele dispăruseră, injecțiile și probele de sânge și limfă, la fel; regimurile alimentare speciale nu mai păreau necesare, studiile complicate și obositoare ale articulațiilor, oaselor și ligamentelor se răriseră și ele.

Până aici, foarte bine. Dar dacă fiziologii erau din ce în ce mai puțin interesați de băiat, psihologilor de-abia acum începea să li se stârnească curiozitatea. Domnișoara Fellowes găsea noul grup la fel de enervant ca și primul, uneori cu mult mai mult. Acum Timmie era obligat să depășească diverse bariere ca să ajungă la mâncare și apă. Trebuia să ridice panouri, să mute drugi, să tragă de frânghii. Și șocurile electrice ușoare îl făceau să scâncească de surpriză și frică – sau chiar să-și arate colții într-o manieră autentic primitivă. Toate acestea o aduceau pe domnișoara Fellowes la exasperare.

Și totuși, nu voia să apeleze la Hoskins. Nu voia să se ducă deloc la el. El păstra distanța, dintr-un motiv sau altul, și domnișoara Fellowes se temea că, dacă ar fi ridicat noi pretenții acum, și-ar fi pierdut cumpătul la primul semn de rezistență și chiar ar fi putut renunța la slujbă. Și acesta era un pas pe care n-ar fi vrut să-l facă. De dragul lui Timmie trebuia să rămână acolo.

Și totuși, de ce nu mai acorda atenție proiectului Neandertal? De ce această indiferență? De ce acest fel de a se înstrăina de plângerile și cererile lui Bruce Mannheim? Era o prostie, gândea ea. Timmie era singura victimă a detașării lui. O prostie, mare prostie.

Făcea tot ce-i stătea în putință ca să limiteze accesul oamenilor de știință la Timmie. Dar nu-l putea izola complet de ei. În definitiv, acesta *era* un experiment științific. Așa că

palpările, împunsăturile și șocurile electrice slabe continuară.

Și mai erau și antropologii, armate de antropologi, nerăbdători să-l interogheze pe Timmie despre viața din paleolitic. Chiar dacă acum Timmie stăpânea engleza surprinzător de bine – engleza *lui,* aceștia erau totuși condamnați la frustrare. Puteau vorbi tot ce voiau, dar el nu răspundea decât dacă înțelegea întrebarea și dacă mai păstra în amintire informații despre acele aspecte ale lumii epocii de piatră, acum atât de îndepărtată de el.

Săptămânile șederii lui în timpurile moderne se transformară în luni, și vorbirea îi deveni din ce în ce mai fluentă și mai precisă. Nu-și pierduse pe de-a-ntregul o anumită neclaritate molcomă, pe care domnișoara Fellowes o găsea chiar drăgălașă, dar înțelegerea limbii engleze ajunsese acum practic la nivelul celei a unui copil modern de vârsta lui. În clipele de nervozitate, manifesta tendința de a izbucni în pocnituri de limbă și, uneori, mormăituri primitive, dar ieșirile acestea erau din ce în ce mai rare. Începea probabil să uite viața pe care o cunoscuse înainte de a ajunge în secolul al XXI-lea – cu excepția lumii interioare a viselor, în care domnișoara Fellowes nu putea pătrunde. Cine știa ce mamuți și mastodonți imenși bântuiau pe-acolo, ce scene întunecate de mister preistoric se derulau pe ecranul minții băiețelului din Neandertal?

Spre propria-i uimire însă, domnișoara Fellowes continua să rămână singura persoană care-l înțelegea pe Timmie cu un anumit grad de certitudine. Câțiva dintre cei care lucrau frecvent în interiorul celulei Stasis – asistenții ei, Mortenson, Elliott și Stratford, McIntyre, Jacobs – păreau capabili să prindă câte-un cuvânt, două, dar întotdeauna cu mare efort și, de obicei, răstălmăceau cel puțin jumătate din spusele băiatului. Domnișoara Fellowes era nedumerită de acest fapt. La început, da, Timmie avusese oarecare dificultate în rostirea inteligibilă a cuvintelor, dar timpul trecuse și acum vorbea aproape fluent. Sau așa i se părea ei. Încetul cu

încetul, ajunse însă să admită că doar proximitatea ei continuă, zi și noapte, cu Timmie o făcea capabilă să-l înțeleagă prompt. Urechea ei compensa automat diferențele dintre ceea ce rostea și modul corect în care ar fi trebuit pronunțate cuvintele. Nu semăna cu un copil modern, cel puțin în ceea ce privește capacitatea lui de a vorbi. Înțelegea mult din ceea ce i se spunea, era acum în stare să răspundă cu fraze – dar limba, buzele, laringele și, probabil, micuțul os hioid păreau să nu fie adaptate cuvenit acurateței limbii engleze de secol XXI și ceea ce ieșea era încărcat de distorsiuni.

Domnișoara Fellowes îi lua apărarea în fața celorlalți.

— Ați auzit vreodată un francez încercând să rostească un cuvânt simplu ca „the”? Sau un englez încercând să vorbească franceza? Iar în limba rusă există sunete pentru care trebuie să ne rupem fălcile ca să le pronunțăm. Fiecare grup lingvistic capătă de la naștere un antrenament caracteristic al mușchilor vorbirii și celor mai mulți le e aproape imposibil să și-l mai schimbe. De aici, accentele. Ei bine, Timmie avea un accent neandertalez foarte pronunțat. Dar se va diminua cu timpul.

Și până avea să se întâmple acest lucru, își dădu seama domnișoara Fellowes, poziția ei va fi una de putere și autoritate neașteptată. Nu era numai doica lui Timmie, ci și interpreta lui: canalul prin care erau transmise amintirile din lumea preistorică antropologilor care veneau să-l chestioneze. Fără ea ca intermediar, le era imposibil să primească răspunsuri coerente la întrebările pe care voiau să le adreseze băiatului. Ajutorul ei era necesar dacă proiectul urma să atingă deplina valoare științifică. Așa că domnișoara Fellowes deveni indispensabilă activității de cercetare a naturii vieții umane din trecutul îndepărtat, într-un fel în care nimeni, nici măcar ea, nu se așteptase.

Din nefericire, cei ce-l interogau pe Timmie plecau aproape întotdeauna nesatisfăcuți de dezvăluirile băiatului. Și nu pentru că n-ar fi fost dispus să coopereze. Dar nu-și

petrecuse decât trei sau patru ani în paleolitic – și anume *primii* trei-patru ani. Nu existau prea mulți copii de vârsta lui capabili să ofere o dare de seamă verbală comprehensibilă a vieții din societatea în care trăiau.

Multe din cele pe care reușea să le comunice erau lucruri pe care antropologii deja le bănuiau și pe care, poate, ei înșiși i le inoculaseră băiatului în minte prin însăși natura întrebărilor puse prin intermediul domnișoarei Fellowes.

— Întrebați-l cât de mare era tribul lui, spuneau ei.

— Nu cred că are un cuvânt pentru trib.

— Atunci, câți oameni erau în grupul în care trăia.

Îl întrebă. Începuse de curând să-l învețe să numere. Timmie păru încurcat.

— Mulți, răspunse el.

„Mulți” în vocabularul lui Timmie, putea însemna oricât mai mult de trei. Dincolo de acel punct, toate îi păreau la fel.

— *Cât* de mulți? întrebă ea.

Ridică mâna și-și trecu un deget peste vârfurile degetelor lui.

— Atâția?

— Mai mulți.

— Cât de mulți?

El făcu un efort. Închise ochii o clipă, ca și cum ar fi privit în cealaltă lume și ridică mâinile, îndoindu-și și dezdoindu-și degetele spre ea, cu gesturi rapide.

— Indică numere, domnișoară Fellowes?

— Cred că da. Fiecare mișcare a mâinii înseamnă probabil cinci.

— Am numărat câte trei mișcări de fiecare mână. Deci tribul avea treizeci de oameni?

— Patruzeci, cred.

— Mai întrebați-l o dată.

— Timmie, mai spune-mi o dată: câți oameni erau în grupul tău?

— Grup, domnișoară Fellowes?

— Oamenii din jurul tău. Prietenii și rudele tale. Câți erau?

— Prieteni. Rude.

Se gândi la acele cuvinte. Cu siguranță, vagi, ireale pentru el.

Apoi, după un timp, își privi mâinile și-și desfăcu degetele cu același gest iute, fluturător, care ar fi putut însemna o numărătoare, sau, la fel de bine, cu totul altceva. Era greu de spus de câte ori o făcuse: poate opt, poate zece.

— Ați văzut? întrebă domnișoara Fellowes. Optzeci, nouăzeci, o sută; cred că atât a spus de data asta. Dacă a răspuns într-adevăr la întrebare.

— Cifra era mai mică data trecută.

— Știu. Acum asta a spus.

— Imposibil. Un trib atât de primitiv nu putea avea mai mult de treizeci de oameni. Maximum treizeci!

Domnișoara Fellowes ridică din umeri. Dacă voiau să întineze mărturia băiatului cu prejudecățile lor, n-aveau decât, nu era treaba ei.

— Scrieți, atunci, treizeci. Cereți unui copil care a stat acolo numai vreo trei ani să vă facă un raport de recensământ. Doar presupune, și chiar și-așa e uimitor că reușește să ghicească ce vrem să aflăm de la el. Dar, poate că nu știe răspunsul. Ce vă face să credeți că știe să numere? Sau chiar că înțelege noțiunea de număr?

— Dar o înțelege, nu?

— Aproape la fel de bine ca orice copil de cinci ani. Întrebați un copil de cinci ani câți oameni crede că locuiesc pe strada lui și vedeți ce vă răspunde.

Celelalte întrebări se soldară cu rezultate la fel de incerte. Structură tribală? Domnișoara Fellowes reuși să scoată de la Timmie, după multe ocolișuri verbale, că tribul lui avusese un „om mare”, prin care înțelegea, evident, un șef. Nimic surprinzător aici. Triburile primitive din timpurile istorice avuseseră întotdeauna șefi; era de așteptat, deci, ca și triburile din Neandertal să fi avut. Îl întrebă dacă știe

numele „omului mare” și el răspunse cu plescăituri. Oricare ar fi fost numele căpeteniei, băiețelul nu-l putea traduce în engleză și nici măcar reda echivalentul lui fonetic; trebuia să apeleze la sunete neandertaleze.

— Șeful avea o soție? voiră cercetătorii să afle.

— Timmie nu știe ce înseamnă soție.

— Cum era ales șeful?

Timmie nu înțelese întrebarea.

— Dar credințele și practicile religioase?

Domnișoara Fellowes reuși, dându-i băiatului tot felul de imbolduri dubioase din punct de vedere științific, să obțină de la el o descriere a locului sfânt făcut din pietre, de care lui îi era interzis să se apropie, și a unui cult care putea fi sau nu oficiat de o mare preoteasă. Fu sigură că era vorba de o preoteasă și nu de un preot, pentru că tot arătase spre ea în timp ce vorbea: dar nu-i era câtuși de puțin limpede dacă Timmie înțelegea exact ce încercau să afle de la el.

— Dacă ar fi reușit să aducă un copil mai mare! se lamentau antropologii. Sau, pentru numele lui Dumnezeu, un Neandertalian adult! Dacă ar fi reușit…! Ce înnebunitor e să n-avem decât un băiețel ignorant ca unică sursă de informații.

— Nu mă-ndoiesc de asta, consimți domnișoara Fellowes, fără prea multă compasiune în glas. Dar acest băiețel ignorant este mai Neandertalian decât tot ce v-ați închipuit vreodată că veți avea ocazia să cercetați. Nici în cele mai îndrăznețe vise ale voastre nu v-a trecut prin cap c-o să puteți sta de vorbă cu un specimen din Neandertal!

— Chiar și așa! Să fi avut un exemplar adult…

— Să fi avut, da, spuse domnișoara Fellowes și-i anunță că timpul dedicat interogării lui Timmie luase sfârșit.

[39]

Apoi, într-o dimineață, pe neanunțate, Hoskins își făcu din nou apariția la casa păpușilor.

— Domnișoară Fellowes? Pot să vă vorbesc?

Avea iarăși tonul acela sfios al lui, care exprima o stânjeneală profundă. Era și cazul, gândi domnișoara Fellowes.

Și ieși cu un aer distant, netezindu-și uniforma de asistentă. Apoi se opri derutată. Hoskins nu era singur. În pragul zonei Stasis zăbovea o femeie palidă, slăbuță, de înălțime medie. Părul și tenul deschis îi dădeau o aparență de fragilitate. Ochii ei, de un albastru spălăcit, priveau cu îngrijorare peste umerii domnișoarei Fellowes, căutând cu înfrigurare ceva, scăpărând neliniștiți, de parcă s-ar fi așteptat ca din camera lui Timmie să dea buzna o gorilă sălbatică.

— Domnișoară Fellowes, soția mea, Annette, vorbi Hoskins. Draga mea, poți să intri înăuntru. Nu e absolut nicio problemă. O să simți ceva ușor neplăcut la traversarea pragului, dar asta trece... Vreau s-o cunoști pe domnișoara Fellowes care se ocupă de băiat din seara în care l-am adus aici.

(Deci asta era soția lui? Nu prea semăna cu ceea ce-și închipuise domnișoara Fellowes că ar putea fi jumătatea lui Hoskins; apoi își spuse că, în definitiv, nu se așteptase la ceva anume, nu-și făcuse o imagine clară, bine definită, despre cum ar trebui să arate soția lui. O persoană mai echilibrată, oricum, mai puțin nevricoasă decât această femeie care, în mod vădit, nu se simțea deloc în apele ei. Și în fond, de ce? Un bărbat cu o voință atât de puternică, cum era Hoskins, putea prefera să-și aleagă, prin contrast, o parteneră mai slabă de înger. Dacă asta își dorise, treaba lui. Pe de altă parte însă, domnișoara Fellowes și-o închipuise totuși pe soția lui Hoskins ca fiind tânără, cochetă și strălucitoare, genul tipic de soție de-a doua, pe care oamenilor de afaceri prosperi, de vârsta lui, le făcea plăcere să îl achiziționeze. Nu s-ar putea spune că Annette Hoskins intra în această categorie. Era, indiscutabil, mult mai tânără decât Hoskins, mai tânără chiar și decât

domnișoara Fellowes. Dar nu era cu adevărat tânără: patruzeci, poate. Sau pe-aproape.)

Domnișoara Fellowes se strădui s-o salute firesc.

— Bună dimineața, doamnă Hoskins. Încântată să vă cunosc.

— Annette.

— Mă scuzați?

— Spuneți-mi Annette. Toată lumea îmi spune așa. Și pe dumneata te cheamă…

Hoskins interveni rapid:

— Ce face Timmie, domnișoară Fellowes? Doarme cumva? Aș vrea să-l cunoască și soția mea.

— E în camera lui, răspunse doica. Citește.

Annette hohoti scurt, strident, aproape batjocoritor.

— Știe să *citească*?

— Cărți ușoare, cu poze, doamnă Hoskins. Cu descrieri scurte. Nu e încă pregătit pentru adevărata lectură. Dar îi place să se uite la poze. Cartea asta este despre viața în nordul îndepărtat. Eschimoși, vânătoare de morse, iglu-uri, lucruri de genul ăsta. O citește cel puțin o dată pe zi.

(Ceea ce făcea Timmie nu se putea chema *tocmai* citit, și domnișoara Fellowes știa acest lucru. De fapt, era un fel de păcăleală. Timmie nu citea deloc. Din câte-și dădea ea seama, nu făcea decât să se uite la poze; cuvintele tipărite dedesubt nu păreau să aibă decât o valoare decorativă, erau doar niște simboluri mici și ciudate. Până atunci nu arătase niciodată vreo urmă de curiozitate pentru ele. Și poate că nici nu avea să arate vreodată. Dar *se uita* pe cărți și, aparent, le înțelegea conținutul. Acesta era al doilea lucru important după lectura propriu-zisă. De dragul conversației însă, putea fi o idee bună să-i lase Annettei impresia că Timmie chiar știa să citească deși, în mod sigur, Hoskins cunoștea adevărul.)

— Nu e uluitor, domnișoară Fellowes, spuse acesta pe un ton viguros, umflând în mod ciudat cuvintele? Vă mai amintiți cum era în seara când l-am adus? Mogâldeața aia

preistorică, sălbatică, urlătoare, murdară, îngrozită?

(„Parcă-aș putea vreodată să uit”, își zise domnișoara Fellowes.)

— Și-acum… stă liniștit acolo și citește o carte… și află despre eschimoși și iglu-uri…

Hoskins radia de o mândrie aproape paternă.

— Nu-i absolut minunat? Nu-i splendid? Ce progrese uluitoare a făcut băiatul în îngrijirea dumitale!

Domnișoara Fellowes îl privi suspicioasă. Era ceva nefiresc și ireal în tonul lui, subit grandios și oratoric. Ce punea la cale? Știa doar că Timmie nu putea de fapt să citească. Și de ce-și adusese soția aici, după tot acest timp. De ce bătea acest tam-tam nesincer despre progresele minunate ale lui Timmie?

Și dintr-o dată înțelese.

— Îmi cer scuze că am trecut atât de rar pe-aici în ultima vreme, spuse Hoskins, pe un ton mai firesc. După cum vă puteți închipui însă, am fost ocupat până peste cap cu tot soiul de „mărunțișuri”. Printre care nu în ultimul rând se numără prietenul nostru, domnul Bruce Mannheim.

— Îmi imaginez.

— De când a fost aici m-a sunat aproape săptămână de săptămână. Mă întreabă de una, de alta, se tot agită în privința lui Timmie, de parcă ar fi copilul lui, și eu, directorul școlii la care l-a trimis… Vreuna din școlile înfiorătoare din romanele lui Charles Dickens.

— V-a întrebat în mod deosebit ce faceți ca să-i aduceți lui Timmie un prieten? se interesă domnișoara Fellowes.

— În special asta.

— Și, de fapt, ce-ați făcut în această direcție, doctore Hoskins?

Hoskins tresări.

— Am întâmpinat foarte multe greutăți. Am vizionat cel puțin șase copii, mai mulți chiar, ca tovarăși de joacă potențiali pentru Timmie, Și, firește, și pe părinții lor.

Acestea erau noutăți pentru domnișoara Fellowes.

— Și?

— În final, doi dintre băieți ni s-au părut potriviți, dar părinții lor au ridicat o mulțime de obiecții și au solicitat tot felul de condiții pe care n-aveam cum să le onorăm. A mai fost un băiat care putea să meargă și am fost chiar pe punctul de a-l aduce aici pentru o vizită de probă, dar în ultima clipă au apărut iar condiții și obiecții; părinții au adus un avocat care voia să ne luăm un angajament în scris, să semnăm un stufos contract de garanții și să ne asumăm și alte câteva răspunderi pe care avocații *noștri* le-au considerat ca nerecomandabile. În privința celorlalți copii pe care i-am văzut, nu s-a pus problema unei polițe de asigurare, pentru că părinții lor nu păreau interesați decât de taxa pe care o ofeream. Dar copiii ni s-au părut niște neciopliți zvăpăiați care i-ar fi făcut mai mult rău decât bine lui Timmie. I-am refuzat, bineînțeles.

— Deci nu aveți pe nimeni, asta vreți să spuneți.

Hoskins își umezi buzele.

— În final, am hotărât să apelăm la soluția indigenă – să folosim copilul unui angajat al companiei. Al celui care se află acum în fața dumneavoastră. Al meu.

— Propriul dumneavoastră copil? întrebă domnișoara Fellowes.

— Vă amintiți, nu-i așa, că atunci când au fost aici Mannheim și Doctor Levien am spus, mai mult la mânie decât altfel, că dacă va fi necesar, îmi voi pune la dispoziție copilul? Ei bine, s-a ajuns la asta. Sunt un om de cuvânt, domnișoară Fellowes, după cum cred că vă dați seama. Nu pot să cer unui alt angajat al companiei ceva ce eu nu sunt dispus să fac. M-am gândit să-i ofer lui Timmie tovarășul de joacă de care are atâta nevoie, pe Jerry, băiatul meu… Dar, bineînțeles, nu poate fi o hotărâre unilaterală, numai din partea mea.

— Deci ați adus-o aici pe doamna Hoskins ca să se convingă dacă fiul dumneavoastră nu s-ar afla deloc în pericol în compania lui Timmie, spuse domnișoara Fellowes.

Hoskins păru copleșit de recunoștință.

— Da, domnișoară Fellowes. Da, chiar așa!

Asistenta îi aruncă din nou o privire soției lui Hoskins. Femeia își mușca buzele și privea iarăși spre ușa în spatele căreia se ascundea monstrul înspăimântător.

„Probabil că-l consideră pe Timmie o maimuță”, gândi domnișoara Fellowes. „O gorilă. Un cimpanzeu. Care-o să se năpustească pe dată la prețiosul ei odoraș să-l sfâșie bucată cu bucată.”

Întrebă pe un ton de gheață:

— Să-l aduc acum afară și să i-l arăt?

Deși încordată de la bun început, doamna Hoskins păru că se tulbură și mai mult.

— Mda, aduceți-l… domnișoară Fellowes.

Doica încuviință.

— Timmie! strigă ea. Timmie, vrei să vii până aici o clipă? Avem musafiri.

Băiețelul se iți sfios pe după ușă.

— E-n regulă, Timmie E domnul Hoskins cu soția. Vino-ncoace.

Băiatul ieși din camera lui. „Arată cât se poate de prezentabil”, constată domnișoara Fellowes, rostind o scurtă rugăciune de mulțumire. Purta salopeta albastră cu cercuri mari și verzi, a doua favorită a lui. Iar părul, pe care ea i-l periase conștiincios cu o oră în urmă, nu apucase încă să i se ciufulească și să i se încâlcească de tot. Își legăna ușurel mâna stângă în care mai ținea cărticica subțire peste care se uitase până atunci.

Își ridică privirea, în așteptare, spre cei doi vizitatori. Avea ochii foarte mari. Îl recunoscu, fără îndoială, pe Hoskins, chiar și după tot acel timp, dar păru că nu știe ce să creadă despre soția lui. Ceva din limbajul trupului ei, cu siguranță, încordarea-i extremă și prudența, îl puseră în gardă pe băiat. Reflexe primitive – chiar instincte s-ar fi putut zice – ieșindu-i poate la suprafață?

Urmă o tăcere prelungă, stânjenitoare.

Apoi Timmie zâmbi.

Era un zâmbet cald, minunat, zâmbetul lui superspecial, de la o ureche la cealaltă. Domnișoara Fellowes îl iubi pentru asta. Îi venea să-l ia în brațe și să-l strângă la piept. Ce scump era când zâmbea! Ce dulce, ce inocent, ce copilăros! Da. Un băiețel care ieșea din cămăruța lui ca să ureze oaspeților bun-venit. Cum ar fi putut Annette Hoskins să reziste acelui surâs?

— O! exclamă femeia, de parcă tocmai dăduse peste un gândac în supă. Nu mi-am dat seama că o să arate atât de… ciudat.

Domnișoara Fellowes îi aruncă o privire otrăvită.

— E din cauza trăsăturilor faciale, draga mea, explică Hoskins. De la gât în jos arată ca un băiețel foarte musculos. Mai mult sau mai puțin.

— Dar fața lui, Gerald… gura uriașă… nasul ăla enorm… arcadele ieșite așa în afară… E atât de *urât,* Gerald. Atât de neobișnuit.

— Înțelege destul de bine ceea ce spuneți, o avertiză domnișoara Fellowes, într-o șoaptă de gheață.

Doamna Hoskins încuviință. Dar tot nu reuși să se abțină.

— Așa, pe viu, arată altfel decât la televizor. Categoric pare mult mai uman când îl vezi la…

— *Este* uman, i-o reteză domnișoara Fellowes.

Obosise să le tot spună oamenilor același lucru.

— Face parte dintr-o altă ramură a rasei umane, atâta tot. Una care întâmplător a dispărut.

Simțind parcă furia abia reținută din glasul domnișoarei Fellowes, Hoskins se întoarse spre soția lui și-i spuse oarecum imperios:

— De ce nu stai de vorbă cu Timmie, dragă? Fă cunoștință cu el. În definitiv, de-asta ai venit până aici.

— Da, sigur.

Părea că-și ia inima în dinți.

— Timmie? îl strigă femeia, cu glas ascuțit, încordat. Bună, Timmie. Eu sunt doamna Hoskins.

— Bună, spuse băiețelul.

Îi întinse mâna. Așa îl învățase domnișoara Fellowes să facă.

Annette Hoskins îi aruncă o privire rapidă soțului ei. El dădu ochii peste cap și o îndemnă în tăcere.

Femeia întinse mâna șovăitor și o apucă pe a lui Timmie, de parcă ar fi salutat un cimpanzeu dresat de la circ. I-o scutură scurt și fără căldură și-i dădu drumul în grabă.

— Bună, doamnă Hoskins. Încântat să vă cunosc, spuse Timmie.

— Ce a spus? întrebă Annette Hoskins. Vorbea cumva cu mine?

— A spus „bună”. Zise domnișoara Fellowes. A spus că e încântat să vă cunoască.

— *Vorbește?* Engleza?

— Da, vorbește. Înțelege cărți ușoare. Mănâncă cu furculița și cuțitul. Se îmbracă și se dezbracă singur. N-ar trebui să fie o surpriză că poate face toate aceste lucruri. E un băiețel obișnuit, doamnă Hoskins. Și are mai mult de cinci ani. Poate cinci ani și jumătate.

— Nu știți sigur?

— Nu putem decât să presupunem, spuse domnișoara Fellowes. N-a venit aici cu certificatul de naștere în buzunar.

Doamna Hoskins se uită din nou la soțul ei.

— Gerald, nu știu ce să zic de asta. Jerry n-a împlinit încă cinci ani.

— Știu câți ani are fiul nostru, dragă, zise Hoskins, cu răceală. E mare și puternic pentru vârsta lui. Mai mare decât Timmie… Ascultă, Annette, dacă aș fi crezut că există vreun risc, unul cât de mic… o infimă posibilitate ca…

— Nu știu. Pur și simplu nu știu. Cum putem fi siguri că nu e niciun pericol?

Domnișoara Fellowes răspunse pe dată:

— Dacă vreți să spuneți că Timmie este periculos pentru fiul dumneavoastră, doamnă Hoskins, răspunsul este nu,

bineînțeles că nu. Timmie este un băiețel blând.

— Dar e un săl… batic.

(Iarăși eticheta de maimuțică pe care i-o pusese mass-media! De ce nu gândeau oamenii niciodată cu capul lor?)

Doica spuse emfatic:

— Nu e câtuși de puțin sălbatic. Ar ieși un sălbatic din camera lui, cu o carte într-o mână și-ar întinde-o pe cealaltă să vă salute? Așa zâmbește un sălbatic și spune „Bună. Încântat să vă cunosc”? Îl aveți în fața dumneavoastră. Sincer, cum vi se pare, doamnă Hoskins?

— Nu mă pot obișnui cu fața lui. Nu e o față omenească.

Domnișoara Fellowes se stăpâni să nu explodeze de furie.

— După cum v-am mai spus, este om, la fel ca noi toți, zise ea încordată. Nu e câtuși de puțin sălbatic. Este la fel de liniștit și de înțelegător pe cât te-ai aștepta să fie un copil de cinci ani și ceva. Este foarte generos din partea dumneavoastră, doamnă Hoskins, că sunteți de acord să vă lăsați fiul să vină aici, la Timmie, dar vă rog să nu aveți niciun fel de temeri în această privință.

— N-am spus că sunt de acord, replică doamna Hoskins, cu un glas puțin înfierbântat.

Hoskins îi aruncă o privire disperată.

— Annette…

— N-am spus!

(„Atunci de ce nu pleci de-aici să-l lași pe Timmie în pace, cu cartea lui?”)

Domnișoara Fellowes făcea eforturi să-și păstreze cumpătul.

(„Să se descurce Hoskins cu ea. Doar e soția lui.”)

— Vorbește cu băiatul, Annette. Încearcă să-l cunoști puțin. Ai fost de acord să faci măcar acest lucru.

— Da, mă rog…

Se apropie din nou de băiat.

— Timmie? întrebă ea, nesigură.

Timmie ridică privirea. Nu mai zâmbea larg de astă dată.

Înțelesese deja, chiar și numai din intonația vocilor, că femeia aceea nu-i era prietenă.

Doamna Hoskins zâmbea însă, dar nu foarte convingător.

— Câți ani ai, Timmie?

— Nu se prea pricepe la numărat, spuse domnișoara Fellowes, încetișor.

Dar, spre uimirea ei. Timmie ridică mâna stângă cu toate cele cinci degete desfăcute.

— Cinci! strigă el.

— A ridicat cinci degete și a spus cinci, comentă uluită domnișoara Fellowes. L-ați auzit, nu?

— Am auzit… cred, spuse Hoskins.

— Cinci, continuă ursuză doamna Hoskins.

Încerca acum să se apropie de Timmie.

— E o vârstă foarte frumoasă. Și băiețelul meu, Jerry, are aproape cinci ani. Dacă îl aduc pe Jerry aici, ai să fii drăguț cu el?

— Drăguț, spuse Timmie.

— Drăguț, traduse domnișoara Fellowes. Vă înțelege. Promite să fie drăguț.

Doamna Hoskins încuviință.

— E mic, dar pare atât de *forțos*, zise ca pentru sine.

— N-a încercat niciodată să facă rău nimănui, spuse domnișoara Fellowes, îngăduindu-și să treacă sub tăcere bătăliile disperate din prima lui noapte în Stasis. E cât se poate de blând. Trebuie să credeți asta, doamnă Hoskins. Ia-o pe doamna Hoskins în camera ta, i se adresă lui Timmie. Arată-i jucăriile și cărțile tale. Și dulapul cu haine.

„Fă-o să vadă că ești un băiețel adevărat. Timmie. Fă-o să vadă dincolo de arcadele proeminente și bărbia ta fără bărbie.”

Băiețelul întinse mâna. După o clipă de ezitare, doamna Hoskins i-o luă. Pentru prima dată de când intrase în celula Stasis, pe chipul ei apăru ceva asemănător unui surâs sincer.

Intrară amândoi în camera lui. Ușa se închise în urma lor.

— Cred că are să meargă, îi spuse Hoskins pe șoptite în clipa în care soția lui dispăru din vedere. O s-o cucerească.

— Fără îndoială.

— Nu-i o femeie irațională. Credeți-mă. Dar Jerry este foarte prețios pentru ea.

— Firește.

— E singurul nostru copil. Suntem căsătoriți de câțiva ani și, la început, au existat probleme de fertilitate… pe urmă am reușit… am putut în sfârșit…

— Da, spuse domnișoara Fellowes. Înțeleg.

Nu era din cale afară de curioasă să afle despre problemele de fertilitate ale domnului și doamnei Hoskins. Sau despre cum putuseră ei în cele din urmă să le depășească.

— Așa că vă dați seama… deși am discutat pe îndelete cu ea, deși înțelege problemele pe care ni le creează Mannheim și oamenii lui și importanța de a pune capăt izolării lui Timmie, mai ezită întrucâtva să-l expună pe Jerry la riscul…

— Nu există niciun risc, doctore Hoskins.

— Știu asta. Dumneavoastră știți asta. Dar până când n-o știi și Annette…

Ușa camerei se deschise. Doamna Hoskins ieși. Domnișoara Fellowes îl văzu pe Timmie ițindu-se pe după spatele ei, în felul acela precaut pe care îl adopta uneori. I se tăie respirația. Ceva nu mersese bine acolo, înăuntru…

Dar nu. Annette Hoskins zâmbea.

— E o cămăruță foarte drăguță. Își poate împături singur hainele. Mi-a arătat. Aș vrea s-o poată face și Jerry măcar pe jumătate atât de bine ca el. Și e așa de ordonat cu jucăriile…

Domnișoara Fellowes răsuflă ușurată.

— Deci, putem încerca? o întrebă Hoskins pe soția lui.

— Da, cred că putem încerca.

CAPITOLUL ȘASE INTERCALAT

IMPASUL

La vest de altarul Zeiței, de pe malul celui mai mic dintre râuri, se înălța fum deasupra taberei Celorlalți. În direcția opusă, Nor de Argint văzu fumul albicios ridicându-se din vatra taberei propriului trib, așezată la poalele dealului ușor povârnit pe care-l coborâseră după ce străbătuseră munții de la răsărit. Nu era nimeni în fața altarului. În timpul acestei perioade interminabile de tatonare, între cele două triburi apăruse un acord tacit: altarul era teritoriu neutru. Nimeni din cele două tabere nu se putea apropia de el. Fiecare trib avea santinele postate pe marginea zonei altarului ca să se asigure că nu avea loc nicio încălcare.

Nor de Argint stătea singur, sprijinindu-se în suliță. Se lăsa deja întunericul, deși lui i se părea că ziua abia începuse. Anul trecea pe nesimțite. Noaptea venea din ce în ce mai repede. Zorile se iveau tot mai târziu. Orele de lumină erau înghesuite din ambele părți. Curând avea să vină anotimpul ninsorilor nesfârșite, când numai un nebun ar sta pe-afară; vremea să se aciuieze într-un loc adăpostit și să trăiască din hrana pusă deoparte, așteptând venirea primăverii.

„Dar tot n-am făcut pace cu Zeița și nu i-am primit îndrumarea”, gândi nemângâiat Nor de Argint. „Și cum am putea, când Ceilalți se învârt întruna pe lângă altar și nu ne lasă să ne apropiem de el?”

— Nor de Argint? O să mai ningă?

Glasul Celei Care Știe ajunse la el purtat de vânt. Stătea în mijlocul potecii, la malul râului, împreună cu Femeia Zeiței și Ține Trecutul. Cele trei femei vorbeau de ceva vreme. Nor de Argint se încruntă. Erau o adevărată

pacoste. Trei femei puternice, pline de puterea Zeiței. Îl făceau să nu se simtă la largul lui. Și totuși știa cât de importante erau, fiecare în felul ei, pentru viața tribului.

— Va ninge. Nor de Argint? Spune-ne!

El ridică din umeri. Apoi se lovi ușurel peste genunchi și încuviință. Vechea rană de la picior îl durea îngrozitor. Întotdeauna era așa, când se apropia vremea ninsorilor. Dar acum îi zvâcnea mai tare ca niciodată.

Cu două zile în urmă ninsese puțin, iar în ziua ce trecuse ninsoarea nu se oprise preț de aproape o oră. Și-acum iarăși avea să ningă. Era rău când zăpada începea să vină în fiecare zi. Mare parte din zăpada căzută ieri nu se topise încă. Vântul ce bătea de la nord, vântul-demon, o înălța, o spulbera, i-o arunca în față lui Nor de Argint.

„Ar trebui să plecăm de-aici”, gândi el. „Ar trebui să ne căutăm loc de iernat.”

Cea Care Știe o lăsase acum pe Ține Trecutul și venea să vorbească cu el. Asta însemna aproape sigur necaz. De la aventura ei îndrăzneață din fața altarului se purta atât de maiestuos și atât de sigură pe sine încât părea aproape că ea era șeful acum. Nimeni nu îndrăznea să facă glume pe seama ei, nimeni nu îndrăznea nici măcar să se uite pieziș la ea din ziua aceea memorabilă când își acoperise trupul cu culorile războiului și pornise să înfrunte întregul grup de războinici ai Celorlalți. Întotdeauna fusese ciudată, întotdeauna fusese aprigă; dar acum căpătase un aer nou de ciudățenie fioroasă care-o făcea să pară că pășește prin tărâmuri numai de ea cunoscute.

— Situația asta se prelungește la nesfârșit, Nor de Argint, și nu mai apare nicio schimbare. Și se apropie vremea ninsorilor.

— Știu asta.

— Ar trebui să atacăm și să terminăm odată.

— Știi doar că sunt prea mulți pentru noi, zise Nor de Argint.

Nu era prima oară când discutau aceste lucruri.

— Nu atât de mulți. Ne-am descurca cu ei. Dar noi nu facem decât să stăm aici cu brațele încrucișate. Ei se tem de noi și noi ne temem de ei și nimeni nu se mișcă. Cât ai să ne mai ții aici?

— Până ne închinăm Zeiței la altar și îi aflăm voința.

— Atunci trebuie să atacăm, spuse Cea Care Știe.

Nor de Argint o privi cu fermitate. Ochii ei înspăimântători nu mai erau de femeie, nici măcar de războinic. Erau ochi parcă din piatră șlefuită.

— Ai fost acolo jos cu bărbații. Ai văzut că nu vor să atace. Vrei să te lupți singură cu Ceilalți, Cea Care Știe?

— Tu ești căpetenie. Poruncește-le să lupte. Voi lupta alături de ei.

— Veți muri cu toții.

— Și-atunci să stăm aici și să așteptăm iarna? Și așa vom muri cu toții, Nor de Argint.

El încuviință mohorât. Adevărat: nu mai puteau rămâne acolo. Își dădea seama de acest lucru la fel de bine ca și ea.

Fusese probabil o greșeală însuși faptul de a veni acolo. Dar Nor de Argint n-ar fi putut vreodată să recunoască asta pe față.

— Nu putem pleca, Cea Care Știe. Nu înainte de a ne fi dus la altar.

— Nu putem pleca și nu putem rămâne. Și nici la altar nu putem ajunge. E foarte grav, Nor de Argint.

— Poate.

— Am spus că n-ar fi trebuit să venim aici deloc. Ți-am spus asta de la bun început, când ne-ai anunțat că Sărbătoarea de Vară nu se va mai ține.

— Îmi amintesc, Cea Care Știe. Dar acum suntem aici. Și aici rămânem până când împlinim ritul pentru care am venit la altar. Nu putem pleca pur și simplu, fără să fi auzit glasul Zeiței.

— Nu, admise Cea Care Știe. Sunt de acord cu tine. N-am vrut să venim aici, dar acum că suntem aici, trebuie să ne închinăm Zeiței, așa cum spui tu. Nu te contrazic în această

privință.

El îi fu recunoscător chiar și pentru atâta lucru.

— Dar dacă nu mai putem rămâne aici din cauza ninsorii și nu putem pleca fără să împlinim ritul și Ceilalți ne împiedică s-o facem pentru că sunt aici și ne pângăresc altarul prin prezența lor, atunci va trebui să-i gonim, zise Cea Care Știe. E simplu ca bună ziua.

— Or să ne omoare dacă-i atacăm.

— Iarna o să ne omoare dacă n-o facem.

— E un cerc vicios, spuse Nor de Argint. În felul ăsta n-ajungem nicăieri.

O privi posomorât. Chipul ei era neînduplecat. Dar Cea Care Știe nu-i oferea nicio soluție în afara celei de moarte sigură în mâinile dușmanilor.

Da, un cerc vicios. Nu putem pleca și nu putem rămâne. Amânase Sărbătoarea de Vară pentru că i se păruse necesar să împlinească un rit aici, la altar. Dacă îl contramanda și pe acesta, din cauza prezenței Celorlalți în preajma altarului, atunci se chema că nu avea loc nici sărbătoare, nici de vară, nici de toamnă, ceea ce cu siguranță va abate mânia cumplită a Zeiței asupra Oamenilor. Aceștia vor muri de foame și îl vor învinovăți pe șef pentru toate acestea. Nor de Argint știa că e în pericol de a fi înlocuit din funcție dacă nu aducea curând lucrurile la liman. Și Oamenii nu cunoșteau noțiunea de ex-șef în viață. Obiceiul era prea bine înțeles de toți. A renunța la șefie însemna a-și lua adio de la însăși viața lui.

Prin piciorul rănit cândva îl săgetau dureri fierbinți ca focul. În fond, poate că n-ar fi fost atât de rău să se dea la o parte și să îngăduie altcuiva să poarte poverile. Și să-și pună capăt pe vecie durerii și ostenelii.

Femeia Zeiței li se alătură acum.

— Te-a convins Cea Care Știe că trebuie să atacăm?

— Nu.

— Ți-e atât de frică să nu mori?

— Întrebarea e mai prostească decât îți poți da tu seama,

Femeie a Zeiței. Mie mi-e frică să nu mori *tu,* și Fântâna Laptelui, și Luptă Ca Un Leu, și Zăpadă Minunată și toți ceilalți. Menirea mea este să-i țin pe Oameni în viață, nu să-i duc la moarte sigură.

— Vine vremea ninsorilor. Și asta ne va ucide dacă rămânem aici, în câmp deschis.

— Da, știu și asta, oftă el.

— Eu n-am vrut să facem acest pelerinaj, zise Femeia Zeiței. Îți amintești. Am spus că nu e nevoie să ne întoarcem până aici ca să aflăm voința Zeiței. Dar Ține Trecutul m-a încurajat să te las să faci cum crezi tu de cuviință.

— Îmi amintesc, spuse Nor de Argint, răbdător. Acum nu mai are nicio importanță. Suntem aici. Crezi că putem pleca fără să-i vorbim Zeiței?

— Poate că Zeița a spus deja ce avea de spus, replică preoteasa. Că suntem niște proști conduși de un prost și mai mare și drept urmare merităm să murim. Și-atunci, mai bine să murim luptând împotriva dușmanilor, decât stând aici și discutând la nesfârșit, în timp ce zăpada se înalță în troiene în jurul nostru. Sau poate crezi…

— Uitați-vă, o întrerupse Cea Care Știe. Un Celălalt vine să vorbească cu noi.

Nor de Argint se întoarse speriat. Da, așa era: un războinic tânăr și înalt, purtând o suliță al cărei vârf era înfășurat într-o fâșie de blană roșie, părăsise tabăra cealaltă și se îndrepta spre ei. Când trimisul trecu de zona din fața altarului, Munte Spart, care era santinelă de serviciu, se zbârli la el și-i arătă arma. Celălalt scoase niște sunete de-ale lui către Munte Spart și trecu pe lângă el, mai departe, fără să se oprească.

Ochi în Flăcări și Copacul Lupilor ieșiră din tabără și-l indicară pe Celălalt, de parcă ar fi crezut că Nor de Argint nu-l observase. Își agitară amenințător sulițele și arătară că ei sunt gata să se năpustească la atac. Nor de Argint le făcu mânios semn cu mâna să se întoarcă în tabără. Ce credeau

ei, că acest război se duce cu un singur om? Era evident că Celălalt venea să stea de vorbă cu ei. Evident.

„Și cum am să stau eu de vorbă cu un Celălalt?” se întrebă Nor de Argint.

Trimisul urmă un drum în zig-zag pe pământul acoperit de zăpadă, ocolind locurile unde apa de dedesubt făcea solul mlăștinos și se opri la malul râului, unde se aflau Nor de Argint, împreună cu Cea Care Știe și Femeia Zeiței. Ridică sulița în ceea ce nu putea fi decât un semn de salut și-o legănă solemn dintr-o parte într-alta.

Nor de Argint își ridică și el puțin sulița în semn de răspuns, apoi o lăsă în jos și așteptă să vadă ce se va mai întâmpla.

Celălalt scoase sunete pe limba lui. Lui Nor de Argint îi părură niște gemete de animal în suferință.

— Crezi că nu se simte bine? o întrebă el pe Cea Care Știe.

— Spune ceva. Așa vorbește el.

— Vorbește? Nu face decât niște zgomote.

— Așa vorbesc ei, spuse Cea Care Știe. Sunt sigură de asta.

— Foarte bine. Zi-mi atunci ce vrea să spună.

— Cum aș putea?

— Tu ești Cea Care Știe. Tu însuți îți spui așa.

— Nu știu decât atât cât știu. Limba Celorlalți n-o cunosc.

— Aha! făcu Nor de Argint. Deci există ceva ce nu știi! Nu te-am mai auzit niciodată zicând asta, Cea Care Știe.

Femeia zâmbi acru, fără să-i răspundă.

Celălalt vorbea din nou. Avea glasul foarte ascuțit și părea că se forțează să vorbească, să împingă sunetele în afară, că se străduiește din greu să se facă înțeles, ca și cum se adresa unor copii. Dar nu se înțelegea nimic. Nor de Argint îi urmări gura cu atenție, dar nu putea desluși nici măcar un singur cuvânt inteligibil. Sunetele pe care le scotea Celălalt nu erau cuvinte.

— Nu poți să vorbești cum se cuvine? întrebă Nor de

Argint. Nu te înțeleg dacă gemi în halul ăsta.

Celălalt se aplecă în față, întinse gâtul și-și duse mâna la ureche, așa cum face un surd, cu toate că Nor de Argint vorbise într-adevăr foarte tare. Stătea într-o poziție bizară. Celălalt era foarte înalt, incredibil de înalt, încât părea să poată atinge stelele cu mâna, și când se aplecă înainte semăna cu una dintre acele păsări cu picioroange din ținuturile mlăștinoase. Nor de Argint îl privea pe de-a-ntregul fascinat. Cum își putea ține echilibrul? Cum de nu cădea de pe picioarele acelea atât de lungi și subțiri ale lui? Cum de nu se crăpa în două când mergea? Și urâțenia lui… pielea aceea palidă, ca de stafie… felul în care i se bomba fața sub gură… micimea nefirească a trăsăturilor…

— Te-am întrebat, nu poți să vorbești așa cum se cuvine? Vorbește cu cuvinte dacă ai ceva să-mi spui!

— Acelea sunt cuvintele lui, zise brusc Cea Care Știe. Are propriile lui cuvinte.

Avea o expresie ciudată pe chip. Expresia cuiva care avusese o revelație neașteptată.

— Ceilalți au o limbă a lor, diferită de-a noastră.

— Ce? întrebă șocat Nor de Argint. Ce vrei să spui? Nu există decât o singură limbă, Cea Care Știe. Există sunete care pot fi înțelese, și zgomote, care nu pot fi înțelese. Nu înțelegem ce spune, așadar sunetele pe care le scoate nu sunt decât niște zgomote. Cum ar putea exista mai multe limbi? Cerul e cer. Muntele e munte. Apa e apă, zăpada e zăpadă. Toată lumea știe asta. Cum ar putea cineva să le numească altfel?

— Două popoare – două limbi. Limba noastră… și alta, diferită, a lor…

Gândul îi dădu amețeli lui Nor de Argint. „Ar putea să existe ceva adevărat aici”, trebui să recunoască, „două popoare, două limbi, de ce nu? dar îi era prea greu să se gândească acum la așa ceva. La asemenea idei se meditează pe îndelete, în liniște și pace. Trecu peste această problemă și ridică iarăși privirea spre Celălalt.

Acesta vorbea din nou, la fel de inteligibil ca mai înainte. Acum și gesticula, încercând probabil să mimeze mesajul cu care venise acolo, văzând că vorbitul nu se prea dovedea de folos. Arătă spre altar cu vârful înfășurat în blană al suliței; arătă spre ținutul deluros de la răsărit, dinspre care veniseră Oamenii, apoi spre apus, spre pământurile care se întindeau până la mare, ce aparțineau acum, în întregime, Celorlalți. Arătă iarăși spre altar. Apoi spre Nor de Argint, apoi spre el însuși. Și din nou către altar.

— Femeie a Zeiței? spuse Nor de Argint. Înțelegi ceva din toate acestea?

— Vrea să plecăm și altarul să le rămână lor, răspunse pe dată Femeia Zeiței.

Nor de Argint nu era tocmai sigur de asta. Celălalt arătase prea mult înainte și înapoi. Dacă s-ar fi dus el la Ceilalți să le spună să plece, ar fi arătat doar spre altar și spre Ceilalți, apoi către pământurile de la apus și pe urmă ar fi făcut un gest de alungare din mână, prin care le comunica să se întoarcă de unde veniseră. Cine are un dram de inteligență ar trebui să fie în stare să înțeleagă acest lucru.

Și, de fapt, de ce să nu încerce chiar acum? Și încercă.

Celălalt îl urmărea cu o expresie asemănătoare celei de pe chipul unui adult ce a fost întrerupt în conversația lui deosebit de elevată de gângăvelile mult prea întortocheate ale unui copil. Când Nor de Argint termină, Celălalt o luă iarăși de la capăt cu explicațiile, arătând încoace și încolo.

— Cred că vrea să ne spună că putem împărți altarul, că oamenii noștri și ai lui se pot închina împreună la el, interveni Cea Care Știe.

— Să împărțim altarul cu împuțiciunile astea? țipă Femeia Zeiței. Altarul este al nostru!

— Asta îmi spui? îl întrebă Nor de Argint pe Celălalt, vorbind cât putu de rar și de tare. Crezi că putem folosi amândoi altarul? Cred că glumești. Este altarul Zeiței. Voi

nu sunteți poporul Zeiței… sau sunteți? Sunteți?

Așteptă, sperând într-un răspuns pe care să-l poată înțelege.

Dar Celălalt vorbi din nou în limba sa de neînțeles. Arătă încă o dată cu sulița.

— Inutil, zise Nor de Argint. Inutil, absolut inutil. Eu nu te înțeleg pe tine și tu nu mă înțelegi pe mine. Nu încape discuție. Celei Care Știe și Femeii Zeiței li se pare că te înțeleg, dar, de fapt, nu te înțeleg nici ele. Aud lucruri pe care-ar vrea să creadă că le spui.

— Am putea să ne așezăm aici deoparte și să încerc să-l învăț limba noastră, se oferi Cea Care Știe. Sau poate c-aș putea s-o învăț eu pe-a lui.

— Nu te-apropia de el, spuse Femeia Zeiței. E întinat și acesta este pământ sfânt.

— Dar dacă am reuși să vorbim cu…

— Nu are rost, spuse Nor de Argint. Chiar dacă zgomotele alea ale lui reprezintă o limbă, n-ai s-o înveți niciodată. Cum ai putea? E ca și cum ai învăța să mormăi ca un urs. Sau să înveți ursul să vorbească. Nu se poate.

— Bătrânii spun întotdeauna că nu se poate, replică Cea Care Știe.

— Bătrân? Eu, bătrân?

Acum însă, Celălalt gesticula din nou cu sulița și vorbea pe limba lui. O ultimă încercare, poate, de a-și face înțeles mesajul. Era la fel de ininteligibil ca mai înainte. Nor de Argint fu copleșit de o adâncă tristețe, nu numai pentru că Cea Care Știe îl făcuse bătrân, sau pentru că durerea din picior îl chinuia crunt, sau pentru că se apropia vremea ninsorilor și Oamenii nu se puseseră încă la adăpostul taberei de iarnă. Nu, în primul rând din cauza acestui bărzoi ciudat care venise la el cu ceea ce ar fi putut fi un mesaj de pace, iar el nu-l putea înțelege și nu se putea face înțeles și, drept urmare, impasul avea sa se perpetueze. Era un zid de piatră între ei, împiedicând comunicarea. Celălalt termină ce avea de spus și așteptă.

— Îmi pare rău, spuse Nor de Argint. Pur și simplu nu te înțeleg. Necazul este că nu-ți cunosc limba. Și cred că nici tu pe-a mea.

— Deci recunoști că este o limbă! spuse triumfătoare Cea Care Știe.

— Da, dacă asta ajută la ceva, zise abătut Nor de Argint.

Negocierile luară sfârșit. Celălalt le întoarse spatele posomorât și iritat și o porni iute înapoi, spre propria tabără. Nor de Argint îl urmări cu privirea, uluit de mersul lui degajat și parcă dezarticulat. Părea o minune că brațele și picioarele nu i se desprind pe când pășește, cu un trup așa de slab închegat ca al lui, atât de rău construit. Sau că nu i se rostogolește capul de pe părerea aceea de gât. Nor de Argint se simți recunoscător pentru corpul lui solid, viguros, așa obosit și plin de dureri cum ajunsese în ultima vreme. Îl slujise bine atâția ani. Era lucrarea Zeiței, corpul acela. Îi compătimi pe Ceilalți pentru fragilitatea și urâțenia lor.

Când emisarul trecu din nou prin zona cu străji, Munte Spart își agită încă o dată sulița spre el și scoase un sâsâit provocator. Celălalt nu-i acordă nicio atenție. Munte Spart îi ceru instrucțiuni din priviri lui Nor de Argint, dar acesta clătină din cap și-i făcu semn să stea liniștit. Celălalt se făcu nevăzut în tabăra din depărtare.

Deci asta fusese. Eșec total.

Nor de Argint era chinuit de îndoieli. Tot ce făcuse în ultimul timp ieșise prost. Zeița rămăsese neslăvită, un băiețel dispăruse ca înghițit de văzduh, altarul pentru care bătuseră atâta drum ca să-l venereze le era inaccesibil, anotimpul se întorcea cu iuțeală împotriva lor; și acum, nu ajunsese nicăieri cu tratativele. Cea Care Știe avea, de bună seamă, dreptate, ca de obicei, oricât de mult i-ar fi displăcut lui să recunoască: era prea bătrân pentru funcția de șef. Venise timpul să se dea deoparte, să-i lase pe ucigași să-și îndeplinească menirea și să se cufunde în somnul fără de sfârșit.

Ochi în Flăcări ar fi venit căpetenie în locul lui. Să se îngrijească el de ce urma să facă.

Dar chiar și numai gândul îl înfurie pe Nor de Argint. Ochi în Flăcări? Un prost. Ar face numai prostii, așa cum e de așteptat de la un prost. Ar fi păcat să-i cedeze tribul lui Ochi în Flăcări.

Atunci, cine? Munte Spart? Copacul Lupilor? Căprior Tânăr?

Toți niște proști. Nu putea lăsa tribul pe mâinile nici unuia dintre ei. Poate că într-o zi vor fi mai înțelepți; dar nu era prea sigur de asta.

„Și atunci cine va fi șef după mine?”

„Să hotărască Zeița”, își spuse Nor de Argint. „După ce-am să mor. Atunci va fi problema Ei, nu a mea.”

Nu se va retrage. Va aștepta ca moartea să-și ceară drepturile. Știa că și el era prost – altfel nu s-ar fi aflat acolo, în acel impas amarnic – dar măcar era mai puțin prost decât cei tineri și putea să-și păstreze liniștit șefia încă o vreme.

— Ce-ai de gând să faci acum. Nor de Argint? îl întrebă Cea Care Știe.

— Nimic. Ce e de făcut?

Se întoarse în tabără și se așeză lângă foc. O copiliță se apropie de el – nu-și aminti cum o cheamă. Bătrânul o trase lângă sine și rămaseră amândoi așa, mult timp, privind văpăile jucăușe ce se înălțau din vatră. Prezența copilului îi spulberă puțin din tristețea ce se abătuse asupra lui. Într-o bună zi, peste foarte mult timp, când el nu va mai fi, din fetița aceasta avea să se perpetueze mai departe specia Oamenilor. Era un gând liniștitor: că șefii puteau muri, luptătorii la fel, că toți muritorii mureau mai devreme sau mai târziu, dar Oamenii aveau să dureze până în vremuri imemoriale, la nesfârșit. Da. Da. Un lucru demn de ținut minte.

Curând începu să ningă și ninsoarea continuă să cadă până târziu în noapte.

CAPITOLUL NOUĂ

DEVENIREA
[40]

Trei zile mai târziu. Hoskins trecu s-o vadă pe domnișoara Fellowes.

— S-a aranjat totul. Soția mea nu mai are nimic împotrivă să-l lase pe Jerry să vină aici, să se joace cu Timmie și Ned Cassiday a întocmit un contract de asigurare despre care crede că va îndeplini condițiile cerute de lege.

— Asigurare? Asigurare pentru ce, doctore Hoskins?

— Păi, pentru orice fel de vătămare care ar putea fi produsă.

— De Timmie lui Jerry, vreți să spuneți.

— Da, zise Hoskins, din nou cu acel glas rușinat al său.

Domnișoara Fellowes se zbârli pe dată.

— Spuneți-mi: chiar credeți că există vreo șansă să se întâmple așa ceva? Sau soția dumneavoastră?

— Dacă ne-am fi temut cu adevărat de acest lucru, nu l-am fi oferit pe Jerry ca tovarăș de joacă pentru Timmie. Soția mea a avut rețineri la început, după cum știți, dar micuțul nostru a cucerit-o în scurt timp. Și totuși, există întotdeauna riscul, când aduci împreună doi băieței care nu se cunosc, ca unul dintre ei să se dea la celălalt. Sunt sigur că nu e necesar să vă amintesc acest lucru, domnișoară Fellowes.

— Bineînțeles. Dar de obicei părinții nu stăruie să fie întocmite contracte de asigurare înainte de a-și lăsa copilul să se joace cu alții.

Hoskins râse.

— Nu înțelegeți. Compania e cea care insistă să se facă acest contract de asigurare, nu noi. Annette și cu mine

garantăm companiei că nu vom întreprinde nicio acțiune juridică, în caz că se întâmplă ceva… Este o declarație de *renunțare* la asigurare, domnișoară Fellowes.

— Aa, zise ea, aproape în șoaptă… Înțeleg. Atunci, când îl aduceți pe Jerry?

— Mâine dimineață? Cum vi se pare?

[41]

Domnișoara Fellowes așteptă până la micul dejun ca să-i dea vestea. Nu voise să-i spună nimic cu o noapte în urmă, gândindu-se că emoția așteptării i-ar putea tulbura somnul, făcându-l să fie nervos și imprevizibil când avea să vină Jerry.

— Ai să-ți faci un prieten azi, Timmie.

— Prieten?

— Un alt băiețel. Cu care să te joci.

— Un băiețel exact ca mine?

— Da, exact ca tine.

„Asemenea ție în tot ce contează cu adevărat”, își spuse aprig domnișoara Fellowes.

— Îl cheamă Jerry. E fiul doctorului Hoskins.

— Fiu? întrebă încurcat Timmie.

— Doctorul Hoskins este tatăl lui. Spuse doica, de parcă asta l-ar fi ajutat cu ceva.

— Tată.

— Tată – fiu.

Își înălță mâna în aer, apoi o lăsă mai jos.

— Tatăl este bărbatul mare. Fiul este băiețelul.

Timmie tot nedumerit părea. Existau atâtea premize majore în privința vieții, atâtea lucruri pe care lumea le lua ca atare și care lui îi erau absolut străine, din cauză că-și petrecuse tot acest timp în izolarea celulei Stasis. Dar știa cu siguranță ce înseamnă părinți. Sau uitase chiar și acest lucru? Domnișoara Fellowes se trezi, și nu pentru prima oară, că-i urăște pe Gerald Hoskins și pe toți cei din Stasis

Technologies, Ltd. pentru că smulseseră acest copil din timpul și spațiul lui. Mai că le-ar fi dat dreptate celor din grupul lui Bruce Mannheim, că aici avea loc un fel de maltratare sofisticată a unui copil.

Răscolind prin teancul de cărți de povești ale lui Timmie, domnișoara Fellowes dădu peste una dintre cele mai dragi lui, o adaptare după legenda lui Wilhelm Tell. Nu reușea nici măcar să-și închipuie ce înțeles putea avea istorioara propriu-zisă pentru Timmie. Dar cartea era bogat ilustrată, în culori vii, iar el obișnuia s-o răsfoiască tot timpul, trecându-și ușurel degetele peste pozele ei strălucitoare Domnișoara Fellowes deschise acum cartea la ilustrația de două pagini care-l înfățișa pe Wilhelm Tell ochind mărul de pe capul fiului său cu o săgeată din tolbă, și-i indică pe rând, mai întâi pe arcașul în costum medieval, apoi pe fiul lui.

— Tată – fiu – tată – fiu…

Timmie încuviință grav.

Ce credea el oare? se întrebă doica. Că Hoskins era un bărbat frumos, cu păr blond și lung, veșminte ciudate, care ținea sub braț un aparat neobișnuit? Sau că avea să vină acolo cineva ca să țintească în mere așezate pe capul lui? Poate că fusese o greșeală să tulbure clipa cu idei abstracte ca „tată” și „fiu”.

În fine. Nu conta decât faptul că Timmie avea să aibă în curând un prieten.

— Vine aici îndată ce-am terminat de mâncat, spuse domnișoara Fellowes. E un băiețel foarte drăguț.

Spera din tot sufletul să fie.

— Și-o să-i arăți și tu ce băiețel drăguț ești, nu-i așa?

— Băiețel drăguț. Da.

— Și-o să-i fii prieten. Și el o să-ți fie ție prieten.

— Prieten. Băiat drăguț.

Ochii îi scânteiau. Dar oare înțelegea? Înțelegea ceva din toate acestea?

O năpădeau tot felul de presimțiri rele cu cât se apropia

mai mult ora venirii lui Jerry Hoskins. Vedea apărând tot felul de probleme pe care nu le luase în calcul până atunci.

„Încetează!”, își comandă ea, „îți dorești asta pentru Timmie de luni de zile. Nu ai de ce să-ți faci griji. Nu ai.”

— Domnișoară Fellowes!

Vocea lui Hoskins la interfon.

— Au ajuns, îi spuse ea lui Timmie. A venit Jerry!

Spre surprinderea ei, Timmie o zbughi în camera lui de joacă și închise ușa pe jumătate. Se ițea stingherit dinăuntru. „Semn rău!”, gândi domnișoara Fellowes.

— Timmie…

Și în clipa următoare toată familia Hoskins era în pragul celulei Stasis.

— El e băiatul meu, Jerry, spuse Hoskins. Salut-o pe domnișoara Fellowes, Jerry.

Doica văzu un copil cu fața rotundă, ochi mari, obraji palizi, păr castaniu, mare și ciufulit, ținându-se de poalele Annettei. Semăna foarte mult cu tatăl lui: într-adevăr, o versiune de cinci ani a lui Gerald Hoskins.

— Spune bună, repetă doctorul, de data aceasta puțin amenințător.

— Bună.

De-abia se auzise. Jerry se trase și mai mult în faldurile fustei materne.

Domnișoara Fellowes îi oferi cel mai cald și mai îmbietor surâs de care era în stare.

— Bună, Jerry. Hai, intră. Aici locuiește Timmie… Timmie o să fie prietenul tău.

Jerry se holba. Părea cât pe ce să țâșnească și s-o ia la goană.

— Trece-l peste prag, îi spuse Hoskins soției lui, puțin nervos.

Ea luă băiețelul în brațe – cu un efort evident; Jerry era mare pentru vârsta lui – și trecu pragul. Băiatul i se vânzoli în brațe când fu străbătut de senzațiile ciudate pe care le crea bariera câmpului Stasis.

— Nu e fericit, Gerald, spuse doamna Hoskins.

— Văd și eu asta. Va trebui să mai treacă puțin timp până să se simtă în largul lui. Lasă-l jos.

Annette cercetă din ochi camera. Mușchii brațelor i se încordară vizibil. Oricât de mult o câștigase Timmie de partea lui la vizita precedentă, acum părea destul de temătoare. Să-și lase din brațe scumpul ei odor în cușca maimuțoiului aceluia...

— Pune-l jos, Annette.

Ea aprobă din cap. Băiatul se sprijini de ea, uitându-se la perechea de ochi care-l privea din camera alăturată.

— Vino-ncoace, Timmie, spuse domnișoara Fellowes. El e noul tău prieten, Jerry. Jerry vrea foarte mult să te cunoască. Nu-ți fie frică.

Timmie intră încetișor în cameră. Jerry fremătă neliniștit. Hoskins se apleacă să-i desprindă degetele din fusta maică-sii.

— Dă-te înapoi, Annette, îi șopti el. Pentru numele lui Dumnezeu, dă-le copiilor o șansă!

Cei doi copii stăteau acum față-n față, practic nas în nas. Deși Jerry părea să fie mai mic decât Timmie cu câteva luni, era cu vreo doi centimetri mai înalt decât el. Comparativ cu ținuta dreaptă a lui Jerry și a capului său bine proporționat, grotescul înfățișării lui Timmie apăru deodată în ochii domnișoarei Fellowes la fel de pronunțat cum fusese în primele zile.

Buzele îi tremurară.

Se priviră câteva clipe interminabile, stingheritoare. Micul Neandertalian fu primul care vorbi, în cele din urmă, într-un falset copilăros.

— Pe mine mă cheamă Timmie.

Și își întinse brusc capul înainte, ca pentru a examina trăsăturile celuilalt mai îndeaproape.

Speriat, Jerry îi răspunse cu o îmbrâncitură puternică care îl trimise pe Timmie de-a berbeleacul. Amândoi izbucniră în hohote tari de plâns și doamna Hoskins își

înșfăcă fiul, în timp ce domnișoara Fellowes, cuprinsă de mânie cu greu ținută în frâu, îl ridică iute pe Timmie și începu să-l aline. „Bestie mică!”, gândi ea înverșunată. „Bestie mică și rea!”.

Dar își dădu seama că este prea aspră. Timmie îl speriase pe Jerry; Jerry se apărase în singurul fel în care știa să se apere. Nu se întâmplase nimic extraordinar. La așa ceva ar fi trebuit să se aștepte de la bun început.

— Măi, măi, măi… spuse Hoskins.

— Știam eu că nu e o idee bună, spuse Annette. Nu se plac instinctiv.

— Nu e instinctiv, spuse ferm domnișoara Fellowes.

— Nu, întări Hoskins. Nu e nici pe departe vorba de instinct. Nu mai mult decât atunci când doi copii oarecare se displac la prima vedere. Pune-l jos pe Jerry și lasă-l să se obișnuiască cu situația.

— Și dacă băiatul de grotă îi întoarce lovitura?

— N-ar fi nimic ieșit din comun, răspunse Hoskins. Dar își poate purta singur de grijă. Și dacă într-adevăr nu poate, e timpul să învețe. Trebuie doar să-l lăsăm să facă față singur situației.

Annette Hoskins nu părea totuși convinsă.

— Și de fapt, continuă soțul ei, cred că cel mai bun lucru ar fi ca noi doi să plecăm. Dacă apar probleme, domnișoara Fellowes va ști să le descurce. Și după vreo oră îl poate aduce pe Jerry în biroul meu, iar eu o să-l trimit cu cineva acasă.

[42]

Ora trecu greu. Timmie se retrăsese în colțul îndepărtat al camerei și îi arunca lui Jerry uitături dușmănoase, de parcă încerca să-l șteargă de pe fața pământului doar cu intensitatea privirii lui. Hotărâse, după toate aparențele, să nu-și caute adăpost în camera din spate, cum făcea deseori când nu se simțea în largul lui, gândindu-se poate că nu era

înțelept să se retragă și astfel să cedeze inamicului, prin abandon, partea din față a domeniului său.

Cât despre Jerry, acesta se aciuiase nenorocit în colțul opus al camerei, plângând după maică-sa. Părea atât de nefericit, că domnișoara Fellowes, deși conștientă că risca să-l supere și mai rău pe Timmie, încercă să-l liniștească spunându-i că mama lui era aproape, nici gând să-l fi părăsit, și că urma s-o revadă cât de curând.

— Vreau *acum* la ea! spuse Jerry.

(„Crezi probabil că ai fost lăsat aici pentru totdeauna, așa-i, copile? Doar tu și cu Timmie, închiși amândoi în această căsuță ca de păpuși. Și nu-ți place deloc ideea. Bineînțeles că nu. Așa cum probabil nu-i place nici lui Timmie.”)

— Acasă! zise Jerry. Acum!

— Ai să te duci curând acasă. N-ai venit decât într-o vizită.

Ridică pumnii strânși la ea.

— Nu, spuse domnișoara Fellowes apucându-l cu abilitate de curea și ținându-l la o lungime de braț distanță de ea. În timp ce băiețelul bătea aerul cu brațele. Nu, Jerry! Nu lovi… Ce zici, ai vrea o bomboană?

— Nu! Nu! Nu!

Domnișoara Fellowes râse.

— Eu zic totuși că vrei. Stai aici pe loc și eu îți aduc una.

Descuie cutia secretă în care ținea bomboanele – Timmie dovedise deja că nu se putea conta pe el să nu-și bage nasul în proviziile pe care doica le avea la îndemână și scoase o bomboană sferică și verde, parcă prea mare pentru gura băiatului.

Jerry făcu ochii mari și se opri pe dată din plâns.

— Știam eu! zâmbi domnișoara Fellowes. Îi întinse bomboana și el și-o vârî în gură fără niciun fel de dificultate.

Din spatele ei, Timmie scoase un mormăit înăbușit.

— Da, știu, vrei și tu una. Nu te-am uitat, Timmie.

Mai scoase una, de portocale de astă dată și i-o întinse.

Timmie i-o înhăță din mână cu ferocitatea unui animal închis în cușcă.

Domnișoara Fellowes îl privi îngrijorată. Nu se așteptase ca această vizită să decurgă pașnic, dar ceea ce se întâmpla era îngrijorător, aceste semne de revenire a lui Timmie la starea de sălbăticie.

Sălbăticie? Nu, își spuse ea. Era o interpretare prea aspră a comportamentului micuțului. Jerry fusese primul care lovise, își aminti domnișoara Fellowes. În definitiv, Timmie venise și se prezentase lui Jerry politicos, civilizat, și Jerry îi dăduse un brânci. Timmie își spusese probabil, că mormăiturile fioroase și arătarea colților era singura reacție înțeleaptă la acea comportare.

Copiii se măsurau furios peste bomboanele lor, dintr-un colț într-altul al camerei.

Domnișoara Fellowes înțelegea că prima oră nu avea să fie prea distractivă pentru niciunul dintre ei.

Dar asemenea lucruri nu reprezentau o noutate pentru ea și nu o descumpăneau câtuși de puțin. Asistase la multe lupte aprige între copii înfuriați… Și văzuse cum, până la urmă, se încheiaseră multe armistiții, și apoi, prietenii. Răbdarea era secretul. Cu copiii, cel puțin, mergea aproape întotdeauna. Probleme de acest fel se rezolvă de la sine. Cu timpul.

— Ce-ați zice să vă aduc cuburile? îi întrebă ea. Timmie, ai vrea să te joci cu cuburile?

Băiatul îi aruncă o privire mohorâtă, sumbră – mai mult sau mai puțin de consimțire, își zise ea, deși nu era absolut convinsă că o interpretase corect.

— Bine.

Se duse în camera cealaltă și scoase cuburile – creații ultimul răcnet, frumos polizate, care se îmbinau elegant și scoteau un clinchet plăcut când alăturai fețele de aceeași culoare.

Domnișoara Fellowes le vărsă în mijlocul camerei.

— Și nu te superi dacă se joacă și Jerry cu cuburile tale,

nu-i așa, Timmie?

Băiatul scoase un fel de bombănit.

— *Nu* te superi. Așa, băiețel. Știam eu că n-ai să te superi!… Vino-ncoace, Jerry. Timmie te lasă să te joci cu cuburile lui.

Jerry se apropie timid. Timmie era deja jos, pe podea, scormonind printre cuburi în căutarea celor pe care le considera favoritele lui. Jerry îl urmărea prudent, de la o distanță sigură. Domnișoara Fellowes veni în spatele lui și blând, dar hotărât, îl împinse spre cuburi.

— Joacă-te cu ele, Jerry. Haide, e-n regulă. Timmie nu se supără.

Băiatul își întoarse privirea spre ea, foarte neîncrezător.

Apoi alese cu prudență un cub. Timmie bombăni și mai tare, dar rămase pe loc când domnișoara Fellowes îl săgetă cu o privire rapidă, prevenitoare. Jerry mai luă un cub. Altul. Timmie înșfăcă două și le duse la spate. Jerry luă al treilea cub.

În doar câteva minute grămada de cuburi fusese împărțită aproape frățește și Timmie se juca cu jumătatea lui într-o parte a camerei, iar Jerry, meticulos, cu jumătatea lui în parte opusă, lângă ușă. Cei doi copii se ignorau cu desăvârșire, de parcă s-ar fi aflat pe două planete diferite. Niciun fel de contact între ei, nici măcar o privire pe furiș.

Dar măcar se jucau cu aceleași set de cuburi, își spuse domnișoara Fellowes. Era un început.

Se trase la o parte din drumul lor și-i lăsă să se joace. Din când în când le mai arunca câte-o privire să vadă dacă vreunul dintre ei avea de gând să treacă de zidul invizibil pe care-l ridicaseră pe mijlocul camerei. Dar nu: tot pierduți erau în sferele lor individuale de joacă. Se străduiau atât de mult să nu-și acorde atenție, încât era probabil obositor pentru ei. Timmie își împerechease toate cuburile și le aranjase într-un pătrat cu laturi inegale și două colțuri deschise. Jerry își asamblase cuburile într-un fel mult mai complicat, alcătuind o piramidă perfectă, după câteva

modificări minore, prin aproximări succesive.

Domnișoara Fellowes se simți puțin întristată de mai marea complexitate a aranjamentului lui Jerry. Un alt exemplu de superioritate a minții lui *Homo sapiens sapiens* asupra celei a lui *Homo sapiens neanderthalensis?* Poate. Dar era tot atât de plauzibil ca Jerry să fi avut acasă un set de cuburi asemănător cu acesta și ca tatăl său – omul de știință, fizicianul – să-l fi învățat să le suprapună într-o micuță piramidă perfectă ca aceea. Bietul Timmie făr' de tată nu se bucurase de un asemenea avantaj: domnișoara Fellowes nu încercase să-l inițieze în arta suprapunerii cuburilor. Nici prin cap nu-i trecuse așa ceva. Fusese destul de mulțumită că el reușise să-și dea seama singur, instinctiv aproape, cum să se joace cu cuburile. Acum, puțin rușinată de relativa lipsă de acuitate intelectuală a lui Timmie, voia să creadă că Hoskins depusese mult efort pentru a-i perfecționa fiului său îndemânarea de a ridica construcții din cuburi. Spera asta din tot sufletul.

— Copilași, vreți să beți niște lapte? întrebă domnișoara Fellowes, pe când ora se apropia de sfârșit.

Voiau; dar nu se arătară mai sociabili când îi servi. Fiecare se retrase în colțul lui ca să-și bea laptele. Domnișoara Fellowes observă cu neplăcere cu câtă dexteritate își mânuia Jerry paharul, comparativ cu Timmie.

„Încetează!”, își comandă ea sever. „Jerry a avut tot felul de ocazii să învețe diverse lucruri, pe când Timmie nu le-a avut niciodată. Nu s-a trezit pe lumea asta la patru ani fără să știe să facă nimic din ceea ce fac oamenii moderni.”

Chiar și așa, când ajunse cu Jerry în biroul lui Hoskins, la capătul primei ore, nu reușise încă să-și învingă pe deplin ușoara deprimare.

— Ei, cum a mers? întrebă Hoskins.

— A fost un început, răspunse domnișoara Fellowes. Doar un început, dar de undeva tot trebuia să începem.

— S-au mai lovit?

— Nu.

Îi povesti de cuburi, omițând deliberat să-i relateze despre superioritatea aparentă a lui Jerry ca arhitect.

— S-au tolerat. Altfel, mai bine, nu pot s-o zic. Timmie a stat într-o parte, Jerry în cealaltă. Le va trebui destul de mult timp să se obișnuiască unul cu celălalt.

— Da, sunt convins de asta, spuse Hoskins.

Părea absolut indiferent, aproape nerăbdător s-o vadă plecată. Domnișoara Fellowes observă că nu-i adresase niciun cuvânt fiului său de când intraseră în birou.

Pe biroul lui Hoskins erau împrăștiate tot felul de hârtii: imprimate, benzi video, un teanc de discuri de memorie.

— Alt experiment? se aventură ea.

— Da. Sau mai bine zis, o diversificare a unei realizări mai vechi. Ne apropiem de sondajul cu rază scurtă de acțiune. Suntem pe punctul de a atinge detecția intertemporală pe o distanță extrem de scurtă.

— Detec…

— Restrângem limitele de sondare. Avem acum controlul matricei ultimilor zece mii de ani și, după câte se pare, în următoarea etapă, vom putea acumula o îmbunătățire cantitativă de mai multe magnitudini.

Domnișoara Fellowes îl privea absentă; mintea-i era plină de Timmie și Jerry, Jerry și Timmie.

Hoskins continuă cu dezinvoltură:

— Ceea ce înseamnă că anticipăm posibilitatea de a ajunge în timp cu o mie de ani în urmă – sau chiar cu mai puțin, domnișoară Fellowes! Și asta nu e totul. Ne lărgim și limitele de masă. Bariera de patruzeci de kilograme este pe cale de a deveni o realizare a trecutului. Credem că acum optzeci sau chiar o sută de kilograme ne sunt perfect accesibile.

— Mă bucur mult pentru dumneavoastră, doctore Hoskins.

O spusese fără vreo urmă de căldură în glas. Dar Hoskins nu păru să observe acest lucru.

— Vă mulțumesc, domnișoară Fellowes.

Hoskins îi aruncă o privire fiului său, ca și cum îl vedea pentru prima dată și îl aduse lângă el cu o mișcare nepăsătoare a brațului.

— Ei, va trebui să-l aducem pe Jerry din nou aici peste două zile și să vedem dacă lucrurile or să meargă mai bine între ei. Ce ziceți, domnișoară Fellowes?

— Da. Da. Bineînțeles.

Ea șovăi.

— Mai aveți și altceva să-mi spuneți? întrebă Hoskins.

Da, mai avea. Voia să-i spună cât de recunoscătoare îi era pentru că-i îngăduise lui Jerry să-l viziteze pe Timmie. Chiar dacă lucrurile nu decurseseră tocmai bine. Știa că tensiunile începutului aveau să se stingă, că temerile și nesiguranța se vor spulbera și ele cu timpul, că băieții vor deveni până la urmă prieteni. Bunăvoința lui Timmie de a împărți cuburile, oricât de silită fusese, îi sugera măcar atâta lucru. Și Timmie avea nevoie de un prieten mai mult decât de orice altceva. Odată cu trecerea timpului, prezența lui Jerry avea să dea naștere unor schimbări minunate în Timmie: îl va deschide, îl va ajuta să-și întindă mâna spre un semen de-al său, să devină băiatul care era menit să fie. Da. În cele din urmă, Timmie va putea deveni Timmie. Nu putea face acest lucru trăind singur, oricât de drăgăstos îi purta ea de grijă. Domnișoara Fellowes îi era cu adevărat recunoscătoare lui Hoskins pentru că îl adusese pe Jerry, aproape sentimental recunoscătoare.

Dar nu găsea puterea să i-o spună. Căuta un mod de a-i mulțumi, dar formalismul, indiferența, interesul lui deosebit pentru imprimatele și dischetele acelui nou experiment erau ca un duș rece pentru ea. Poate că nu uitase încă de prânzul acela pe care îl luaseră împreună, când ea îi spusese că ar fi fost tatăl lui Timmie, sub toate aspectele mai puțin biologic și că era crud neîngăduindu-i acestuia un camarad de joacă, că îi datora asta băiatului. Așa că-și oferise propriul și adevăratul fiu. Poate că aducerea lui Jerry fusese doar o încercare de a-și dovedi sieși că-i era lui

Timmie un tată bun și, în același timp, că nu-i era câtuși de puțin tată. Amândouă în același timp! Și înăbușindu-și resentimentele pe care gestul i le implica.

Așa că nu putu spune decât:

— Sunt foarte bucuroasă că i-ați permis fiului dumneavoastră să vină aici. Vă mulțumesc foarte mult, doctore Hoskins.

Iar el nu-i putu spune decât:

— E-n regulă. Cu plăcere, domnișoară Fellowes.

[43]

Deveni o obișnuință în programul de viață. Jerry reveni trei zile mai târziu și, apoi, peste încă patru. A doua vizită dură tot atât cât și prima; a treia se prelungi la două ore și aceasta rămase regula după aceea.

Nu se repetă schimbul de priviri și îmbrânceala de la prima vizită. Cei doi băieți se măsurară puțin neliniștiți când Jerry fu adus a doua oară prin bariera Stasis – neînsoțit de niciunul dintre părinți. Dar domnișoara Fellowes spuse repede:

— Timmie, a venit iarăși prietenul tău, Jerry.

Timmie încuviință, luând act de prezența lui Jerry, fără nicio manifestare de ostilitate. Începea să-l accepte pe acesta în celula lui, ca pe un fapt de viață, cum acceptase și vizitele antropologilor, sau examinările la care-l supunea doctorul Jacobs.

— Salută-l, Timmie.

— Bună.

— Jerry?

— Bună, Timmie.

— Acum spune și tu „Bună, Jerry”; de ce nu spui așa, Timmie?

O pauză.

— Bună, Jerry.

— Bună, Timmie.

— Bună, Jerry.
— Bună, Timmie.
— Bună, Jerry…
N-aveau de gând să se oprească. Era ca un joc. Amândoi râdeau. Domnișoara Fellowes își simți sufletul copleșit de ușurare. Copiii care se puteau purta prostește împreună nu erau niște copii care să înceapă să-și dea ghionți în clipa când ea s-ar fi întors cu spatele la ei. Copiii care se făceau reciproc să râdă nu aveau de gând să se urască.
— Bună, Timmie.
— Bună, Jerry.
— Bună…
Și încă ceva. Jerry nu părea să aibă niciun fel de dificultate în a-l înțelege pe Timmie. Nu pentru că „Bună, Jerry” ar fi fost o înșiruire complexă de sunete; mulți dintre adulții care trecuseră pe la casa păpușilor nu reușiseră să înțeleagă nici măcar o silabă din ce spunea Timmie. Dar Jerry nu avea prejudecățile unui adult în ceea ce privește enunțarea și pronunțarea. După toate aparențele, maniera bolborosită de a vorbi a lui Timmie nu avea nicio taină pentru el.
— Vreți să vă jucați iarăși cu cuburile? îi întrebă domnișoara Fellowes.
Aprobări pline de entuziasm. Le aduse din camera cealaltă și le dădu drumul pe podea.
Băieții le împărțiră cu iuțeală în două grămezi aproximativ egale și trecură pe dată la treabă, fiecare cu jumătatea lui. Dar de astă dată nu se mai retraseră în colțuri opuse de cameră. Lucrau cot la cot, tăcuți, neacordând niciunul prea multă atenție la ce făcea celălalt, dar netulburat de proximitatea acestuia.
Bun. Excelent.
Nu același lucru se putea spune însă despre faptul că împărțeala cuburilor nu fusese cinstită, cum i se păruse domnișoarei Fellowes la prima vedere. Jerry își însușise substanțial mai mult de jumătate – aproape două treimi, de

fapt, ridicând construcția cu mai multă ușurință acum, când avea mai mult material de construcție.

Cât despre Timmie, acesta lucra la un fel de model în formă de X, dar nu avea suficiente cuburi să-i iasă cum ar fi trebuit. Domnișoara Fellowes îl văzu privind meditativ spre grămada de cuburi a lui Jerry și se pregăti să intervină în caz că s-ar fi iscat gâlceavă. Dar Timmie nu întinse mâna să se servească din cuburile lui Jerry; se mulțumi doar să se uite la ele.

Un semn lăudabil de auto-cenzură? Politețea unui copil bine-crescut față de oaspetele său?

Sau era ceva mai îngrijorător în reținerea lui Timmie de a lua cuburi de la Jerry? Căci Timmie numai bine crescut nu se putea zice că era. Domnișoara Fellowes nu-și făcea iluzii în această privință. Îl învățase cu toată priceperea și sârguința ei să fie amabil și respectuos; dar era o nebunie să crezi că Timmie ar fi fost un model de comportament. Provenea doar dintr-o societate primitivă unde manierele – în sensul acordat astăzi cuvântului – erau probabil necunoscute și, odată smuls din tribul lui, fusese obligat să trăiască în izolare în celula Stasis, fapt care împiedicase dezvoltarea multora dintre trăsăturile sociale pe care copiii obișnuiți le deprindeau din mers până la vârsta lui. Și nici copiii obișnuiți de seama lui nu erau chiar așa de politicoși.

Dacă Timmie nu întindea mana să ia cuburile – cuburile lui, în definitiv – pe care și le dorea, asta se întâmpla probabil nu pentru că era el un băiețel atât de drăguț, ci pentru simplul fapt că Jerry îl intimida. Se temea să întindă mâna și să se servească, așa cum ar fi făcut, poate, un alt băiat, în locul lui.

Îl speriase oare chiar atât de tare acea îmbrâncitura – singura! – de la prima vizită?

Sau era altceva la mijloc – ceva mai adânc, mai sumbru, ceva rătăcit prin istoria uitată a primelor zile ale umanității?

Într-o seară, după ce Timmie se retrăsese în camera lui, în celula Stasis sună telefonul și glasul operatorului spuse:

— Domnișoară Fellowes, vă caută Bruce Mannheim.

Ea ridică din sprâncene. O căuta Mannheim? Pe ea? Nimeni n-o sunase acolo vreodată. Prin propria ei voință se izolase aproape complet de lumea din afară, pentru a nu fi deranjată de reporteri, de tot felul de curioși, de maniaci și fanatici și de oameni... de felul lui Bruce Mannheim. Dar iată că o căuta la telefon. Cum reușise să răzbată până la ea fără cunoștința lui Hoskins? „Probabil că sună cu acordul lui”, conchise ea.

— Da, domnule Mannheim. Ce mai faceți?

— Bine, domnișoară Fellowes. Foarte bine chiar... Doctorul Hoskins mi-a spus că Timmie și-a găsit în sfârșit tovarășul de joacă de care avea nevoie.

— Într-adevăr. Chiar pe fiul doctorului Hoskins.

— Da, știu. Suntem cu toții de părere că a fost un gest absolut minunat din partea dumnealui... Și ce părere aveți, cum merg lucrurile?

Domnișoara Fellowes șovăi.

— Destul de bine.

— Băieții se înțeleg bine?

— Bineînțeles că da. La început, așa cum se-ntâmplă de obicei, a existat puțină tensiune – mai mult din partea lui Jerry, decât a lui Timmie, trebuie să mărturisesc. Timmie s-a obișnuit cu Jerry foarte repede, deși nu mai văzuse niciodată un copil de seama lui din spița noastră.

— Dar Jerry? Confruntat cu micuțul Neandertalian nu a reacționat atât de bine?

— Nu cred că asta a avut vreo legătură cu faptul că Timmie este Neandertalian, domnule Mannheim. A fost nervos și gata. O reacție directă de la un copil, fără niciun subînțeles antropologic, așa i-aș spune eu. Jerry l-a împins pe Timmie, împinsul s-a transformat într-o îmbrâncitură – se putea întâmpla oricăror alți doi copii. Acum însă nu mai

e așa. Sunt foarte liniștiți împreună.

— Mă bucur să aud asta. Zise Mannheim. Și lui Timmie îi merge bine?

— Da, foarte bine.

Urmă o pauză. Spera că apărătorul copiilor nu-și pregătea terenul pentru a-i spune că obținuse permisiunea să mai facă o vizită la casa păpușilor ca să verifice noua prietenie a lui Timmie. Băiatul nu mai avea nevoie de alți vizitatori, iar domnișoara Fellowes nu dorea să existe prin preajmă un străin ca Mannheim cât timp Timmie și Jerry erau împreună. Relația dintre ei, deși pașnică, întocmai cum îi spusese lui Mannheim, avea în subtext o volatilitate potențială care se putea transforma foarte lesne în ceva supărător, în prezența unui străin.

Dar Mannheim nu părea să pună la cale o vizită.

— Voiam doar să vă spunem cât de încântați suntem cu toții că are grijă de Timmie o asistentă atât de capabilă ca dumneavoastră, vorbi el, după o clipă.

— Foarte drăguț din partea dumneavoastră.

— Băiatul a trecut printr-o experiență înspăimântătoare și pare că s-a adaptat de minune… până acum. Acest lucru se datorează în cea mai mare măsură dumneavoastră.

(„Ce a vrut să spună cu *până acum?”)*

— … ar fi fost, evident, mult mai preferabil ca Timmie să fi fost lăsat să-și urmeze cursul firesc al vieții, printre semenii săi, continuă Mannheim. Dar, o dată ce nu i s-a oferit posibilitatea acestei alegeri, este liniștitor gândul că se ocupă de el o femeie devotată și plină de abnegație ca dumneavoastră și că i-ați oferit acel gen de îngrijire pe care i l-ați oferit din prima clipă în care a ajuns în timpul nostru. Ați făcut minuni. Nu am alt cuvânt, pur și simplu minuni.

— Foarte drăguț din partea dumneavoastră, spuse ea mai neconvingător ca prima oară.

Nu prea se dăduse în vânt niciodată după laude; și Mannheim nu o cruța deloc de ele.

— Și doctorul Levien este de aceeași părere.

— A, făcu domnișoara Fellowes. Da… Mă bucur să aud asta, adăugă rece, convențional.

— Aș vrea să vă dau numărul meu de telefon, zise Mannheim.

(„De ce?”)

— Pot să vă contactez oricând prin doctorul Hoskins, replică domnișoara Fellowes.

— Da, desigur. Dar poate va veni o vreme când veți vrea să mă contactați direct.

(„De ce? De ce? Despre ce e vorba?”)

— Mă rog, poate…

— Cred că dumneavoastră și cu mine suntem prin firea noastră aliați în această întreprindere, domnișoară Fellowes. Lucrul care ne preocupă mai presus de toate este bunăstarea lui Timmie. Oricare ar fi convingerile noastre privind tehnicile de îngrijire a copilului, politica, sau orice altceva, amândoi suntem preocupați de Timmie. Profund preocupați. Și de aceea, dacă aveți nevoie să vorbiți cu mine despre binele lui, dacă apar cumva schimbări de organizare la Stasis Technologies care ar putea avea un efect nefavorabil asupra existenței lui Timmie…

(„Aha! Vrei să-ți fiu spion.”)

— Sunt sigură că lucrurile vor continua să meargă perfect, domnule Mannheim.

— Bineînțeles că da. Bineînțeles. Dar totuși…

Îi dădu numărul de telefon. Ea îl notă, fără să știe de ce.

„Pentru orice eventualitate”, își spuse domnișoara Fellowes.

„Care eventualitate?”

[45]

— Mai vine Jerry azi, domnișoară Fellowes? întrebă Timmie.

— Mâine.

Dezamăgirea băiatului fu evidentă. Fețișoara lui rotundă

se încreți toată și fruntea bombată îi fu brăzdată de o încruntătură.

— De ce nu azi?

— Azi nu e ziua lui de venire aici, Timmie. Jerry trebuie să se ducă… într-un loc.

— Ce loc?

— Un loc, zise ea, deliberat echivocă.

Cum putea să-i descrie lui grădinița? Ce ar zice Timmie să știe că alți copii, mulți alții, se adunau laolaltă să se joace, să se fugărească râzând prin curte, să mâzgălească bucăți de hârtie cu degete mânjite din gros cu vopsea?

— Jerry o să vină mâine.

— Aș vrea să poată veni în fiecare zi.

— Și eu.

(„Oare? Chiar aș vrea?”)

[46]

Problema nu era că Timmie avea un prieten, ci că acest prieten devenea cu trecerea timpului prea sigur de sine, prea agresiv. Jerry își învinsese pe de-a-ntregul timiditatea de la început și acum era de departe membrul dominant al perechii.

Fusese de la bun început mai mare decât Timmie și părea să crească mai repede ca el. Diferența de înălțime era deja de peste trei centimetri; Jerry era totodată și mai solid decât Timmie. Mai rapid, mai puternic și – domnișoara Fellowes avu o reținere față de acest aspect – foarte posibil mai inteligent. Jerry părea să-și dea seama cum funcționează noile jucării cu mult mai rapid decât Timmie și să găsească lucruri interesante de făcut cu ele. Și când le dădea vopsele, creioane sau plastilină să se joace, Jerry se punea imediat pe treabă, crea modele și forme, în timp ce Timmie nu făcea decât niște mizerii. Micul Neandertalian nu părea să aibă niciun fel de aptitudine artistică, nici măcar minimele abilități pe care le-ai fi așteptat de la un copil

suficient de inteligent de vârsta lui.

„Bineînțeles”, se împotrivi în sinea ei. „Jerry se duce la grădiniță în fiecare zi. Acolo a învățat să folosească culori, creioane și plastilină.”

Dar și Timmie le avusese la îndemână, cu mult înainte de a fi început să vină Jerry la el. Nu reușise niciodată să deprindă tehnica lor de folosire, dar acest lucru nu o îngrijorase pe domnișoara Fellowes la vremea aceea. Nu-l compara încă pe Timmie cu niciun alt copil și-i găsea scuze pentru obtuzitatea primilor ani.

Acum își amintea ce citise în cărțile pe care i le dăduse doctorul McIntyre. Niciun exemplu cunoscut de artă neandertaliană. Nicio pictură rupestră, nicio statuetă, niciun desen scrijelit pe pereți.

(„Și dacă erau cu adevărat inferiori? Și de aceea au pierit când am apărut noi?”)

Domnișoara Fellowes nu voia să se gândească la asta.

Și totuși, iată-l pe Jerry plimbându-se țanțoș pe-acolo, de două ori pe săptămână, de parcă era stăpânul locului.

— Hai să ne jucăm cu cuburile, îi spunea lui Timmie.

Sau:

— Hai să pictăm.

Sau:

— Să ne uităm la holovizor.

Și Timmie se conforma, fără să arate vreo preferință pentru ceva anume, urmând întotdeauna, prietenos, programul impus de Jerry. Fiul lui Hoskins îl plasase definitiv în rolul secundar. Un singur amănunt o mai împăca pe domnișoara Fellowes cu mersul lucrurilor și anume că, în ciuda dificultăților, Timmie aștepta din ce în ce mai nerăbdător aparițiile periodice ale prietenului său.

„Jerry este tot ce are!”, constată ea cu mâhnire.

Și odată, pe când îi privea, își spuse: „Cei doi copii ai lui Hoskins, unul cu soția, celălalt cu Stasis.”

În timp ce ea…

„Doamne!”, gândi, ducându-și rușinată pumnii la tâmple.

„Sunt geloasă!”

CAPITOLUL ZECE

REUȘITA
[47]

— Domnișoară Fellowes, eu când încep să mă duc la școală? zise Timmie.

Întrebarea, răsărită din senin, o lovi cu violența unui trăsnet.

Privi în jos, în ochii aceia căprui și înfometați, ridicați spre ai ei, și-și trecu mâna ușurel prin părul des și aspru al băiatului, încercând automat să-i descurce smocurile încâlcite. Părul lui era întotdeauna încâlcit. Domnișoara Fellowes i-l tundea singură în timp ce el se frământa neliniștit sub foarfeca ei. Ideea de a aduce un frizer acolo, pentru Timmie, nu o încânta; și, în orice caz, chiar tunsoarea aceea, așa neîndemânatic cum i-o făcea, servea drept mască, ascunzându-i fruntea teșită și partea bombată din spate.

Răspunse cu prudență:

— De unde ai auzit de școală, Timmie?

— Jerry se duce la școală.

(„Bineînțeles. De unde ar fi putut să audă de asta dacă nu de la Jerry?”)

— Jerry se duce la gră-di-ni-ță.

Timmie pronunță lungul cuvânt rar și cu o acuratețe neobișnuită.

— Ăsta-i doar unul dintre locurile unde se duce. Se duce la magazin cu mama lui. Se duce la film. La grădina zoologică. În tot felul de locuri de afară… Eu când o să pot să mă duc afară, domnișoară Fellowes?

Doica simți un junghi în inimă.

Era inevitabil, știa acest lucru, ca Jerry să vorbească cu

Timmie despre lumea de-afară. Comunicau nestingheriți și cu ușurință – doi băieți care se înțelegeau fără dificultate. Și Jerry, emisarul din lumea misterioasă și interzisă de dincolo de ușa celulei Stasis, va dori cu siguranță să-i povestească lui Timmie totul despre ea. Și nu exista nicio cale de a evita acest lucru.

Dar era o lume în care Timmie nu avea să intre niciodată.

Domnișoara Fellowes spuse cu o voioșie studiată, cea mai bună încercare a ei de a-l distrage de la durerea pe care cu siguranță o simțea:

— Și ce-ai face tu acolo, Timmie? De ce-ai vrea să ieși afară? Știi cât de frig se face iarna acolo?

— Frig?

Privire goala. Nu cunoștea cuvântul.

(„Dar de ce l-ar deranja frigul pe băiatul acesta care a învățat să meargă pe câmpiile înzăpezite ale Europei glaciare?”)

— Frig e cum este în frigider. Ieși afară și în câteva clipe începe să te usture nasul și urechile de frig. Dar asta se întâmplă numai iarna. Vara, afară se face foarte cald. E ca în cuptor. Toată lumea transpiră și se plânge de cât de cald e afară. Și apoi, mai e și ploaia. Apă care curge peste tine din cer, îți udă hainele și te face tot ciuciulete…

Era un fel dezgustător de cinic de a interpreta lucrurile și știa asta și se simțea îngrozitor de ceea ce făcea. A-i spune unui copil care nu putea ieși nicicând din acele câteva cămăruțe că universul de afară avea unele neajunsuri fizice mărunte era ca și cum ar fi spus unui copil orb că formele și culorile erau niște prostioare plictisitoare, enervante, și că, oricum, nu era mare lucru de văzut.

Dar Timmie îi ignoră sofismele caritabile, de parcă nu scosese niciun cuvânt.

— Jerry spune că la școală se joacă cu tot felul de jocuri pe care eu nu le am aici. Au filme și muzică. Spune că sunt o mulțime de copii la gră-di-niță. Spune… spune…

Se gândi o clipă, apoi își ridică triumfător mânuțele lui

mici. Cu toate degetele desfăcute.

— Spune că sunt atât de mulți.

— Și tu ai filme, spuse domnișoara Fellowes.

— Puține. Jerry spune că vede mai multe filme într-o zi decât văd eu tot timpul.

— Îți putem aduce mai multe filme. Foarte drăguțe. Și muzică?

— Puteți?

— Am să-ți aduc câteva după-amiază.

— Îmi aduci „Alibaba și cei patruzeci de hoți”?

— A auzit Jerry povestea asta la grădiniță?

— Hoții aceștia stau într-o peșteră și niște borcane…

Făcu o pauză.

— Borcane mari… Ce sunt hoții?

— Hoții sunt… oameni care iau lucruri care le aparțin altor oameni.

— Aa…

— Pot să-ți aduc filmul cu „Alibaba și cei patruzeci de hoți”. E o poveste faimoasă. Și mai sunt și altele ca ea. „Sindbad marinarul”, care a călătorit prin toată lumea și a văzut… totul.

Glasul îi tremură o clipă. Dar Timmie nu simțise nuanța de tristețe din vocea ei.

— Și „Călătoriile lui Gulliver”, pot să ți-l aduc și pe-acela. Gulliver a ajuns într-un ținut cu oameni minusculi și, pe urmă, într-unul cu giganți și mai apoi…

Domnișoara Fellowes șovăi din nou. Atâția călători, atâția devoratori omnivori de experiență! Dar poate că era bine: să-l satisfacă pe Timmie în temnița lui cu povestiri-substitut ale călătoriilor prin ținuturi îndepărtate. N-ar fi fost primul izolat care s-ar fi desfătat cu asemenea istorioare.

— Apoi e povestea lui Ulise, care a luptat într-un război și și-a petrecut zece ani după aceea încercând să-și găsească drumul spre casă.

Iarăși o strângere de inimă. Sufletul ei își luă zborul spre copil.

Întocmai ca Gulliver, Sindbad, sau Ulise, și Timmie era un străin pe pământ străin și ea nu putea uita nicio clipă acest lucru. Toate marile povești ale lumii erau despre hoinari care ajunseseră în locuri ciudate și încercau să-și găsească drumul spre casă?

Dar ochii lui Timmie licăreau.

— Vrei să mi le aduci acum? Vrei?

Și astfel, pentru o vreme, își găsi consolarea.

[48]

Comandă toate filmele cu mituri și legende pe care le găsi în catalog. Stiva de casete din camera de joacă era acum mai înaltă decât Timmie. În zilele când Jerry nu venea acolo, se uita la ele ore în șir.

Cât anume înțelegea era greu de spus. Cu siguranță erau pline de concepte, imagini, scene din care pricepea prea puțin. Dar cu cât rămânea orice copil de cinci, șase ani de pe urma acelor povești? Un adult nu avea cum să intre în mintea unui copil și să vadă ce-i acolo. Chiar și domnișoarei Fellowes, pe când era fetiță, îi plăcuseră acele povești, fără să le înțeleagă pe deplin, și așa se întâmpla copiilor, de sute, chiar mii de ani și toți compensaseră amănunte poate neînțelese prin puterea imaginației lor. Spera că la fel făcea și Timmie.

După primele clipe de ezitare în privința lui Gulliver, Sindbad sau Ulise, domnișoara Fellowes nu încercă să elimine din biblioteca lui de filme, din ce în ce mai voluminoasă, nimic din ceea ce ar fi putut să-i stârnească gânduri neliniștitoare în legătură cu propria condiție. Copiii erau mai greu de tulburat decât se temeau adulții. Și chiar și un coșmar, din când în când, nu era o nenorocire. Niciun copil nu murise vreodată de spaimă ascultând istorioara „Mușchi-de-pământ și cei trei urși”, deși aceasta era, literalmente vorbind, o poveste de groază. Niciunul dintre lupii cu balele curgând sau oamenii-sperietoare ce-și

târșâiau picioarele, ori spiridușii înfiorători din basmele copilăriei nu lăsaseră răni de nevindecat. Copiilor le plăcea la nebunie să audă astfel de lucruri.

Era oare omul-sperietoare din basme omul cu sprâncene stufoase, păros, cu uitătură fioroasă, vestigiul unei reminiscențe rasiale de pe vremurile când Neandertalienii peregrinau prin Europa? Domnișoara Fellowes întâlnise o referință la această teorie într-una dintre cărțile pe care le împrumutase de la McIntyre. L-ar fi deranjat pe Timmie gândul că era membrul unui trib care supraviețuise în tradiția populară drept ceva de temut și urât? Nu, nu, își spuse ea: nu i-ar fi trecut nicio clipă prin cap așa ceva. Numai adulții supereducați și-ar face griji în privința unor astfel de întâmplări neprevăzute. Timmie ar fi fascinat de oamenii-sperietoare, ca oricare alt copil, și s-ar cuibări sub pătură în deliciul terorii, văzând forme în întuneric, și nu exista nicio șansă la un milion să tragă vreo concluzie sumbră asupra propriei condiții genetice din acele povești înspăimântătoare.

Așa că ploua cu benzi cu filme și băiatul le privea unul după altul, de parcă se spărsese un zăgaz și întregul fluviu al minunatei imaginații omenești năvălea în sufletul lui. Tezeu și Minotaurul, Perseu și Gorgona, Regele Midas și atingerea lui de aur, muncile lui Hercule, Bellerophon și Himera, Flautul Fermecat. Alice în Țara Oglinzilor, Aladin și lampa fermecată, Pescarul și Strigoiul, Jack și vrejul de fasole, Călătoriile lui Gulliver în Lilliput și în Țara Houyhnhnm-ilor, legendele lui Odin și Thor, bătălia dintre Osiris și Set, aventurile lui Ulise, Călătoria căpitanului Nemo – lista era nesfârșită și Timmie le devora pe toate. Oare nu i se învălmășeau în minte? Era oare capabil să deosebească o poveste de alta și să-și amintească vreuna dintre ele o oră mai târziu? Domnișoara Fellowes nu știa și nici nu încerca să afle. Pe moment n-o interesa decât să-l lase să se cufunde în acel ținut fantastic de povești – să-l lase să-și umple mintea cu ele și să întâlnească lumea vrăjită a

miticului, de îndată ce lumea reală a caselor, avioanelor, autostrăzilor și oamenilor trebuia să-i rămână pe vecie inaccesibilă înțelegerii.

Când obosea de atâtea filme, doica îi citea din cărți obișnuite. Poveștile erau aceleași; dar acum, în timp ce ea îi citea, el își crea singur în minte imaginile.

Toate acestea trebuiau să aibă un efect. Îl auzise de mai multe ori povestindu-i lui Jerry vreo versiune dezastruos deformată a vreunuia dintre filme – Sindbad călătorind cu submarinul sau Hercule legat la pământ de liliputani; Jerry obișnuia să asculte solemn, plăcându-i povestea tot atât de mult cum lui Timmie îi plăcea s-o spună.

Domnișoara Fellowes se asigura că toate spusele băiatului erau înregistrate. Era o mărturie esențială a inteligenței lui. Să-l asculte pe Timmie repovestind istoria lui Tezeu în labirint toți cei care își imaginau că Neandertalienii nu erau decât niște jumătăți de oameni animalici și păroși! Chiar dacă băiețelul părea să creadă că Minotaurul era eroul poveștii.

[49]

Dar mai erau și visele. Îi apăreau mai des acum, când lumea din afara celulei Stasis devenea realitate în mintea lui.

Din câte-și putea da ea seama, era întotdeauna același vis – întotdeauna despre lumea de afară. Timmie încerca șovăielnic să i-l descrie. În visele lui, se vedea invariabil afară, în acel loc mare și gol despre care îi vorbise de atâtea ori. În visele mai noi, acest gol începuse să se umple. Acolo erau acum copii și obiecte ciudate, pe jumătate digerate de gândurile lui, culese din descrierile livrești pe jumătate înțelese sau din amintirile pe jumătate șterse din vremurile îndepărtate ale Neandertalului.

Dar copiii îl ignorau, iar obiectele se fereau din calea lui când încerca să le atingă. Deși trăia în lume, nu făcea nicio

clipă parte din ea. Colinda prin spațiul mare și gol din vise într-o singurătate desăvârșită, întocmai ca și cea în care se afla în camera lui. Și, de cele mai multe ori, se trezea din somn plângând.

Domnișoara Fellowes nu era acolo întotdeauna să-l audă cum plânge în noapte. Începuse să doarmă trei, patru nopți pe săptămână în apartamentul aflat în altă parte, pe terenul companiei, pe care i-l oferise Hoskins cu mult timp în urmă. Părea înțelept să înceapă să-l dezvețe pe Timmie de dependența de veșnica ei prezență în preajma lui. În primele câteva nopți se simțise atât de vinovată că îl abandonase încât mai că nu putuse dormi; dar dimineața băiatul nu-i spusese nimic. Poate că se așteptase să fie lăsat singur, mai devreme sau mai târziu. După un timp, domnișoara Fellowes își îngădui să se simtă mai împăcată cu gândul că dormea departe de casa păpușilor. Înțelese că Timmie nu era singurul dezvățat de dependență.

În fiecare dimineață își făcea însemnări amănunțite despre visele lui, încercând să le privească doar ca pe un material folositor unui studiu psihologic al minții lui Timmie, studiu care avea să fie în cele din urmă una dintre cele mai valoroase realizări ale acestui experiment. Dar erau nopți când, singură în camera ei, plângea și ea.

[50]

Într-o zi, pe când domnișoara Fellowes îi citea – era „O mie și una de nopți”, una dintre cărțile pe care le iubea el cel mai mult, băiețelul își duse mâna la bărbia ei și i-o ridică ușurel în sus, astfel încât ochii femeii părăsiră cartea și îi întâlniră pe ai lui.

— De fiecare dată când îmi citești povestea este exact la fel. Cum știi întotdeauna să o spui la fel, domnișoară Fellowes?

— Păi, o citesc de pe paginile astea!

— Da, știu. Dar ce înseamnă asta, că *citești?*

— Păi... Păi...

Întrebarea se referea la o problemă atât de fundamentală, încât în primele clipe, aproape că nu știu cum s-o abordeze. În mod obișnuit, când copiii învață să citească, par să ghicească, cumva intuitiv, natura procesului și apoi trec la pasul următor, acela de învățare a sensului simbolurilor codificate de pe pagină. Dar ignoranța lui Timmie părea să fie mai adânc înrădăcinată decât cea a unui copil obișnuit de patru-cinci ani care abia începe să descopere că există pe lume un asemenea lucru precum *cititul,* pe care într-o bună zi ar putea fi în stare să-l stăpânească. Conceptul de bază îi era complet străin lui Timmie.

— Știi cum, zise ea, în cărțile tale cu poze – nu în filme, în *cărți* – există niște semne în josul paginilor?

— Da, răspunse băiatul. Cuvinte.

— Cartea pe care ți-o citesc acum este făcută toată din cuvinte. Nici o poză, doar cuvinte. Semnele acestea sunt cuvinte. Mă uit la semne și aud cuvintele în gând. Asta înseamnă cititul: preschimbarea semnelor de pe pagină în cuvinte.

— Dă-mi să văd.

Domnișoara Fellowes îi întinse cartea. Timmie o întoarse pieziș, apoi cu susul în jos. Doica râse și i-o așeză din nou așa cum trebuia.

— Semnele au înțeles numai dacă te uiți la ele așa.

El dădu din cap aprobator. Se aplecă mult peste pagină, atât de mult încât în mod sigur nu mai putea focaliza cuvintele, și se holbă îndelung și intrigat. Apoi se depărtă câțiva centimetri până când textul deveni citibil. Întoarse iarăși pieziș cartea, de probă. De data aceasta, domnișoara Fellowes nu mai zise nimic. El o aduse din nou în poziția firească.

— Unele semne sunt la fel, spuse el după mult timp.

— Da, da.

Ea râse cu plăcere văzând aici o dovadă de

perspicacitate.

— Așa e, Timmie.

— Dar de unde știi ce semn înseamnă un anume cuvânt?

— Trebuie să înveți.

— Dar sunt atâtea cuvinte! Cum poate cineva să învețe atât de multe semne?

— Semnele mari sunt formate din semne mici. Semnele mari sunt cuvintele; semnele mici se numesc litere. Și literele nu sunt atât de multe. Numai douăzeci și șase.

Ridică mâna și-i arătă de cinci ori cele cinci degete, apoi încă o dată, unul singur.

— Toate cuvintele sunt alcătuite din aceste puține semne mici. numite litere, aranjate în diverse feluri.

— Arată-mi!

— Uite. Privește aici.

Îi arătă cuvântul Sindbad de pe pagină.

— Vezi aceste șapte semne micuțe de aici, dintre două spații albe? Ele înseamnă Sindbad. Acesta este sunetul „s”, următorul este „i”, pe urmă „n”.

Citea literele fonetic, în loc să le rostească numele.

— Le citești una câte una și le pui pe toate împreună S-I-N-D- B-A-D. Sindbad.

Începea oare băiatul să înțeleagă?

— Sindbad, spuse el încetișor, subliniind cu degetul cuvântul de pe pagină.

— Și acest cuvânt este ship. Vezi, începe cu aceeași literă ca și Sindbad? Sss. Semnul se cheamă „s”.

De data aceasta, îi pronunță numele, „es”.

— Și acesta este „i” din Sindbad, numai că aici îl găsim în ship.

El se uită cu ochii mari la pagină. Părea dezorientat.

— Am să-ți arăt toate semnele, se oferi ea. Ți-ar plăcea?

— Da, ar fi un joc drăguț.

— Atunci adu-mi o foaie de hârtie și un creion colorat. Și adu-ți și ție unul.

Băiatul se așeză lângă ea. Desenă un *a,* un *b,* un *c* și așa,

tot alfabetul până la capăt, pe două coloane lungi. Timmie, strângând neîndemânatic creionul în pumn, desenă ceva despre care-și închipuia el, probabil, că este o imitație a *a*-ului ei, dar avea piciorușele lungi și tremurătoare care se întindeau pe toată pagina, nemailăsând loc și pentru alte litere.

— Acum, hai să ne uităm la primul semn, zise domnișoara Fellowes.

Își dădu seama, spre rușinea ei, că nici măcar nu-i trecuse prin cap până atunci că ar fi posibil ca el să învețe să citească. Cu toată foamea lui mistuitoare de cărți cu poze și filme, era prima oară când arăta interes adevărat pentru simbolurile tipărite care le însoțeau. Alt lucru pe care i-l inspirase Jerry? Își propuse să-l întrebe pe Jerry, data următoare când avea să vină, dacă începuse să învețe cititul. În orice caz însă, domnișoara Fellowes respinsese a *priori* ideea că Timmie ar putea citi cândva.

Prejudecată rasială, conchise ea. Chiar și acum, după ce trăise lângă el atâta timp și îi văzuse mintea deschizându-se, dezvoltându-se, încă îl mai considera, pe undeva, nu tocmai uman. Sau, cel puțin, prea primitiv, prea înapoiat pentru a deprinde un meșteșug atât de sofisticat precum cititul.

Nici chiar în timp ce-i arăta literele, una câte una, pe foaia de hârtie, i le pronunța și-l învăța să le scrie singur, în felul acela neîndemânatic al lui, nu credea serios că acestea ar putea vreodată să-i folosească la ceva.

Și continuă să nu creadă până în clipa când el îi citi dintr-o carte.

Trecuseră multe săptămâni de la acea lecție. Stătea în poala ei, cu una dintre cărțile lui, întorcând paginile, uitându-se la poze – cel puțin așa credea domnișoara Fellowes.

Și, dintr-o dată, urmărind cu degetul un rând de pe pagină, spuse cu glas tare, șovăitor, dar cu o hotărâre încăpățânată:

— Câinele a început… să fugărească… pisica.

Domnișoarei Fellowes îi picau ochii de somn; nu prea fusese atentă.

— Ce-ai spus, Timmie?

— Pisica… s-a cățărat… în copac.

— Nu asta ai spus înainte.

— Nu. Înainte am spus: Câinele a început să fugărească pisica. Cum scrie aici.

— Ce? Ce?

Domnișoara Fellowes făcu ochii mari. Se uită în jos, la cartea subțirică pe care o ținea copilul în poala ei.

Legenda de pe pagina stângă zicea: *Câinele a început să fugărească pisica.*

Și cea de pe pagina din față: *Pisica s-a cățărat în copac.*

Timmie urmărea tipăritura din carte, cuvânt cu cuvânt. Îi citea!

Șocată, domnișoara Fellowes sări în picioare atât de brusc, încât băiatul căzu de-a rostogolul pe podea. Păru să creadă că ea îl provoacă la un joc nou, și se uită în sus la ea, zâmbind. Dar doica îl ridică degrabă în picioare.

— De când știi să citești?

El ridică din umeri.

— Dintotdeauna.

— Nu… serios.

— Nu știu. M-am uitat la semne și am auzit cuvintele, așa cum mi-ai spus tu.

— Uite. Citește-mi din asta.

Domnișoara Fellowes înșfăcă o carte, la nimereală, din teancul lui de cărți și o deschise pe la mijloc. El o luă, o studie, încruntându-se în felul acea intens al lui care-i scotea în evidență protuberanta osoasă care-i era fruntea. Scoase limba și și-o trecu peste buze.

Spuse rar, chinuit:

— Apoi si… rena tr… trenu… lui ss… șș… er…

— Șuieră, termină domnișoara Fellowes propoziția. Poți să citești, Timmie! Poți să citești cu adevărat!

Într-o stare de emoție vecină cu frenezia, îl luă în brațe și dansă cu el prin cameră, în timp ce el o privea cu ochii măriți de uimire.

— Poți să citești! Poți să citești!

(Maimuțoi, nu? Băiat de grotă? O formă inferioară de viață umană? *Pisica s-a cățărat în copac. Sirena trenului șuieră.* Arătați-mi cimpanzeul care știe să citească rândurile astea! Arătați-mi gorila! *Sirena trenului șuieră.* O, Timmie, Timmie...”)

— Domnișoară Fellowes? spuse el, puțin speriat, în timp ce femeia îl învârtea nebunește prin cameră.

Ea râse și-l puse jos.

Acesta era un eveniment pe care trebuia să-l împărtășească cuiva. Dezlegarea nefericirii lui Timmie stătea în mâinile ei. Desenele animate îl mai puteau distra o vreme, dar în cele din urmă avea să fie prea mare pentru ele. Acum însă, pe măsură ce creștea, ar fi avut acces la lumea bogată a cărților. Dacă Timmie nu putea părăsi celula Stasis pentru a intra în lume, aceasta îi putea fi adusă în cele trei cămăruțe – întreaga lume a cărților. Trebuia să fie educat pe măsura capacității sale. Măcar cu atâta îi erau datori.

— Stai aici cu cărțile tale, îi spuse. Mă întorc într-o clipită. Trebuie să-l văd pe doctorul Hoskins.

Își croi drum de-a lungul pasarelelor și prin culoarele întortocheate ce conduceau afară din zona Stasis spre aria executivului. Secretarul ridică ochii surprins când domnișoara Fellowes dădu buzna în anticamera biroului lui Hoskins.

— Doctorul Hoskins este aici?

— Domnișoară Fellowes! Doctorul Hoskins nu vă așteap...

— Da, știu asta. Dar trebuie să-l văd.

— E vreo problemă?

Femeia clătină din cap.

— Noutăți. Noutăți senzaționale. Vă rog, spuneți-i că sunt aici.

Secretarul apăsă un buton.

— Domnișoara Fellowes vrea să vă vadă, doctore Hoskins. Nu are programare.

(„De când am nevoie…?”)

Urmă o pauză stânjenitoare. Domnișoara Fellowes se întrebă dacă va trebui să facă o scenă ca să fie primită în biroul lui Hoskins. Orice ar fi făcut el acolo, înăuntru, nu putea fi mai important decât ceea ce avea ea să-i spună.

— Spune-i să intre, se auzi vocea lui prin interfon.

Ușa glisă în lături. Hoskins se ridică din spatele biroului cu acea plăcuță pe care era scris DR. GERALD A. HOSKINS ca s-o întâmpine.

Era îmbujorat și părea și el emoționat, de parcă trăiau aceeași stare de spirit la unison: un fel de triumf și de mândrie.

— Ați auzit deci? spuse el pe dată. Nu. Bineînțeles, n-aveați de unde. Am reușit. În sfârșit, am reușit!

— Ce ați reușit?

— Putem face detecție intertemporală pe distanțe scurte.

Era atât de plin de succesul lui, încât domnișoara Fellowes îngădui propriei vești senzaționale să treacă, pentru o clipă, pe ultimul plan.

— Puteți ajunge în timpurile istorice, asta vreți să spuneți?

— Întocmai. Am obținut chiar acum reglajele pentru o persoană din secolul al XIV-lea. Închipuiți-vă. *Închipuiți-vă!* Suntem pregătiți să lansăm Proiectul Evul Mediu. Ah, domnișoară Fellowes, dacă ați putea ști ce fericit voi fi să depășim veșnica focalizare asupra mezozoicului, să scăpăm de toți acești trilobiți și exemplarele de roci și smocuri de ferigi și toate prostiile astea… să-i trimitem pe paleontologi acasă și să aducem aici în sfârșit niște istorici…

Se opri brusc.

— Dar dumneavoastră vreți să-mi spuneți ceva, așa-i? Și eu turui întruna și nu vă las să vorbiți. Poftiți, domnișoară Fellowes. M-ați găsit într-o dispoziție de zile mari. Cereți

orice și dorința vi se va împlini. Doica zâmbi.

— Mă bucur să aud asta. Pentru că mă întrebam dacă n-am putea începe să-i aducem lui Timmie meditatori.

— Meditatori?

— Ca să-l instruiască. Eu nu pot să-l învăț decât până la un punct; pe urmă ar trebui să mă dau la o parte și să las pe cineva de specialitate să continue s-o facă.

— Să-l instruiască? În ce domeniu?

— Păi, în toate domeniile. Istorie, geografie, știință, aritmetică, gramatică, toată programa de școală elementară. Trebuie să instituim aici un fel de școală pentru Timmie. Ca să poată învăța tot ce trebuie să știe.

Hoskins se uită la ea, de parcă i-ar fi vorbit într-o limbă străină.

— Vreți să-l faceți tobă de carte? Să învețe istoria colonizării? A Revoluției Americane?

— De ce nu?

— Da. Putem încerca să-l învățăm. Și trigonometrie, și calcul diferențial, dacă vreți. Dar cât de mult poate învăța, domnișoară Fellowes? E măricel, nici vorbă, dar nu trebuie să pierdem din vedere faptul că nu-i decât un Neandertalian.

— Decât?

— Erau niște oameni cu o capacitate intelectuală foarte limitată, potrivit…

— Știe deja să citească, doctore Hoskins.

Bărbatul căscă gura.

— Ce?

— *Pisica s-a cățărat în copac.* Mi-a citit asta chiar de pe pagină. *Sirena trenului șuieră.* Am luat o carte la întâmplare, i-am arătat o pagină și el mi-a citit propoziția de-acolo.

— Știe să citească? întrebă Hoskins uluit. Într-adevăr?

— I-am arătat cum se fac literele și cum se alătură în cuvinte. Și el a făcut singur restul. A învățat într-un timp uluitor de scurt. De-abia aștept să afle doctorul McIntyre și

restul echipei. S-a zis cu inteligența foarte limitată a Neandertalienilor, așa-i, doctore Hoskins? Poate să citească o carte de povești. Și, cu trecerea timpului, îl veți vedea citind cărți fără poze, ziare, reviste, manuale…

Hoskins păru dintr-o dată abătut, așa cum stătea acolo, de partea cealaltă a biroului.

— Nu știu, domnișoară Fellowes.

— Tocmai mi-ați spus că orice-aș cere.

— Știu. N-ar fi trebuit s-o spun.

— Un meditator pentru Timmie? Este o cheltuială chiar atât de mare?

— Nu e vorba de cheltuială. Și este minunat că Timmie știe să citească. Uluitor. Pe cuvânt. Vreau să-mi facă o demonstrație chiar acum. Dar vorbiți de înființarea unei școli pentru el. Vorbiți de toate lucrurile pe care le-ar învăța el cu timpul… Domnișoară Fellowes, nu mai avem atâta timp la dispoziție.

Domnișoara Fellowes clipi.

— Nu mai avem?

— Sunt convins că sunteți conștientă de faptul că nu putem menține experimentul cu Timmie la nesfârșit.

O străbătu un val de groază. Simți sub picioare podeaua preschimbându-se parcă într-un nisip mișcător.

Ce voise să spună cu asta? Domnișoara Fellowes nu era sigură că înțelegea. *Nu putem menține experimentul cu Timmie la nesfârșit.* Adică? Adică?

Într-o străfulgerare dureroasă își aminti de profesorul Adamewski și de exemplarul lui de rocă trimis înapoi în timp după două săptămâni pentru că zona Stasis trebuia eliberată pentru un nou experiment.

— Vreți să-l trimiteți înapoi? întrebă ea într-o șoaptă.

— Mă tem că da.

— Dar vorbim despre un băiat, doctore. Nu despre o rocă.

— Chiar și așa, spuse stânjenit Hoskins. Nu i se poate acorda importanță pe un termen nelimitat. Am aflat de la el

cam tot ce se putea afla. Nu-și amintește despre viața lui în Neandertal ceva cu adevărat prețios din punct de vedere științific. Antropologii nu înțeleg prea mare lucru din ce spune el și întrebările pe care i le-au pus prin dumneavoastră nu au scos la iveală informații realmente valoroase, așadar…

— Nu pot crede așa ceva, spuse năucită domnișoara Fellowes.

— Vă rog, domnișoară Fellowes N-o să se întâmple azi. Dar nu putem eluda necesitatea acestui lucru.

Arătă spre materialele de cercetare de pe birou.

— Acum când urmează să aducem aici indivizi din trecutul istoric, avem nevoie de spațiu Stasis… cât mai mult cu putință.

Femeia nu se putea obișnui cu ideea.

— Dar nu puteți. Timmie… Timmie…

— Vă rog să nu vă supărați, domnișoară Fellowes.

— E singurul Neandertalian în viață din lume. Și dumneavoastră vreți să-l trimiteți *înapoi?*

— Cum v-am spus. Am aflat tot ce se putea. Acum trebuie să mergem mai departe.

— Nu!

— Vă rog, domnișoară Fellowes. *Vă rog!* Știu că sunteți profund atașată de băiat. Și cine v-ar putea învinovăți? Este un copil minunat. Și trăiți de-atâta timp alături de el, zi și noapte. Dar sunteți o profesionistă, domnișoară Fellowes. Înțelegeți că micuții aflați în grija dumneavoastră vin și pleacă și nu aveți cum să-i păstrați la nesfârșit. Nu vă spun lucruri noi… În plus, Timmie nu pleacă chiar acum; poate să mai stea luni de zile. În acest timp. Dacă doriți un meditator pentru el, da, desigur, vom face tot ce ne stă în putință.

Ea continuă să-l fixeze cu privirea.

— Să vă aduc ceva, domnișoară Fellowes?

— Nu, șopti ea. Nu am nevoie de nimic.

Tremura. Se ridică și străbătu împleticit încăperea, ca într-un coșmar, așteptă să se deschidă ușa și trecu prin

anticameră fără să se uite nici în stânga, nici în dreapta.

Să-l trimită înapoi?

Să-l trimită *înapoi*?

Nu erau în toate mințile? Timmie nu mai era un Neandertalian, decât la înfățișare. Era un băiețel blând și prietenos, îmbrăcat în salopetă verde și căruia îi plăcea să se uite la desene animate și în cărți care spuneau *O mie și una de povești.* Un băiețel care-și făcea ordine în cameră la sfârșitul zilei. Un băiețel care știa să folosească un cuțit, o furculiță și o lingură. Un băiețel care știa să *citească.*

Și ei voiau să-l trimită înapoi în epoca glaciară și să-l lase să rătăcească de unul singur prin vreo tundră uitată de Dumnezeu?

Nu putea fi adevărat. N-ar fi avut nicio șansă de supraviețuire acolo, în lumea de unde venise cândva. Nu mai era potrivit pentru ea. Nu mai avea niciuna din deprinderile necesare unui Neandertalian și, în schimb, căpătase altele care erau complet lipsite de valoare în lumea aceea.

Avea să moară acolo, își spuse ea.

Nu.

„Timmie”, își spuse ea cu toată înverșunarea pe care o simțea în suflet, „n-ai să mori. N-ai să mori!”

[51]

Acum știa de ce-i dăduse Bruce Mannheim numărul de telefon. În momentul acela nu înțelesese, dar în mod cert Mannheim se gândise în perspectivă. Avea să se întâmple ceva care va pune în pericol viața băiatului. El văzuse, ea nu. Pur și simplu nu voise să vadă această posibilitate. Ignorase cu prudență toate indiciile care trimiteau ostentativ la realitatea tristă pe care tocmai i-o explicase Hoskins. Își îngăduise să creadă, în ciuda evidenței, în ciuda oricărei logici, că Timmie își va petrece restul vieții în secolul al XXI-lea.

Dar Mannheim știuse că nu va fi așa.

Și așteptase tot acest timp telefonul ei.

— Trebuie să vă văd imediat.

— La sediul Stasis?

— Nu, spuse ea. În altă parte. Oriunde. Undeva în oraș. Alegeți dumneavoastră locul.

Se întâlniră la un restaurant micuț de pe malul râului, unde, spusese Mannheim, nimeni n-avea să-i deranjeze într-o după-amiază ploioasă, de la mijlocul săptămânii. Când ajunse acolo, Mannheim o aștepta deja. Toată această ispravă îi părea teribil de clandestină, vag scandaloasă: să ia masa cu bărbatul care-i creasе superiorului ei tot felul de probleme. Și, de altfel, însuși faptul de a lua masa cu un *bărbat.* Un bărbat pe care abia îl cunoștea, un bărbat tânăr și atrăgător. Nu-i stătea deloc în caracter domnișoarei Fellowes să facă asemenea lucruri, își spuse ea. Mai ales când se gândea la visul acela, de demult, Mannheim ciocănindu-i la ușă, luând-o în brațe când ea îi deschide…

Dar acesta nu era un rendez-vous romantic. Visul fusese un vis și nimic mai mult, o fantezie pasageră a inconștientului ei. Nu simțea nici măcar o umbră de atracție pentru Mannheim. Era o întâlnire profesională. O problemă de viață și de moarte.

Se juca nervos cu lista de bucate, întrebându-se cum să înceapă.

— Ce mai face Timmie? întrebă el.

— Bine. Foarte bine. Nici nu vă închipuiți ce progrese a făcut.

— Se face mare și puternic?

— În fiecare zi. Și acum știe și să citească.

— Extraordinar!

Ochii lui Mannheim străluceau. „Are un zâmbet drăguț”, își spuse domnișoara Fellowes. „Cum a putut Hoskins să-l considere un asemenea monstru?”

— Dar asta este o realizare formidabilă! Pun pariu că

antropologii noștri au fost șocați când au aflat.

Ea încuviință. Întorcea paginile meniului, ca și cum n-ar fi știut ce e acolo. Afară ploaia se întețea: lovea în fereastra micuțului restaurant cu o forță aproape rău-voitoare. Erau practic singurii clienți.

— Îmi place aici în mod special puiul în sos de vin alb. Fac și niște *lasagna,* o minune. Sau poate c-ați dori carne de vițel.

— Nu contează. Am să iau ce luați și dumneavoastră, domnule Mannheim.

El o privi ciudat.

— Spuneți-mi Bruce, vă rog. Să comand o sticlă de vin?

— Vin? Îmi pare rău, nu beau niciodată vin. Dar dacă vreți dumneavoastră...

El continua s-o privească. Ridicând glasul ca să acopere zgomotul ploii, o întrebă:

— Care-i necazul, Edith?

(„Edith!”)

Preț de o clipă nu fu în stare să scoată o vorbă.

(„E-n regulă, Edith. Adună-te, Edith. O să te creadă o idioată bâlbâită.”)

— Vor să-l trimită pe Timmie înapoi, vorbi ea.

— Înapoi? Înapoi în timp, adică?

— Da. În era lui. În Neandertal. În epoca glaciară.

Pe chipul lui Mannheim se întinse un surâs larg. Ochii i se aprinseră.

— O, dar e minunat! în mod cert ăsta-i lucrul cel mai bun pe care l-am auzit săptămâna asta.

Ea era îngrozită.

— Nu... nu înțelegi...

— Înțeleg că micuțul și tristul captiv va fi înapoiat în sfârșit semenilor lui, mamei, tatălui, surorilor și fraților lui, lumii căreia îi aparține și pe care o iubea. E un lucru care merită sărbătorit. Ospătar! Aș vrea o sticlă de Chianti... jumătate de sticlă, mai degrabă, prietena mea nu vrea să servească...

Domnișoara Fellowes îl privea oripilată.

— Dar pari atât de îngrijorată, domnișoară Fellowes, Edith. *Nu vrei* ca Timmie să se întoarcă la poporul lui?

— Ba da, dar… dar…

Flutura din mâini într-un gest de deznădejde.

— Cred că înțeleg.

Mannheim se aplecă peste masă spre ea. Pe chip i se citea compasiune și preocupare.

— Ai grijă de el de atâta vreme și acum ți-e greu să-l lași să plece. Legătura dintre dumneata și Timmie a devenit atât de puternică încât ai avut un adevărat șoc când ai auzit că-l trimit înapoi. Înțeleg din tot sufletul ce simți.

— Asta-i numai o parte, replică domnișoara Fellowes. O părticică doar.

— Atunci, care e adevărata problemă?

În acea clipă își făcu apariția ospătarul, aducând vinul. Făcu o adevărată paradă din a-i prezenta lui Mannheim eticheta, a scoate dopul și a turna puțin în pahar. Mannheim gustă și aprobă.

— Ești sigură că nu vrei, Edith? Pe o vreme groaznică ca asta…

— Nu. Te rog, spuse ea într-o șoaptă. Servește-te. Bea tu. Îl irosești cu mine.

Ospătarul umplu paharul lui Mannheim și plecă.

— Deci, Timmie… spuse el.

— O să moară dacă se întoarce. Nu înțelegi asta?

Mannheim puse paharul cu o asemenea bruschețe, că vinul sări și pătă fața de masă.

— Vrei să spui că întoarcerea în timp este fatală?

— Nu, nu despre asta-i vorba. Nu, din câte știu eu nu este. Nu cred că ar fi. Dar ar fi fatală pentru *Timmie.* Nu-nțelegi? Băiețelul e *civilizat* acum. Poate să-și lege șireturile și să-și taie o felie de carne cu cuțitul și furculița. Se spală pe dinți dimineața și seara. Doarme într-un pat și-și face duș în fiecare zi. Se uită la filme și acum poate să citească cărticele ușoare. La ce bun toate aceste deprinderi în

paleolitic?

— Cred că-mi dau seama unde bați, zise Mannheim, brusc solemn.

— Și între timp, continuă ea, probabil că a uitat și ce știa despre cum se trăiește în condițiile din paleolitic… Și cu siguranță n-a știut prea multe din start. Era doar o fărâmiță de copil când l-au adus. Părinții lui, tutorii tribului, cine-or fi fost, îi mai purtau încă de grijă. Nici chiar Neandertalienii nu aveau pretenția de la un copil de trei, patru ani să știe să vâneze și să-și facă singur rost de mâncare. Și chiar dacă știa puțin din toate acestea la vârsta pe care o avea, au trecut câțiva ani de când a trebuit să facă față unor asemenea condiții. Nu-și va mai aminti nimic.

— Dar odată ce s-a întors la tribul lui, îl vor accepta în mod sigur, îl vor readuce în spiritul lor de viață…

— Oare? Nu le mai vorbește limba, nu mai gândește ca ei, miroase ciudat pentru că este curat… Ar putea chiar să-l omoare pe loc, nu crezi?

Mannheim privea gânditor în paharul cu vin.

Domnișoara Fellowes continuă:

— În plus, ce garanții există că se va întoarce la tribul lui? Nu prea înțeleg cum se fac călătoriile în timp și cred că nici cei de la Stasis nu știu foarte bine. Va ajunge înapoi exact în momentul în care a fost luat? în acest caz, va fi cu trei ani mai mare și, din punctul lor de vedere, se va fi schimbat îngrozitor de mult într-o singură clipă… și n-or să știe ce să creadă despre el. L-ar putea considera vreun fel de demon. Sau se va întoarce în același loc. Dar cu trei ani mai târziu față de momentul când a plecat? în cazul ăsta, tribul lui se va fi strămutat de mult în altă parte. Pe vremea aceea erau cu siguranță nomazi. Când va ajunge în trecut, nu va fi nimeni care să-l accepte. Se va trezi de unul singur într-un mediu extrem de rece, vitreg, ostil. Un băiețel singur-singurel în epoca glaciară, înțelegi, domnule Mannheim? înțelegi?

— Da, spuse Mannheim. Înțeleg.

Apoi tăcu vreme îndelungată. Părea că-și face niște socoteli profunde.

— Când ar trebui să fie trimis înapoi? Știi? întrebă el în cele din urmă.

— Peste câteva luni, așa mi-a spus doctorul Hoskins. N-aș ști să spun dacă asta înseamnă două sau șase luni.

— Oricum, nu prea mult timp. Ar trebui să organizăm o campanie, o campanie „Salvați-l pe Timmie” – scrisori la ziare, demonstrații, un ordin judecătoresc de suspendare, poate obținem chiar o investigație a Congresului asupra întregii activități de la Stasis Technologies… Firește, ne-ar fi util dacă ai lua și dumneata parte la această campanie depunând mărturie despre caracterul esențial uman al lui Timmie, punându-ne la dispoziție înregistrări video din care să reiasă că știe să citească și să-și poarte singur de grijă. Dar în cazul acesta ar trebui probabil să demisionezi, ceea ce ar însemna să pierzi orice legătură cu Timmie, lucru pe care dumneata nu-l vrei și nici pe noi nu ne-ar ajuta. O problemă. Pe de altă parte, să zicem…

— Nu, spuse domnișoara Fellowes. N-are rost.

Mannheim se uită surprins la ea.

— Cum?

— O campanie de acest fel. Ar fi un fiasco. În clipa în care o să începeți cu protestele și discuțiile despre demonstrații și ordine judecătorești, doctorul Hoskins va apăsa pur și simplu pe comutator și Timmie se va face nevăzut. Căci la asta se rezumă totul: la un comutator, la o manetă. Tragi vârtos de ea și tot ceea ce se află în cubicul se întoarce în timpul din care a fost adus. Cei de la Stasis nu-și pot permite să aștepte până în clipa în care le-ați paraliza activitatea printr-un ordin judecătoresc. Ar acționa pe dată și ar transforma întreaga poveste într-un subiect lipsit de interes juridic.

— N-ar îndrăzni.

— Oare? Au hotărât deja că experimentul cu Timmie a luat sfârșit. Au nevoie de acest spațiu Stasis pentru altceva.

Nu-i cunoașteți. Nu sunt niște sentimentali. Hoskins este fundamental un om cu bun simț, dar dacă ar avea de ales între Timmie și viitorul lui Stasis Technologies, Ltd., nu i-ar fi greu deloc să aleagă. Și odată ce Timmie a fost trimis înapoi, nu mai e cale de întoarcere pentru el. Va fi un *fait accompli.* Nu-l vor mai putea găsi în trecut a doua oară. Ordinul dumitale ar fi inutil. Și cineva care a trăit acum patruzeci de mii de ani și a murit înainte de a fi fost chiar și închipuită ideea de civilizație nu s-ar putea bucura de vreun recurs în tribunalele noastre.

Mannheim încuviință încet. Sorbi pe îndelete, meditativ, din vin. Ospătarul se apropie, zăbovind prin preajmă cu chitanțierul pregătit, dar Mannheim îi făcu semn să plece.

— Nu ne mai rămâne decât un singur lucru de făcut.

— Care? întrebă domnișoara Fellowes.

— Avem oameni în Canada, care ar fi bucuroși să-l crească pe Timmie. În Anglia, în Noua Zeelandă, de asemenea. Oameni preocupați, iubitori. Organizația noastră ar putea face o donație care ar acoperi salariul dumitale de doică cu program continuu. Bineînțeles că ar trebui să te desparți complet de existența dumitale actuală și s-o iei de la capăt în altă țară, dar, din câte te cunosc eu, de dragul lui Timmie nu ți-ar fi greu…

— Nu. N-ar fi posibil.

— Nu?

— Nu. Deloc.

Mannheim se încruntă.

— Înțeleg.

Dar era limpede că nu înțelegea.

— …Ei, atunci, Edith, chiar dacă ai o problemă personală care te împiedică să părăsești țara, și înțeleg perfect acest lucru, cred că putem conta pe dumneata să ne ajuți măcar să-l scoatem pe Timmie din Stasis, nu?

— Nu m-ar reține nimic să părăsesc țara, dacă asta ar trebui să fac ca să-l salvez pe Timmie. De dragul lui aș face tot ce mi-ar sta în putință și m-aș duce oriunde ar trebui să

mă duc. Scoaterea lui din Stasis nu este posibilă.

— E chiar atât de bine păzit? Te asigur că am găsi o modalitate de a infiltra oameni de-ai noștri în personalul de pază și că am pune la punct un plan perfect de a-l prelua de la dumneata și de a-l scoate din clădire.

— Nu se poate. Științific vorbind.

— Științific?

— E ceva în legătură cu potențialul temporal, cu acumularea de energie, cu liniile de forță temporală. Dacă am deplasa o masă de mărimea lui Timmie din Stasis, s-ar arde toate liniile electrice din oraș. Așa mi-a spus Hoskins și nu-i pun la îndoială cuvintele. Au o grămadă de pietricele, pământ, crenguțe care au ajuns aici împreună cu Timmie și nu îndrăznesc nici măcar pe *astea* să le arunce. Toate sunt puse la păstrare în spatele celulei Stasis… În plus, nici măcar nu sunt sigură că ar fi bine să-l scoatem pe Timmie din celula Stasis. Nu pot spune cu certitudine, dar ar putea fi periculos pentru el. Sunt doar niște presupuneri. Îmi închipui că efectele forței temporale s-ar putea răsfrânge și asupra lui, dacă este scos în universul nostru. Căci celula aceea *nu* se află în universul nostru, dacă nu știai. Este într-un loc al ei și numai al ei. Îți amintești că ai simțit schimbarea când ai trecut de ușă? Așa că ideea cu răpirea lui Timmie și trimiterea lui peste hotare… Nu, riscurile sunt prea mari. Nu atât pentru mine sau dumneata, cât poate pentru Timmie.

Mannheim era mohorât.

— Nu știu. Mă ofer să ridic o furtună juridică în apărarea lui Timmie și-mi spui că n-o să meargă, că or să-l expedieze înapoi în clipa în care începem scandalul. Pe urmă vin cu propunerea absolut ilegală de a-l *fura* pe Timmie din Stasis și a-l plasa în afara jurisdicției lui Hoskins și îmi spui că nici asta nu putem face din cauza unei particularități de fizică. Foarte bine. Vreau să ajut, Edith, dar mi te pui de-a curmezișul și în clipa asta nu mai am alte idei.

— Nici eu, spuse nefericită domnișoara Fellowes.

Rămaseră acolo în tăcere, în timp ce ploaia continua să lovească în ferestrele restaurantului.

CAPITOLUL UNSPREZECE

PLECAREA
[52]

PROIECT EVUL MEDIU – numai despre asta se vorbea acum în Stasis Technologies, Ltd. Toți erau de acord cu faptul că acesta era începutul unei noi și uluitoare etape a operațiunii călătorie în timp. Procesul singular pe care îl controla Stasis Technologies avea să deschidă porțile către trecutul istoric – să îmbogățească secolul al XXI-lea cu noi și senzaționale cunoștințe despre antichitate, o comoară intelectuală fără precedent. Și poate și o altfel de comoară, spuneau unii. Dacă puteau ajunge în orice secol al vremurilor istorice și transporta oameni în prezent, de ce n-ar fi putut aduce și lucrări de artă, cărți și manuscrise rare, tot felul de obiecte de valoare? Zestrea muzeelor din lumea întreagă putea fi dublată, întreită, împătrită peste noapte! Și totul în condiții excelente – și fără alte cheltuieli în afara celor de energie.

Toți angajații companiei se rugau ca Proiectul Evul Mediu să decurgă impecabil. Toți, mai puțin domnișoara Fellowes, care se ruga în tăcere ca el să eșueze. Ca teoriile lui Hoskins să fie eronate sau ca echipamentul să nu fie pe măsura misiunii. Era singurul lucru de care se mai putea agăța acum; singura ei speranță că Timmie nu va muri. Dacă încercarea lor de a aduce un om din secolul al XIV-lea se solda cu un fiasco, n-ar mai fi fost nevoie să elibereze celula Stasis pe care o ocupa Timmie. Și toate ar fi rămas ca mai înainte.

Așa că spera în eșecul acestui proiect; dar restul lumii spera în reușita lui. Și, irațional, domnișoara Fellowes îi ura pe toți pentru acest lucru. Proiectul Evul Mediu atingea

acum apogeul incandescent de publicitate. Obseda în egală măsură mass-media și publicul. De multă vreme Stasis Technologies nu le mai captase interesul cu ceva. Era greu de crezut că un alt exemplar de rocă sau vreun alt pește antic i-ar fi putut impresiona cumva. Micul dinozaur le deșteptase curiozitatea la vremea lui, dar apoi îl dăduseră uitării. Cât despre Timmie din Neandertal, micuțul Timmie trogloditul, ar mai fi putut menține o vreme treaz interesul public, dacă ar fi fost ceva în genul maimuțoiului fioros la care se așteptaseră unii oameni. Dar Neandertalianul de la Stasis Technologies nu era un maimuțoi, ci doar un băiețel urât. Un băiețel urât care purta salopetă și învățase să citească cărți cu poze – ce era senzațional în asta? Nu prea mai avea nimic preistoric în el. Poate dacă ar fi mugit de furie, s-ar fi bătut cu pumnii în piept și ar fi răcnit ceva într-o păsărească primordială, sălbatică ar fi putut să le mai atragă atenția puțin timp. Dar nu acesta era felul lui Timmie.

Pe când o ființă din vremurile istorice – o persoană matură coborâtă din trecut, un om care să-i fi văzut cu ochii lui pe Ioana d’Arc, Richard Inimă-de-Leu sau Saladin, care să vorbească într-o limbă cunoscută și să poată învia paginile de istorie…

Săptămânile treceau. Momentul se apropia.

Și acum mai rămăsese foarte puțin până la Ora Zero a Proiectului Evul Mediu.

În cei trei ani care se scurseseră de la sosirea lui Timmie, Hoskins și colaboratorii lui învățaseră o mulțime de lucruri despre tehnica relațiilor cu publicul. De data aceasta nu va mai fi vorba de o mână de privitori de la balcon. De data aceasta, tehnicienii de la Stasis Technologies, Ltd., își vor juca rolul, de față cu aproape întreaga omenire.

Domnișoara Fellowes însăși turba de nerăbdare. Voia să ia sfârșit suspansul; voia să știe odată dacă proiectul va reuși sau nu. Avea de gând să fie acolo, în sala de conferințe, în clipa în care erau activate ultimele comenzi.

Numai de-ar fi apărut la timp noua infirmieră suplinitoare ca să fie liberă să se ducă acolo – Mandy Terris o chema și fusese angajată în ultima săptămână, ca înlocuitoare pentru domnișoara Stratford, care își găsise o slujbă mai bine plătită, în alt stat.

— Domnișoară Fellowes?

Se întoarse, sperând s-o vadă în sfârșit pe Mandy Terris. Dar nu, era doar secretara lui Hoskins care-l aducea pe Jerry pentru programul de joacă cu Timmie. Femeia îl lăsă pe Jerry și se îndepărtă în grabă. Și ea voia să prindă un loc bun de unde să poată urmări punctul culminant al Proiectului Evul Mediu.

Jerry se apropie cu pași sfioși de domnișoara Fellowes; părea stingherit.

— Domnișoară Fellowes?

— Ce e, Jerry?

Băiatul scoase din buzunar o tăietură de ziar mototolită și i-o întinse.

— …E poza lui Timmie, nu?

Domnișoara Fellowes îi aruncă o privire rapidă. Da, Timmie era copilul acela care zâmbea din pagină. Odată cu emoția produsă de Proiectul Evul Mediu, printre oamenii de presă renăscuse palid și interesul pentru Timmie. Poza care apăruse în ziar fusese făcută nu cu mult timp în urmă, la a treia aniversare de la sosirea lui, la petrecerea cu ocazia zilei lui de „naștere”, așa-i spuseseră, naștere în secolul al XXI-lea, cu unii dintre oamenii de știință, câțiva reporteri, Jerry și Timmie. Timmie ținea în brațe unul dintre cadouri, un robot de jucărie sclipitor.

— Da, ce-i asta? întrebă domnișoara Fellowes.

Jerry se uită la ea cu atenție.

— Scrie că Timmie este un maimuțoi. N-ar trebui să zică asta, nu-i așa?

— CE?

Smulse tăietura din ziar din mâna tânărului Hoskins și se holbă la ea. Fotografia avea o legendă pe care nu se

obosise s-o citească mai devreme:

MAIMUȚOIUL PREISTORIC
PRIMEȘTE ROBOT DE JUCĂRIE
DE ZIUA LUI

Maimuțoi, Maimuțoi, Maimuțoi preistoric. Ochii i se umplură de lacrimi fierbinți de furie. Cu o smucitură răutăcioasă din încheietura mâinii, rupse tăietura din ziar în zeci de fragmente pe care le azvârli pe podea.

— De ce-ați făcut asta, domnișoară Fellowes? Pentru că scria că Timmie este un maimuțoi? Dar nu este un maimuțoi, nu-i așa? Sau este?

Doica îl prinse de încheietură și-și stăpâni cu greu impulsul de a-l zgâlțâi.

— Nu, nu e maimuțoi! Și nu mai vreau să te aud niciodată spunând cuvântul ăsta. Niciodată, pricepi? E un lucru urât și nu ai voie să-l spui.

Jerry se luptă să scape din strânsoare. Părea speriat.

Inima ei bătea să-i spargă pieptul. Se strădui din greu să-și recâștige stăpânirea de sine.

— Du-te înăuntru și joacă-te cu Timmie. Are o carte nouă să-ți arate.

— Mă doare!

— Îmi pare rău. N-am vrut.

— O să-i spun ta…

— Du-te înăuntru! Repede! Ți-am spus că-mi pare rău.

Băiatul se strecură repede înăuntru prin ușa celulei Stasis, întorcându-se o dată să-i arunce o privire furioasă. Domnișoara Fellowes auzi zgomot de pași din cealaltă direcție, se întoarse și o văzu pe Mandy Terris. „Era și timpul”, gândi ea.

— Ai cam întârziat, spuse doica, încercând să nu-și trădeze nemulțumirea în glas. Jerry Hoskins a venit deja. E înăuntru, se joacă cu Timmie.

— Știu, domnișoară Fellowes. Am vrut să ajung mai devreme, dar afară e nebunia de pe lume. Atâta agitație!

— Știu. Acum aș vrea să…

— Cred că și dumneavoastră vă grăbiți să ajungeți acolo să vă uitați…

Chipul ei delicat, de o drăgălășenie fadă, trăda invidia.

— Să se nimerească tocmai acum să fiu de serviciu…

— Te poți uita la știrile de seară, i-o reteză domnișoara Fellowes. Hai înăuntru, vii?

Era prima oară că o lăsa pe Mandy Terris singură cu Timmie.

— Băieții n-or să-ți facă niciun fel de neplăceri. Au laptele la îndemână și toate jucăriile de care au nevoie. De fapt, ar fi mai bine să-i lași singuri cât mai mult timp cu putință.

— Înțeleg. Și în mod sigur n-am să-l las să iasă afară. Știu cât de important este.

— Bun. Acum să intrăm.

Domnișoara Fellowes deschise ușa Stasis și o pofti înăuntru. Timmie și Jerry erau ocupați cu jocurile lor în camera din spate și nu le dădură nicio atenție. Îi arătă infirmierei ce avea de făcut în următoarele două ore: completarea formularelor de necesități și întocmirea raportului.

Când domnișoara Fellowes fu gata să iasă pe ușă, fata strigă în urma ei:

— Sper să prindeți un loc bun! Și, Dumnezeule, sper din tot sufletul să meargă!

Domnișoara Fellowes nu găsi niciun răspuns rezonabil. Plecă în grabă, fără să se uite înapoi.

Dar din cauza întârzierii nu-și găsi un loc bun. Trebui să se mulțumească cu ecranul de mărimea unui perete din sala de conferințe; mai mult nu se putu apropia. Regretă amarnic. De-ar fi putut ajunge chiar în locul acela, de-ar fi putut atinge cu mâna vreo porțiune sensibilă a aparaturii, de-ar fi reușit cumva să saboteze experimentul…

Nu. Era o nebunie. Își adună toate forțele și-și izgoni din minte ideile prostești.

Simpla distrugere nu avea să rezolve nimic. Urmau să reconstituie și să repete efortul. Iar ea avea să fie

despărțită de Timmie pe vecie.

Nimic n-ar fi fost de vreun folos.

Nimic, mai puțin eșecul experimentului ca atare – colapsul iremediabil, imposibilitatea lui fundamentală, ceva în genul ăsta.

Așa că așteptă derularea numărătorii inverse, urmărind fiecare mișcare de pe ecranul gigantic, cercetând chipurile tehnicienilor, așa cum erau aduse pe rând în prim plan, pândind expresia de îngrijorare și ezitare care i-ar fi spus că, dintr-o dată, ceva nu merge cum ar fi trebuit.

Urmărea… urmărea…

Nimeni nu părea nesigur. Nimeni nu părea excesiv de îngrijorat. Verificaseră echipamentul de multe ori. Făcuseră o mie de simulări; se convinseseră deja că o sondare temporală la mică distanță era posibilă.

Numărătoarea inversă fu parcursă toată, până la zero.

Și – foarte liniștit, foarte nespectaculos – experimentul reuși.

În noua celulă Stasis care fusese amenajată acolo se vedea un țăran bărbos, adus de spate, de o vârstă nedefinită, cu haine murdare și jerpelite și saboți de lemn, ce se holba cu groază tâmpă la schimbarea nebunească ce se abătuse subit asupra lui.

Și, în timp ce lumea își ieșea din minți de fericire, domnișoara Fellowes stătea împietrită de durere, îmbrâncită și împinsă, aproape călcată în picioare. Înconjurată din toate părțile de triumf, în vreme ce ea era doborâtă de înfrângere.

Când prin difuzor îi fu strigat numele, strident și cu putere, abia la a treia chemare reacționă.

— Domnișoară Fellowes. Domnișoară Fellowes. Sunteți chemată de urgență în Sectorul Unu Stasis. Domnișoară Fellowes. Domnișoară Fell…

Ce se întâmplase?

— Lăsați-mă să trec! țipă ea, în timp ce difuzorul continua să repete numele fără întrerupere.

Își croi drum prin marea de oameni cu o forță sălbatică, îmbrâncind oamenii din calea ei, lovind cu pumnii strânși, vânturându-și brațele disperată; se apropia de ușă cu o încetineală de coșmar.

— Domnișoară Fellowes, vă rugăm… domnișoară Fellowes… urgent…

[53]

Mandy Terris plângea în coridorul din fața celulei.

— Nu știu cum s-a întâmplat. Mă dusesem până la marginea coridorului să mă uit la un ecran de buzunar pe care-l instalaseră acolo. Doar o clipă, nu mai mult. Și pe urmă, nici n-am apucat să mă mișc sau să fac ceva…

Izbucni subit acuzatoare:

— Ați spus că n-o să-mi facă greutăți. Ați spus să-i las singuri.

Domnișoara Fellowes, răvășită și tremurând nestăpânit, o fulgeră cu privirea:

— Unde-i Timmie?

Mortenson apăruse de undeva și ștergea cu dezinfectant brațul lui Jerry, care urla ca-n gură de șarpe. Și Elliott era acolo și pregătea o doză anti-tetanos Jerry avea pe haine o pată aprinsă de sânge.

— M-a mușcat, domnișoară Fellowes, urlă el ca turbat. M-a mușcat!

Dar domnișoara Fellowes se uită la el ca prin sticlă.

— Ce i-ai făcut lui Timmie? strigă ea.

— L-am încuiat în baie, răspunse Mandy Terris. Am aruncat monstrul acolo și l-am baricadat cu niște scaune.

Domnișoara Fellowes se năpusti în casa păpușilor, abia remarcând ușoara dezorientare dimprejurul ei. Împinse scaunele la o parte, bâjbâi la ușa băii. O veșnicie îi luă să o deschidă.

În sfârșit. Dădu cu ochii de băiețelul cel urât, care se ghemuise nenorocit într-un colț.

— Nu mă bateți, domnișoară Fellowes, se rugă Timmie, cu glas răgușit. N-am vrut să-l mușc. N-o să mă bateți, nu-i așa?

Avea ochii roșii. Buzele îi tremurau.

— O, Timmie, cine ți-a zis de bătaie?

Îl trase spre ea și îl îmbrățișă nebunește.

— Ea a zis, spuse el cu glas tremurător. Aia nouă. A spus c-o să mă bateți cu o cravașă lungă, c-o să mă bateți mult, mult de tot.

— A fost o răutate din partea ei să zică asta. N-are să te bată nimeni... Dar ce s-a întâmplat? Ce s-a întâmplat, Timmie?

Băiatul își ridică privirea spre ea. Ochii îi păreau imenși.

— M-a făcut maimuțoi, spuse el într-o șoaptă.

— Ce?!

— A zis că nu sunt un băiat adevărat. Că a citit el în ziar. A spus că nu-s decât un animal.

Se chinuia să-și rețină lacrimile. Și apoi i se iviră în ochi, într-un potop. Cuvintele îi deveniră nedeslușite printre smiorcăituri, și totuși ea putu înțelege cu limpezime fiecare silabă pe care o rostea.

— A spus că n-o să se mai joace cu o maimuță. I-am zis că nu sunt maimuță. *Nu* sunt maimuță! Știu ce e o maimuță.

— Timmie... Timmie...

— Spunea că arăt tare ciudat. Spunea că sunt îngrozitor de urât. Și-o tot spunea întruna și l-am mușcat.

Acum plângeau amândoi.

— Nu e adevărat, zise domnișoara Fellowes printre suspine. Știi asta, Timmie. Ești un băiețel adevărat. Ești un băiețel scump și adevărat, cel mai bun băiețel din lume. Și nimeni, absolut nimeni, nu o să mi te ia vreodată.

Ieși din nou afară. Elliott și Mortenson se mai vânzoleau încă pe-acolo, cârpindu-l pe Jerry. Mandy Terris nu se vedea nicăieri.

— Scoateți băiatul ăsta de-aici. Duceți-l la biroul lui taică-

său și terminați acolo ce mai aveți de făcut. Și dac-o vedeți pe domnișoara Terris, spuneți-i ca poate să-și ridice banii și să plece.

Ei încuviințară. Se dădură la o parte din calea ei, de parcă femeia începuse să scoată flăcări pe nări.

Ea le întoarse spatele și intră din nou în casă, la Timmie.

[54]

Se hotărâse acum. Fusese foarte ușor: înțelesese dintr-o dată ce era de făcut și hotărâse brusc să treacă la fapte neîntârziat, pentru ca în suflet să nu i se strecoare îndoiala. Poate că existau pericole pe care nu le înțelegea, dar trebuia să încerce. Daca nu făcea nimic, Timmie avea să fie trimis, cu siguranță, înapoi în timp, la moarte. Dacă făcea ce plănuise exista măcar speranța că lucrurile ar fi putut ieși bine. Pe de o parte, certitudinea morții, pe de alta, speranța. O alegere ușoară. Și nu era deloc timp să despice firul în patru. În orice caz, nu acum, când băiatul lui Hoskins fusese brutalizat în halul ăsta.

Nu, va reuși să acționeze în seara asta, chiar asta, când sărbătorirea reușitei Proiectului Evului Mediu distrăgea încă atenția tuturor.

Ar fi reușit să-l sune pe Bruce Mannheim să-l anunțe. Dar nu îndrăznea să riște. Computerele de la pupitrul de comandă puteau să aibă un program de supraveghere; puteau intercepta convorbirea și apoi anunța ce avea ea de gând. Va trebui să-l contacteze după aceea. Pe Mannheim nu-l va deranja să fie trezit târziu în noapte, nu pentru așa ceva. Și pe urmă va putea trece să-și facă partea lui de treabă!

„La miezul nopții”, își spuse ea. „Atunci e momentul potrivit.”

N-ar fi fost nicio problemă să plece și apoi să se întoarcă în Stasis atât de târziu. Venea deseori acolo noaptea, chiar și atunci când hotăra să doarmă în apartamentul ei și

plecase deja din timpul zilei. Paznicul o cunoștea bine și nici prin cap nu i-ar fi trecut să-i ceară raportul. Și nici nu și-ar fi pus problema de ce întâmplător aducea cu ea o valiză. Exersă sintagma neutră: „Niște jocuri pentru băiat” și surâsul calm.

Jocuri pentru băiat? La miezul nopții?

Dar de ce s-ar îndoi cineva de ea? Trăia doar pentru Timmie. Toți de-acolo știau asta. Și dacă-i aducea jocuri în miez de noapte era, mă rog, pentru că așa avea ea chef. De ce-ar fi trebuit ca paznicul să bage de seamă lucrul ăsta?

Și nu băgă de seamă.

— ‘Seara, domnișoară Fellowes. Mare zi azi!

— Foarte mare, într-adevăr… Niște jocuri pentru băiat, zise ea, fluturând valiza și zâmbindu-i.

Și trecu de bariera de protecție.

Timmie era încă treaz când ea intră în casa păpușilor.

Domnișoară Fellowes… Domnișoară Fellowes.

Își luă, cu disperare, un aer de normalitate, ca să nu-l sperie. Dormise? Puțin, îi spuse el. Avusese iarăși visul acela și se trezise din somn. Stătu o vreme de vorbă cu el, despre visele lui. Îi ascultă întrebările pline de dor despre Jerry… Se strădui să fie cât putu de răbdătoare. Nu era nicio grabă, gândea ea. De ce-ar fi fost cineva bănuitor? Avea tot dreptul să fie acolo.

Și vor fi puțini s-o vadă când avea să plece și nimeni nu o va întreba despre bagajul pe care-l ducea cu sine. Timmie avea să fie foarte liniștit și lucrul va fi făcut. Și odată făcut, ce rost avea să fie desfăcut? O vor lăsa în pace. Îi vor lăsa pe amândoi în pace. Chiar dacă ceea ce urma să se întâmple ar fi făcut să sară în aer toate rețelele de curent din șase districte, aducerea lui Timmie înapoi n-ar fi mai avut niciun rost după aceea.

Deschise valiza.

Scoase paltonașul, căciula de lână cu urechi și toate celelalte.

— De ce mă îmbraci cu hainele astea, domnișoară

Fellowes? întrebă Timmie, cu o nuanță de uimire și poate consternare în glas.

— Am să te scot afară, Timmie. Acolo unde sunt visele tale.

— Visele mele?

Chipul i se umplu dintr-o dată de dorință arzătoare, dar era și teamă acolo.

— Nu trebuie să-ți fie frică. O să fii cu mine. N-o să-ți fie frică dacă ești cu mine, nu-i așa. Timmie?

— Nu, domnișoară Fellowes.

Își îngropa căpșorul lui ciudat în poala ei; sub brațul strâns, doica îi simți inimioara bubuind.

Îl luă în brațe. Deconectă alarma și deschise ușa încetișor.

Și țipă.

În fața ei, în prag, stătea Gerald Hoskins.

[55]

Hoskins era cu încă doi bărbați și se holba la domnișoara Fellowes, pârând la fel de uluit ca și ea.

Doica se reculese prima și încercă să treacă iute pe lângă el, în coridor; dar chiar cu o secundă întârziere, Hoskins avu suficient timp s-o oprească. O prinse brutal și o azvârli înapoi, prin ușa celulei, cu spatele de un scrin. Le făcu semn celorlalți doi să intre, și el rămase față-n față cu ea, blocând intrarea.

— Nu mă așteptam la așa ceva. Ți-ai pierdut complet mințile?

Domnișoara Fellowes reușise cumva să-și interpună umărul, astfel încât se lovise ea, mai curând decât Timmie, de scrin. Acum se răsuci, agățându-se cu toată puterea de băiat și-l măsură sfidătoare pe Hoskins. Dar sfidarea i se spulberă când începu să vorbească. Tonul îi era rugător:

— Ce-i atât de rău că vreau să-l iau, doctore Hoskins? Nu puteți pune o pierdere de energie mai presus de viața unui

om?

Hoskins le făcu semn celorlalți și ei se strecurară pe lângă domnișoara Fellowes, părând gata s-o rețină dacă s-ar fi dovedit necesar. Hoskins întinse mâinile și-l luă pe Timmie din brațele ei.

— O scurgere de energie de mărimea celei pe care ați fi provocat-o făcând ceea ce erați să faceți, ar fi scos din circuit o zonă imensă. Ar fi imobilizat întregul oraș pe ziua de mâine. Computerele s-ar fi decuplat, alarmele n-ar fi funcționat, informațiile din băncile de date s-ar fi pierdut, tot felul de necazuri. S-ar fi intentat o mie de procese și în toate noi am fi fost acuzați. Cheltuielile noastre s-ar fi ridicat la milioane. Milioane bune. Am fi putut fi confruntați chiar cu falimentul. În cel mai fericit caz am fi avut un colaps financiar teribil și un fiasco colosal în relațiile cu publicul. Închipuiți-vă ce-ar fi spus oamenii când ar fi aflat că toate aceste necazuri au fost cauzate de o asistentă sentimentală care a acționat irațional de dragul unui maimuțoi.

— Maimuțoi! exclamă domnișoara Fellowes cu o furie deznădăjduită.

— Știți că așa le place reporterilor să-i spună. Iar oamenii obișnuiți îl consideră și ei așa. Tot nu înțeleg ce înseamnă Neandertalian. Și nu cred că vor înțelege vreodată.

Unul dintre bărbați ieșise din Stasis. Acum se întorcea, petrecând o coardă de nylon prin cheutorile aflate în partea superioară a pereților.

Domnișoarei Fellowes i se tăie răsuflarea. Își aminti de funia atașată manetei din fața încăperii în care se afla exemplarul de rocă al profesorului Adamewski; trecuse atâta timp de atunci.

— Nu! țipă ea. Nu faceți asta!

Dar Hoskins îl lăsă jos pe Timmie și-i scoase ușurel paltonul.

— Tu stai aici, Timmie. N-o să ți se întâmple nimic. Noi ieșim puțin afară. Bine?

Timmie, alb la față și mut, reuși să dea din cap.

Hoskins o împinse pe domnișoara Fellowes afară din casa păpușilor. Ea nu se simți în stare să-i opună rezistență. Observă ca prin vis maneta cu mâner roșu instalată în holul din fața celulei Stasis. Ciudat cum nu-i acordase nicio atenție până atunci, cum nu o lăsase nicio clipă să-i pătrundă în conștient.

„Sabia călăului”, își spuse ea.

— Îmi pare rău, zise Hoskins. V-aș fi scutit de asta dac-aș fi putut. Am programat-o pentru miezul nopții, ca să aflați abia după aceea.

— Faceți asta pentru că l-a rănit pe fiul dumneavoastră, spuse ea într-o șoaptă obosită. Nu vă dați seama că Jerry l-a chinuit pe Timmie până l-a făcut să se repeadă la el?

— Asta n-are nimic de-a face cu ce i s-a întâmplat lui Jerry.

— Sigur că n-are, zise ea, caustic.

— Nu. Credeți-mă. Am înțeles incidentul de astăzi și știu că a fost vina lui Jerry... În fine, cred că ceea ce s-a întâmplat azi a grăbit puțin lucrurile. Istoria s-a aflat. Nici nu s-ar fi putut altfel cu toți reporterii care-au mișunat pe-aici cu ocazia Proiectului Evul Mediu. Și-o să auzim pe la buletinele de știri tot felul de prostii de genul „neglijență”, „Neandertalienii sălbatici” care or să umbrească reușita experimentului de azi. E mai bine să încheiem Proiectul cu Timmie chiar aici și acum. Oricum ar fi trebuit să plece curând. E mai bine să-l trimitem înapoi în noaptea asta și să le dăm amatorilor de senzații tari un cui cât mai mic de care să-și agațe murdăriile.

— Nu e un pietroi, doctore Hoskins. E o ființă umană, și-o să-l ucideți trimițându-l înapoi.

— Nici vorbă de așa ceva. N-avem niciun motiv să considerăm călătoria de întoarcere primejdioasă. Va ajunge în același loc de unde l-am luat – mai mult sau mai puțin – și într-un moment temporal pe care l-am calculat ca fiind aproximativ la zece săptămâni după plecarea lui – cu o

abatere de două săptămâni datorată factorului entropic și a unor mărunțișuri de ordin tehnic. Și nu va simți nimic. Va fi din nou acasă – un băiețel Neandertalian în Neandertal. Nu va mai fi un prizonier străin. I se oferă șansa unei vieți libere.

— Ce șansă? Are cel mult șapte ani, e obișnuit să fie îngrijit, hrănit, îmbrăcat, adăpostit. Acum se va trezi singur în epoca glaciară. Nu credeți că tribul lui o fi plecat în altă parte în timp de zece săptămâni? Ei nu stau pur și simplu într-un loc – sunt nomazi, mereu în căutarea vânatului. Și chiar dacă printr-un miracol ar mai fi acolo, credeți că or să-l recunoască? Mai mare cu trei ani în doar zece săptămâni? Or s-o ia la fugă în toate părțile țipând. Va fi singur și va trebui să-și poarte de grijă. Cum va ști să facă asta?

Hoskins clatină din cap. Chipul îi era mohorât, de piatră, implacabil.

— Își va regăsi tribul și ei îl vor accepta, îl vor primi înapoi. Sunt absolut sigur de asta. Credeți-mă, domnișoară Fellowes.

Ea îl privi îndurerată.

— Să vă cred?!

— Vă rog, zise el. Și, dintr-o dată, și ochii lui se umplură de durere. Nu e nimic de făcut. Îmi pare rău, domnișoară Fellowes. Credeți-mă. Îmi pare mai rău decât vă închipuiți dumneavoastră. Dar băiatul trebuie să plece, altfel nu se poate. Nu faceți să-mi fie mai greu decât îmi este.

Doica se uită drept în ochii lui. Îl privi netulburată, în tăcere, câteva clipe grele.

— Atunci, vorbi ea cu tristețe în cele din urmă, lăsați-mă măcar să-mi iau adio de la el. Lăsați-mă singură cu el cinci minute. Puteți face asta pentru mine. Nu-i așa?

Hoskins șovăi. Apoi încuviință.

— Duceți-vă.

Timmie alergă spre ea. Pentru ultima oară îi alergă în întâmpinare și, tot pentru ultima oară, ea-l strânse la piept.

Îl îmbrățișă câteva clipe, orbită de lacrimi. Agăță un scaun cu degetele de la un picior, îl trase la perete și îl așeză.

— Nu-ți fie frică, Timmie.

— Nu mi-e frică dacă ești cu mine, domnișoară Fellowes… Omul ăla e supărat pe mine, omul ăla de-afară?

— Nu, nu este. Pur și simplu nu ne înțelege… Timmie, tu știi ce e o mamă?

— Ca mama lui Jerry?

— Să zicem, da. Ca mama lui Jerry. Știi ce face o mamă?

— O mamă este o doamnă care are grijă de tine și care este foarte drăguță cu tine și face lucruri bune.

— Așa e. Asta face o mamă. Ți-ai dorit vreodată o mamă. Timmie? Timmie își dădu puțin capul într-o parte ca s-o poată privi în ochi. Își duse încet mâna la obrazul ei și o mângâie, așa cum îl mângâiase ea cu mult, mult timp în urmă.

— Nu ești tu mama mea?

— O, Timmie.

— Te-ai supărat că ți-am spus așa?

— Nu, bineînțeles că nu.

— Pentru că știu că te cheamă domnișoara Fellowes, dar… uneori, îți spun „mama” pe dinăuntru. Așa cum îi spune Jerry mamei lui, numai că el îi zice tare. E bine că ți-am spus așa pe dinăuntru?

— Da, da, e bine. Și n-am să te las niciodată singur și nimeni n-o să-ți facă niciun rău. Am să fiu mereu lângă tine să am grijă de tine. Spune-mi „mamă”, să te-aud.

— Mamă, spuse Timmie fericit, lipindu-și obrazul de al ei.

Femeia se ridică și, cu băiețelul încă în brațe, se urcă pe scaun, își aminti ce-i spusese Hoskins despre lucrurile care, dacă nu erau fixate, erau absorbite în timp odată cu obiectul transportat. Multe dintre lucrurile din cameră erau fixate; altele, nu erau. Ca de pildă scaunul pe care stătea.

Ei, așa să fie: scaunul va pleca și el. Nu conta. Și alte lucruri ar fi putut pleca. Nu știa care vor fi prinse în vârtejul temporal și care nu. Și nu-i păsa. Nu era treaba ei.

— Hei! strigă Hoskins de afară.

Ea zâmbi. Îl strânse bine pe Timmie cu un braț, iar cu mâna rămasă liberă trase cu toată puterea de cordon, în locul dintre două cheutori.

Stasis fu puncționat și camera se goli.

EPILOG

CHIP DE FULGER

Nor de Argint se apropie de locul unde Femeia Zeiței, ghemuită pe vine, desena în zăpadă cercuri magice.

— Trebuie să-ți vorbesc.

Ea își văzu de treabă mai departe.

— Vorbește, atunci.

— Nu te poți opri o clipă din desenat cercuri?

— Cercurile ne apără.

— N-are importanță, oprește-te, spuse Nor de Argint. Ridică-te și uită-te în ochii mei. Am ceva important de discutat.

Femeia Zeiței îi aruncă o privire acră, supărată, și se ridică anevoie în picioare. Lui Nor de Argint i se păru că-i aude oasele trosnind.

Ninsoarea încetase, cel puțin deocamdată. Soarele licărea palid, un soare de sfârșit de anotimp, jos, la orizont.

— Ei? zise Femeia Zeiței. Vorbește.

— Trebuie să plecăm de-aici, spuse Nor de Argint.

— Bineînțeles că trebuie. Știm cu toții lucrul ăsta de o grămadă de vreme.

— *Vom pleca* de-aici, asta voiam să spun. Astăzi.

Femeia Zeiței își scărpină gânditoare șezutul.

— N-am reușit încă să ne închinăm la altar.

— Nu, n-am reușit.

— Pentru asta am venit aici. Dacă plecăm fără s-o facem... după ce n-am ținut nici Sărbătoarea de Vară... Zeița se va mânia pe noi.

— Zeița *este* mânioasă pe noi, replică iritat Nor de Argint! Știi asta deja. I-a trimis pe Ceilalți să ocupe malul râului ca să ne împiedice să folosim altarul. Foarte bine,

atunci nu putem folosi altarul. Dar nici să stăm nu mai putem. Aici nu avem niciun adăpost adevărat, nici prea multă mâncare, și iarna se apropie cu pași repezi.

— Ar fi trebuit să-ți dai seama de lucrurile acestea mai demult, Nor de Argint.

— Da, ar fi trebuit. Dar măcar le recunosc acum. Când terminăm de vorbit, voi da poruncă să se ridice tabăra, tu vei împlini ritualurile de plecare și vom porni la drum. S-a înțeles?

Femeia Zeiței continuă un timp să-l privească. Apoi zise:

— Da. S-a înțeles. Dar după asta, n-ai să mai poți fi căpetenie, Nor de Argint.

— Știu. Se va întruni Ceata Ucigașilor și va face ce e de făcut. Pot fi lăsat aici, drept jertfă adusă Zeiței. Un alt șef vă va conduce peste deal și mai departe, către răsărit, ca să vă găsiți adăpost.

— Da, zise Femeia Zeiței.

Ceea ce spusese el nu părea s-o fi tulburat nicicum.

— Și cine va fi căpetenie după tine? Ochi în Flăcări? Munte Spart?

— Cine-o vrea.

— Și dacă vor vrea mai mulți să fie?

El ridică din umeri.

— Să se lupte între ei, atunci, și cine-o câștiga…

— Dar nu e bine așa. Tu trebuie să alegi.

— Nu, zise el. Înțelepciunea mea s-a dus. Vremea mea a trecut. Du-te, Femeie a Zeiței, pregătește-te pentru ce are să vină. Am terminat de vorbit cu tine.

Nor de Argint se îndepărtă. Ea îl strigă pe nume, dar el nu-i acordă nicio atenție. Azvârli un bulgăre după el și acesta îl lovi în umăr și zăpada i se rostogoli pe spate, dar Nor de Argint își văzu mai departe de mers. Nu simțea nevoia să vorbească cu nimeni acum. Aceasta era ultima lui zi de viață și voia pur și simplu să rămână calm, tăcut, să-și petreacă timpul în liniște până ce aveau să vină cei din Ceata Ucigașilor după el, cu ciomagul de fildeș. A doua zi

piciorul nu-l va mai durea și altcineva va purta poverile puterii.

Rămase singur, cu privirea pierdută spre altarul pe care oamenii lui nu-l putuseră folosi nicio clipă.

Câțiva Ceilalți se vânzoleau pe-acolo, pe malul râului. Războinicii erau, și înarmați. Ce puneau la cale? Căprior Tânăr era de santinelă și patrula neliniștit înainte și înapoi. Un atac? Asta plănuiau? Să ia altarul cu forța?

„Ar fi norocul meu”, gândi Nor de Argint. „Stăm de săptămâni întregi în situația asta fără ieșire, temându-ne unii de ceilalți, niciunul dintre noi doritor să riște să ia altarul cu forța. Și tocmai în ziua în care hotărăsc să mă retrag și să le cedez locul, ei hotărăsc să ni-l ia în luptă dreaptă. Și nu avem cum să comunicăm cu ei, așa că va trebui să luptăm și mulți dintre noi vor muri. Inutil. Dacă ar aștepta până mâine, altarul ar fi al lor fără luptă, căci noi vom fi plecați de aici.”

— Ochi în Flăcări! strigă el. Copacul Lupilor!

Bărbații veniră în fugă. Nor de Argint arătă spre ceea ce se întâmpla lângă altar.

— Au de gând să pornească lupta? întrebă Copacul Lupilor.

— Numai Zeița știe asta, băiete. Dar ați face bine să vă pregătiți pentru orice eventualitate. Spuneți-le celorlalți. Spuneți-le tuturor. Chiar și bătrânilor.

Nor de Argint își apucă sulița.

— Dacă ne atacă, voi lupta alături de voi.

Ochi în Flăcări îl privi neîncrezător.

— Tu, Nor de Argint?

— De ce nu? Crezi că am uitat să lupt?

„Mai bine să mor în luptă, decât să trebuiască să dau ochii cu ciomagul de fildeș al ucigașilor”, gândi Nor de Argint. Deși ar fi preferat, în fond, să nu aibă loc nicio bătălie și Oamenii să plece liniștiți de pe acele meleaguri.

Ochi în Flăcări și Copacul Lupilor o rupseră la fugă să dea alarma.

Apoi, deodată, Cea Care Știe răsări ca din pământ alergând în salturi, de parcă fusese lovită de streche. Umblase singură toată dimineața, așa cum făcea de obicei: colindase în sus, pe poteca dealului ce ducea către est. Femeia aceasta devenea din ce în ce mai ciudată.

— Nor de Argint! Nor de Argint! Uită-te!

Bătrânul se întoarse spre ea.

— Să mă uit la ce?

— Pe deal! Lumina!

Cea Care Știe se răsuci, arătând în urmă, în spatele ei.

— O vezi?

— Ce? Unde?

Își îngustă ochii și căută în sus cu privirea. Nu văzu nimic neobișnuit acolo, sus.

— De-a lungul potecii, spuse Cea Care Știe. Pe unde-am venit noi. Vezi lumina?

— Nu… Ba da. *Ba da!*

Nor de Argint avu un frison ciudat. Mai văzuse o dată o astfel de lumină. Aerul scânteia acolo, răspândind în jur flash-uri orbitoare de roșu și verde. Cercuri strălucitoare, spirale colorate dansau într-un fel de cunună nebunească. Și în mijlocul acesteia, o porțiune de lumină incandescentă la care abia se putea uita.

O astfel de lumină apăruse când coborâseră dealul pentru a ajunge în locul acesta, cu multe săptămâni în urmă, în ziua în care Zeița îl înșfăcase pe Chip de Fulger.

Mormăi răgușit o rugăciune. O auzi în spate pe Femeia Zeiței psalmodiind ceva, apoi, pe celelalte două Femei ale Zeiței preluând și ele psalmodierea.

— Ce e lumina aceea, Nor de Argint? întrebă cineva. Spune-ne! Spune-ne!

Se descotorosi de curioși. O porni ușurel, anevoie, ca un om care mersese prea mult prin zăpadă și avea picioarele înțepenite, spre poteca ce urca dealul. Trebuia să se ducă mai aproape. Trebuia să vadă.

— S-a întors Zeița, șopti un glas de femeie în spatele lui.

Nor de Argint continuă să meargă Îi auzi pe ceilalți cum îl urmează. Aruncând o privire în jos. Spre altar, văzu că și cei din tribul Celorlalți remarcaseră apariția de pe deal, încetaseră orice mișcare pe malul râului și o porneau, ușurel, spre dâmb, mânați de același impuls irezistibil pe care-l încerca și el, de a se uita de-aproape.

— Zeița e acolo sus! gemu o femeie. O văd! O văd!

— Da. Zeița e!

— Zeița. Și Zeița e o Cealaltă!

Nor de Argint își îngustă ochii, chinuindu-se să vadă ce vedeau ceilalți. Dar lumina era prea puternică – lumina aceea stranie, spirala năucitoare de culoare, cu un vârtej incandescent în mijloc…

Apoi lumina începu să pălească. Și Nor de Argint O văzu.

Stătea senină pe deal, pe locul unde strălucise lumina aceea ciudată. Era, într-adevăr, din neamul Celorlalți, foarte înaltă, foarte subțire. Avea pielea palidă, părul îi părea deschis la culoare, buzele îi erau roșii, iar fruntea i se înălța abrupt și neted. Purta niște veșminte albe, cum Nor de Argint nu mai văzuse niciodată până atunci.

Și în brațe ținea un copil. Un copil de-al Oamenilor.

Zeița coborî poteca încet, calm, apropiindu-se de grupul adunat la poalele dealului. Nor de Argint continua să urce spre Ea. Cea Care Știe era acum în stânga lui, Femeia Zeiței în dreapta, iar Ține Trecutul chiar în spatele lui. Se țineau toate aproape, de parcă erau năucite, întocmai ca și el, și-și doreau protecția prezenței sacre a căpeteniei, în timp ce se îndreptau spre Ea.

Acum, era foarte aproape.

Ce chip ciudat avea! Și deși era un chip de Celălalt, indiscutabil de Celălalt – cât de frumos, cât de liniștit era! Zâmbea și în ochi îi licărea bucuria.

Și băiatul pe care-l ținea – nici mare, nici mic, îmbrăcat cu un veșmânt nemaiîntâlnit – și lui îi străluceau ochii!

— Semnul de pe fața lui… zise Cea Care Știe. Vedeți? Semnul de fulger! Știți cine este acel copil. Unde este Fum

Roșu ia Răsărit? Uite, Fum Roșu la Răsărit, Zeița ți-a adus înapoi fiul rătăcit, pe Chip de Fulger!

— Dar Chip de Fulger nu era decât un copilaș. Și acesta este…

— Și totuși, semnul! Semnul de pe fața lui!

— Chip de Fulger! Chip de Fulger!

Strigătul se înălța din toate părțile.

Da, gândi Nor de Argint, Chip de Fulger. El trebuia să fie Ce fericit părea! Zâmbea, le făcea cu mâna, îi striga. În doar câteva săptămâni crescuse cu anii – vreun miracol de-al Zeiței, cu siguranță – dar, mai presus de orice îndoială, *era* Chip de Fulger, întorcându-se cu adevărat la ei. Unde fusese băiatul? De ce era adus acum înapoi? Cine știa? Toate erau o înfăptuire măreață și miraculoasă a Zeiței.

— Privește, șopti Ține Trecutul. Vin Ceilalți.

Nor de Argint privi împrejur. Da, dușmanii erau practic în spatele lor. Dar nu ca să facă război, putea citi acest lucru pe chipurile lor. Nu numai războinicii Celorlalți urcau dealul, ci toți, femei, copii, bătrâni laolaltă. Și ei păreau la fel de copleșiți de apariția Zeiței ca și Oamenii înșiși – la fel de înfiorați, la fel de smeriți în fața acelei viziuni divine.

Zeița rămase în așteptare, continuând să-l țină în brațe pe Chip de Fulger și să zâmbească. O lumină aurie părea să se înalțe din ei amândoi.

Nor de Argint căzu în genunchi în fața lor. Dinspre Zeiță și copil se răspândea în valuri bucuria, umplându-i ochii cu lacrimi ciudate: trebuia să îngenuncheze ca să aducă mulțumiri. Femeia Zeiței îngenunche și ea. Cea Care Știe de asemenea; Nor de Argint privi apoi în jur și văzu că și Ceilalți se prosternau în fața Ei, Oameni și Ceilalți deopotrivă. Toți, umăr lângă umăr, cu toate gândurile de război date uitării, îngenunchind unul câte unul în zăpadă, înălțându-și privirile pline de venerație pentru a aduce un omagiu acelei ființe luminoase cu un copil surâzător în brațe, care stătea în mijlocul lor precum un sol al primăverii și păcii veșnice.